ΠΡΑΞΕΙΣ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ[1]

[Opening considerations]

[A link to Luke]

1.1 Τον μεν πρωτον λογον εποιησαμην περι παντων, ω Θεοφιλε, ὧν ηρξατο ὁ Ιησους ποιειν
τε και διδασκειν 2 αχρι ἧς ἡμερας, εντειλαμενος τοις αποστολοις δια Πνευματος Ἁγιου
οὓς εξελεξατο, ανεληφθη·[2] 3 οἷς και παρεστησεν ἑαυτον ζωντα, μετα το παθειν αυτον, εν
πολλοις τεκμηριοις, δι' ἡμερων τεσσαρακοντα[3] οπτανομενος αυτοις και λεγων τα περι της
βασιλειας του Θεου. 4 Και συναλιζομενος[4] παρηγγειλεν αυτοις απο Ἱεροσολυμων μη χωρι-
ζεσθαι, αλλα περιμενειν την επαγγελιαν του Πατρος, "ἣν ηκουσατε μου· 5 ὁτι Ιωαννης μεν
εβαπτισεν ὑδατι, ὑμεις δε βαπτισθησεσθε εν Πνευματι[5] Ἁγιω ου μετα πολλας ταυτας
ἡμερας".

[Jesus returns to Heaven]

6 Οἱ μεν ουν συνελθοντες επηρωτων[6] αυτον λεγοντες, "Κυριε, ει εν τω χρονω
τουτω αποκαθιστανεις την βασιλειαν τω Ισραηλ?" 7 Ειπεν δε προς αυτους: "Ουχ ὑμων
εστιν γνωναι χρονους ἢ καιρους οὓς ὁ Πατηρ εθετο εν τη ιδια εξουσια. 8 Αλλα ληψεσθε[7]
δυναμιν, επελθοντος του Ἁγιου Πνευματος εφ' ὑμας· και εσεσθε μοι[8] μαρτυρες—εν τε
Ἱερουσαλημ, και[9] παση τη Ιουδαια και Σαμαρεια, και ἑως εσχατου της γης."

9 Και ταυτα ειπων, βλεποντων αυτων, επηρθη, και νεφελη ὑπελαβεν αυτον απο των
οφθαλμων αυτων. 10 Και ὡς ατενιζοντες ησαν εις τον ουρανον, πορευομενου αυτου, και
ιδου ανδρες δυο παρειστηκεισαν αυτοις εν εσθητι λευκη,[10] 11 οἳ και ειπον:[11] "Ανδρες
Γαλιλαιοι, τί ἑστηκατε εμβλεποντες[12] εις τον ουρανον? Οὑτος[13] Ιησους ὁ αναληφθεις[14] αφ'
ὑμων εις τον ουρανον, οὑτως ελευσεται ὃν τροπον εθεασασθε αυτον πορευομενον εις τον
ουρανον."

12 Τοτε ὑπεστρεψαν εις Ἱερουσαλημ απο ορους του καλουμενου Ελαιωνος, ὅ εστιν
εγγυς Ἱερουσαλημ (σαββατου εχον[15] ὁδον).

[A replacement for Judas Iscariot]

13 Και ὁτε εισηλθον ανεβησαν εις το ὑπερωον[16] οὗ ησαν καταμενοντες: ὅ τε Πετρος
και Ιακωβος, Ιωαννης[17] και Ανδρεας, Φιλιππος και Θωμας, Βαρθολομαιος και Ματθαιος,[18]
Ιακωβος Αλφαιου και Σιμων ὁ Ζηλωτης, και Ιουδας Ιακωβου. 14 Οὑτοι παντες ησαν

---

[1] Both the Text and the apparatus are the responsibility of Wilbur N. Pickering, ThM PhD, ©. I venture to affirm to the reader that all original wording of Acts is preserved in this edition, if not in the Text, at least in the apparatus. "Diminish not a word" Jeremiah 26:2 (see Deut. 4:2 and Luke 4:4, "every word" [as in 99.6% of the MSS]). The last note at the end of this book gives explanation about the apparatus.

[2] ανεληφθη *rell* || ανελημφθη ℵA,B,C [1%] NU || D is wild

[3] τεσσαρακοντα **f**^{35} [98%] HF,RP,OC,TR,CP || τεσσερακοντα ℵA,B,C(D) [2%] NU

[4] συναλιζομενος *rell* || συναυλιζομενος [15%] || συναλισκομενος D

[5] βαπτισθησεσθε (βαπτισθησεσθαι A,C 5.6%) εν πνευματι **f**^{35} (A,C) (98.8%) HF,RP,OC,TR,CP || ~ 231 B (0.5%) NU || ~ 23 βαπτισθησεσθαι ℵ(D) (0.7%)

[6] επηρωτων **f**^{35} D [99%] HF,RP,OC,TR,CP || ηρωτων ℵA,B [1%] NU || ηρωτουν C

[7] ληψεσθε **f**^{35} [93%] HF,RP,OC,TR,CP || ληψεσθαι [5%] || λημψεσθαι ℵC,D || λημψεσθε A,B,NU

[8] μοι **f**^{35} [98%] HF,RP,OC,TR,CP || μου ℵA,B,C,D [2%] NU

[9] και **f**^{35} A,C,D [25%] || 1 εν ℵB [75%] HF,RP,OC,TR,CP[NU]

[10] εσθητι λευκη **f**^{35} D [97%] HF,RP,OC,TR,CP || εσθησεσι λευκαις ℵ(A)(B)C [3%] NU

[11] ειπον **f**^{35} [98%] HF,RP,OC,TR,CP || ειπαν ℵA,B,C,D [2%] NU

[12] εμβλεποντες **f**^{35} A,C,D [75%] HF,RP,OC,TR,CP[NU] || βλεποντες ℵB [25%]

[13] ουτος **f**^{35} [30%] || 1 ο ℵA,B,C,D [70%] HF,RP,OC,TR,CP,NU (A demonstrative pronoun defines, even more than a definite article, so the article is redundant here.)

[14] αναληφθεις **f**^{35} [94%] HF,RP,OC,TR,CP || αναληφθης [4%] || αναλημφφθεις ℵA,B,C,D [2%] NU

[15] εχον *rell* || εχων B [15%]

[16] ανεβησαν εις το υπερωον **f**^{35} (D) [98%] HF,RP,OC,TR,CP || 234 ℵ || ~ 2341 A,B,C [1.5%] NU

[17] ιακωβος ιωαννης **f**^{35} [25%] || 1 και 2 [73%] HF,RP,OC,TR,CP || ~ 2 και 1 ℵA,C [2%] NU || ~ ιωανης και 1 B || ~ ιωανης ειακωβος D

[18] ματθαιος **f**^{35} A,C [99%] HF,RP,OC,TR,CP || μαθθαιος ℵB,D [1%] NU

προσκαρτερουντες ὁμοθυμαδον τη προσευχη και τη δεησει,[1] συν γυναιξιν, και Μαρια[2] τη μητρι του Ιησου, και συν[3] τοις αδελφοις αυτου.

15 Και εν ταις ἡμεραις ταυταις αναστας Πετρος εν μεσω των μαθητων[4] ειπεν (ἦν τε οχλος ονοματων επι το αυτο ὡς[5] ἑκατον εικοσιν[6]): 16 "Ανδρες αδελφοι: εδει πληρωθηναι την Γραφην ταυτην,[7] ἣν προειπεν το Πνευμα το Ἁγιον δια στοματος Δαυιδ περι Ιουδα, του γενομενου ὁδηγου τοις συλλαβουσιν τον[8] Ιησουν, 17 ὁτι κατηριθμημενος ἦν συν[9] ἡμιν και ελαχεν τον κληρον της διακονιας ταυτης." 18 (Οὗτος μεν ουν εκτησατο χωριον εκ[10] μισθου της αδικιας, και πρηνης[11] γενομενος ελακισεν[12] μεσος, και εξεχυθη παντα τα σπλαγχνα αυτου. 19 Και γνωστον εγενετο πασιν τοις κατοικουσιν Ἱερουσαλημ, ὡστε κληθηναι το χωριον εκεινο τη ιδια διαλεκτω αυτων '*Ακελδαμα*',[13] τουτ' εστιν, 'Χωριον Αἱματος'.) 20 "Γεγραπται γαρ εν Βιβλω Ψαλμων: 'Γενηθητω ἡ επαυλις αυτου ερημος, και μη εστω ὁ κατοικων εν αυτη' και, 'Την επισκοπην αυτου λαβοι[14] ἑτερος'. 21 Δει ουν, των συνελθοντων ἡμιν ανδρων εν παντι χρονω εν[15] ᾧ εισηλθεν και εξηλθεν εφ' ἡμας ὁ Κυριος Ιησους, 22 αρξαμενος απο του βαπτισματος Ιωαννου ἑως της ἡμερας ἧς ανεληφθη[16] αφ' ἡμων, μαρτυρα της αναστασεως αυτου γενεσθαι συν ἡμιν[17] ἑνα τουτων."

23 Και εστησαν δυο, Ιωσηφ τον καλουμενον Βαρσαβαν,[18] ὃς επεκληθη Ιουστος, και Ματθιαν.[19] 24 Και προσευξαμενοι ειπον: "Συ Κυριε, καρδιογνωστα παντων, αναδειξον ὃν εξελεξω εκ τουτων των δυο ἑνα[20] 25 λαβειν τον κληρον[21] της διακονιας ταυτης και αποστολης, εξ[22] ἧς παρεβη Ιουδας πορευθηναι εις τον τοπον τον ιδιον." 26 Και εδωκαν κληρους αυτων,[23] και επεσεν ὁ κληρος επι Ματθιαν,[24] και συγκατεψηφισθη[25] μετα των ἑνδεκα αποστολων.

[Pentecost]

2.1 Και εν τω συμπληρουσθαι την ἡμεραν της Πεντηκοστης, ησαν ἁπαντες[26,27] ὁμοθυμαδον[28] επι το αυτο. 2 Και εγενετο αφνω εκ του ουρανου ηχος, ὡσπερ φερομενης πνοης βιαιας, και επληρωσεν ὁλον τον οικον οὗ ησαν καθημενοι. 3 Και ωφθησαν αυτοις διαμεριζομεναι

---

[1] και τη δεησει **f**35 (96.1%) HF,RP,OC,TR,CP || --- אA,B,C,D (3.9%) NU
[2] μαρια **f**35 אA,C,D [96%] HF,RP,OC,TR,CP || μαριαμ B [4%] NU
[3] συν **f**35 B [94%] HF,RP,OC,TR,CP || --- אA,C,D [6%] NU
[4] μαθητων **f**35 D [97%] HF,RP,OC,TR,CP || αδελφων אA,B,C [3%] NU
[5] ως **f**35 B,D [95%] HF,RP,OC,TR,CP || ωσει אA,C [5%] NU
[6] εικοσιν **f**35 [50%] HF,OC,TR || εικοσι אA,B,C [50%] RP,CP,NU
[7] ταυτην **f**35 D [95%] HF,RP,OC,TR,CP || --- אA,B,C [5%] NU
[8] τον **f**35 D [99%] HF,RP,OC,TR,CP || --- אA,B,C [1%] NU
[9] συν **f**35 [97%] HF,RP,OC,TR,CP || εν אA,B,C,D [3%] NU
[10] εκ *rell* || 1 του [5%] TR
[11] πρηνης *rell* || πρινης A,C [20%]
[12] ελακισεν **f**35 [40%] || ελακησεν אA,B,C,D [60%] HF,RP,OC,TR,CP,NU
[13] ακελδαμα **f**35 C [98%] HF,RP,OC,TR,CP || ακελδαμαχ B(D) [1%] NU || αχελδαμαχ אA [1%]
[14] λαβοι **f**35 [93%] HF,RP,OC,TR,CP || λαβετω אA,B,C,D [2%] NU || λαβη [5%]
[15] εν **f**35 [97%] HF,RP,OC,TR,CP || --- אA,B,C(D) [3%] NU
[16] ανεληφθη *rell* || ανελημφθη אA,B,D [1.5%] NU
[17] γενεσθαι συν ημιν **f**35 [95%] HF,RP,OC,TR,CP || ~ 231 אA,B,C(D) [5%] NU
[18] βαρσαβαν **f**35 C,D [70%] HF,RP,TR,CP || βαρσαββαν אA,B [30%] OC,NU
[19] ματθιαν **f**35 א(A)C [99%] HF,RP,OC,TR,CP || μαθθιαν B,D [1%] NU
[20] ον εξελεξω εκ τουτων των δυο ενα **f**35 אA,B,C [95%] HF,RP,OC,CP,NU || ~ 3456712 [5%] TR
[21] κληρον **f**35 א [98%] HF,RP,OC,TR,CP || τοπον A,B,C(D) [2%] NU
[22] εξ **f**35 [97%] HF,RP,OC,TR,CP || αφ אA,B,C,D [3%] NU
[23] αυτων **f**35 D [97%] HF,RP,OC,TR,CP || αυτοις אA,B,C [3%] NU
[24] ματθιαν **f**35 אA,C [99%] HF,RP,OC,TR,CP || μαθθιαν B,D [1%] NU
[25] συγκατεψηφισθη *rell* || συγκατεψυφισθη CP
[26] απαντες **f**35 [80%] HF,RP,OC,TR,CP || παντες A,B,C [20%] NU || --- א || παντων D
[27] απαντες/παντες *rell* || 1 οι αποστολοι [20%]
[28] ομοθυμαδον **f**35 (94.3%) HF,RP,OC,TR,CP || ομοθυμαδων (2.9%) || ομου אA,B,C (2.3%) NU || two other readings D (0.5%)

γλωσσαι ὡσει πυρος, εκαθισεν τε[1] εφ' ἑνα ἑκαστον αυτων. 4 Και επλησθησαν ἁπαντες[2]
Πνευματος Ἁγιου και ηρξαντο λαλειν ἑτεραις γλωσσαις, καθως το Πνευμα εδιδου αυτοις
αποφθεγγεσθαι.[3]

[People from all over]

5 Ησαν δε εν[4] Ἱερουσαλημ κατοικουντες Ιουδαιοι, ανδρες ευλαβεις απο παντος εθνους
των ὑπο τον ουρανον.[5] 6 Γενομενης δε της φωνης ταυτης, συνηλθεν το πληθος και συνεχυθη,
ὁτι ηκουον εἱς ἑκαστος τη ιδια διαλεκτω λαλουντων αυτων. 7 Εξισταντο δε[6] και εθαυμαζον,
λεγοντες προς αλληλους:[7] "Ουκ,[8] ιδου, παντες[9] οὑτοι εισιν οἱ λαλουντες Γαλιλαιοι? 8 Και
πως ἡμεις ακουομεν ἑκαστος τη ιδια διαλεκτω ἡμων εν ᾑ εγεννηθημεν?[10] 9 Παρθοι και
Μηδοι και Ελαμιται· και οἱ κατοικουντες την Μεσοποταμιαν, Ιουδαιαν τε και Καππαδο-
κιαν, Ποντον και την Ασιαν, 10 Φρυγιαν τε και Παμφυλιαν, Αιγυπτον και τα μερη της
Λιβυης[11] της κατα Κυρηνην· και οἱ επιδημουντες Ῥωμαιοι—Ιουδαιοι τε και προσηλυτοι—
11 Κρητες και Αραβες· ακουομεν λαλουντων αυτων ταις ἡμετεραις γλωσσαις τα μεγαλεια
του Θεου." 12 Εξισταντο δε παντες και διηπορουν, αλλος προς αλλον λεγοντες, "Τι αν[12]
θελοι[13] τουτο ειναι?" 13 Ἑτεροι δε διαχλευαζοντες,[14] ελεγον ὁτι "Γλευκους μεμεστωμενοι[15]
εισιν!"

[Peter's proclamation]

14 Σταθεις δε[16] Πετρος, συν τοις ἑνδεκα, επηρεν την φωνην αυτου και επεφθεγ-
ξατο[17] αυτοις: "Ανδρες—Ιουδαιοι και οἱ κατοικουντες Ἱερουσαλημ ἁπαντες[18]—τουτο ὑμιν
γνωστον εστω· και, ενωτισασθε τα ῥηματα μου! 15 Ου γαρ, ὡς ὑμεις ὑπολαμβανετε, οὑτοι
μεθυουσιν (εστιν γαρ ὡρα τριτη της ἡμερας), 16 αλλα τουτο εστιν το ειρημενον δια του
προφητου Ιωηλ:

> 17 'Και εσται εν ταις εσχαταις ἡμεραις, λεγει ὁ Θεος: Εκχεω απο του Πνευματος μου
> επι πασαν σαρκα· και προφητευσουσιν οἱ υἱοι ὑμων και αἱ θυγατερες[19] ὑμων· και οἱ
> νεανισκοι ὑμων ὁρασεις οψονται· και οἱ πρεσβυτεροι ὑμων ενυπνια[20] ενυπνιασθη-
> σονται. 18 Και γε επι τους δουλους μου και επι τας δουλας μου εν ταις ἡμεραις εκειναις
> εκχεω απο του Πνευματος μου, και προφητευσουσιν. 19 Και δωσω τερατα εν τω ουρανω
> ανω και σημεια επι της γης κατω: αἱμα και πυρ και ατμιδα καπνου. 20 Ὁ ἡλιος
> μεταστραφησεται εις σκοτος και ἡ σεληνη εις αἱμα πριν ἠ[21] ελθειν την[22] ἡμεραν Κυριου
> την μεγαλην και επιφανη. 21 Και εσται: πας ὃς αν επικαλεσηται[23] το ονομα Κυριου
> σωθησεται!'

---

[1] εκαθισεν τε $\mathbf{f}^{35}$ A [98%] HF,RP,OC,TR,CP || 1 δε C || ~ και 1 B [1%] NU || και εκαθισαν ℵ || και εκαθισαν 2 D
[2] απαντες $\mathbf{f}^{35}$ C [98%] HF,RP,OC,TR,CP || παντες ℵA,B,D [2%] NU
[3] αυτοις αποφθεγγεσθαι $\mathbf{f}^{35}$ [97%] HF,RP,OC,TR,CP || ~ 21 ℵA,B,C,D [3%] NU
[4] εν $\mathbf{f}^{35}$ B,C,D [99%] HF,RP,OC,TR,CP || εις ℵA [1%] NU
[5] τον ουρανον *rell* || των ουρανων [13%]
[6] δε $\mathbf{f}^{35}$ B,D [65%] HF,CP,NU || 1 παντες (ℵ)A,C [35%] RP,OC,TR (TuT is completely off here.)
[7] προς αλληλους $\mathbf{f}^{35}$ D (97.3%) HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B,C (2.7%) NU
[8] ουκ $\mathbf{f}^{35}$ A,C [98%] HF,RP,OC,TR,CP || ουχ ℵD [2%] NU || ουχι B
[9] παντες $\mathbf{f}^{35}$ B [98%] HF,RP,OC,TR,CP || απαντες ℵA,C,D [2%] NU
[10] εγεννηθημεν $\mathbf{f}^{35}$ ℵB,C,D [75%] HF,RP,OC,TR,NU || εγενηθημεν A [25%] CP
[11] λιβυης *rell* || λυβιης [15%] || λιβυας CP || λιβουης D
[12] αν $\mathbf{f}^{35}$ [97%] HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B,C,D [3%] NU
[13] θελοι $\mathbf{f}^{35}$ ℵ [93%] HF,RP,OC,TR,CP || θελει (A)B,C,D [7%] NU
[14] διαχλευαζοντες $\mathbf{f}^{35}$ ℵA,B,C [25%] NU || χλευαζοντες [75%] HF,RP,OC,TR,CP || διεχλευαζον D
[15] μεμεστωμενοι *rell* || μεμεστομενοι [7%] || μεμεσταμενοι [5%]
[16] δε $\mathbf{f}^{35}$ C [88%] HF,RP,OC,TR,CP || 1 ο ℵA,B,D [12%] NU
[17] επεφθεγξατο $\mathbf{f}^{35}$ [25%] || απεφθεγξατο ℵA,B,C [75%] HF,RP,OC,TR,CP,NU || ειπεν D
[18] απαντες $\mathbf{f}^{35}$ [95%] HF,RP,OC,TR,CP || παντες ℵA,B,C [5%] NU || --- D
[19] θυγατερες *rell* || θυγατεραις C [20%]
[20] ενυπνια $\mathbf{f}^{35}$ [85%] HF,RP,OC,TR || ενυπνιοις ℵA,B,C [15%] CP,NU || --- D
[21] η $\mathbf{f}^{35}$ B [95%] HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,C,D [5%] NU
[22] την $\mathbf{f}^{35}$ A,C [99%] HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵB,D [1%] NU
[23] επικαλεσηται *rell* || επικαλεσεται [15%] || επικαλεσειται [3%] || επικαλεσητε A

22 "Ἀνδρες Ισραηλιται, ακουσατε τους λογους τουτους: Ιησουν τον Ναζωραιον,
ανδρα απο του Θεου αποδεδειγμενον[1] εις ὑμας δυναμεσιν και τερασιν και σημειοις, οἱς
εποιησεν δι' αυτου ὁ Θεος εν μεσω ὑμων, καθως και[2] αυτοι οιδατε, 23 τουτον—τη ὡρισμενη
βουλη και προγνωσει του Θεου εκδοτον—λαβοντες[3] δια χειρων[4] ανομων, προσπηξαντες,
ανειλετε·[5] 24 ὃν ὁ Θεος ανεστησεν, λυσας τας ωδινας του θανατου, καθοτι ουκ ἠν δυνατον
κρατεισθαι αυτον ὑπ' αυτου. 25 Δαυιδ γαρ λεγει εις αυτον:

'Προωρωμην[6] τον Κυριον ενωπιον μου δια παντος, ὁτι εκ δεξιων μου εστιν ἱνα μη
σαλευθω. 26 Δια τουτο ευφρανθη[7] ἡ καρδια μου και ηγαλλιασατο ἡ γλωσσα μου. Ετι
δε και ἡ σαρξ μου κατασκηνωσει επ' ελπιδι, 27 ὁτι ουκ εγκαταλειψεις την ψυχην μου
εις Ἁδου,[8] ουδε δωσεις τον Ὁσιον σου ιδειν διαφθοραν. 28 Εγνωρισας μοι ὁδους ζωης·
πληρωσεις με ευφροσυνης μετα του προσωπου σου.'

29 "Ἀνδρες αδελφοι, εξον ειπειν μετα παρρησιας προς ὑμας περι του πατριαρχου
Δαυιδ, ὁτι και ετελευτησεν και εταφη, και το μνημα αυτου εστιν εν ἡμιν αχρι της ἡμερας
ταυτης. 30 Προφητης ουν ὑπαρχων, και ειδως ὁτι ὁρκω ωμοσεν αυτω ὁ Θεος εκ καρπου της
οσφυος αυτου, το κατα σαρκα, αναστησειν τον Χριστον[9] καθισαι επι του Θρονου[10] αυτου,
31 προιδων ελαλησεν περι της αναστασεως του Χριστου, ὁτι 'Ου[11] κατελειφθη ἡ ψυχη
αυτου[12] εις Ἁδου,[13] ουδε[14] ἡ σαρξ αυτου ειδεν διαφθοραν'.

32 "Τουτον τον Ιησουν ανεστησεν ὁ Θεος, οὗ παντες ἡμεις εσμεν μαρτυρες. 33 Τη
δεξια ουν του Θεου ὑψωθεις, την τε επαγγελιαν του Ἁγιου Πνευματος[15] λαβων παρα του
Πατρος, εξεχεεν τουτο ὃ νυν[16] ὑμεις[17] βλεπετε και ακουετε. 34 Ου γαρ Δαυιδ ανεβη εις τους
ουρανους, λεγει δε αυτος: 'Ειπεν ὁ[18] Κυριος τω Κυριω μου: Καθου εκ δεξιων μου 35 ἑως
αν θω τους εχθρους σου ὑποποδιον των ποδων σου.' 36 Ασφαλως ουν γινωσκετω πας οικος
Ισραηλ ὁτι και[19] Κυριον και Χριστον αυτον[20] ὁ Θεος εποιησεν,[21] τουτον τον Ιησουν ὃν
ὑμεις εσταυρωσατε!"

[The reaction]

37 Ακουσαντες δε κατενυγησαν τη καρδια,[22] ειπον τε προς τον Πετρον και τους
λοιπους αποστολους, "Τί ποιησομεν,[23] ανδρες αδελφοι?" 38 Ειπεν δε Πετρος προς αυτους:

---

[1] απο του θεου αποδεδειγμενον $\mathbf{f}^{35}$ A [94%] HF,RP,OC,TR,CP || ~ 4123 (ℵ)B(C) [6%] NU || 123 δεδοκιμασμενον D
[2] και $\mathbf{f}^{35}$ [95%] HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B,C,D [5%] NU
[3] λαβοντες $\mathbf{f}^{35}$ D (97.3%) HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B,C (2.7%) NU
[4] χειρων $\mathbf{f}^{35}$ [95%] HF,RP,OC,TR,CP || χειρος ℵA,B,C,D [5%] NU
[5] ανειλετε $\mathbf{f}^{35}$ [70%] HF,RP,OC,TR,CP || ανειλατε ℵA,B,C,D [25%] NU || four other spellings [5%]
[6] προωρωμην $\mathbf{f}^{35}$ [96%] HF,RP,OC,TR,CP || προορωμην ℵA,B,C,D [4%] NU
[7] ευφρανθη $\mathbf{f}^{35}$ [70%] HF,RP,OC,TR,CP || ηυφρανθη ℵA,B,C,D [30%] NU
[8] αδου $\mathbf{f}^{35}$ [85%] RP,OC,TR,CP || αδην ℵA,B,C,D [15%] NU || αιδου HF
[9] το κατα σαρκα αναστησειν τον χριστον $\mathbf{f}^{35}$ (D) (96.1%) HF,RP,OC,TR,CP || 456 (1.6%) || --- ℵA,B,C (2.3%) NU (There are a number of variations scattered about: αναστησει 2.3%, αναστησαι 5%, + τε 6.1%, + και 5.6%.)
[10] του θρονου $\mathbf{f}^{35}$ [70%] HF,RP,OC,TR,CP || τον θρονον ℵA,B,C,D [10%] NU || 2 [20%]
[11] ου $\mathbf{f}^{35}$ [71%] HF,RP,OC,TR || ουκ [27%] CP || ουτε ℵA,B,C,D [2%] NU (The choice ου/ουκ is governed by the following letter.)
[12] κατελειφθη η ψυχη αυτου $\mathbf{f}^{35}$ (68.7%) HF,RP,OC,TR || κατεληφθη 234 (1.8%) || εγκατελειφθη 234 (23.1%) CP || εγκατεληφθη 234 (4.1%) || εγκατελειφθη (ℵ)A(B,C,D) (1.8%) NU || two other variants (0.5%)
[13] αδου $\mathbf{f}^{35}$ A,C,D [90%] RP,OC,TR,CP || αδην ℵB [10%] NU || αιδου HF
[14] ουδε $\mathbf{f}^{35}$ B [92%] HF,RP,OC,TR,CP || ουτε ℵA,C,D [8%] NU
[15] αγιου πνευματος $\mathbf{f}^{35}$ D [95%] HF,RP,OC,TR,CP || ~ 2 του 1 ℵA,B,C [5%] NU
[16] νυν $\mathbf{f}^{35}$ [96%] HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B,C [4%] NU
[17] υμεις $\mathbf{f}^{35}$ ℵA(C) [99.5%] HF,RP,OC,TR,CP || 1 και B(D)[NU]
[18] ο $\mathbf{f}^{35}$ A,C [95%] HF,RP,OC,TR,CP[NU] || --- ℵB(D) [5%]
[19] και *rell* || --- [2%] some TRs
[20] και χριστον αυτον $\mathbf{f}^{35}$ [94%] HF,RP,OC,TR,CP || ~ 312 ℵA,B,C [4%] NU || 12 D [2%]
[21] ο θεος εποιησεν $\mathbf{f}^{35}$ A,C,D [99%] HF,RP,OC,TR,CP || ~ 312 ℵB [1%] NU
[22] τη καρδια $\mathbf{f}^{35}$ D [98%] HF,RP,OC,TR,CP || την καρδιαν ℵA,B,C [2%] NU
[23] ποιησομεν $\mathbf{f}^{35}$ D [60%] RP,OC,TR || ποιησωμεν ℵA,B,C [40%] HF,CP,NU

"Μετανοησατε[1] και βαπτισθητω, ἑκαστος ὑμων, επι τω ονοματι Ιησου Χριστου, εις αφεσιν
ἁμαρτιων,[2] και ληψεσθε[3] την δωρεαν του Ἁγιου Πνευματος. 39 Ὑμιν γαρ εστιν ἡ
επαγγελια, και τοις τεκνοις ὑμων, και πασιν τοις εις μακραν—ὁσους αν προσκαλεσηται
Κυριος ὁ Θεος ἡμων." 40 Ἑτεροις τε λογοις πλειοσιν διεμαρτυρατο[4] και παρεκαλει[5] λεγων,
"Σωθητε απο της γενεας της σκολιας ταυτης!"

[The beginning of the Church]

2.41 Οἱ μεν ουν ασμενως[6] αποδεξαμενοι τον λογον αυτου εβαπτισθησαν, και προσετεθησαν[7]
τη ἡμερα εκεινη ψυχαι ὡσει τρισχιλιαι. 42 Ησαν δε προσκαρτερουντες τη διδαχη των
αποστολων και τη κοινωνια, και[8] τη κλασει του αρτου και ταις προσευχαις. 43 Εγενετο[9]
δε παση ψυχη φοβος—πολλα τε τερατα και σημεια δια των αποστολων εγινετο.[10]

[All things in common]

44 Παντες δε οἱ πιστευοντες[11] ησαν επι το αυτο και ειχον ἁπαντα κοινα· 45 και τα
κτηματα και τας ὑπαρξεις επιπρασκον και διεμεριζον αυτα πασιν καθοτι αν τις χρειαν
ειχεν. 46 Καθ' ἡμεραν[12] τε προσκαρτερουντες ὁμοθυμαδον εν τω ἱερω, κλωντες τε κατ'
οικον αρτον· μετελαμβανον τροφης εν αγαλλιασει και αφελοτητι καρδιας, 47 αινουντες τον
Θεον και εχοντες χαριν προς ὁλον τον λαον. Ὁ δε Κυριος προσετιθει[13] τους σωζομενους
καθ' ἡμεραν τη εκκλησια.[14]

[A man lame from birth]

3.1 Επι το αυτο δε Πετρος[15] και Ιωαννης ανεβαινον εις το ἱερον επι την ὡραν της
προσευχης (την ενατην).[16] 2 Και τις ανηρ, χωλος εκ κοιλιας μητρος αυτου ὑπαρχων,
εβασταζετο (ὃν ετιθουν καθ' ἡμεραν προς την θυραν του ἱερου, την λεγομενην Ὡραιαν, του
αιτειν ελεημοσυνην παρα των εισπορευομενων εις το ἱερον), 3 ὃς, ιδων Πετρον και Ιωαννην
μελλοντας εισιεναι εις το ἱερον, ηρωτα ελεημοσυνην.[17]

[Peter heals him]

4 Ατενισας δε Πετρος εις αυτον, συν τω Ιωαννη, ειπεν, "Βλεψον εις ἡμας". 5 Ὁ δε
επειχεν αυτοις, προσδοκων τι παρ' αυτων λαβειν. 6 Ειπεν δε Πετρος: "Αργυριον και
χρυσιον ουχ ὑπαρχει μοι, ὃ δε εχω, τουτο σοι διδωμι. Εν τω ονοματι Ιησου Χριστου του
Ναζωραιου, εγειραι και[18] περιπατει!" 7 Και πιασας αυτον της δεξιας χειρος ηγειρεν·[19]

---

[1] ειπεν δε πετρος προς αυτους μετανοησατε **f**^{35} [20%] || ~ 32 εφη 456 [72%] HF,RP,OC,TR,CP || ~ 32456 φησιν ℵA,C [2%] [NU] || ~ 32456 B || ~ 3245 φησιν 6 D || five further variants [5%]

[2] αμαρτιων **f**^{35} D (95.3%) HF,RP,OC,TR,CP || 1 υμων (1.4%) || των 1 υμων ℵA,B(C) (1.8%) NU || των 1 (1.6%)

[3] ληψεσθε **f**^{35} [95%] HF,RP,OC,TR,CP || λημψεσθε A,B,NU || λημψεσθαι ℵC,D [1%] || ληψεσθαι [3%]

[4] διεμαρτυρατο **f**^{35} ℵA,B(C)D [45%] NU || διεμαρτυρετο [55%] HF,RP,OC,TR,CP (Aorist or Imperfect? The immediately following verb presumably exerted pressure.)

[5] παρεκαλει **f**^{35} [95%] HF,RP,OC,TR,CP || 1 αυτους ℵA,B,C,D [4%] NU || 1 αυτοις [1%]

[6] ασμενως **f**^{35} [97%] HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B,C,D [3%] NU

[7] προσετεθησαν **f**^{35} [95%] HF,RP,OC,TR,CP || 1 εν ℵA,B,C,D [5%] NU

[8] και **f**^{35} [98%] HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B,C,D [2%] NU

[9] εγενετο **f**^{35} [98%] HF,RP,OC,TR,CP || εγινετο ℵA(B,C,D) [2%] NU

[10] εγινετο **f**^{35} B,D (88.1%) HF,RP,OC,TR,CP,NU (εγενετο [15%], εγεινετο B,C,D) || 1 εν (εις 1.8%) ιερουσαλημ φοβος τε ην μεγας επι παντας (+αυτους 3.2%) ℵA,C (7.2%) || 1234567 (1.8%) || 123 (2.3%) || two other readings (0.7%)

[11] πιστευοντες **f**^{35} A,C,D [88%] HF,RP,OC,TR,NU || πιστευσαντες ℵB [12%] CP

[12] **f**^{35} [40%] accent καθημεραν as one word, but since the meaning evidently remains the same I stay with the conventional spelling. This statement obtains throughout. Since the *theta* signals aspiration, there is no ambiguity; the scribes were just saving ink.

[13] προσετιθει *rell* || προσετιθη [20%]

[14] τη εκκλησια **f**^{35} (D) (97.1%) HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B,C (2.9%) NU

[15] δε πετρος **f**^{35} (D) (89.2%) HF,RP,OC,TR,CP || ~ 21 ℵA,B,C (7.6%) NU || 2 (3.1%)

[16] ενατην **f**^{35} ℵA,B,C(D) [70%] HF,RP,OC,NU || εννατην [30%] TR,CP

[17] ελεημοσυνην **f**^{35} (D) [94%] HF,RP,OC,CP || 1 λαβειν ℵA,B,C [6%] TR,NU

[18] εγειραι και **f**^{35} C [70%] RP,TR,CP || εγειρε 2 A [30%] HF,OC[NU] || --- ℵB,D

[19] ηγειρεν **f**^{35} (D) [97%] HF,RP,OC,TR,CP || 1 αυτον ℵA,B,C [3%] NU

παραχρημα δε εστερεωθησαν αυτου αἱ βασεις[1] και τα σφυρα.[2] 8 Και εξαλλομενος εστη και
περιεπατει! Και εισηλθεν συν αυτοις εις το ἱερον, περιπατων και ἁλλομενος και αινων
τον Θεον. 9 Και ειδεν αυτον πας ὁ λαος[3] περιπατουντα και αινουντα τον Θεον· 10 επε-
γινωσκον τε[4] αυτον—ὅτι οὗτος[5] ἦν ὁ προς την ελεημοσυνην καθημενος επι τη Ὡραια Πυλη
του ἱερου—και επλησθησαν θαμβους και εκστασεως επι τω συμβεβηκοτι αυτω.

[Peter preaches]

11 Κρατουντος δε του ιαθεντος χωλου[6] τον Πετρον και[7] Ιωαννην, συνεδραμεν προς
αυτους πας ὁ λαος[8] επι τη στοα, τη καλουμενη Σολομωντος,[9] εκθαμβοι. 12 Ιδων δε[10] Πετρος
απεκρινατο προς τον λαον: "Ανδρες Ισραηλιται, τί θαυμαζετε επι τουτω,[11] ἢ ἡμιν τί ατενι-
ζετε ὡς ιδια δυναμει ἢ ευσεβεια πεποιηκοσιν του περιπατειν αυτον? 13 Ὁ Θεος Ἁβρααμ[12]
και[13] Ισαακ και[14] Ιακωβ, ὁ Θεος των πατερων ἡμων, εδοξασεν τον Παιδα αυτου Ιησουν, ὃν
ὑμεις μεν[15] παρεδωκατε· και ηρνησασθε αυτον[16] κατα προσωπον Πιλατου, κριναντος εκεινου
απολυειν. 14 Ὑμεις δε τον Ἁγιον και Δικαιον ηρνησασθε, και ητησασθε ανδρα φονεα
χαρισθηναι ὑμιν, 15 τον δε Αρχηγον της ζωης απεκτεινατε, ὃν ὁ Θεος ηγειρεν εκ νεκρων,
οὗ ἡμεις μαρτυρες εσμεν. 16 Και επι τη πιστει του ονοματος αυτου, τουτον ὃν θεωρειτε
και οιδατε εστερεωσεν το ονομα αυτου. Και ἡ πιστις ἡ δι᾽ αυτου εδωκεν αυτω την ὁλο-
κληριαν ταυτην απεναντι παντων ὑμων.

17 "Και νυν, αδελφοι, οιδα ὅτι κατα αγνοιαν επραξατε, ὥσπερ και οἱ αρχοντες
ὑμων. 18 Ὁ δε Θεος ἃ προκατηγγειλεν δια στοματος παντων των προφητων αυτου, παθειν
τον Χριστον,[17] επληρωσεν οὕτως. 19 Μετανοησατε ουν, και επιστρεψατε, εις το εξαλειφ-
θηναι[18] ὑμων τας ἁμαρτιας, ὅπως αν ελθωσιν καιροι αναψυξεως απο προσωπου του[19] Κυριου
20 και αποστειλη τον προκεχειρισμενον[20] ὑμιν Χριστον, Ιησουν,[21] 21 ὃν δει ουρανον μεν
δεξασθαι αχρι χρονων αποκαταστασεως παντων, ὧν ελαλησεν ὁ Θεος δια στοματος παντων
των[22] ἁγιων αυτου προφητων απ᾽ αιωνος.[23]

---

[1] αυτου αι βασεις **f**^{35} D [97%] HF,RP,OC,TR,CP || ~ 231 (ℵ)A,B,C [3%] NU
[2] σφυρα **f**^{35} D [95%] HF,RP,OC,TR,CP || σφυδρα ℵA,B,C [1%] NU || σφυρια [4%]
[3] αυτον πας ο λαος **f**^{35} [97%] HF,RP,OC,TR,CP || ~ 2341 ℵA,B,C,D [3%] NU
[4] τε **f**^{35} [98%] HF,RP,OC,TR,CP || δε ℵA,B,C [2%] NU || ται D
[5] ουτος **f**^{35} B,D [98%] HF,RP,OC,TR,CP || αυτος ℵA,C [2%] NU
[6] του ιαθεντος χωλου **f**^{35} (88.8%) HF,RP,OC,TR,CP || αυτου ℵ(A)B,C,057 (10.8%) NU || two other readings D (0.4%)
[7] και **f**^{35} C(D) (91.3%) HF,RP,OC,TR,CP || 1 τον ℵA,B,057 (8.7%) NU
[8] προς αυτους (αυτον 2%) πας ο λαος **f**^{35} (91.9%) HF,RP,OC,TR,CP || ~ 34512 ℵA,B,C (7.4%) NU || three other readings D (0.7%)
[9] σολομωντος (A) *rell* || σολομωνος D [5%] CP
[10] δε **f**^{35} [96%] HF,RP,OC,TR,CP || 1 ο ℵA,B,C,D,057^{v} [4%] NU
[11] τουτω *rell* || τουτο [25%]
[12] ἁβρααμ **f**^{35} [50%] || αβρααμ [50%] RP,HF,OC,CP,TR,NU (This name is aspirated throughout the book, and the statement of evidence also obtains throughout the book.) [When Jehovah changed Abram's name to Abraham (Genesis 17:5) the intervocalic aspiration in Hebrew is adequately represented in English by 'h'; but so far as I know, there is no way in Greek to indicate intervocalic aspiration within a word—the only alternative to losing the aspiration altogether would be to place it at the beginning of the word.]
[13] και **f**^{35} B [95%] HF,RP,OC,TR,CP || 1 ο θεος ℵC [5%] [NU] || 1 θεος A,D
[14] και **f**^{35} B [97%] HF,RP,OC,TR,CP || 1 ο θεος ℵC [3%] [NU] || 1 θεος A,D
[15] μεν **f**^{35} ℵA,B,C [85%] HF,RP,OC,NU || --- D [15%] CP,TR
[16] αυτον **f**^{35} D [97%] HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B,C [3%] NU
[17] αυτου παθειν τον χριστον **f**^{35} [95%] HF,RP,OC,TR,CP || ~ 2341 (ℵ)B(C)D [4%] NU || 234 [1%] || 1 A
[18] εξαλειφθηναι *rell* || εξαληφθηναι [12%] || εξαλιφθηναι ℵB,C [2%]
[19] του *rell* || --- [10%]
[20] προκεχειρισμενον *rell* || προκεκηρυγμενον TR || five further spellings A,C [5%]
[21] χριστον ιησουν **f**^{35} ℵB,D [75%] HF,RP,OC,NU || ~ 21 A,C [25%] CP,TR
[22] παντων των **f**^{35} [85%] HF,RP,CP || 2 ℵA,B,C,D [10%] NU || 1 [5%] OC,TR
[23] αυτου προφητων απ αιωνος **f**^{35} (80.8%) HF,RP,OC,TR,CP || 12 των 34 (3.8%) || ~ 2134 (3.2%) || ~ 3412 ℵA,B,C (5.4%) NU || ~ των 3412 (2.5%) || ~ 1 των 342 (2.7%) || four other variants D (1.6%)

22 "Μωυσης[1] μεν γαρ προς τους πατερας ειπεν[2] ὁτι 'Προφητην ὑμιν αναστησει
Κυριος ὁ Θεος ἡμων[3] εκ των αδελφων ὑμων, ὡς εμε. Αυτου ακουσεσθε,[4] κατα παντα ὁσα
αν λαληση[5] προς ὑμας. 23 Εσται δε, πασα ψυχη ἡτις αν[6] μη ακουση του Προφητου εκεινου
εξολοθρευθησεται[7] εκ του λαου.'

24 "Και παντες δε οἱ προφηται, απο Σαμουηλ και των καθεξης, ὁσοι ελαλησαν, και
προκατηγγειλαν[8] τας ἡμερας ταυτας. 25 'Υμεις εστε[9] υἱοι των προφητων, και της διαθηκης
ἡς διεθετο ὁ Θεος προς τους πατερας ἡμων,[10] λεγων προς 'Αβρααμ, 'Και εν[11] τω σπερματι
σου ενευλογηθησονται[12] πασαι αἱ πατριαι της γης'. 26 'Υμιν πρωτον ὁ Θεος, αναστησας[13]
τον Παιδα αυτου Ιησουν,[14] απεστειλεν αυτον ευλογουντα ὑμας, εν τω αποστρεφειν ἑκαστον
απο των πονηριων ὑμων."

[Peter and John arrested]

4.1 Λαλουντων δε αυτων προς τον λαον, επεστησαν αυτοις οἱ ἱερεις και ὁ στρα-
τηγος του ἱερου και οἱ Σαδδουκαιοι, 2 διαπονουμενοι δια το διδασκειν αυτους τον λαον
και καταγγελλειν[15] εν τω Ιησου την αναστασιν των[16] νεκρων. 3 Και επεβαλον[17] αυτοις τας
χειρας και εθεντο[18] εις τηρησιν εις την αυριον, ἠν γαρ ἑσπερα ηδη. 4 (Πολλοι δε των
ακουσαντων τον λογον επιστευσαν, και εγενηθη ὁ[19] αριθμος των ανδρων ὡσει[20] χιλιαδες
πεντε.) 5 Εγενετο δε επι την αυριον συναχθηναι αυτων τους αρχοντας, και[21] πρεσβυτερους
και[22] γραμματεις, εν[23] 'Ιερουσαλημ, 6 και Ανναν τον αρχιερεα, και Καιαφαν και Ιωαννην
και Αλεξανδρον,[24] και ὁσοι ησαν εκ γενους αρχιερατικου. 7 Και στησαντες αυτους εν[25]
μεσω επυνθανοντο: "Εν ποια δυναμει, ἡ εν ποιω ονοματι εποιησατε τουτο ὑμεις?"

[Peter's defense]

8 Τοτε Πετρος, πλησθεις Πνευματος 'Αγιου, ειπεν προς αυτους: "Αρχοντες του λαου
και πρεσβυτεροι του Ισραηλ:[26] 9 Ει ἡμεις σημερον ανακρινομεθα επι ευεργεσια ανθρωπου
ασθενους, εν τίνι οὑτος σεσωσται,[27] 10 γνωστον εστω πασιν ὑμιν, και παντι τω λαω Ισραηλ,
ὁτι εν τω ονοματι Ιησου Χριστου του Ναζωραιου, ὃν ὑμεις εσταυρωσατε, ὃν ὁ Θεος ηγειρεν

---

[1] μωυσης **f**^{35} A,B,C,D [70%] OC,NU || μωσης ℵ [30%] HF,RP,TR,CP

[2] γαρ προς τους πατερας ειπεν **f**^{35} (80.8%) HF,RP,OC,TR,CP || ~ 5234 (5.9%) || 1234 ημων 5 (4.3%) || 1234 υμων 5 (2%) || ~ 5234 ημων D (2.7%) || 1234 (0.2%) || 5 ℵA,B,C (4.1%) NU

[3] ημων **f**^{35} ℵC [60%] HF,RP || υμων A,D [40%] OC,TR,CP,NU || --- B

[4] ακουσεσθε *rell* || ακουσεσθαι C,D [10%]

[5] λαληση *rell* || λαλησει C [10%]

[6] αν **f**^{35} B,D [35%] TR || εαν ℵA,C [65%] HF,RP,OC,CP,NU

[7] εξολοθρευθησεται **f**^{35} ℵ [99%] HF,RP,OC,TR,CP || εξολεθρευθησεται A,B,C,D [1%] NU

[8] προκατηγγειλαν **f**^{35} [25%] TR || κατηγγειλαν (ℵ)A,B,C(D) [75%] HF,RP,OC,CP,NU

[9] εστε **f**^{35} D [75%] HF,RP,OC,TR,CP || 1 οι ℵA,B,C,0165 [25%] NU

[10] ημων **f**^{35} ℵC,D,0165 [88%] HF,RP,OC,TR,CP || υμων A,B [12%] NU

[11] εν *rell* || --- 0165 [5%] TR

[12] ενευλογηθησονται **f**^{35} ℵD,0165 [95%] HF,RP,OC,TR,CP[NU] || επευλογηθησονται C || ευλογηθησονται A,B [2%]

[13] ο θεος αναστησας **f**^{35} A,D [87%] HF,RP,OC,TR,CP || ~ 312 ℵB,C,0165 [3%] NU || 3 [10%]

[14] ιησουν **f**^{35} A [96%] HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵB,C,D,0165 [4%] NU

[15] καταγγελλειν *rell* || καταγγελειν CP

[16] των **f**^{35} D,0165 [90%] HF,RP,OC,CP || την εκ ℵA,B,C [10%] TR,NU

[17] επεβαλον *rell* || επεβαλλον [12%] || επειβαλοντες D

[18] εθεντο *rell* || 1 αυτους A,C [10%]

[19] ο **f**^{35} A [99%] HF,RP,OC,TR,CP[NU] || --- ℵB(D)0165 [1%]

[20] ωσει **f**^{35} [96%] HF,RP,OC,TR,CP || ως B,D,0165 [2%] [NU] || --- ℵA [2%]

[21] και **f**^{35} [85%] HF,RP,TR,CP || 1 τους ℵA,B,0165 [15%] OC,NU || 1 οι D

[22] και **f**^{35} D,0165 [96%] HF,RP,OC,TR,CP || 1 τους ℵA,B [4%] NU

[23] εν **f**^{35} A,B,D [30%] NU || εις ℵ0165 [70%] HF,RP,OC,TR,CP

[24] ανναν τον αρχιερεα και καιαφαν και ιωαννην και αλεξανδρον **f**^{35} [97%] HF,RP,OC,TR,CP || αννας ο αρχιερευς και καιαφας και ιωαννης και αλεξανδρος ℵA,B(D)(0165) [3%] NU

[25] εν **f**^{35} D,0165 [90%] HF,RP,CP || 1 τω ℵA,B [10%] OC,TR,NU

[26] του ισραηλ **f**^{35} D (97.3%) HF,RP,OC,TR,CP || 1 λαου (0.5%) || 1 λαου 2 (0.5%) || --- ℵA,B,0165 (1.8%) NU

[27] σεσωσται **f**^{35} B,D,0165 [98%] HF,RP,OC,TR,CP || σεσωται ℵA [1%] NU || σεσωστε [1%]

εκ νεκρων, εν τουτω οὗτος παρεστηκεν ενωπιον ὑμων ὑγιης. 11 Οὗτος εστιν ‘ὁ λιθος ὁ εξουθενηθεις ὑφ’ ὑμων, των οικοδομουντων,[1] ὁ γενομενος εις κεφαλην γωνιας’. 12 Και, ουκ εστιν εν αλλω[2] ουδενι ἡ σωτηρια, ουδε[3] γαρ ονομα ἑτερον εστιν[4] ὑπο τον ουρανον,[5] το δεδομενον εν ανθρωποις, εν ᾧ δει σωθηναι ἡμας.”

[Rulers impressed]

13 Θεωρουντες δε την του Πετρου παρρησιαν και Ιωαννου, και καταλαβομενοι ὁτι ανθρωποι αγραμματοι εισιν και ιδιωται, εθαυμαζον· επεγινωσκον τε αυτους ὁτι συν τω Ιησου ησαν. 14 Τον δε[6] ανθρωπον βλεποντες συν αυτοις ἑστωτα[7] τεθεραπευμενον, ουδεν ειχον αντειπειν. 15 Κελευσαντες δε αυτους εξω του συνεδριου απελθειν συνεβαλλον[8] προς αλληλους 16 λεγοντες: “Τί ποιησομεν[9] τοις ανθρωποις τουτοις? Ὁτι μεν γαρ γνωστον σημειον γεγονεν δι’ αυτων, πασιν τοις κατοικουσιν Ἱερουσαλημ φανερον, και ου δυναμεθα αρνησασθαι.[10] 17 Αλλ’ ἱνα μη επι πλειον διανεμηθη εις τον λαον, απειλη[11] απειλησωμεθα[12] αυτοις[13] μηκετι λαλειν επι τω ονοματι τουτω μηδενι ανθρωπω.”[14]

[They are forbidden to use the name ‘Jesus’]

18 Και καλεσαντες αυτους, παρηγγειλαν αυτοις[15] το καθολου μη φθεγγεσθαι μηδε διδασκειν επι τω ονοματι του Ιησου. 19 Ὁ δε Πετρος και Ιωαννης αποκριθεντες προς αυτους ειπον:[16] “Ει δικαιον εστιν ενωπιον του Θεου ὑμων ακουειν μαλλον ἠ του Θεου, κρινατε. 20 Ου δυναμεθα γαρ ἡμεις, ἃ ειδομεν[17] και ἃ[18] ηκουσαμεν, μη λαλειν.” 21 Οἱ δε προσαπειλησαμενοι απελυσαν αυτους, μηδεν εὑρισκοντες το πως κολασονται[19] αυτους, δια τον λαον, ὁτι παντες εδοξαζον τον Θεον επι τω γεγονοτι· 22 ετων γαρ ἠν πλειονων τεσσαρακοντα[20] ὁ ανθρωπος εφ’ ὃν εγεγονει[21] το σημειον τουτο της ιασεως.

[The reaction of the believers]

23 Απολυθεντες δε ηλθον προς τους ιδιους και ανηγγειλαν[22] ὁσα προς αυτους οἱ αρχιερεις και οἱ πρεσβυτεροι ειπον.[23] 24 Οἱ δε ακουσαντες ὁμοθυμαδον ηραν φωνην προς τον θεον και ειπον:[24] “Δεσποτα, συ ὁ Θεος,[25] ὁ ποιησας τον ουρανον και την γην και την θαλασσαν, και παντα τα εν αυτοις· 25 ὁ[26] δια[27] στοματος Δαυιδ[28] παιδος σου ειπων: ‘Ινα

---

[1] οικοδομουντων **f**35 [95%] HF,RP,OC,TR,CP || οικοδομων ℵA,B,D,0165 [5%] NU
[2] αλλω *rell* || 1 εν [10%] CP
[3] ουδε **f**35 ℵA,B,0165 [30%] OC,NU || ουτε [70%] HF,RP,TR || ουδεν CP || ου D
[4] ονομα ετερον εστιν **f**35 A,0165 [20%] CP || ~ 132 B [80%] HF,RP,OC,TR,NU || ~ 213 ℵ || ~ 321 D
[5] υπο τον ουρανον **f**35 ℵA,B,D,0165 [40%] HF,OC,TR,CP,NU || --- [60%] RP
[6] δε **f**35 [75%] HF,RP,OC,TR,CP || τε ℵA,B [25%] NU || --- D
[7] εστωτα **f**35 [20%] || 1 τον ℵA,B,D [80%] HF,RP,OC,TR,CP,NU [Verse 14 begins with the article, so it is superfluous here.]
[8] συνεβαλλον **f**35 ℵA,B [95%] HF,RP,OC,NU || συνεβαλον D [5%] CP,TR
[9] ποιησομεν **f**35 D [70%] RP,OC,TR,CP || ποιησωμεν ℵA,B [30%] HF,NU
[10] αρνησασθαι **f**35 [97%] HF,RP,OC,TR,CP || αρνεισθαι (ℵA)B(D) [3%] NU
[11] απειλη **f**35 [97%] HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B,D [3%] NU
[12] απειλησωμεθα **f**35 ℵA,B [60%] HF,OC,TR,CP,NU || απειλησομεθα (D) [40%] RP
[13] αυτοις *rell* || αυτους [12%] || ουτοις D
[14] ανθρωπω **f**35 [35%] CP || ανθρωπων ℵA,B [65%] HF,RP,OC,TR,NU
[15] αυτοις **f**35 [95%] HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B,D,0165v [5%] NU
[16] προς αυτους ειπον **f**35 [95%] HF,RP,OC,TR,CP || ~ 312 ℵA,D [4%] NU || ~ ειπαν 12 B [1%] || ~ ειπεν 12 0165
[17] ειδομεν *rell* || ειδαμεν ℵA,B(D) [2%] NU || ειδωμεν [10%]
[18] α **f**35 [20%] || --- ℵA,B,D [80%] HF,RP,OC,TR,CP,NU [What they saw and what they heard were not the same things.]
[19] κολασονται **f**35 [98%] HF,RP,OC,CP || κολασωνται ℵA,D [2%] TR,NU || κολασωσιν B
[20] τεσσαρακοντα **f**35 [98%] HF,RP,OC,TR,CP || τεσσερακοντα ℵA,B [2%] NU
[21] εγεγονει **f**35 ℵA [99%] HF,RP,OC,TR,CP || γεγονει B,D [1%] NU
[22] ανηγγειλαν **f**35 (ℵ) [25%] || απηγγειλαν A,B [75%] HF,RP,OC,TR,CP,NU
[23] ειπον *rell* || ειπαν ℵB,D [2%] NU
[24] ειπον *rell* || ειπαν ℵA,B,D [10%] NU
[25] ο θεος **f**35 D [98%] HF,RP,TR,CP || --- ℵA,B [2%] OC,NU
[26] ο **f**35 (D) (91.9%) HF,RP,OC,TR,CP || 1 του πατρος ημων ℵA,B (8.1%) NU
[27] δια **f**35 (91.3%) HF,RP,OC,TR,CP || 1 πνευματος αγιου ℵA,B(D) (8.3%) NU || two other readings (0.4%)
[28] δαυιδ **f**35 ℵA,B,D (74.7%) HF,RP,OC,NU || 1 του (25.1%) CP(TR) || one other reading (0.2%)

τί εφρυαξαν εθνη και λαοι εμελετησαν κενα? 26 Παρεστησαν οἱ βασιλεις της γης, και οἱ
αρχοντες συνηχθησαν επι το αυτο, κατα του Κυριου και κατα του Χριστου αυτου.’ 27 Συν-
ηχθησαν γαρ επ’ αληθειας[1] επι τον ἁγιον Παιδα σου Ιησουν, ὃν εχρισας, Ἡρωδης τε και
Ποντιος Πιλατος, συν εθνεσιν και λαοις Ισραηλ, 28 ποιησαι ὁσα ἡ χειρ σου και ἡ βουλη
σου[2] προωρισεν γενεσθαι. 29 Και τα νυν, Κυριε, επιδε επι τας απειλας αυτων, και δος
τοις δουλοις σου μετα παρρησιας πασης λαλειν τον λογον σου, 30 εν τω την χειρα σου
εκτεινειν σε[3] εις ιασιν, και σημεια και τερατα γινεσθαι δια του ονοματος του ἁγιου Παιδος
σου Ιησου.” 31 Και δεηθεντων αυτων, εσαλευθη ὁ τοπος εν ᾧ ησαν συνηγμενοι, και επλησ-
θησαν ἁπαντες Πνευματος Ἁγιου[4] και ελαλουν τον λογον του Θεου μετα παρρησιας.

[The young Church consolidates]

4.32 Του δε πληθους των πιστευσαντων ἠν ἡ[5] καρδια και ἡ[6] ψυχη μια· και ουδε εἱς τι
των ὑπαρχοντων αυτω[7] ελεγεν ιδιον ειναι, αλλ’ ἠν αυτοις ἁπαντα κοινα. 33 (Και δυναμει
μεγαλη[8] απεδιδουν οἱ αποστολοι το μαρτυριον[9] της αναστασεως του Κυριου Ιησου.)[10] Χαρις
τε μεγαλη ἠν επι παντας αυτους, 34 ουδε γαρ ενδεης τις ἠν[11] εν αυτοις—ὁσοι γαρ κτητορες
χωριων ἡ οικιων ὑπηρχον, πωλουντες εφερον τας τιμας των πιπρασκομενων 35 και ετιθουν
παρα τους ποδας των αποστολων· διεδιδοτο[12] δε ἑκαστω καθοτι αν[13] τις χρειαν ειχεν.

36 Ιωσης[14] δε, ὁ επικληθεις Βαρναβας απο[15] των αποστολων (ὅ εστιν, μεθερμηνευο-
μενον, ‘Υἱος παρακλησεως’), Λευιτης, Κυπριος τω γενει, 37 ὑπαρχοντος αυτω[16] αγρου,
πωλησας ηνεγκεν το χρημα και εθηκεν παρα[17] τους ποδας των αποστολων.

[Ananias and Sapphira]

5.1 Ανηρ δε τις Ανανιας ονοματι, συν Σαπφειρα[18] τη γυναικι αυτου, επωλησεν
κτημα 2 και ενοσφισατο απο της τιμης,[19] συνειδυιας[20] και της γυναικος αυτου·[21] και ενεγκας
μερος τι παρα τους ποδας των αποστολων εθηκεν. 3 Ειπεν δε[22] Πετρος: “Ανανια, δια τί
επληρωσεν ὁ Σατανας την καρδιαν σου ψευσασθαι σε το Πνευμα το Ἁγιον και νοσφισασθαι
σε[23] απο της τιμης του χωριου? 4 Ουχι μενον σοι εμενεν, και πραθεν εν τη ση εξουσια
ὑπηρχεν? Τί ὁτι εθου εν τη καρδια σου το πραγμα τουτο? Ουκ εψευσω ανθρωποις αλλα τω

---

[1] αληθειας $\mathbf{f}^{35}$ [90%] HF,RP,OC,TR,CP || 1 εν τη πολει (+ σου A) ταυτη (ℵ)(A)B,D [10%] NU
[2] σου $\mathbf{f}^{35}$ ℵD [98%] HF,RP,OC,TR,CP[NU] || --- A,B [2%]
[3] την χειρα σου εκτεινειν σε $\mathbf{f}^{35}$ (ℵ) [85%] HF,RP,OC,TR[NU] || 1234 D [13%] CP || 1245 B || ~ 1254 A [1%] || ~ 4123 σου P^{45}
[4] πνευματος αγιου $\mathbf{f}^{35}$ [97%] HF,RP,OC,TR,CP || ~ του 21 P^{8}ℵA,B,D [3%] NU || του 1 του 2 P^{45}
[5] η $\mathbf{f}^{35}$ [98%] HF,RP,OC,TR,CP || --- P^{8}ℵA,B,D [2%] NU
[6] η $\mathbf{f}^{35}$ [98%] HF,RP,OC,TR,CP || --- P^{8}ℵA,B,D [2%] NU
[7] αυτω $\mathbf{f}^{35}$ ℵA,B [64%] HF,OC,TR,CP,NU || αυτων [35%] RP || αυτου P^{8}D [1%]
[8] δυναμει μεγαλη $\mathbf{f}^{35}$ P^{8}(ℵ)A,B,D [20%] NU || ~ 21 P^{45v} [80%] HF,RP,OC,TR,CP
[9] οι αποστολοι το μαρτυριον $\mathbf{f}^{35}$ A [30%] || ~ 3412 $P^{8,45v}$ℵB,D [70%] HF,RP,OC,TR,CP,NU
[10] του κυριου ιησου $\mathbf{f}^{35}$ P^{8}(B) (79.9%) HF,RP,OC,TR,NU || 123 χριστου D (16.1%) CP || ~ 3 χριστου 12 ℵA (0.9%) || ~ 3 χριστου 12 ηνων (1.8%) || 1 χριστου (0.7%) || three other variants (0.7%)
[11] ην $\mathbf{f}^{35}$ ℵA(B) (24.5%) NU || υπηρχεν P^{8}D (74.8%) HF,RP,OC,TR,CP || two other readings (0.7%)
[12] διεδιδοτο $\mathbf{f}^{35}$ [97%] HF,RP,OC,TR,CP || διεδιδετο P^{8}ℵA,B,D [3%] NU
[13] καθοτι αν $\mathbf{f}^{35}$ P^{8}ℵA,B,D [45%] HF,RP,OC,TR,CP,NU || καθο [40%] || καθο αν [10%] || two other variants [5%]
[14] ιωσης $\mathbf{f}^{35}$ [95%] HF,RP,OC,TR,CP || ιωσηφ P^{8}ℵA,B,D [5%] NU
[15] απο $\mathbf{f}^{35}$ P^{8}ℵA,B [75%] HF,RP,OC,NU || υπο D [25%] CP,TR
[16] αυτω *rell* || αυτου [20%] CP
[17] παρα $\mathbf{f}^{35}$ $P^{8,57}$A,B,D [98%] HF,RP,OC,TR,CP || προς ℵ [2%] NU
[18] σαπφειρα $\mathbf{f}^{35}$ B [40%] || σαπφειρη A [56%] HF,RP,OC,TR,CP || σαπφιρη NU || σαμφιρη ℵ || σαφφυρα D || five further spellings [3%] (One minuscule saves NU from being a patchwork quilt.)
[19] τιμης *rell* || 1 του κτηματος [12%]
[20] συνειδυιας $\mathbf{f}^{35}$ D [96%] HF,RP,OC,TR,CP || συνειδυιης NU || συνιδυιης A,B [1%] || συνιδυης ℵ || four further spellings [3%]
[21] αυτου $\mathbf{f}^{35}$ [97%] HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B(D) [3%] NU
[22] δε $\mathbf{f}^{35}$ D [96%] HF,RP,OC,TR,CP || 1 ο P^{8}ℵA,B [4%] NU
[23] σε $\mathbf{f}^{35}$ D [85%] HF,RP || --- P^{8}ℵA,B [15%] OC,TR,CP,NU

Θεω.” 5 Ακουων δε ὁ[1] Ανανιας τους λογους τουτους, πεσων εξεψυξεν! (Και εγενετο φοβος μεγας επι παντας τους ακουοντας ταυτα.)[2] 6 Ανασταντες δε οἱ νεωτεροι συνεστειλαν αυτον και εξενεγκαντες εθαψαν.

7 Εγενετο δε ὡς ὡρων τριων διαστημα, και ἡ γυνη αυτου, μη ειδυια το γεγονος, εισηλθεν. 8 Απεκριθη δε αυτη[3] ὁ[4] Πετρος, “Ειπε μοι ει τοσουτου το χωριον απεδοσθε”. Ἡ δε ειπεν, “Ναι, τοσουτου”. 9 Ὁ δε Πετρος ειπεν[5] προς αυτην: “Τί ὅτι συνεφωνηθη ὑμιν πειρασαι το Πνευμα Κυριου? Ιδου, οἱ ποδες των θαψαντων τον ανδρα σου επι τη θυρα, και εξοισουσιν σε.” 10 Επεσεν δε παραχρημα παρα[6] τους ποδας αυτου και εξεψυξεν! Εισελθοντες δε οἱ νεανισκοι εὑρον αυτην νεκραν, και εξενεγκαντες εθαψαν προς τον ανδρα αυτης. 11 Και εγενετο φοβος μεγας εφ’ ὁλην την εκκλησιαν και επι παντας τους ακουοντας ταυτα.

[The Apostles distinguish themselves]

12 Δια δε των χειρων των αποστολων εγενετο[7] σημεια και τερατα εν τω λαω πολλα·[8] και ησαν ὁμοθυμαδον ἁπαντες εν τη Στοα Σολομωνος.[9] 13 Των δε λοιπων ουδεις ετολμα κολλασθαι αυτοις, αλλ’ εμεγαλυνεν αυτους ὁ λαος. 14 Μαλλον δε προσετιθεντο πιστευοντες τω Κυριω, πληθη[10] ανδρων τε και γυναικων, 15 ὡστε κατα[11] τας πλατειας εκφερειν τους ασθενεις και τιθεναι επι κλινων[12] και κραββατων,[13] ἱνα ερχομενου του[14] Πετρου καν ἡ σκια επισκιαση[15] τινι αυτων. 16 Συνηρχετο δε και το πληθος των περιξ πολεων εις[16] Ἱερουσαλημ, φεροντες ασθενεις και οχλουμενους ὑπο πνευματων ακαθαρτων, και[17] εθεραπευοντο ἁπαντες.

[Sadducees VS Apostles]

17 Αναστας δε ὁ αρχιερευς και παντες οἱ συν αυτω (ἡ ουσα αἱρεσις των Σαδδουκαιων)·[18] επλησθησαν ζηλου 18 και επεβαλον τας χειρας αυτων[19] επι τους αποστολους και εθεντο αυτους εν τηρησει δημοσια. 19 Αγγελος δε Κυριου δια της[20] νυκτος ηνοιξεν[21] τας θυρας της φυλακης, εξαγαγων τε αυτους ειπεν, 20 “Πορευεσθε, και σταθεντες λαλειτε εν τω ἱερω τω λαω παντα τα ῥηματα της ζωης ταυτης”. 21 Ακουσαντες δε εισηλθον ὑπο τον ορθρον εις το ἱερον και εδιδασκον.

Παραγενομενος δε ὁ αρχιερευς και οἱ συν αυτω, συνεκαλεσαν το συνεδριον, και πασαν την γερουσιαν των υἱων Ισραηλ, και απεστειλαν εις το δεσμωτηριον αχθηναι αυτους. 22 Οἱ δε παραγενομενοι ὑπηρεται[22] ουχ εὑρον αυτους εν τη φυλακη, αναστρεψαντες δε απηγγειλαν, 23 λεγοντες ὁτι “Το μεν[23] δεσμωτηριον εὑρομεν κεκλεισμενον εν[24] παση ασφαλεια,

---

[1] ο *rell* || --- D [25%] TR
[2] ταυτα $\mathbf{f}^{35}$ [97%] HF,RP,OC,TR,CP || --- P^{8}ℵA,B,D [3%] NU
[3] αυτη $\mathbf{f}^{35}$ [95%] HF,RP,OC,TR,CP || προς αυτην P^{8}ℵA,B,D [4%] NU || two other variants [1%]
[4] ο $\mathbf{f}^{35}$ P^{8v}D [97%] HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B [3%] NU
[5] ειπεν $\mathbf{f}^{35}$ A [97%] HF,RP,OC,TR,CP || --- P^{8}ℵB,D [3%] NU
[6] παρα $\mathbf{f}^{35}$ [98%] HF,RP,OC,TR,CP || προς ℵA,B,D [2%] NU
[7] εγενετο $\mathbf{f}^{35}$ [44%] TR || εγινετο ℵ [55%] HF,RP,OC,CP,NU || εγεινετο A,B,D [1%]
[8] εν τω λαω πολλα $\mathbf{f}^{35}$ [85%] HF,RP,OC,TR,CP || ~ 4123 P^{45}ℵA,B,D [5%] NU || ~ μεγαλα 123 [10%]
[9] σολομωνος $\mathbf{f}^{35}$ B,D [75%] CP || σολομωντος P^{45}A [25%] HF,RP,OC,TR,NU || σαλομωντος ℵ
[10] πληθη *rell* || πληθος [12%]
[11] κατα $\mathbf{f}^{35}$ D [96%] HF,RP,OC,TR,CP || και εις ℵA,B [4%] NU
[12] κλινων $\mathbf{f}^{35}$ [97%] HF,RP,OC,TR,CP || κλιναριων ℵA,B,D [3%] NU
[13] κραββατων $\mathbf{f}^{35}$ [80%] HF,RP,TR,CP || κραβαττων ℵA,B,D [5%] OC,NU || κραβατων [15%]
[14] του $\mathbf{f}^{35}$ [30%] || --- P^{45}ℵA,B,D [70%] HF,RP,OC,TR,CP,NU
[15] επισκιαση *rell* || επισκιασει B [15%]
[16] εις $\mathbf{f}^{35}$ D [95%] HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B [2%] NU || εν [3%]
[17] και $\mathbf{f}^{35}$ D [20%] || οιτινες ℵA,B [80%] HF,RP,OC,TR,CP,NU
[18] σαδδουκαιων *rell* || σαδδουκαιον CP
[19] αυτων $\mathbf{f}^{35}$ [97%] HF,RP,OC,TR,CP || --- P^{45}ℵA,B,D [3%] NU
[20] της $\mathbf{f}^{35}$ [97%] HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B(D) [3%] NU
[21] ηνοιξεν $\mathbf{f}^{35}$ B [99%] HF,RP,OC,TR,CP || ανοιξας ℵA [1%] NU || ανεωξαν D
[22] παραγενομενοι υπηρεται $\mathbf{f}^{35}$ ℵA,B [20%] NU || ~ 21 D [80%] HF,RP,OC,TR,CP
[23] μεν $\mathbf{f}^{35}$ [95%] HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B,D [5%] NU
[24] εν *rell* || επι CP

και τους φυλακας[1] ἑστωτας προ[2] των θυρων, ανοιξαντες δε εσω ουδενα εὑρομεν!”[3] 24 Ὡς
δε ηκουσαν τους λογους τουτους ὅ τε ἱερευς και ὁ[4] στρατηγος του ἱερου και οἱ αρχιερεις,[5]
διηπορουν περι αυτων τί αν γενοιτο τουτο.

25 Παραγενομενος δε τις απηγγειλεν αυτοις[6] ὁτι “Ἰδου, οἱ ανδρες οὓς εθεσθε εν τη
φυλακη εισιν εν τω ἱερω ἑστωτες και διδασκοντες τον λαον!” 26 Τοτε απελθων ὁ στρατηγος
συν τοις ὑπηρεταις ηγαγεν[7] αυτους, ου μετα βιας, εφοβουντο γαρ τον λαον, ἱνα[8] μη λιθασ-
θωσιν. 27 Αγαγοντες δε αυτους εστησαν εν τω συνεδριω· και επηρωτησεν αυτους ὁ
αρχιερευς 28 λεγων: “Ου[9] παραγγελια παρηγγειλαμεν ὑμιν μη διδασκειν επι τω ονοματι
τουτω? Και ιδου, πεπληρωκατε την Ἱερουσαλημ της διδαχης ὑμων, και βουλεσθε επαγαγειν
εφ’ ἡμας το αἱμα του ανθρωπου τουτου!”

[Apostles infuriate Sadducees]

29 Αποκριθεις δε[10] Πετρος και οἱ αποστολοι ειπον:[11] “Πειθαρχειν δει Θεω μαλλον
ἡ ανθρωποις. 30 Ὁ Θεος των πατερων ἡμων ηγειρεν Ιησουν, ὃν ὑμεις διεχειρισασθε[12]
κρεμασαντες επι ξυλου. 31 Τουτον ὁ Θεος Αρχηγον και Σωτηρα ὑψωσεν τη δεξια αυτου,[13]
δουναι μετανοιαν τω Ισραηλ, και αφεσιν ἁμαρτιων. 32 Και ἡμεις εσμεν αυτου[14] μαρτυρες
των ῥηματων τουτων, και το Πνευμα δε[15] το Ἁγιον ὃ εδωκεν ὁ Θεος τοις πειθαρχουσιν
αυτω.”

[Gamaliel counsels Sadducees]

33 Οἱ δε ακουοντες[16] διεπριοντο και εβουλευοντο[17] ανελειν αυτους. 34 Αναστας δε
τις εν τω συνεδριω (Φαρισαιος ονοματι Γαμαλιηλ, νομοδιδασκαλος τιμιος παντι τω λαω),
εκελευσεν εξω βραχυ τι[18] τους αποστολους[19,20] ποιησαι. 35 Ειπεν τε προς αυτους: “Ανδρες
Ισραηλιται, προσεχετε ἑαυτοις επι τοις ανθρωποις τουτοις, τί μελλετε πρασσειν. 36 Προ
γαρ τουτων των ἡμερων ανεστη Θευδας, λεγων ειναι τινα ἑαυτον·[21] ᾧ προσεκλιθη[22] αριθμος
ανδρων[23] ὡς[24] τετρακοσιων· ὃς ανηρεθη, και παντες ὁσοι επειθοντο αυτω διελυθησαν και
εγενοντο εις ουδεν. 37 Μετα τουτον ανεστη Ιουδας ὁ Γαλιλαιος, εν ταις ἡμεραις της απο-
γραφης, και απεστησεν λαον ἱκανον[25] οπισω αυτου. Κακεινος απωλετο, και παντες ὁσοι
επειθοντο αυτω διεσκορπισθησαν. 38 Και τα νυν λεγω ὑμιν, αποστητε απο των ανθρωπων

---

[1] φυλακας *rell* || 1 εξω TR
[2] προ **f**35 [97%] HF,RP,OC,TR,CP || επι ℵA,B,D [3%] NU
[3] ευρομεν *rell* || ευρωμεν [12%] || two other variants
[4] ιερευς και ο **f**35 (85.7%) HF,RP,OC,TR || αρχιερευς 23 (4.2%) CP || --- ℵA,B,D (9.3%) NU || two other variants (0.9%)
[5] αρχιερεις *rell* || αρχιερευς CP
[6] αυτοις *rell* || 1 λεγων [5%] TR,CP
[7] ηγαγεν **f**35 A,D [99%] HF,RP,OC,TR,CP || ηγεν ℵB [1%] NU
[8] ινα **f**35 A [97%] HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵB,D [3%] NU
[9] ου **f**35 D [98%] HF,RP,OC,TR,CP[NU] || --- ℵA,B [2%]
[10] δε *rell* || 1 ο (D) [10%] TR
[11] ειπον *rell* || ειπαν ℵA,B [2%] NU || ειπεν D
[12] διεχειρισασθε *rell* || διεχειρησασθε [13%] CP || six other variants ℵA,D [3%]
[13] αυτου **f**35 A [99.5%] HF,RP,OC,TR,CP || 1 του ℵB[NU]
[14] εσμεν αυτου **f**35 [91%] HF,RP,OC,TR,CP || εν αυτω B || 1 ℵ(A)D [7%] NU || four other variants [2%]
[15] δε **f**35 [96%] HF,RP,OC,TR,CP || --- P45ℵA,B,D [4%] NU
[16] ακουοντες **f**35 P45 [32%] RP || ακουσαντες ℵA,B,D [68%] HF,OC,TR,CP,NU
[17] εβουλευοντο **f**35 ℵD [80%] HF,RP,OC,TR,CP || εβουλοντο A,B [16%] NU || two other variants [4%]
[18] τι **f**35 [60%] HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B,D [40%] NU
[19] αποστολους **f**35 (D) (98.7%) HF,RP,OC,TR,CP || ανθρωπους (P45)ℵA,B (1.1%) NU || conflation (0.2%)
[20] βραχυ τι τους αποστολους *rell* || ~ 3412 [35%]
[21] εαυτον *rell* || 1 μεγαν (D) [3%] CP
[22] προσεκλιθη **f**35 ℵA,B [30%] OC,NU || προσεκληθη D [54%] HF,RP,CP || προσεκληθησαν C [1%] || προσεκολληθη [15%] TR
[23] αριθμος ανδρων **f**35 D [95%] HF,RP,OC,TR,CP || ~ 21 ℵA,B,C [5%] NU
[24] ως **f**35 A,B,C,D [20%] NU || ωσει ℵ [80%] HF,RP,OC,TR,CP
[25] λαον ικανον **f**35 [86%] HF,RP,OC,TR,CP || 1 ℵA,B [9%] NU || 1 πολυν (C)D || ~ 21 [3%] || two other variants [1%]

τουτων και εασατε[1] αυτους· ὅτι εαν ᾖ εξ ανθρωπων ἡ βουλη[2] ἢ το εργον τουτο, κατα-
λυθησεται· 39 ει δε εκ Θεου εστιν, ου δυνησεσθε[3] καταλυσαι αυτο[4]—μηποτε και θεομαχοι
εὑρεθητε!"

[Sadducees beat and threaten Apostles]

40 Επεισθησαν δε αυτω, και προσκαλεσαμενοι τους αποστολους, δηραντες[5] παρηγ-
γειλαν μη λαλειν επι τω ονοματι του Ιησου, και απελυσαν αυτους.[6] 41 Οἱ μεν ουν
επορευοντο χαιροντες απο προσωπου του συνεδριου, ὅτι κατηξιωθησαν ὑπερ του ονοματος
του Χριστου[7] ατιμασθηναι. 42 Πασαν τε ἡμεραν, εν τω ἱερω και κατ' οικον, ουκ επαυ-
οντο[8] διδασκοντες και ευαγγελιζομενοι τον Χριστον Ιησουν.[9]

[Enter deacons]

6.1 Εν δε ταις ἡμεραις ταυταις, πληθυνοντων των μαθητων, εγενετο γογγυσμος των
Ἑλληνιστων προς τους Ἑβραιους, ὅτι παρεθεωρουντο εν τη διακονια τη καθημερινη αἱ
χηραι αυτων. 2 Προσκαλεσαμενοι δε οἱ δωδεκα το πληθος των μαθητων ειπον:[10] "Ουκ
αρεστον εστιν ἡμας, καταλειψαντας τον λογον του Θεου, διακονειν τραπεζαις. 3 Επισκε-
ψασθε ουν,[11] αδελφοι, ανδρας εξ ὑμων μαρτυρουμενους ἑπτα, πληρεις[12] Πνευματος Ἁγιου[13]
και σοφιας, οὓς καταστησομεν[14] επι της χρειας ταυτης. 4 Ἡμεις δε τη προσευχη και τη
διακονια του λογου προσκαρτερησομεν."[15]

5 Και ηρεσεν ὁ λογος ενωπιον παντος του πληθους· και εξελεξαντο Στεφανον, ανδρα
πληρη[16] πιστεως και Πνευματος Ἁγιου, και Φιλιππον και Προχορον[17] και Νικανορα και
Τιμωνα[18] και Παρμεναν και Νικολαον, προσηλυτον Αντιοχεα, 6 οὓς εστησαν ενωπιον των
αποστολων· και προσευξαμενοι επεθηκαν αυτοις τας χειρας.

7 Και ὁ λογος του Θεου ηυξανεν, και επληθυνετο ὁ αριθμος των μαθητων εν
Ἱερουσαλημ σφοδρα, πολυς τε οχλος των ἱερεων ὑπηκουον[19] τη πιστει. 8 Στεφανος δε,
πληρης πιστεως[20] και δυναμεως, εποιει τερατα και σημεια μεγαλα εν τω λαω.

[Stephen in a kangaroo court]

9 Ανεστησαν δε τινες των εκ της Συναγωγης της λεγομενης Λιβερτινων (και
Κυρηναιων[21] και Αλεξανδρεων και των απο Κιλικιας και Ασιας), συζητουντες τω Στεφανω.
10 Και ουκ ισχυον αντιστηναι τη σοφια και τω Πνευματι ᾧ ελαλει.

---

[1] εασατε $\mathbf{f}^{35}$ D [97%] HF,RP,OC,TR,CP || αφετε ℵA,B,C [3%] NU

[2] βουλη $\mathbf{f}^{35}$ [85%] HF,RP || 1 αυτη ℵA,B,C,D [15%] OC,TR,CP,NU

[3] δυνησεσθε $\mathbf{f}^{35}$ B [30%] NU || δυνησεσθαι ℵC,D [2%] || δυνασθε A [58%] HF,RP,OC,TR,CP || δυνασθαι [10%]

[4] αυτο $\mathbf{f}^{35}$ C [92%] HF,RP,OC,TR,CP || αυτους ℵA,B(D) [5%] NU || αυτω [3%]

[5] δηραντες $\mathbf{f}^{35}$ [40%] CP || δειραντες ℵA,B,C,D [60%] HF,RP,OC,TR,NU

[6] αυτους $\mathbf{f}^{35}$ D [98%] HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B,C [2%] NU

[7] κατηξιωθησαν υπερ του ονοματος του χριστου $\mathbf{f}^{35}$ [20%] || ~ 234561 [15%] || 12345 ιησου [3%] CP || ~ 2345 ιησου 1 [8%] HF,RP || ~ 234 αυτου 1 [15%] OC,TR || 1234 αυτου [5%] || 1234 ℵA,B,C [3%] NU || ~ 2345 κυριου ιησου 1 [10%] || ~ 2341 D [18%] || ~ 234 ιησου 1 [3%]

[8] επαυοντο *rell* || επαυσαντο CP

[9] τον χριστον ιησουν $\mathbf{f}^{35}$ ℵA,B [25%] NU || ~ 312 [67%] HF,RP,OC,TR,CP || 1 κυριον 3 C [2%] || 1 κυριον 32 D || ~ 32 [6%]

[10] ειπον *rell* || ειπαν A,B,C [2%] NU

[11] ουν $\mathbf{f}^{35}$ C [98%] HF,RP,OC,TR,CP || δε ℵB [1%] NU || δη A || --- D

[12] πληρεις *rell* || πληρης [15%]

[13] αγιου $\mathbf{f}^{35}$ A,C [97%] HF,RP,OC,TR,CP || --- P^{8}(ℵ)B,D [3%] NU

[14] καταστησομεν $\mathbf{f}^{35}$ P^{8}ℵA,B,C,D [60%] OC,TR,CP,NU || καταστησωμεν [40%] HF,RP

[15] προσκαρτερησομεν *rell* || προσκαρτερησωμεν [50%] || προσκαρτερουντες D

[16] πληρη $\mathbf{f}^{35}$ B [40%] OC,TR,CP || πληρης ℵA,C,D [45%] HF,RP,NU || πληρις [12%] || πληρεις [3%] (The accusative is correct.)

[17] προχορον *rell* || προχωρον [12%]

[18] τιμωνα *rell* || τιμονα [35%] || τειμωνα B,D

[19] υπηκουον *rell* || υπηκουεν A [14%] || two other variants

[20] πιστεως $\mathbf{f}^{35}$ (78.8%) HF,RP,OC,TR,CP || χαριτος $P^{8,45v}$ℵA,B,D,0175 (19.7%) NU || πνευματος (0.4%) || four conflations (1.1%)

[21] κυρηναιων *rell* || κυριναιων [13%] || κυρυναιων A || κυρηνεων D || one other variant

11 Τοτε ὑπεβαλον ανδρας λεγοντας ὁτι "Ακηκοαμεν αυτου λαλουντος ῥηματα βλασ-
φημα εις Μωσην[1] και τον Θεον". 12 Συνεκινησαν τε τον λαον, και τους πρεσβυτερους και
τους γραμματεις· και επισταντες συνηρπασαν αυτον και ηγαγον εις το συνεδριον· 13 εστη-
σαν τε μαρτυρας ψευδεις λεγοντας: "'Ο ανθρωπος οὑτος ου παυεται ῥηματα βλασφημα λαλων[2]
κατα του τοπου του ἁγιου[3] και του νομου· 14 ακηκοαμεν γαρ αυτου λεγοντος ὁτι Ιησους ὁ
Ναζωραιος οὑτος καταλυσει τον τοπον τουτον και αλλαξει τα εθη ἁ παρεδωκεν ἡμιν
Μωσης."[4] 15 Και ατενισαντες εις αυτον ἁπαντες[5] οἱ καθεζομενοι εν τω συνεδριω, ειδον το
προσωπον αυτου ὡσει προσωπον αγγελου.

[Stephen's discourse]

7.1 Ειπεν δε ὁ αρχιερευς, "Ει αρα[6] ταυτα οὑτως εχει?" 2 Ὁ δε εφη: "Ανδρες
αδελφοι και πατερες, ακουσατε: Ὁ Θεος της δοξης ωφθη τω πατρι ἡμων Ἀβρααμ[7] οντι εν
τη Μεσοποταμια, πριν ἡ κατοικησαι αυτον εν Χαρραν,[8] 3 και ειπεν προς αυτον, 'Εξελθε
εκ της γης σου και εκ[9] της συγγενειας σου, και δευρο εις[10] γην ἡν αν σοι δειξω'. 4 Τοτε
εξελθων εκ γης Χαλδαιων κατωκησεν εν[11] Χαρραν.[12] Κακειθεν,[13] μετα το αποθανειν τον
πατερα αυτου, μετωκισεν[14] αυτον εις την γην ταυτην εις ἡν ὑμεις νυν κατοικειτε· 5 και
ουκ εδωκεν αυτω κληρονομιαν εν αυτη, ουδε βημα ποδος. Και επηγγειλατο δουναι αυτην
εις κατασχεσιν αυτω,[15] και τω σπερματι αυτου μετ' αυτον, ουκ οντος αυτω τεκνου. 6 Ελαλη-
σεν δε οὑτως[16] ὁ Θεος: ὁτι εσται το σπερμα αυτου παροικον εν γη αλλοτρια—και
δουλωσουσιν αυτο και κακωσουσιν—ετη τετρακοσια. 7 'Και το εθνος ᾧ[17] εαν δουλευ-
σωσιν[18] κρινῶ εγω', ειπεν ὁ Θεος,[19] 'και μετα ταυτα εξελευσονται και λατρευσουσιν μοι εν
τω τοπω τουτω'. 8 Και εδωκεν αυτω διαθηκην περιτομης· και οὑτως[20] εγεννησεν τον Ισαακ
και περιετεμεν αυτον τη ἡμερα τη ογδοη, και ὁ[21] Ισαακ τον Ιακωβ, και ὁ[22] Ιακωβ τους
δωδεκα πατριαρχας.

[down to Egypt]

9 "Και οἱ πατριαρχαι, ζηλωσαντες, τον Ιωσηφ απεδοντο εις Αιγυπτον· και ἠν ὁ
Θεος μετ' αυτου 10 και εξειλετο[23] αυτον εκ πασων των θλιψεων αυτου, και εδωκεν αυτω
χαριν και σοφιαν εναντιον Φαραω, βασιλεως Αιγυπτου· και κατεστησεν αυτον ἡγουμενον
επ' Αιγυπτον και[24] ὁλον τον οικον αυτου. 11 Ηλθεν δε λιμος εφ' ὁλην την γην Αιγυπτου[25]

---

[1] μωσην **f**^{35} [55%] HF,RP,TR || μωυσην P^{8}ℵA,B,C,D [45%] OC,CP,NU
[2] ρηματα βλασφημα λαλων **f**^{35} [93%] HF,RP,OC,TR,CP || ~ 31 P^{8v,45v}ℵB,C,0175 [3%] NU || 13 A,D || ~ 312 [3%]
[3] αγιου **f**^{35} ℵA,D,0175 [90%] HF,RP,OC,CP || 1 τουτου (P^{8})B,C [10%] TR[NU]
[4] μωσης **f**^{35} A [60%] HF,RP,TR,CP || μωυσης ℵB,C,D,0175 [40%] OC,NU
[5] απαντες **f**^{35} [95%] HF,RP,OC,TR,CP || παντες ℵA,B,C,D,0175 [5%] NU
[6] αρα **f**^{35} D [97%] HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B,C [3%] NU
[7] ἁβρααμ **f**^{35} [50%] || αβρααμ ℵA,B,C [50%] HF,RP,OC,TR,CP,NU
[8] χαρραν *rell* || χαραν D [20%] || two other variants [1%]
[9] εκ **f**^{35} ℵA,C [99.5%] HF,RP,OC,TR,CP[NU] || --- B,D
[10] εις **f**^{35} [97%] HF,RP,OC,TR,CP || 1 την ℵA,B,C,D [3%] NU
[11] εν *rell* || εις [35%] || επι [1%]
[12] χαρραν *rell* || χαραν [18%] || two other variants [1%]
[13] κακειθεν **f**^{35} ℵA,B,C [60%] HF,RP,OC,TR,CP,NU || και εκειθεν [40%] CP || κακει ην D
[14] μετωκισεν *rell* || μετωκησεν D [45%] CP || five other variants [5%]
[15] δουναι αυτην εις κατασχεσιν αυτω **f**^{35} ℵA [25%] || ~ 15342 B,C,D [65%] HF,RP,OC,CP,NU || ~ 512345 [5%] || ~ 51342 [5%] TR
[16] ουτως *rell* || αυτω ℵ [10%] || ουτος [1%]
[17] ω *rell* || ο [10%]
[18] δουλευσωσιν **f**^{35} ℵB [95%] HF,OC,TR,CP || δουλευσουσιν A,C,D [5%] RP,NU
[19] ειπεν ο θεος **f**^{35} D [98%] HF,RP,OC,TR,CP || ~ 231 ℵA,B,C [2%] NU
[20] ουτως *rell* || ουτος [18%]
[21] ο **f**^{35} D [96%] HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B,C [4%] NU
[22] ο **f**^{35} [96%] HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B,C,D [4%] NU
[23] εξειλετο **f**^{35} [60%] HF,RP,OC,TR,CP || εξειλατο (ℵ)A,B(C,D) [40%] NU
[24] και **f**^{35} B,D [96%] HF,RP,OC,TR,CP || 1 εφ ℵA,C [4%] [NU]
[25] την γην αιγυπτου **f**^{35} (91%) HF,RP,OC,TR,CP || 23 (4.6%) || 1 αιγυπτον P^{45v}ℵA,B,C (3.9%) NU || two other readings D (0.4%)

και Χανααν, και θλιψις μεγαλη, και ουχ[1] εὑρισκον[2] χορτασματα οἱ πατερες ἡμων. 12 Ακου-
σας δε Ιακωβ οντα σιτα[3] εν Αιγυπτω,[4] εξαπεστειλεν τους πατερας ἡμων πρωτον. 13 Και εν
τω δευτερω ανεγνωρισθη Ιωσηφ τοις αδελφοις αυτου, και φανερον εγενετο τω[5] Φαραω το
γενος του[6] Ιωσηφ. 14 Αποστειλας δε Ιωσηφ μετεκαλεσατο Ιακωβ τον πατερα αυτου[7] και
πασαν την συγγενειαν αυτου,[8] εν ἑβδομηκοντα πεντε ψυχαις.[9] 15 Κατεβη δε[10] Ιακωβ εις
Αιγυπτον· και ετελευτησεν, αυτος και οἱ πατερες ἡμων· 16 και μετετεθησαν εις Συχεμ και
ετεθησαν εν τω μνηματι ὃ[11] ωνησατο Ἀβρααμ τιμης αργυριου παρα των υἱων Εμμωρ[12]
του[13] Συχεμ.

[enter Moses]

17 "Καθως δε ηγγιζεν ὁ χρονος της επαγγελιας ἧς ωμοσεν[14] ὁ Θεος τω Ἀβρααμ,
ηυξησεν ὁ λαος και επληθυνθη εν Αιγυπτω, 18 αχρις[15] οὗ ανεστη βασιλευς ἑτερος[16] ὃς ουκ
ηδει[17] τον Ιωσηφ. 19 Οὑτος κατασοφισαμενος το γενος ἡμων εκακωσεν τους πατερας ἡμων,[18]
του ποιειν εκθετα τα βρεφη[19] αυτων εις το μη ζωογονεισθαι. 20 Εν ᾧ καιρω εγεννηθη Μω-
υσης,[20] και ἦν αστειος τω Θεω· ὃς ανετραφη μηνας τρεις εν τω οικω του πατρος.[21] 21 Εκτε-
θεντα δε αυτον[22] ανειλετο[23] ἡ θυγατηρ Φαραω και ανεθρεψατο αυτον ἑαυτη εις υἱον.
22 Και επαιδευθη Μωυσης[24] παση[25] σοφια Αιγυπτιων· ἦν δε δυνατος εν λογοις[26] και[27]
εργοις.[28] 23 Ὡς δε επληρουτο αυτω τεσσαρακονταετης[29] χρονος, ανεβη επι[30] την καρδιαν
αυτου επισκεψασθαι τους αδελφους αυτου, τους υἱους Ισραηλ. 24 Και ιδων τινα αδικουμενον,
ημυνατο και εποιησεν[31] εκδικησιν τω καταπονουμενω, παταξας τον Αιγυπτιον. 25 Ενομιζεν
δε συνιεναι τους αδελφους αυτου[32] ὁτι ὁ Θεος δια χειρος αυτου διδωσιν αυτοις σωτηριαν,[33]

---

[1] ουχ *rell* || ουκ CP
[2] ευρισκον $\mathbf{f}^{35}$ אA,C,D [87%] HF,RP,OC,TR,CP || ηυρισκον B [13%] NU
[3] σιτα $\mathbf{f}^{35}$ [90%] HF,RP,OC,TR,CP || σιτια אA(B)C(D) [4%] NU || σιτον [6%]
[4] εν αιγυπτω $\mathbf{f}^{35}$ D [98%] HF,RP,OC,TR,CP || εις αιγυπτον אA,B,C [2%] NU
[5] τω *rell* || --- א [2%] CP || το [1%]
[6] του $\mathbf{f}^{35}$ P^{45}D [98%] HF,RP,OC,TR,CP[NU] || --- (אA),B,C [2%]
[7] ιακωβ τον πατερα αυτου $\mathbf{f}^{35}$ אA,B,C,D [20%] NU || ~ 2341 [80%] HF,RP,OC,TR,CP
[8] αυτου $\mathbf{f}^{35}$ D [30%] OC,TR,CP || --- אA,B,C [70%] HF,RP,NU
[9] εβδομηκοντα πεντε ψυχαις $\mathbf{f}^{35}$ [30%] CP || ~ 312 אA,B,C [63%] HF,RP,OC,TR,NU || ~ 31 και 2 [5%] || 1 και 23 D [2%]
[10] κατεβη δε $\mathbf{f}^{35}$ B [94%] HF,RP,OC,TR,CP || ~ και 1 אA,C [5%] NU || 1 D [1%]
[11] ο $\mathbf{f}^{35}$ [87%] HF,RP,TR || ω אA,B,C,D [13%] OC,CP,NU
[12] εμμωρ $\mathbf{f}^{35}$ אA,B,C,D [33%] NU || εμμορ [60%] HF,RP,OC,TR,CP || εμορ [7%]
[13] του $\mathbf{f}^{35}$ D [95%] HF,RP,OC,TR,CP || εν אB,C [4%] NU || 1 εν A [1%]
[14] ωμοσεν $\mathbf{f}^{35}$ (96.5%) HF,RP,OC,TR,CP || ωμολογησεν (א)A,B,C (2.6%) NU || επηγγειλατο P^{45}D (0.9%) (A small number of MSS misspell the main variant as ωμωσεν or ομωσεν.)
[15] αχρις $\mathbf{f}^{35}$ אA [98%] HF,OC,TR,CP || αχρι B,C,D [2%] RP,NU
[16] ετερος $\mathbf{f}^{35}$ D [95%] HF,RP,OC,TR,CP || 1 επ αιγυπτον (א)A,B,C [5%] [NU]
[17] ηδει *rell* || ηδη [1%] CP || ειδη [12%]
[18] ημων $\mathbf{f}^{35}$ A,C [98%] HF,RP,OC,TR,CP[NU] || --- אB,D [2%]
[19] εκθετα τα βρεφη $\mathbf{f}^{35}$ P^{45}D [97%] HF,RP,OC,TR,CP || ~ 231 אA,B,C [3%] NU
[20] μωυσης $\mathbf{f}^{35}$ P^{45}אB,C,D [75%] OC,NU || μωσης A [25%] HF,RP,TR,CP
[21] πατρος $\mathbf{f}^{35}$ A,B,C [92%] HF,RP,NU || 1 αυτου D [8%] OC,TR,CP || 1 μου א
[22] εκτεθεντα δε αυτον $\mathbf{f}^{35}$ [96%] HF,RP,OC,TR,CP || εκτεθεντος 2 αυτου אA,B,C(D) [4%] NU
[23] ανειλετο $\mathbf{f}^{35}$ [25%] HF,RP || 1 αυτον [60%] OC,TR,CP || ανειλατο αυτον אA,B,C,D [15%] NU
[24] μωυσης $\mathbf{f}^{35}$ אB,C,D [90%] OC,CP,NU || μωσης A [10%] HF,RP,TR
[25] παση $\mathbf{f}^{35}$ B,D [98%] HF,RP,OC,TR,CP || εν 1 אA,C [2%] [NU]
[26] λογοις *rell* || λογω [10%]
[27] και $\mathbf{f}^{35}$ אA,B,C,D [65%] HF,RP,CP,NU || 1 εν [35%] OC,TR (OC is in small print)
[28] εργοις $\mathbf{f}^{35}$ [95%] HF,RP,OC,TR || 1 αυτου אA,B,C^{v} [5%] CP,NU
[29] τεσσαρακονταετης $\mathbf{f}^{35}$ [97%] HF,RP,OC,TR,CP || τεσσερακονταετης אA,B,C [3%] NU
[30] επι *rell* || εις [2%] OC
[31] εποιησεν *rell* || εποιησατο OC
[32] αυτου $\mathbf{f}^{35}$ A,D [98%] HF,RP,OC,TR,CP[NU] || --- אB,C [2%]
[33] αυτοις σωτηριαν $\mathbf{f}^{35}$ [97%] HF,RP,OC,TR,CP || ~ 21 אA,B,C,D [3%] NU

οἱ δε ου συνηκαν. 26 Τη τε επιουση ἡμερα ωφθη αυτοις μαχομενοις και συνηλασεν[1] αυτους
εις ειρηνην, ειπων, ‘Ανδρες, αδελφοι εστε ὑμεις·[2] ἱνα τί αδικειτε[3] αλληλους?’ 27 Ὁ δε
αδικων τον πλησιον απωσατο τουτον[4] ειπων: ‘Τίς σε κατεστησεν αρχοντα και δικαστην εφ’
ἡμας?[5] 28 Μη ανελειν με συ θελεις ὃν τροπον ανειλες χθες τον Αιγυπτιον?’[6] 29 Εφυγεν δε
Μωσης[7] εν τω λογω τουτω, και εγενετο παροικος εν γη Μαδιαμ, οὗ εγεννησεν υἱους δυο.

[Moses commissioned]

30 “Και πληρωθεντων ετων τεσσαρακοντα,[8] ωφθη αυτω εν τη ερημω του Ορους
Σινα αγγελος Κυριου,[9] εν φλογι πυρος βατου. 31 Ὁ δε Μωσης[10] ιδων εθαυμασεν[11] το ὁραμα,
προσερχομενου δε αυτου κατανοησαι, εγενετο φωνη Κυριου προς αυτον:[12] 32 ‘Εγω ὁ Θεος
των πατερων σου—ὁ Θεος ‘Αβρααμ και ὁ Θεος[13] Ισαακ και ὁ Θεος[14] Ιακωβ.’ Εντρομος δε
γενομενος Μωυσης,[15] ουκ ετολμα κατανοησαι. 33 Ειπεν δε αυτω ὁ Κυριος: ‘Λυσον το ὑπο-
δημα των ποδων σου, ὁ γαρ τοπος εν[16] ᾧ ἑστηκας γη ἁγια εστιν. 34 Ιδων ειδον την κακωσιν
του λαου μου του εν Αιγυπτω, και του στεναγμου αυτων ηκουσα· και κατεβην εξελεσθαι
αυτους. Και νυν δευρο, αποστελω[17] σε εις Αιγυπτον.’

35 “Τουτον τον Μωυσην[18] ὃν ηρνησαντο ειποντες, ‘Τίς σε κατεστησεν αρχοντα και
δικαστην?’[19]—τουτον ὁ Θεος[20] αρχηγον[21] και λυτρωτην απεστειλεν[22] εν[23] χειρι αγγελου του
οφθεντος αυτω εν τη βατω. 36 Οὗτος εξηγαγεν αυτους, ποιησας τερατα και σημεια εν γη
Αιγυπτω[24] και εν Ερυθρα Θαλασση, και εν τη ερημω ετη τεσσαρακοντα.[25]

[Israel’s rebellion]

37 “Οὗτος εστιν[26] Μωυσης[27] ὁ ειπων[28] τοις υἱοις Ισραηλ, ‘Προφητην ὑμιν αναστησει
Κυριος[29] ὁ Θεος ἡμων[30] εκ των αδελφων ὑμων, ὡς εμε’.[31] 38 Οὗτος εστιν ὁ γενομενος εν
τη εκκλησια εν τη ερημω, μετα του αγγελου του λαλουντος αυτω εν τω Ορει Σινα και των
πατερων ἡμων, ὃς εδεξατο λογια[32] ζωντα δουναι ἡμιν· 39 ᾧ ουκ ηθελησαν ὑπηκοοι γενεσθαι

---

1 συνηλασεν **f**^{35} A [92%] HF,RP,OC,TR,CP || συνηλλασσεν אB,C,D [3%] NU || συνηλλασεν [5%]
2 υμεις **f**^{35} [92%] HF,RP,OC,TR,CP || --- אA,B,C,D [8%] NU
3 αδικειτε (א) *rell* || αδικητε [20%] || αδικειται C(D) [2%]
4 τουτον **f**^{35} [20%] || αυτον אA,B,C,D [80%] HF,RP,OC,TR,CP,NU (The demonstrative is more emphatic, this being the crucial point of comparison Stephen will make later. It is repeated four times in verses 35-37.)
5 ημας **f**^{35} D [60%] HF,RP,TR,CP || ημων אA,B,C [40%] OC,NU
6 χθες τον αιγυπτιον **f**^{35} [96%] HF,RP,OC,TR,CP || ~ 231 A [2%] || εχθες 23 אB,C [2%] NU || αιχθες 23 D
7 μωσης **f**^{35} A [45%] HF,RP,TR,CP || μωυσης אB,C(D) [55%] OC,NU
8 τεσσαρακοντα **f**^{35} [98%] HF,RP,OC,TR,CP || τεσσερακοντα אA,B,C [2%] NU
9 κυριου **f**^{35} D [98%] HF,RP,OC,TR,CP || --- אA,B,C [2%] NU
10 μωσης **f**^{35} A [38%] HF,RP,TR || μωυσης אB,C,D [62%] OC,CP,NU
11 εθαυμασεν **f**^{35} A,B,C [25%] TR || εθαυμαζεν אD [75%] HF,RP,OC,CP,NU
12 προς αυτον **f**^{35} C [96%] HF,RP,OC,TR,CP || --- אA,B,D [4%] NU
13 ο θεος **f**^{35} [95%] HF,RP,OC,TR,CP || --- אA,B,C [5%] NU || 2 D
14 ο θεος **f**^{35} [95%] HF,RP,OC,TR,CP || --- אA,B,C [5%] NU || 2 D
15 μωυσης **f**^{35} אB,C,D [80%] OC,CP,NU || μωσης A [20%] HF,RP,TR
16 εν **f**^{35} [97%] HF,RP,OC,TR,CP || εφ P^{45}אA,B,C [3%] NU || ου D [for εν ω]
17 αποστελω **f**^{35} [90%] HF,RP,OC,TR,CP || αποστειλω A,B,C,D [9%] NU || αποστιλω א [1%]
18 μωυσην **f**^{35} אB,C,D [85%] OC,TR,CP,NU || μωσην A [15%] HF,RP
19 δικαστην **f**^{35} P^{45}A,B [87%] HF,RP,OC,TR,CP,NU || 1 εφ ημας [10%] || 1 εφ ημων אC,D [3%]
20 θεος **f**^{35} P^{45}אA,C [96%] HF,RP,OC,TR,CP || 1 και B,D [4%] [NU]
21 αρχηγον **f**^{35} A [23%] || αρχοντα P^{45}אB,C,D [77%] HF,RP,OC,TR,CP,NU
22 απεστειλεν **f**^{35} (C) [90%] HF,RP,OC,TR,CP || απεσταλκεν אA,B,D [10%] NU
23 εν **f**^{35} א [96%] HF,RP,OC,TR,CP || συν A,B,C,D [4%] NU
24 αιγυπτω *rell* || αιγυπτου D [10%] TR
25 τεσσαρακοντα **f**^{35} [96%] HF,RP,OC,TR,CP || τεσσερακοντα אA,B,C [3%] NU || μ P^{45}D [1%]
26 εστιν **f**^{35} D [65%] || 1 ο אA,B,C [35%] HF,RP,OC,TR,CP,NU
27 μωυσης **f**^{35} אB,C,D [80%] OC,TR,CP,NU || μωσης A [20%] HF,RP
28 ειπων **f**^{35} [98%] HF,RP,OC,TR,CP || ειπας אA,B,C,D [2%] NU
29 κυριος **f**^{35} C [98%] HF,RP,OC,TR,CP || --- אA,B,D [2%] NU
30 ημων **f**^{35} [40%] HF,RP,CP || υμων [55%] OC,TR || --- אA,B,C,D [5%] NU
31 εμε **f**^{35} אA,B [85%] HF,RP,CP,NU || 1 αυτου ακουσεσθε C(D) [15%] OC,TR (OC is in small print)
32 λογια **f**^{35} P^{45}אA,B,C [80%] HF,OC,TR,CP,NU || λογον [20%] RP

οἱ πατερες ἡμων·[1] αλλ'[2] απωσαντο και εστραφησαν τη καρδια[3] αυτων εις Αιγυπτον, 40 ει-
ποντες τω Ααρων, 'Ποιησον ἡμιν θεους οἱ προπορευσονται ἡμων· ὁ γαρ Μωυσης[4] οὑτος,
ὃς εξηγαγεν ἡμας εκ γης Αιγυπτου—ουκ οιδαμεν τί γεγονεν[5] αυτω'. 41 Και εμοσχοποιησαν
εν ταις ἡμεραις εκειναις και ανηγαγον θυσιαν τω ειδωλω, και ευφραινοντο[6] εν τοις εργοις
των χειρων αυτων. 42 Εστρεψεν δε ὁ Θεος και παρεδωκεν αυτους λατρευειν τη στρατια
του ουρανου, καθως γεγραπται εν Βιβλω των Προφητων: 'Μη σφαγια και θυσιας προση-
νεγκατε[7] μοι εν τη ερημω ετη τεσσαρακοντα,[8] οικος Ισραηλ? 43 Και ανελαβετε την σκηνην
του Μολοχ, και το αστρον του θεου ὑμων,[9] 'Ρεφφαν,[10] τους τυπους οὓς εποιησατε προσκυνειν
αυτοις· και μετοικιω ὑμας επεκεινα Βαβυλωνος.'

[a dwelling for God]

44 "'Η σκηνη του μαρτυριου ἦν[11] τοις πατρασιν ἡμων εν τη ερημω, καθως διεταξατο
ὁ λαλων τω Μωυση[12] ποιησαι αυτην κατα τον τυπον ὃν ἑωρακει·[13] 45 ἣν και εισηγαγον,
διαδεξαμενοι οἱ πατερες ἡμων, μετα Ιησου εν τη κατασχεσει των εθνων, ὧν εξωσεν ὁ Θεος
απο προσωπου των πατερων ἡμων, ἑως των ἡμερων Δαυιδ·[14] 46 ὃς εὗρεν χαριν ενωπιον[15]
του Θεου και ητησατο εὑρειν σκηνωμα τω Θεω[16] Ιακωβ· 47 Σολομων δε ωκοδομησεν[17] αυτω[18]
οικον. 48 Αλλ' ουχ ὁ 'Υψιστος εν χειροποιητοις ναοις[19] κατοικει, καθως ὁ προφητης λεγει:
49 'Ὁ ουρανος μοι θρονος, ἡ δε γη ὑποποδιον των ποδων μου. Ποιον οικον οικοδομησετε
μοι', λεγει Κυριος, 'ἢ τίς τοπος της καταπαυσεως μου? 50 Ουχι ἡ χειρ μου εποιησεν ταυτα
παντα?'[20]

[Stephen attacks]

51 "Σκληροτραχηλοι και απεριτμητοι τη καρδια[21] και τοις ωσιν! 'Υμεις αει τω
Πνευματι τω 'Αγιω αντιπιπτετε· ὡς οἱ πατερες ὑμων, και ὑμεις. 52 Τινα των προφητων
ουκ εδιωξαν οἱ πατερες ὑμων? Και απεκτειναν τους προκαταγγειλαντας περι της ελευσεως
του Δικαιου, οὗ νυν ὑμεις προδοται και φονεις γεγενησθε·[22] 53 οἵτινες ελαβετε τον νομον
εις διαταγας αγγελων και ουκ εφυλαξατε!"

[Stephen is martyred]

54 Ακουοντες δε ταυτα διεπριοντο ταις καρδιαις αυτων, και εβρυχον τους οδοντας
επ' αυτον. 55 'Υπαρχων δε πληρης Πνευματος 'Αγιου, ατενισας εις τον ουρανον, ειδεν δο-
ξαν Θεου και Ιησουν ἑστωτα εκ δεξιων του Θεου, 56 και ειπεν, "Ιδου, θεωρω τους ουρανους

---

[1] ημων *rell* || υμων [12%]
[2] αλλ **f**[35] [70%] HF,RP,OC,TR,CP || αλλα ℵA,B,C,D [30%] NU
[3] τη καρδια **f**[35] [95%] HF,RP,OC || ταις καρδιαις D [3%] CP,TR || εν ταις καρδιαις P[45](ℵ)A,B,C [2%] NU
[4] μωυσης **f**[35] ℵB,C,D [80%] OC,CP,NU || μωσης A [20%] HF,RP,TR
[5] γεγονεν **f**[35] D [97%] HF,RP,OC,TR,CP || εγενετο ℵA,B,C [3%] NU
[6] ευφραινοντο *rell* || ηυφραινοντο D [20%]
[7] προσηνεγκατε *rell* || προσενεγκατε [2%] CP
[8] εν τη ερημω ετη τεσσαρακοντα **f**[35] (A) [20%] || ~ 45 (τεσσερακοντα ℵC,NU) 123 (ℵC)D [80%] HF,RP,OC,TR,CP (NU) || 4 τεσσερακοντα B
[9] υμων **f**[35] ℵA,C [90%] HF,RP,OC,TR,CP[NU] || --- B,D || ημων [9%]
[10] ρεφφαν **f**[35] [50%] || ρεφαν C [8%] CP || ρεμφαν (D) [25%] HF,RP,OC,TR || ραιφαν A [7%] NU || ρομφα B [3%] || ρομφαν ℵ || ρεφραν [5%] || several further spellings
[11] ην **f**[35] ℵA,B,C [95%] HF,RP,OC,NU || 1 εν D [5%] CP,TR
[12] μωυση **f**[35] ℵB,C(D) [85%] OC,CP,NU || μωση A [15%] HF,RP,TR
[13] εωρακει **f**[35] ℵA,B,C [80%] HF,RP,OC,TR,CP,NU || εωρακεν D [20%]
[14] Since most minuscules use a shortened form for 'David' (δαδ), the choice δαυιδ *rell* || δαβιδ TR must be made on a different basis.
[15] ενωπιον *rell* || ενωπιων CP
[16] θεω **f**[35] A,C [95%] HF,RP,OC,TR,CP || οικω ℵB,D [5%] NU
[17] ωκοδομησεν **f**[35] ℵA,C [99%] HF,RP,OC,TR,CP || οικοδομησεν B,D [1%] NU
[18] αυτω *rell* || εαυτω C [15%]
[19] ναοις **f**[35] [95%] HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B,C(D) [5%] NU
[20] ταυτα παντα **f**[35] ℵB [87%] HF,RP,OC,TR,CP,NU || ~ 21 A,C,D [13%]
[21] τη καρδια **f**[35] [95%] HF,RP,OC,TR,CP || καρδιαις A,C,D [1%] NU || καρδιας B || ταις καρδιαις ℵ [3%]
[22] γεγενησθε **f**[35] [88%] HF,RP,OC,TR,CP || εγενεσθε P[45]A,B [5%] NU || εγενεσθαι ℵC,D [2%] || γεγενεσθαι [5%]

ανεωγμενους[1] και τον Υἱον του Ανθρωπου εκ δεξιων ἑστωτα του Θεου!”[2] 57 Κραξαντες δε
φωνη μεγαλη, συνεσχον τα ωτα αυτων και ὡρμησαν ὁμοθυμαδον επ’ αυτον, 58 και εκβα-
λοντες εξω της πολεως, ελιθοβολουν. (Και οἱ μαρτυρες απεθεντο τα ἱματια[3] παρα τους ποδας
νεανιου[4] καλουμενου Σαυλου.) 59 Και ελιθοβολουν τον Στεφανον επικαλουμενον και λε-
γοντα, “Κυριε Ιησου, δεξαι το πνευμα μου”. 60 Θεις δε τα γονατα, εκραξεν φωνη μεγαλη,
“Κυριε, μη στησης αυτοις την ἁμαρτιαν ταυτην!”[5] Και τουτο ειπων εκοιμηθη. (Σαυλος δε
ἦν συνευδοκων τη αναιρεσει αυτου.)

[Under persecution the Church moves out]

8.1 Εγενετο δε εν εκεινη τη ἡμερα διωγμος μεγας επι την εκκλησιαν την εν Ἱεροσολυμοις·
παντες δε[6] διεσπαρησαν κατα τας χωρας της Ιουδαιας και Σαμαρειας, πλην των αποστολων.
2 (Συνεκομισαν δε τον Στεφανον ανδρες ευλαβεις και εποιησαντο[7] κοπετον μεγαν επ’ αυτω.)[8]
3 Σαυλος δε ελυμαινετο την εκκλησιαν· κατα τους οικους εισπορευομενος, συρων τε ανδρας
και γυναικας, παρεδιδου εις φυλακην. 4 Οἱ μεν ουν διασπαρεντες διηλθον ευαγγελιζομενοι
τον λογον.

[Philip’s ministry]

5 Φιλιππος δε, κατελθων εις[9] πολιν της Σαμαρειας, εκηρυσσεν αυτοις τον Χριστον·
6 προσειχον δε[10] οἱ οχλοι τοις λεγομενοις ὑπο του Φιλιππου ὁμοθυμαδον, εν τω ακουειν
αυτους και βλεπειν τα σημεια ἃ εποιει. 7 Πολλων[11] γαρ των εχοντων πνευματα ακαθαρτα
βοωντα φωνη μεγαλη[12] εξηρχετο,[13] πολλοι δε παραλελυμενοι και χωλοι εθεραπευθησαν.
8 Και εγενετο[14] χαρα μεγαλη[15] εν τη πολει εκεινη!

[Simon the sorcerer]

9 Ανηρ δε τις ονοματι Σιμων προυπηρχεν εν τη πολει, μαγευων και εξιστων[16] το
εθνος της Σαμαρειας, λεγων ειναι τινα ἑαυτον μεγαν, 10 ᾧ προσειχον,[17] απο μικρου ἑως
μεγαλου, λεγοντες, “Οὑτος εστιν ἡ δυναμις του Θεου, ἡ[18] μεγαλη”. 11 Προσειχον δε αυτω
δια το ἱκανω χρονω ταις μαγειαις[19] εξεστακεναι[20] αυτους. 12 Ὁτε δε επιστευσαν τω Φιλιπ-
πω, ευαγγελιζομενω τα[21] περι της βασιλειας του Θεου και του ονοματος,[22] Ιησου Χριστου,
εβαπτιζοντο, ανδρες τε και γυναικες. 13 Ὁ δε Σιμων και αυτος επιστευσεν, και βαπτισ-
θεις ἦν προσκαρτερων τω Φιλιππω· θεωρων τε δυναμεις και σημεια[23] γινομενα,[24] εξιστατο.

---

[1] ανεωγμενους **f**35 (D) [97%] HF,RP,OC,TR,CP || διηνοιγμενους ℵA(B)C [3%] NU
[2] εστωτα του θεου *rell* || ~ 231 OC
[3] ιματια **f**35 [75%] HF,RP || 1 αυτων ℵA,C,D [24%] OC,TR,CP,NU || 1 εαυτων B
[4] νεανιου *rell* || 1 του [10%] CP || τινος D
[5] την αμαρτιαν ταυτην **f**35 ℵ [98%] HF,RP,OC,TR,CP || ~ 312 A,B,C,D [2%] NU
[6] δε **f**35 B,C [88%] HF,RP,OC,CP,NU || τε A [5%] TR || γαρ [5%] || και [2%] || --- ℵ
[7] εποιησαντο **f**35 [85%] HF,RP,TR,CP || εποιησαν ℵA,B,C,D [15%] OC,NU
[8] αυτω *rell* || αυτον [30%]
[9] εις **f**35 C,D [98%] HF,RP,OC,TR,CP || 1 την ℵA,B [2%] [NU]
[10] δε **f**35 ℵA,B,C [30%] OC,NU || τε [70%] HF,RP,TR,CP
[11] πολλων **f**35 [97%] HF,RP,OC,TR,CP || πολλοι ℵA,B,C [3%] NU || πολλοις D
[12] φωνη μεγαλη **f**35 ℵA,B,C,D [95%] HF,RP,OC,CP,NU || ~ 21 [5%] TR
[13] εξηρχετο **f**35 [85%] HF,RP,OC,TR,CP || εξηρχοντο ℵA,B,C,D [15%] NU
[14] και εγενετο **f**35 [96%] HF,RP,OC,TR,CP || ~ 2 δε ℵA,B,C [4%] NU || τε 2 (D)
[15] χαρα μεγαλη **f**35 (D) [98%] HF,RP,OC,TR,CP || πολλη χαρα ℵA,B,C [2%] NU
[16] εξιστων **f**35 [95%] HF,RP,OC,TR,CP || εξιστανων ℵA,B(C) [5%] NU
[17] προσειχον **f**35 [93%] HF,RP || 1 παντες ℵA,B,C,D [7%] OC,TR,CP,NU
[18] η **f**35 (90.4%) HF,RP,OC,TR,CP || 1 καλουμενη ℵA,B,C,D (6.6%) NU || 1 λεγομενη (1.9%) || three other readings (1.1%)
[19] μαγειαις *rell* || μαγιαις ℵA,C,D [20%]
[20] εξεστακεναι *rell* || εξιστακεναι (A) [20%] || εξεστηκεναι [3%] || εξειστακεναι C
[21] τα **f**35 [96%] HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B,C,D [4%] NU
[22] ονοματος **f**35 ℵA,B,C,D [95%] HF,RP,OC,CP,NU || 1 του [5%] TR
[23] δυναμεις και σημεια **f**35 [93%] HF,RP,OC || 123 μεγαλα [2%] CP || ~ 321 μεγαλας (ℵ)A,B(C,D) [5%] TR,NU
[24] γινομενα **f**35 [95%] HF,RP,OC,CP || γινομενας (ℵA,B,D) [5%] TR,NU || --- C

14 Ακουσαντες δε οἱ εν Ἱεροσολυμοις αποστολοι ὁτι δεδεκται ἡ Σαμαρεια τον λογον του Θεου, απεστειλαν προς αυτους τον[1] Πετρον και Ιωαννην, 15 οἱτινες καταβαντες προσηυξαντο περι αυτων, ὁπως λαβωσιν Πνευμα Ἁγιον, 16 ουπω[2] γαρ ἠν επ᾽ ουδενι αυτων επιπεπτωκος· μονον δε βεβαπτισμενοι ὑπηρχον εις το ονομα του Χριστου,[3] Ιησου. 17 Τοτε επετιθουν[4] τας χειρας επ᾽ αυτους, και ελαμβανον Πνευμα Ἁγιον.

18 Θεασαμενος[5] δε ὁ Σιμων ὁτι δια της επιθεσεως των χειρων των αποστολων διδοται το Πνευμα το Ἁγιον,[6] προσηνεγκεν αυτοις χρηματα, 19 λεγων, "Δοτε καμοι την εξουσιαν ταυτην, ἱνα ᾧ αν[7] επιθω τας χειρας λαμβανη[8] Πνευμα Ἁγιον". 20 Πετρος δε ειπεν προς αυτον: "Το αργυριον σου συν σοι ειη εις απωλειαν, ὁτι την δωρεαν του Θεου ενομισας[9] δια χρηματων κτασθαι! 21 Ουκ εστιν σοι μερις ουδε κληρος εν τω λογω τουτω, ἡ γαρ καρδια σου ουκ εστιν ευθεια εναντιον[10] του Θεου. 22 Μετανοησον ουν απο της κακιας σου ταυτης και δεηθητι του Θεου,[11] ει αρα αφεθησεται σοι ἡ επινοια της καρδιας σου· 23 εις γαρ χολην πικριας και συνδεσμον αδικιας ὁρω σε οντα." 24 Αποκριθεις δε ὁ Σιμων ειπεν, "Δεηθητε ὑμεις ὑπερ εμου προς τον Κυριον,[12] ὁπως μηδεν επελθη επ᾽ εμε ὧν ειρηκατε!"

25 Οἱ μεν ουν διαμαρτυραμενοι[13] και λαλησαντες τον λογον του Κυριου, ὑπεστρεψαν[14] εις Ἱερουσαλημ·[15] πολλας τε κωμας των Σαμαρειτων ευηγγελισαντο.[16]

[The Ethiopian treasurer]

26 Αγγελος δε Κυριου ελαλησεν προς Φιλιππον, λεγων, "Αναστηθι και πορευου κατα μεσημβριαν επι την ὁδον την καταβαινουσαν απο Ἱερουσαλημ εις Γαζαν· αὑτη εστιν ερημος". 27 Και αναστας επορευθη· και ιδου, ανηρ Αιθιοψ, ευνουχος, δυναστης Κανδακης της[17] βασιλισσης Αιθιοπων, ὃς ἠν επι πασης της γαζης αυτης, ὃς εληλυθει[18] προσκυνησων εις Ἱερουσαλημ 28—ἠν τε ὑποστρεφων και καθημενος επι του ἁρματος αυτου, και ανεγινωσκεν[19] τον προφητην Ἡσαιαν. 29 Ειπεν δε το Πνευμα τω Φιλιππω, "Προσελθε και κολληθητι τω ἁρματι τουτω". 30 Προσδραμων[20] δε ὁ Φιλιππος ηκουσεν αυτου αναγινωσκοντος τον προφητην Ἡσαιαν,[21] και ειπεν, "Αρα γε γινωσκεις ἃ αναγινωσκεις?" 31 Ὁ δε ειπεν, "Πως γαρ αν δυναιμην, εαν μη τις[22] ὁδηγηση[23] με?" Παρεκαλεσεν τε τον Φιλιππον αναβαντα καθισαι συν αυτω.

---

1 τον **f**^{35} [93%] HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B,C,D [7%] NU
2 ουπω **f**^{35} [94%] HF,RP,OC,TR,CP || ουδεπω ℵA,B,C,D [6%] NU
3 χριστου **f**^{35} [70%] HF,RP || κυριου ℵA,B,C [30%] OC,TR,CP,NU || κυριου ιησου χριστου D
4 επετιθουν **f**^{35} P^{45}D [96%] HF,RP,OC,TR,CP || επετιθεσαν ℵA [3%] NU || επετιθεισαν C || επετιθοσαν B
5 θεασαμενος **f**^{35} [85%] HF,RP,TR,CP || ιδων ℵA,B,C,D [15%] OC,NU
6 το αγιον **f**^{35} P^{45}A,C,D (99.6%) HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵB (alone) NU
7 αν **f**^{35} D [59%] TR || εαν ℵA,B,C [40%] HF,RP,OC,CP,NU || --- [1%]
8 λαμβανη *rell* || λαμβανει [20%]
9 ενομισας *rell* || ενομησας [15%] || two other variants
10 εναντιον **f**^{35} C [20%] || ενωπιον [78%] HF,RP,OC,TR,CP || εναντι ℵA,B,D [2%] NU
11 θεου **f**^{35} [95%] HF,RP,OC,TR,CP || κυριου ℵA,B,C,D [5%] NU
12 κυριον *rell* || θεον D [12%] OC
13 διαμαρτυραμενοι **f**^{35} A,B,C,D [75%] HF,RP,OC,TR,NU || διαμαρτυρομενοι ℵ [25%] CP
14 υπεστρεψαν **f**^{35} C [96%] HF,RP,OC,TR,CP || υπεστρεφον ℵA,B,D [4%] NU
15 ιερουσαλημ **f**^{35} [92%] HF,RP,OC,TR,CP || ιεροσολυμα ℵA,B,C(D) [8%] NU
16 ευηγγελισαντο **f**^{35} [95%] HF,RP,OC,TR,CP || ευηγγελιζοντο ℵ(A)B,C,D [5%] NU
17 της **f**^{35} [97%] HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B,C,D [3%] NU
18 εληλυθει (C) *rell* || εληλυθη [50%]
19 και ανεγινωσκεν **f**^{35} (B,C) [40%] HF,RP,OC,TR,NU || 2 ℵ [60%] CP || ~ 2 τε A || αναγεινωσκων D
20 προσδραμων *rell* || προδραμων CP
21 τον προφητην ησαιαν **f**^{35} [96%] HF,RP,OC,TR,CP || ~ 312 ℵA,B,C [4%] NU [OC has ἡσαιαν]
22 τις *rell* || της CP
23 οδηγηση **f**^{35} A [85%] HF,RP,OC,TR,CP || οδηγησει ℵ(C) [15%] NU || οδαγησει B

32 Ἡ δε περιοχη της Γραφης ἣν ανεγινωσκεν ἦν αὕτη: "Ὡς προβατον επι σφαγην
ηχθη· και ὡς αμνος εναντιον του κειροντος[1] αυτον αφωνος, οὕτως[2] ουκ ανοιγει[3] το στομα
αυτου. 33 Εν τη ταπεινωσει αυτου[4] ἡ κρισις αυτου ηρθη, την δε[5] γενεαν αυτου τίς διηγη-
σεται? Ὅτι αιρεται απο της γης ἡ ζωη αυτου." 34 Αποκριθεις δε ὁ ευνουχος τω Φιλιππω
ειπεν, "Δεομαι σου, περι τινος ὁ προφητης λεγει τουτο, περι ἑαυτου ἢ περι ἑτερου τινος?"
35 Ανοιξας δε ὁ Φιλιππος το στομα αυτου και αρξαμενος απο της Γραφης ταυτης, ευηγ-
γελισατο αυτω τον Ιησουν.

36 Ὡς δε επορευοντο κατα την ὁδον ηλθον επι τι ὑδωρ, και φησιν ὁ ευνουχος:
"Ιδου, ὑδωρ! Τί κωλυει με βαπτισθηναι?"[6] 38 Και εκελευσεν στηναι το ἁρμα, και κατε-
βησαν αμφοτεροι εις το ὑδωρ, ὁ τε Φιλιππος και ὁ ευνουχος, και εβαπτισεν αυτον. 39 Ὁτε
δε ανεβησαν εκ του ὑδατος, Πνευμα Κυριου ἡρπασεν τον Φιλιππον, και ουκ ειδεν αυτον
ουκετι ὁ ευνουχος· επορευετο γαρ την ὁδον αυτου χαιρων.

40 Φιλιππος δε εὑρεθη εις Αζωτον, και διερχομενος ευηγγελιζετο τας πολεις πασας
ἑως του ελθειν αυτον εις Καισαρειαν.

[Saul of Tarsus]

9.1 Ὁ δε Σαυλος, ετι εμπνεων απειλης και φονου εις τους μαθητας του Κυριου,
προσελθων τω αρχιερει, 2 ητησατο παρ αυτου επιστολας εις Δαμασκον προς τας συναγωγας,
ὁπως εαν τινας εὑρη της Ὁδου οντας, ανδρας τε και γυναικας, δεδεμενους αγαγη εις
Ἱερουσαλημ.

[Jesus chooses Saul]

3 Εν δε τω πορευεσθαι, εγενετο αυτον εγγιζειν τη Δαμασκω, και εξαιφνης[7]
περιηστραψεν αυτον φως[8] απο[9] του ουρανου· 4 και πεσων επι την γην ηκουσεν φωνην
λεγουσαν αυτω, "Σαουλ, Σαουλ, τί με διωκεις?" 5 Ειπεν δε, "Τίς εἶ, Κυριε?" Ὁ δε Κυριος
ειπεν,[10] "Εγω ειμι Ιησους, ὃν συ διωκεις·[11] 6 αλλα[12] αναστηθι και εισελθε εις την πολιν,
και λαληθησεται σοι[13] τί σε δει ποιειν". 7 Οἱ δε ανδρες οἱ συνοδευοντες αυτω εἱστηκεισαν
ενεοι,[14] ακουοντες μεν της φωνης, μηδενα δε θεωρουντες. 8 Ηγερθη δε ὁ[15] Σαυλος απο της
γης, ανεωγμενων τε[16] των οφθαλμων αυτου, ουδενα[17] εβλεπεν· χειραγωγουντες δε αυτον
εισηγαγον εις Δαμασκον. 9 Και ἦν ἡμερας τρεις μη βλεπων, και ουκ εφαγεν ουδε επιεν.

[Ananias sent to Saul]

---

[1] κειροντος **f**^{35} B [66%] RP,OC,TR,CP || κειραντος A,C [25%] HF,NU || κηραντος [8%] || κιραντος א [1%]

[2] ουτως **f**^{35} אA,B,C [65%] HF,RP,OC,TR,CP,NU || ουτος [35%]

[3] ανοιγει *rell* || ανοιγη [2%] CP || ανυγει א [1%]

[4] αυτου **f**^{35} C [98%] HF,RP,OC,TR,CP[NU] || --- אA,B [2%]

[5] δε **f**^{35} [98%] HF,RP,OC,TR,CP || --- אA,B,C [2%] NU

[6] βαπτισθηναι **f**^{35} P^{45}אA,B,C (88%) HF,RP,CP,NU || βαπτισθηναι 37 ειπεν δε αυτω ει πιστευεις εξ ολης της καρδιας σου εξεστιν αποκριθεις δε ειπεν πιστευω τον υιον του θεου ειναι ιησουν χριστον (8.4%) || βαπτισθηναι 37 ειπεν δε ο φιλιππος ει πιστευεις εξ ολης της καρδιας εξεστιν αποκριθεις δε ειπεν πιστευω τον υιον του θεου ειναι τον ιησουν χριστον (0.6%) OC,TR [actually, only cursive 1883 of the 16th century is identical to OC,TR—OC is in small print] || four variations include ευνουχος and a 2nd αυτω before πιστευω (1.1%) || four further variations (1.9%) (The addition appears in eighteen slightly different forms [the name 'Phillip' appears in eleven MSS, or 2.3%]. Since Phillip's house in Caesarea seems to have been something of a way-station for travelling Christians, he probably repeated the story hundreds of times; the information given in verse 37 is likely historically correct, but the Holy Spirit didn't have Luke include it in the inspired account.)

[7] και εξαιφνης **f**^{35} [96%] HF,RP,OC,TR,CP || ~ 2 τε (א)A(B,C) [4%] NU

[8] περιηστραψεν αυτον φως **f**^{35} [96%] HF,RP,OC,TR,CP || ~ 213 אB,C [4%] NU || ~ 231 A

[9] απο **f**^{35} P^{45} [92%] HF,RP,OC,TR,CP || εκ אA,B,C [8%] NU

[10] κυριος ειπεν **f**^{35} [93%] HF,RP,OC,TR,CP || 2 א [2%] || --- P^{45}A,B,C [3%] NU || 2 προς αυτον [2%]

[11] διωκεις **f**^{35} P^{45}אA,B,C [99.9%] HF,RP,OC,CP,NU || 1 σκληρον σοι προς κεντρα λακτιζειν τρεμων τε και θαμβων ειπε κυριε τι με θελεις ποιησαι και ο κυριος προς αυτον TR

[12] αλλα *rell* || αλλ [8%] || --- TR

[13] σοι **f**^{35} [96%] HF,RP,OC,TR,CP || 1 ο אA,B,C [4%] NU

[14] ενεοι **f**^{35} אA,B,C [60%] HF,RP,OC,NU || εννεοι [40%] TR,CP

[15] ο **f**^{35} [97%] HF,RP,OC,TR,CP || --- אA,B,C [3%] NU

[16] τε **f**^{35} [88%] HF,RP,OC || δε אA,B,C [12%] TR,CP,NU

[17] ουδενα **f**^{35} C [98%] HF,RP,OC,TR,CP || ουδεν אA,B [2%] NU

10 Ἠν δε τις μαθητης εν Δαμασκω ονοματι Ανανιας,[1] και ειπεν προς αυτον ὁ
Κυριος εν ὁραματι,[2] "Ανανια!" Ὁ δε ειπεν, "Ἰδου εγω, Κυριε". 11 Ὁ δε Κυριος προς
αυτον: "Αναστας πορευθητι επι την ῥυμην την καλουμενην Ευθειαν, και ζητησον εν οικια
Ιουδα Σαυλον ονοματι, Ταρσεα· ιδου γαρ προσευχεται, 12 και ειδεν εν ὁραματι ανδρα[3]
Ανανιαν ονοματι[4] εισελθοντα και επιθεντα αυτω χειρα,[5] ὁπως αναβλεψη." 13 Απεκριθη δε[6]
Ανανιας: "Κυριε, ακηκοα[7] απο πολλων περι του ανδρος τουτου, ὁσα κακα εποιησεν τοις
ἁγιοις σου[8] εν Ἱερουσαλημ. 14 Και ὡδε εχει εξουσιαν παρα των αρχιερεων δησαι παντας
τους επικαλουμενους το ονομα σου." 15 Ειπεν δε προς αυτον ὁ Κυριος: "Πορευου, ὁτι
σκευος εκλογης μοι εστιν[9] οὑτος, του βαστασαι το ονομα μου ενωπιον εθνων[10] και βασιλεων,
υἱων τε Ισραηλ· 16 εγω γαρ ὑποδειξω αυτω ὁσα δει αυτον ὑπερ του ονοματος μου παθειν."
17 Απηλθεν δε Ανανιας και εισηλθεν εις την οικιαν, και επιθεις επ' αυτον τας χειρας
ειπεν, "Σαουλ αδελφε, ὁ Κυριος απεσταλκεν με,[11] ὁ οφθεις σοι εν τη ὁδω ᾗ ηρχου, ὁπως
αναβλεψης και πλησθης[12] Πνευματος Ἁγιου". 18 Και ευθεως απεπεσον[13] απο των οφθαλμων
αυτου[14] ὡσει[15] λεπιδες, ανεβλεψεν τε παραχρημα·[16] και αναστας εβαπτισθη, 19 και λαβων
τροφην ενισχυσεν. Εγενετο δε ὁ Σαυλος[17] μετα των[18] εν Δαμασκω μαθητων ἡμερας τινας.

[Saul starts preaching]

20 Και ευθεως εν ταις συναγωγαις εκηρυσσεν τον Ιησουν,[19] ὁτι οὑτος εστιν ὁ Υἱος
του Θεου. 21 Εξισταντο δε παντες οἱ ακουοντες και ελεγον: "Ουχ οὑτος εστιν ὁ πορθησας,
εν[20] Ἱερουσαλημ, τους επικαλουμενους το ονομα τουτο? Και ὡδε εις τουτο εληλυθεν,[21] ἱνα
δεδεμενους αυτους αγαγη[22] επι τους αρχιερεις." 22 Σαυλος[23] δε μαλλον ενεδυναμουτο και
συνεχυνεν[24] τους[25] Ιουδαιους τους κατοικουντας εν Δαμασκω, συμβιβαζων ὁτι οὑτος εστιν
ὁ Χριστος.

[Saul escapes death]

---

[1] ανανιας $\mathbf{f}^{35}$ [95%] RP,OC,TR,CP || ἀνανιας [5%] HF,NU (This statement obtains for all occurrences of the name.)
[2] ο κυριος εν οραματι $\mathbf{f}^{35}$ [96%] HF,RP,OC,TR,CP || ~ 3412 ℵA,B,C [4%] NU
[3] εν οραματι ανδρα $\mathbf{f}^{35}$ [96%] HF,RP,OC,TR,CP || ~ 312 B,C [1%] [NU] || 3 ℵA [2%] || 12 [1%]
[4] ανανιαν ονοματι $\mathbf{f}^{35}$ ℵA,B,C [20%] NU || ~ 21 [80%] HF,RP,OC,TR,CP
[5] χειρα $\mathbf{f}^{35}$ [91%] HF,RP,OC,TR,CP || χειρας (ℵ)A,C [3%] || τας χειρας B [1%] [NU] || χειραν [5%]
[6] δε $\mathbf{f}^{35}$ ℵA,B,C [95%] HF,RP,OC,CP,NU || 1 ο [5%] TR
[7] ακηκοα $\mathbf{f}^{35}$ [97%] HF,RP,OC,TR,CP || ηκουσα ℵA,B,C [3%] NU
[8] εποιησεν τοις αγιοις σου $\mathbf{f}^{35}$ [96%] HF,RP,OC,TR,CP || ~ 2341 ℵ(A)B,C [4%] NU
[9] μοι εστιν $\mathbf{f}^{35}$ [95%] HF,RP,OC,TR,CP || ~ 21 ℵA,B,C [5%] NU
[10] εθνων $\mathbf{f}^{35}$ [95%] HF,RP,OC,TR,CP || 1 τε ℵA,B,C [5%] NU
[11] με $\mathbf{f}^{35}$ [90%] HF,RP || 1 ιησους P^{45}ℵA,B,C [10%] OC,TR,CP,NU
[12] πλησθης *rell* || πληςθεις [20%]
[13] απεπεσον $\mathbf{f}^{35}$ [91%] HF,RP,OC,TR,CP || απεπεσαν ℵA,B,C [6%] NU || απεπεσων [3%]
[14] απο των οφθαλμων αυτου $\mathbf{f}^{35}$ ℵC [98%] HF,RP,OC,TR,CP || ~ 4123 P^{45v}A,B [2%] NU
[15] ωσει $\mathbf{f}^{35}$ C [97%] HF,RP,OC,TR,CP || ως P^{45}ℵA,B [3%] NU
[16] παραχρημα $\mathbf{f}^{35}$ [30%] TR,CP || --- P^{45}ℵA,B,C [70%] HF,RP,OC,NU
[17] ο σαυλος $\mathbf{f}^{35}$ [87%] HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B,C [6%] NU || 2 [7%]
[18] των $\mathbf{f}^{35}$ ℵA,B,C [35%] HF,RP,TR,CP,NU || 1 οντων [65%] OC
[19] ιησουν $\mathbf{f}^{35}$ P^{45}ℵA,B,C [20%] OC,NU || χριστον [80%] HF,RP,TR,CP [To teach that the Messiah was the Son of God would be 'old hat', no problem—but Saul was showing that Jesus was God's Son. Notice the end of verse 22, "this is the Christ"—what is the antecedent of "this"? To say that the Christ is the Christ would be stupid, which neither of the authors is.]
[20] εν $\mathbf{f}^{35}$ B,C [99%] HF,RP,OC,TR,CP || εις ℵA [1%] NU
[21] εληλυθεν $\mathbf{f}^{35}$ [96%] HF,RP,OC || εληλυθει ℵA,B,C [4%] TR,CP,NU
[22] αγαγη *rell* || αναγαγη P^{45} [12%] || απαγαγη [1%] || αγαγει [7%]
[23] σαυλος *rell* || παυλος [6%] CP
[24] συνεχυνεν $\mathbf{f}^{35}$ P^{45}A [97%] HF,RP,OC,TR || συνεχυννεν ℵB,C [1%] NU || συνεχεε [2%] CP
[25] τους $\mathbf{f}^{35}$ A,C [99%] HF,RP,OC,TR,CP[NU] || --- ℵB [1%]

23 Ὡς δε επληρουντο ἡμεραι ἱκαναι, συνεβουλευσαντο οἱ Ιουδαιοι ανελειν αυτον·
24 εγνωσθη δε τω Σαυλω ἡ επιβουλη αυτων. Παρετηρουν[1] τε[2] τας πυλας ἡμερας τε[3] και
νυκτος ὁπως αυτον ανελωσιν· 25 λαβοντες δε αυτον οἱ μαθηται[4] νυκτος, καθηκαν δια του
τειχους,[5] χαλασαντες εν σπυριδι.

[Barnabas vouches for Saul]

26 Παραγενομενος δε ὁ Σαυλος[6] εν[7] Ἱερουσαλημ, επειρατο[8] κολλασθαι τοις μαθηταις·
και παντες εφοβουντο αυτον, μη πιστευοντες ὁτι εστιν μαθητης. 27 Βαρναβας δε επιλα-
βομενος αυτον ηγαγεν προς τους αποστολους, και διηγησατο αυτοις πως εν τη ὁδω ειδεν[9]
τον Κυριον, και ὁτι ελαλησεν αυτω, και πως εν Δαμασκω επαρρησιασατο εν τω ονοματι
του Κυριου[10] Ιησου. 28 Και ἠν μετ᾽ αυτων εισπορευομενος και εκπορευομενος[11] εν[12] Ἱερου-
σαλημ, και[13] παρρησιαζομενος εν τω ονοματι του Ιησου.[14] 29 Ελαλει[15] τε και συνεζητει
προς τους Ἑλληνιστας· οἱ δε επεχειρουν ανελειν αυτον.[16] 30 Επιγνοντες[17] δε οἱ αδελφοι,
κατηγαγον αυτον εις Καισαρειαν και εξαπεστειλαν[18] εις Ταρσον.

[A brief respite]

31 Αἱ μεν ουν εκκλησιαι[19] καθ᾽ ὁλης της Ιουδαιας και Γαλιλαιας, και Σαμαρειας,
ειχον[20] ειρηνην οικοδομουμεναι· και πορευομεναι[21] τω φοβω του Κυριου και τη παρα-
κλησει του Ἁγιου Πνευματος επληθυνοντο.[22]

[Peter's ministry]

32 Εγενετο δε, Πετρον διερχομενον δια παντων, κατελθειν και προς τους ἁγιους
τους κατοικουντας Λυδδαν.[23]

[Peter heals Aeneas]

33 Εὑρεν δε εκει ανθρωπον τινα Αινεαν ονοματι[24] εξ ετων οκτω κατακειμενον επι
κραββατω,[25] ὃς ἠν παραλελυμενος. 34 Και ειπεν αυτω ὁ Πετρος: "Αινεα, ιαται σε Ιησους

---

1 παρετηρουν **f**^{35} [95%] HF,RP,OC,TR,CP || παρετηρουντο ℵA,B,C [5%] NU
2 τε **f**^{35} [94%] HF,RP,OC,TR,CP || δε και ℵA,B,C [4%] NU || δε [2%]
3 τε *rell* || --- (A) [24%]
4 αυτον οι μαθηται **f**^{35} (87.1%) HF,RP,OC,TR,CP || ~ 231 (3%) || 123 δια της (1.9%) || ~ 23 αυτου ℵA,B,C (1.9%) NU || 23 (4.7%) || 123 αυτου (0.8%) || one other reading (0.6%)
5 καθηκαν δια του τειχους **f**^{35} [95%] HF,RP,OC,TR,CP || ~ 2341 αυτον (ℵ)A,B,C [5%] NU
6 ο σαυλος **f**^{35} [92%] HF,RP,OC,TR,CP || 1 παυλος [5%] || --- ℵA,B,C [3%] NU
7 εν **f**^{35} [86%] HF,RP,CP || εις P^{45}ℵA,B,C [14%] OC,TR,NU
8 επειρατο **f**^{35} [98%] HF,RP,OC,TR,CP || επειραζεν ℵA,B,C [2%] NU
9 ειδεν *rell* || ιδεν A [12%]
10 κυριου **f**^{35} (A) [45%] || --- ℵB,C [55%] HF,RP,OC,TR,CP,NU
11 και εκπορευομενος **f**^{35} ℵA,B,C [20%] OC,TR,NU || --- [80%] HF,RP,CP (An easy case of homoioteleuton.)
12 εν **f**^{35} [30%] OC,TR || εις ℵA,B,C [70%] HF,RP,CP,NU
13 και **f**^{35} [96%] HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B,C [4%] NU
14 ιησου **f**^{35} (C) [24%] || κυριου 1 [67%] HF,RP,OC,TR,CP || κυριου ℵA,B [8%] NU || --- [1%]
15 ελαλει *rell* || ελαλη [25%]
16 ανελειν αυτον **f**^{35} ℵ(A)B(C) [20%] NU || ~ 21 [80%] HF,RP,OC,TR,CP
17 επιγνοντες *rell* || επιγνωντες [35%]
18 εξαπεστειλαν **f**^{35} A [20%] || 1 αυτον ℵB,C [80%] HF,RP,OC,TR,CP,NU
19 αι μεν ουν εκκλησιαι **f**^{35} (91.7%) HF,RP,OC,TR,CP || η 23 εκκλησια ℵA,B,C (8.3%) NU (This set and the next three go together, singular X plural.)
20 ειχον **f**^{35} (91.9%) HF,RP,OC,TR,CP || ειχεν ℵA,B,C (8.1%) NU
21 οιδοδομουμεναι και πορευομεναι **f**^{35} (91.1%) HF,RP,OC,TR,CP || οιδοδομουμενοι 2 πορευομενοι (0.8%) || οικοδομουμενη 2 πορευομενη ℵA,B,C (8.1%) NU
22 επληθυνοντο **f**^{35} (90.7%) HF,RP,OC,TR,CP || επληθυνετο ℵA,B,C (9.3%) NU
23 λυδδαν **f**^{35} C [75%] HF,RP,OC,TR || λυδδα (ℵ)A,B [2%] NU || λυδαν [23%] CP
24 αινεαν ονοματι **f**^{35} [95%] HF,RP,OC,TR,CP || ~ 21 ℵA,B(C) [4%] NU || 1 [1%]
25 κραββατω **f**^{35} [43%] HF,RP,TR,CP || κραβατω [16%] || κραβαττω [22%] OC || κραβαττου ℵA,B,C [2%] NU || κραββατου [5%] || three further spellings [2%]

ὁ[1] Χριστος. Αναστηθι και στρωσον σεαυτω!” Και ευθεως ανεστη! 35 Και ειδον[2] αυτον
παντες οἱ κατοικουντες Λυδδαν[3] και τον[4] Ασσαρωνα,[5] οἵτινες επεστρεψαν επι τον Κυριον.

[Peter raises Dorcas]

36 Εν Ιοππη δε τις ἦν μαθητρια ονοματι Ταβηθα,[6] ἣ διερμηνευομενη λεγεται Δορκας·
αὑτη ἦν πληρης αγαθων εργων[7] και ελεημοσυνων ὧν εποιει. 37 Εγενετο δε εν ταις ἡμεραις
εκειναις ασθενησασαν αυτην αποθανειν· λουσαντες δε αυτην εθηκαν[8] εν τω[9] ὑπερωω.
38 Εγγυς δε ουσης Λυδδης[10] τη Ιοππη, οἱ μαθηται, ακουσαντες ὁτι Πετρος εστιν εν αυτη,
απεστειλαν[11] προς αυτον παρακαλουντες μη οκνησαι[12] διελθειν ἑως αυτων.[13] 39 Αναστας δε
Πετρος συνηλθεν αυτοις· ὃν παραγενομενον ανηγαγον εις το ὑπερωον, και παρεστησαν
αυτω πασαι αἱ χηραι κλαιουσαι και επιδεικνυμεναι χιτωνας και ἱματια ὁσα εποιει μετ’
αυτων ουσα ἡ Δορκας. 40 Εκβαλων δε εξω παντας, ὁ Πετρος[14] θεις τα γονατα προσηυξατο,
και επιστρεψας προς το σωμα ειπεν, “Ταβηθα,[15] αναστηθι!” Ἡ δε ηνοιξεν τους οφθαλμους
αυτης, και ιδουσα τον Πετρον ανεκαθισεν.[16] 41 Δους δε αυτη χειρα ανεστησεν αυτην,
φωνησας δε τους ἁγιους και τας χηρας παρεστησεν αυτην ζωσαν. 42 Γνωστον δε εγενετο
καθ’ ὁλης της Ιοππης, και πολλοι επιστευσαν[17] επι τον Κυριον. 43 Εγενετο δε αυτον ἡμερας
ἱκανας μειναι[18] εν Ιοππη παρα τινι Σιμωνι, βυρσει.

[The case of Cornelius]

10.1 Ανηρ δε τις ἦν[19] εν Καισαρεια ονοματι Κορνηλιος, ἑκατονταρχης εκ σπειρας[20]
της καλουμενης Ιταλικης, 2 ευσεβης και φοβουμενος τον Θεον συν παντι τω οικω αυτου,
ποιων τε[21] ελεημοσυνας πολλας τω λαω και δεομενος του Θεου δια παντος. 3 Ειδεν εν
ὁραματι φανερως, ὡσει[22] ὡραν ενατην[23] της ἡμερας, αγγελον του Θεου εισελθοντα προς
αυτον και ειποντα αυτω, “Κορνηλιε!” 4 Ὁ δε, ατενισας αυτω και εμφοβος γενομενος, ειπεν,
“Τι εστιν, Κυριε?” Ειπεν δε αυτω: “Αἱ προσευχαι σου και αἱ ελεημοσυναι σου ανεβησαν
εις μνημοσυνον ενωπιον[24] του Θεου. 5 Και νυν πεμψον εις Ιοππην ανδρας[25] και μεταπεμψαι
Σιμωνα,[26] ὃς επικαλειται Πετρος·[27] 6 ὁυτος ξενιζεται παρα τινι Σιμωνι, βυρσει, ὧ εστιν

---

[1] ο $\mathbf{f}^{35}$ A [98%] HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵB,C [2%] NU

[2] ειδον *rell* || ειδαν A,B,C [1%] NU || ιδον [9%]

[3] λυδδαν $\mathbf{f}^{35}$ P^{53}C [80%] HF,RP,OC,TR || λυδδα ℵA,B [5%] NU || λυδαν [15%] CP

[4] τον *rell* || την CP || --- P^{53}ℵ

[5] ασσαρωνα $\mathbf{f}^{35}$ [65%] HF,RP || σαρωνα P^{53}B,C [17%] OC,NU || σαρρωνα ℵA || σαρωναν P^{45} [5%] TR,CP || ασαρωνα [12%]

[6] ταβηθα $\mathbf{f}^{35}$ [54%] RP || ταβιθα ℵA [45%] HF,OC,TR,CP,NU || ταβειθα $P^{45,53}$B,C [1%]

[7] αγαθων εργων $\mathbf{f}^{35}$ P^{53}ℵA [93%] HF,RP,OC,TR,CP || ~ 21 P^{45}B,C [2%] NU || 1 [5%]

[8] αυτην εθηκαν $\mathbf{f}^{35}$ $P^{45,53}$C [97%] HF,RP,OC,TR,CP || ~ 21 ℵA [3%] [NU] || 2 B

[9] τω $\mathbf{f}^{35}$ P^{53}A,C [20%] || --- P^{45}ℵB [80%] HF,RP,OC,TR,CP,NU (‘the’ upper room, of her house.)

[10] λυδδης $\mathbf{f}^{35}$ [87%] HF,RP,OC,TR || λυδδας P^{53}ℵB,C [2%] NU || λυδδα A || λυνδα P^{45v} || λυδης [5%] CP || λυδδη [5%]

[11] απεστειλαν $\mathbf{f}^{35}$ [92%] HF,RP || 1 δυο ανδρας P^{45}ℵA,B,C [8%] OC,TR,CP,NU (OC is in small print.)

[12] οκνησαι $\mathbf{f}^{35}$ P^{45} [97%] HF,RP,OC,TR,CP || οκνησης ℵA,B,C [3%] NU

[13] αυτων $\mathbf{f}^{35}$ P^{45v} [97%] HF,RP,OC,TR,CP || ημων ℵA,B,C [3%] NU

[14] πετρος $\mathbf{f}^{35}$ [95%] HF,RP,OC,TR,CP || 1 και P^{45}ℵA,B,C [5%] NU

[15] ταβηθα $\mathbf{f}^{35}$ [50%] RP || ταβιθα ℵA,C [50%] HF,OC,TR,CP,NU || ταβειθα B

[16] ανεκαθισεν *rell* || ανεκαθησεν [15%] || ανεκαθεισεν A || ανεκαθισαι [5%]

[17] πολλοι επιστευσαν $\mathbf{f}^{35}$ [96%] HF,RP,OC,TR,CP || ~ 21 P^{53}ℵA,B,C [4%] NU

[18] αυτον ημερας ικανας μειναι $\mathbf{f}^{35}$ A [20%] || ~ 2341 [79%] HF,RP,OC,TR,CP || 234 P^{53}ℵB [1%] NU || ~ 2 τινας 41 C

[19] ην $\mathbf{f}^{35}$ [65%] HF,RP,TR,CP || --- ℵA,B,C [35%] OC,NU

[20] σπειρας $\mathbf{f}^{35}$ B [45%] || σπειρης ℵA,C [55%] HF,RP,OC,TR,CP,NU

[21] τε $\mathbf{f}^{35}$ [96%] HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B,C [4%] NU

[22] ωσει $\mathbf{f}^{35}$ [85%] HF,RP,OC,TR || 1 περι A,B,C [5%] NU || ως [6%] CP || ως περι ℵ [3%] || περι [1%]

[23] ενατην $\mathbf{f}^{35}$ ℵA,B,C [65%] HF,RP,OC,NU || εννατην [35%] CP,TR

[24] ενωπιον $\mathbf{f}^{35}$ C [97%] HF,RP,OC,TR,CP || εμπροσθεν ℵA,B [3%] NU

[25] εις ιοππην ανδρας $\mathbf{f}^{35}$ [95%] HF,RP,OC,TR,CP || ~ 312 ℵA,B,C [5%] NU

[26] σιμωνα $\mathbf{f}^{35}$ ℵ [97%] HF,RP,OC,TR || 1 τινα A,B,C [3%] CP,NU

[27] ος επικαλειται πετρος $\mathbf{f}^{35}$ ℵ(A)B,C [20%] CP,TR,NU || τον επικαλουμενον πετρον [80%] HF,RP,OC

οικια παρα θαλασσαν."[1] 7 Ὡς δε απηλθεν ὁ αγγελος ὁ[2] λαλων τω Κορνηλιω,[3] φωνησας δυο των οικετων αυτου[4] και στρατιωτην ευσεβη των προσκαρτερουντων αυτω, 8 και εξηγησαμενος αυτοις ἁπαντα[5] απεστειλεν αυτους εις την[6] Ιοππην.

[God prepares Peter]

9 Τη δε επαυριον, ὁδοιπορουντων εκεινων και τη πολει εγγιζοντων, ανεβη Πετρος επι το δωμα προσευξασθαι περι ὡραν ἑκτην. 10 Εγενετο δε προσπεινος και ηθελεν γευσασθαι· παρασκευαζοντων δε εκεινων,[7] επεπεσεν[8] επ᾽ αυτον εκστασις, 11 και θεωρει τον ουρανον ανεωγμενον, και καταβαινον επ᾽ αυτον[9] σκευος τι ὡς οθονην μεγαλην—τεσσαρσιν αρχαις δεδεμενον, και καθιεμενον[10] επι της γης—12 εν ᾧ ὑπηρχεν παντα τα τετραποδα της γης (και τα θηρια και τα ἑρπετα) και τα πετεινα[11] του ουρανου. 13 Και εγενετο φωνη προς αυτον, "Αναστας, Πετρε, θυσον και φαγε!" 14 Ὁ δε Πετρος ειπεν: "Μηδαμως, Κυριε! Ὁτι ουδεποτε εφαγον παν κοινον ἢ[12] ακαθαρτον!" 15 Και φωνη παλιν εκ δευτερου προς αυτον, "'Ἁ ὁ Θεος εκαθαρισεν, συ μη κοινου!" 16 Τουτο δε εγενετο επι τρις,[13] και παλιν[14] ανεληφθη[15] το σκευος εις τον ουρανον.

[the messengers arrive]

17 Ὡς δε εν ἑαυτω διηπορει ὁ Πετρος τί αν ειη το ὁραμα ὃ ειδεν, και[16] ιδου, οἱ ανδρες οἱ απεσταλμενοι ὑπο[17] του Κορνηλιου, διερωτησαντες[18] την οικιαν[19] Σιμωνος, επεστησαν επι τον πυλωνα, 18 και φωνησαντες επυνθανοντο ει Σιμων, ὁ[20] επικαλουμενος[21] Πετρος, ενθαδε ξενιζεται. 19 Του δε Πετρου διενθυμουμενου[22] περι του ὁραματος ειπεν αυτω το Πνευμα:[23] "Ιδου, ανδρες[24] ζητουσιν[25] σε· 20 αλλα[26] αναστας καταβηθι, και πορευου συν αυτοις μηδεν διακρινομενος, διοτι[27] εγω απεσταλκα αυτους." 21 Καταβας δε[28] Πετρος

---

[1] θαλασσαν **f**35 ℵA,B,C [95%] HF,RP,OC,CP,NU || 1 ουτος λαλησει σοι τι σε δει ποιειν [5%] TR
[2] ο *rell* || --- [30%]
[3] τω κορνηλιω **f**35 [95%] HF,RP,OC,TR,CP || αυτω ℵA,B,C [5%] NU
[4] αυτου **f**35 [97%] HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B,C [3%] NU
[5] αυτοις απαντα **f**35 C [96%] HF,RP,OC,TR,CP || ~ 21 ℵA,B [4%] NU
[6] την *rell* || --- [8%] CP
[7] εκεινων **f**35 [93%] HF,RP,OC,TR,CP || αυτων P45ℵA,B,C [7%] NU
[8] επεπεσεν **f**35 (78.4%) HF,RP,OC,TR,CP || επεσεν (10.4%) || εγενετο ℵA,B,C (11%) NU || ηλθεν P45
[9] καταβαινον επ αυτον **f**35 [92%] HF,RP,OC,TR,CP || 1 ℵA,B,C [7%] NU || --- P45 [1%]
[10] δεδεμενον και καθιεμενον **f**35 (P45)(C) (92.5%) HF,RP,OC,TR,CP || 3 ℵA(B) (4.1%) NU || 1 (1.1%) || δεδεμενην 2 καθιεμενην (1.3%) || conflations (0.9%) || one other varaint (0.2%)
[11] τετραποδα της γης και τα θηρια και τα ερπετα και τα πετεινα **f**35 (80.9%) HF,RP,OC,TR,CP || ~ 1,4-9,2-3, 10-12 C (7.5%) || ~ 1,7-9,2-3,10-12 (4.3%) || ~ 1,7,9,2-3,10,12 P45vℵA,B (1.5%) NU || 1,2-5,9-12 (0.6%) || six variations place the five nouns—quadrupeds, earth, beasts, reptiles, birds—in different sequences (3%) || two conflations (0.9%) || two other variants (1.3%)
[12] η **f**35 C [95%] HF,RP,OC,TR,CP || και P45ℵA,B [5%] NU
[13] τρις *rell* || τρεις ℵA [25%]
[14] παλιν **f**35 (D) [96%] HF,RP,OC,TR,CP || ευθυς ℵA,B,C [4%] NU || --- P45 [1%]
[15] ανεληφθη **f**35 [97%] HF,RP,OC,TR,CP || ανελημφθη P45ℵA,B(D) [3%] NU
[16] και **f**35 C,D [96%] HF,RP,OC,TR,CP || --- P45ℵA,B [4%] NU
[17] υπο **f**35 ℵB [30%] NU || απο A,C,D [70%] HF,RP,OC,TR,CP
[18] διερωτησαντες **f**35 P45ℵA,B,C,D [95%] HF,RP,OC,TR,NU || 1 και μαθοντες [5%] CP
[19] οικιαν **f**35 [92%] HF,RP,OC,TR,CP || 1 του P45ℵA,B,C,D [8%] NU
[20] ο *rell* || --- CP
[21] επικαλουμενος *rell* || καλουμενος [12%]
[22] διενθυμουμενου *rell* || ενθυμουμενου [5%] TR || διενθυμενου ℵ
[23] αυτω το πνευμα **f**35 P45D,0244 (95.8%) HF,RP,OC,TR,CP[NU] || ~ 231 ℵA(C) (4%) || 23 B
[24] ανδρες **f**35 D [95%] HF,RP || 1 τρεις (ℵ)A(C) [5%] OC,TR,CP,NU || 1 δυο B (OC is in small print)
[25] ζητουσιν **f**35 P45A,C,D [98%] HF,RP,OC,TR,CP || ζητουντες ℵB [2%] NU
[26] αλλα *rell* || αλλ [13%]
[27] διοτι **f**35 [90%] HF,RP,OC,TR,CP || οτι ℵA,B,C,D [10%] NU
[28] δε *rell* || 1 ο (D) [10%]

προς τους ανδρας,[1] ειπεν:[2] "Ἰδου, εγω ειμι ὃν ζητειτε. Τίς ἡ αιτια δι' ἣν παρεστε?" 22 Οἱ δε ειπον:[3] "Κορνηλιος, ἑκατονταρχης, ανηρ δικαιος και φοβουμενος τον Θεον, μαρτυρουμενος τε ὑπο ὁλου[4] του εθνους των Ιουδαιων, εχρηματισθη ὑπο αγγελου[5] μεταπεμψασθαι σε εις τον οικον αυτου και ακουσαι ῥηματα παρα σου." 23 Εισκαλεσαμενος ουν αυτους εξενισεν.

[on to Caesarea]

Τη δε επαυριον[6] ὁ Πετρος[7] εξηλθεν συν αυτοις, και τινες των αδελφων των απο[8] Ιοππης συνηλθον αυτω· 24 και τη[9] επαυριον εισηλθον[10] εις την Καισαρειαν. Ὁ δε Κορνηλιος ἠν προσδοκων αυτους, συγκαλεσαμενος τους συγγενεις αυτου και τους αναγκαιους φιλους. 25 Ὡς δε εγενετο του[11] εισελθειν τον Πετρον,[12] συναντησας αυτω ὁ Κορνηλιος, πεσων επι τους ποδας προσεκυνησεν. 26 Ὁ δε Πετρος ηγειρεν αυτον,[13] λεγων: "Αναστηθι! Καγω αυτος[14] ανθρωπος ειμι." 27 Και συνομιλων αυτω εισηλθεν, και εὑρισκει συνεληλυθοτας πολλους. 28 Εφη τε προς αυτους: "'Ὑμεις επιστασθε ὡς αθεμιτον[15] εστιν ανδρι Ιουδαιω κολλασθαι ἢ προσερχεσθαι αλλοφυλω· και εμοι[16] ὁ Θεος εδειξεν μηδενα κοινον ἢ ακαθαρτον λεγειν ανθρωπον. 29 Διο και αναντιρρητως ηλθον μεταπεμφθεις. Πυνθανομαι ουν, τίνι λογω μετεπεμψασθε[17] με?"

30 Και ὁ Κορνηλιος εφη: "Απο τεταρτης ἡμερας μεχρι ταυτης της ὡρας ημην νηστευων· και την[18] ενατην[19] ὡραν[20] προσευχομενος εν τω οικω μου, και ιδου, ανηρ εστη ενωπιον μου εν εσθητι λαμπρα 31 και φησιν: 'Κορνηλιε, εισηκουσθη σου ἡ προσευχη και αἱ ελεημοσυναι σου εμνησθησαν ενωπιον του Θεου. 32 Πεμψον ουν εις Ιοππην και μετακαλεσαι Σιμωνα, ὃς επικαλειται Πετρος. Οὑτος ξενιζεται εν οικια Σιμωνος, βυρσεως, παρα θαλασσαν· ὃς παραγενομενος λαλησει σοι.'[21] 33 Εξαυτης ουν επεμψα προς σε, συ τε καλως εποιησας παραγενομενος. Νυν ουν, παντες ἡμεις ενωπιον του Θεου παρεσμεν ακουσαι παντα τα προστεταγμενα σοι ὑπο του Θεου."[22]

[Peter preaches]

34 Ανοιξας δε Πετρος το στομα[23] ειπεν: "Επ' αληθειας καταλαμβανομαι ὁτι ουκ εστιν προσωποληπτης[24] ὁ Θεος, 35 αλλ' εν παντι εθνει[25] ὁ φοβουμενος αυτον και εργαζομενος

---

[1] τους ανδρας **f**^{35} P^{45v}ℵA,B [65%] HF,RP,OC,NU || αυτους C || 12 τους απεσταλμενους απο (+του [5%] TR) κορνηλιου προς αυτον (αυτους [15%]) (-π.α. CP) [35%] (CP)(TR)

[2] ειπεν *rell* || 1 προς αυτους CP

[3] ειπον *rell* || ειπαν ℵA,B,C [2%] NU

[4] ολου *rell* || οχλου CP

[5] αγγελου **f**^{35} [20%] || 1 αγιου ℵA,B,C,D [80%] HF,RP,OC,TR,CP,NU

[6] επαυριον **f**^{35} [80%] HF,RP,TR,CP || 1 αναστας P^{45}ℵA,B,C,D [20%] OC,NU

[7] ο πετρος **f**^{35} C [92%] HF,RP,TR,CP || --- ℵA,B,D [8%] OC,NU

[8] απο **f**^{35} ℵA,B,C,D [95%] HF,RP,CP,NU || 1 της [5%] OC,TR (OC is in small print)

[9] και τη **f**^{35} [96%] HF,RP,OC,TR,CP || ~ 2 δε ℵA,B,C,D [4%] NU

[10] εισηλθον **f**^{35} A [89%] HF,RP,OC,TR,CP || εισηλθεν B,D [10%] NU || εισηλθαν ℵC [1%]

[11] του **f**^{35} ℵA,B,C (87.6%) HF,RP,OC,NU || --- (12.2%) TR,CP || a long addition D

[12] εισελθειν τον πετρον **f**^{35} (ℵ)(A)B,C (81.9%) HF,RP,OC,TR,NU || 13 (1.7%) || ελθειν 23 (15%) CP || ελθειν 3 (1.3%) || a long addition D

[13] ηγειρεν αυτον **f**^{35} ℵA,B,C,D [25%] HF,CP,NU || ~ 21 [75%] RP,OC,TR

[14] καγω αυτος **f**^{35} A [93%] HF,RP,OC,TR,CP || και εγω 2 ℵB [1%] NU || και 2 εγω C || 1 D || και γαρ εγω 2 [4%] || και γαρ εγω [1%]

[15] αθεμιτον *rell* || αθεμητον [12%] || αθεμιστον D

[16] και εμοι **f**^{35} [96%] HF,RP,OC,TR,CP || καμοι ℵA,B,C,D [4%] NU

[17] μετεπεμψασθε *rell* || μετεπεμψασθαι ℵA,D [15%]

[18] νηστευων και την **f**^{35} P^{50} (95.2%) HF,RP,OC,TR,CP || 13 D (0.4%) || 1 (1.1%) || 3 ℵA,B,C (3.4%) NU

[19] ενατην *rell* || εννατην [35%] CP,TR

[20] ωραν **f**^{35} (94.7%) HF,RP,OC,TR,CP || --- P^{50}ℵA,B,C (4%) NU || και (1.1%) || τε D

[21] ος παραγενομενος λαλησει σοι **f**^{35} C,D (94.1%) HF,RP,OC,TR,CP || --- P^{45}ℵA,B (4.6%) NU || three other variants (1.3%)

[22] θεου **f**^{35} D [95%] HF,RP,OC,TR,CP || κυριου P^{45}ℵA,B,C [5%] NU

[23] στομα *rell* || 1 αυτου A,C [5%] OC (in small print)

[24] προσωποληπτης *rell* || προσωπολημπτης P^{45}ℵA,B,C,D [3%] NU || three further spellings

[25] εθνει *rell* || εθνη [25%] || εθνι ℵD

δικαιοσυνην δεκτος αυτω εστιν. 36 Τον λογον ὃν[1] απεστειλεν τοις υἱοις Ισραηλ, ευαγγε-
λιζομενος ειρηνην δια Ιησου Χριστου—οὑτος εστιν παντων Κυριος—37 ὑμεις οιδατε, το
γενομενον ῥημα καθ' ὁλης της Ιουδαιας, αρξαμενον[2] απο της Γαλιλαιας, μετα το βαπτισμα,
ὃ εκηρυξεν Ιωαννης: 38 Ιησουν τον απο Ναζαρετ,[3] ὡς εχρισεν αυτον ὁ Θεος Πνευματι Ἁγιω
και δυναμει, ὃς διηλθεν ευεργετων και ιωμενος παντας τους καταδυναστευομενους ὑπο του
διαβολου, ὁτι ὁ Θεος ἠν μετ' αυτου 39—και ἡμεις εσμεν[4] μαρτυρες παντων ὡν εποιησεν, εν
τε τη χωρα των Ιουδαιων και εν[5] Ἱερουσαλημ—ὃν και[6] ανειλον,[7] κρεμασαντες επι ξυλου.
40 Τουτον ὁ Θεος ηγειρεν[8] τη τριτη ἡμερα, και εδωκεν αυτον εμφανη γενεσθαι, 41 ου παντι
τω λαω, αλλα μαρτυσιν τοις προκεχειροτονημενοις ὑπο του Θεου, ἡμιν, οἱτινες συνεφαγομεν
και συνεπιομεν αυτω μετα το αναστηναι αυτον εκ νεκρων. 42 Και παρηγγειλεν ἡμιν κηρυξαι
τω λαω, και διαμαρτυρασθαι ὁτι αυτος[9] εστιν ὁ ὡρισμενος ὑπο του Θεου Κριτης ζωντων
και νεκρων. 43 Τουτω παντες οἱ προφηται μαρτυρουσιν, αφεσιν ἁμαρτιων λαβειν δια του
ονοματος αυτου παντα τον πιστευοντα εις αυτον."

[the Holy Spirit falls]

44 Ετι[10] λαλουντος του Πετρου τα ῥηματα ταυτα, επεπεσεν το Πνευμα το Ἁγιον
επι παντας τους ακουοντας τον λογον. 45 Και εξεστησαν οἱ εκ περιτομης πιστοι ὁσοι συν-
ηλθον[11] τω Πετρω, ὁτι και επι τα εθνη ἡ δωρεα του Ἁγιου Πνευματος εκκεχυται· 46 ηκου-
ον γαρ αυτων λαλουντων γλωσσαις και μεγαλυνοντων τον Θεον. Τοτε απεκριθη ὁ[12] Πετρος:
47 "Μητι το ὑδωρ κωλυσαι δυναται τις[13] του μη βαπτισθηναι τουτους οἱτινες το Πνευμα
το Ἁγιον ελαβον ως[14] και ἡμεις?" 48 Προσεταξεν τε[15] αυτους βαπτισθηναι εν τω ονοματι
του Κυριου Ιησου.[16] Τοτε ηρωτησαν αυτον επιμειναι ἡμερας τινας.

[Peter has to explain]

11.1 Ηκουσαν δε οἱ αποστολοι και οἱ αδελφοι οἱ οντες κατα την Ιουδαιαν ὁτι και
τα εθνη εδεξαντο τον λογον του Θεου. 2 Και ὁτε[17] ανεβη Πετρος εις Ἱεροσολυμα,[18] διεκρι-
νοντο προς αυτον οἱ εκ περιτομης, 3 λεγοντες ὁτι "Εισηλθες προς ανδρας ακροβυστιαν
εχοντας και συνεφαγες[19] αυτοις!"

4 Αρξαμενος δε ὁ[20] Πετρος εξετιθετο αυτοις καθεξης λεγων: 5 "Εγω ημην εν πολει
Ιοππη προσευχομενος, και ειδον εν εκστασει ὁραμα: καταβαινον σκευος τι ὡς οθονην
μεγαλην, τεσσαρσιν αρχαις καθιεμενην, εκ του ουρανου, και ηλθεν αχρις[21] εμου· 6 εις ἣν

---

[1] ον $\mathbf{f}^{35}$ ℵC,D [98%] HF,RP,OC,TR,CP[NU] || --- A,B [2%]
[2] αρξαμενον $\mathbf{f}^{35}$ P^{45} [93%] HF,RP,OC,TR,CP || αρξαμενος ℵ(A)B,C(D) [7%] NU
[3] ναζαρετ $\mathbf{f}^{35}$ A [80%] HF,RP,OC,TR,CP || ναζαρεθ P^{45}ℵB,C,D [20%] NU
[4] εσμεν $\mathbf{f}^{35}$ [96%] HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B,C,D [4%] NU
[5] εν $\mathbf{f}^{35}$ ℵA,C [95%] HF,RP,OC,TR,CP[NU] || --- B,D [5%]
[6] και $\mathbf{f}^{35}$ ℵA,B,C [95%] HF,RP,OC,CP,NU || --- [5%] TR
[7] ανειλον *rell* || ανειλαν (ℵ)A,B,C,D [4%] NU
[8] ηγειρεν $\mathbf{f}^{35}$ A,B [99%] HF,RP,OC,TR,CP || 1 εν ℵC [1%] [NU] || 1 μετα (D)
[9] αυτος $\mathbf{f}^{35}$ ℵA [90%] HF,RP,OC,TR,CP || ουτος B,C,D [10%] NU
[10] ετι *rell* || 1 δε [15%]
[11] συνηλθον *rell* || συνηλθαν ℵB,NU
[12] ο $\mathbf{f}^{35}$ D [97%] HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B [3%] NU
[13] κωλυσαι δυναται τις $\mathbf{f}^{35}$ (88.1%) HF,RP,OC,TR,CP || ~ 231 (7.4%) || ~ 213 ℵA,B (3.2%) NU || ~ 132 (D) (0.6%) || two other readings (0.6%)
[14] ως $\mathbf{f}^{35}$ ℵA,B [25%] NU || καθως [75%] HF,RP,OC,TR,CP || ωσπερ D
[15] τε $\mathbf{f}^{35}$ A [95%] HF,RP,OC,TR,CP || δε ℵB [5%] NU || τοτε (D)
[16] βαπτισθηναι εν τω ονοματι του κυριου ιησου $\mathbf{f}^{35}$ [35%] CP || 123456 [57%] HF,RP,OC,TR || 12347 χριστου [5%] || ~ 2347 χριστου 1 ℵA,B [2%] NU || 1234567 χριστου D [1%]
[17] και οτε $\mathbf{f}^{35}$ (90.7%) HF,RP,OC,TR,CP || 1 οτι (1.1%) || ~ 2 δε ℵA,B (7.6%) NU || conflation (0.4%) || a long addition D
[18] ιεροσολυμα $\mathbf{f}^{35}$ D [98%] HF,RP,OC,TR,CP || ιερουσαλημ P^{45}ℵA,B [2%] NU
[19] εισηλθες προς ανδρας ακροβυστιαν εχοντες και συνεφαγες $\mathbf{f}^{35}$ ℵA,D [20%] NU || ~ 2345167 [71%] HF,RP,OC, TR,CP || ~ 234516 συνεφαγεν [8%] || εισηλθεν 23456 συνεφαγεν P^{45v}B [1%]
[20] ο $\mathbf{f}^{35}$ [95%] HF,RP,OC,TR,CP || --- P^{45}ℵA,B,D [5%] NU
[21] αχρις $\mathbf{f}^{35}$ P^{45}D [97%] HF,OC,TR,CP || αχρι ℵA,B [3%] RP,NU

ατενισας κατενοουν και ειδον τα τετραποδα της γης[1]—και τα θηρια και τα ἑρπετα—και τα
πετεινα[2] του ουρανου. 7 Ηκουσα δε[3] φωνης λεγουσης μοι, ‘Ἀναστας, Πετρε, θυσον και φαγε!’
8 Ειπον δε: ‘Μηδαμως, Κυριε! Ὁτι παν[4] κοινον ἢ ακαθαρτον ουδεποτε εισηλθεν εις το στο-
μα μου!’ 9 Απεκριθη δε μοι[5] εκ δευτερου φωνη[6] εκ του ουρανου, ‘Ἃ ὁ Θεος εκαθαρισεν συ
μη κοινου’. 10 Τουτο δε εγενετο επι τρις, και παλιν ανεσπασθη[7] ἁπαντα εις τον ουρανον.
11 Και ιδου, εξαυτης τρεις ανδρες επεστησαν επι την οικιαν εν ᾗ ημην,[8] απεσταλμενοι απο
Καισαρειας προς με. 12 Ειπεν δε μοι το Πνευμα[9] συνελθειν αυτοις, μηδεν διακρινομενον.[10]
Ηλθον δε συν εμοι και οἱ ἓξ αδελφοι οὑτοι, και εισηλθομεν εις τον οικον του ανδρος.
13 Απηγγειλεν δε[11] ἡμιν πως ειδεν τον[12] αγγελον εν τω οικω αυτου σταθεντα και ειποντα
αυτω,[13] ‘Ἀποστειλον εις Ιοππην[14] και μεταπεμψαι Σιμωνα, τον επικαλουμενον Πετρον,
14 ὃς λαλησει ῥηματα προς σε εν οἱς σωθηση συ και πας ὁ οικος σου’. 15 Εν δε τω αρξασθαι
με λαλειν, επεπεσεν το Πνευμα το Ἁγιον επ’ αυτους, ὡσπερ και εφ’ ἡμας εν αρχη. 16 Εμ-
νησθην[15] δε του ῥηματος του[16] Κυριου, ὡς ελεγεν οτι[17] ‘Ἰωαννης μεν εβαπτισεν ὑδατι, ὑμεις
δε βαπτισθησεσθε[18] εν Πνευματι Ἁγιω’. 17 Ει ουν την ισην δωρεαν εδωκεν αυτοις ὁ Θεος
ὡς και ἡμιν πιστευσασιν επι τον Κυριον Ιησουν,[19] εγω[20] τίς ημην δυνατος κωλυσαι τον
Θεον?” 18 Ακουσαντες δε ταυτα ἡσυχασαν και εδοξαζον[21] τον Θεον, λεγοντες, “Αραγε[22] και
τοις εθνεσιν ὁ Θεος την μετανοιαν εδωκεν εις ζωην!”[23]

[Enter Barnabas]

19 Οἱ μεν ουν διασπαρεντες απο της θλιψεως της γενομενης επι Στεφανω διηλθον
ἑως Φοινικης και Κυπρου και Αντιοχειας, μηδενι λαλουντες τον λογον ει μη μονον Ιουδαι-
οις. 20 Ησαν δε τινες εξ αυτων, ανδρες Κυπριοι και Κυρηναιοι, οἱτινες εισελθοντες[24] εις
Αντιοχειαν ελαλουν[25] προς τους Ἑλληνιστας, ευαγγελιζομενοι τον Κυριον Ιησουν. 21 Και
ἦν χειρ Κυριου μετ’ αυτων,[26] πολυς τε αριθμος[27] πιστευσας επεστρεψεν επι τον Κυριον.
22 Ηκουσθη δε ὁ λογος εις τα ωτα της εκκλησιας της[28] εν Ἱεροσολυμοις[29] περι αυτων, και

---

[1] της γης *rell* || --- [20%]
[2] πετεινα *rell* || πετηνα [20%] || πετινα ℵ [1%]
[3] δε $\mathbf{f}^{35}$ D [95%] HF,RP,OC,TR,CP || 1 και ℵA,B [5%] NU
[4] παν $\mathbf{f}^{35}$ [94%] HF,RP,OC,TR,CP || --- P^{45}ℵA,B,D [5%] NU || τι [1%]
[5] μοι $\mathbf{f}^{35}$ [97%] HF,RP,OC,TR,CP || --- P^{45}ℵA,B,D [3%] NU
[6] εκ δευτερου φωνη $\mathbf{f}^{35}$ B [20%] || ~ 312 P^{45}ℵA [80%] HF,RP,OC,TR,CP,NU || 3 D
[7] παλιν ανεσπασθη $\mathbf{f}^{35}$ [97%] HF,RP,OC,TR,CP || ~ 21 ℵA,B,D [3%] NU
[8] ημην $\mathbf{f}^{35}$ P^{45} [90%] HF,RP,OC,TR,CP || ημεν ℵA,B,D [5%] NU || ημιν [5%]
[9] μοι το πνευμα $\mathbf{f}^{35}$ [97%] HF,RP,OC,TR,CP || ~ 231 P^{45}ℵA,B,D [3%] NU
[10] διακρινομενον $\mathbf{f}^{35}$ [90%] HF,RP,OC,TR,CP || διακριναντα A(B) [3%] NU || διακρινοντα ℵ [2%] || διακρινομενος [5%] || --- D
[11] δε $\mathbf{f}^{35}$ ℵA,B,D [30%] NU || τε [70%] HF,RP,OC,TR,CP
[12] τον $\mathbf{f}^{35}$ ℵA,B [99%] HF,RP,OC,TR,CP[NU] || --- P^{45}D [1%]
[13] αυτω $\mathbf{f}^{35}$ D [98%] HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B [2%] NU
[14] ιοππην $\mathbf{f}^{35}$ ℵA,B,D [20%] NU || 1 ανδρας [80%] HF,RP,OC,TR,CP
[15] εμνησθην *rell* || εμνησθη [13%] || εμνησθημεν A
[16] του $\mathbf{f}^{35}$ ℵA,B,D [40%] NU || --- [60%] HF,RP,OC,TR,CP
[17] οτι $\mathbf{f}^{35}$ [25%] || --- ℵA,B,D [75%] HF,RP,OC,TR,CP,NU
[18] βαπτισθησεσθε *rell* || βαπτισθησεσθαι ℵA,D [10%]
[19] ιησουν $\mathbf{f}^{35}$ [25%] || 1 χριστον ℵA,B,D [75%] HF,RP,OC,TR,CP,NU
[20] εγω $\mathbf{f}^{35}$ ℵA,B [20%] NU || 1 δε [80%] HF,RP,OC,TR,CP
[21] εδοξαζον $\mathbf{f}^{35}$ A [70%] HF,RP,OC,TR,CP || εδοξασαν ℵB [30%] NU || εδοξαν D
[22] αραγε $\mathbf{f}^{35}$ [96%] HF,RP,OC,TR,CP || αρα ℵA,B,D [4%] NU
[23] εδωκεν εις ζωην $\mathbf{f}^{35}$ [96%] HF,RP,OC,TR,CP || ~ 231 ℵA,B,D [4%] NU
[24] εισελθοντες $\mathbf{f}^{35}$ [90%] HF,RP,OC,TR,CP || ελθοντες ℵA,B,D [10%] NU
[25] ελαλουν $\mathbf{f}^{35}$ D [97%] HF,RP,OC,TR,CP || 1 και ℵA,B [3%] NU
[26] αυτων *rell* || 1 του ιασθαι αυτους [5%] CP
[27] αριθμος $\mathbf{f}^{35}$ D [98%] HF,RP,OC,TR,CP || 1 ο ℵA,B [2%] NU
[28] της $\mathbf{f}^{35}$ A,D [85%] HF,RP,OC,TR,CP || 1 ουσης ℵB [15%] NU
[29] ιεροσολυμοις $\mathbf{f}^{35}$ [95%] HF,RP,OC,TR,CP || ιερουσαλημ P^{45}ℵA,B,D [5%] NU

εξαπεστειλαν Βαρναβαν διελθειν[1] ἑως Αντιοχειας·[2] 23 ὃς παραγενομενος και ιδων την
χαριν[3] του Θεου εχαρη, και παρεκαλει παντας τη προθεσει της καρδιας προσμενειν τω
Κυριω 24 (ὁτι ἠν ανηρ αγαθος και πληρης Πνευματος Ἁγιου και πιστεως). Και προσετεθη
οχλος ἱκανος τω Κυριω.

25 Εξηλθεν δε εις Ταρσον ὁ Βαρναβας[4] αναζητησαι Σαυλον, 26 και εὑρων[5] ηγαγεν[6]
εις Αντιοχειαν. Εγενετο δε αυτους[7] ενιαυτον ὁλον συναχθηναι[8] τη εκκλησια και διδαξαι
οχλον ἱκανον. Χρηματισαι τε πρωτον[9] εν Αντιοχεια τους μαθητας Χριστιανους.

[Enter Agabus]

27 Εν ταυταις δε ταις ἡμεραις, κατηλθον απο Ἱεροσολυμων προφηται εις Αντιο-
χειαν. 28 Αναστας δε εἱς εξ αυτων ονοματι Αγαβος, εσημανεν δια του Πνευματος λιμον
μεγαν[10] μελλειν εσεσθαι εφ' ὁλην την οικουμενην (ὁστις[11] και[12] εγενετο επι Κλαυδιου Και-
σαρος).[13] 29 Των δε μαθητων, καθως ευπορειτο[14] τις, ὡρισαν ἑκαστος αυτων εις διακονιαν
πεμψαι τοις κατοικουσιν εν τη Ιουδαια αδελφοις· 30 ὃ και εποιησαν αποστειλαντες προς
τους πρεσβυτερους δια χειρος Βαρναβα και Σαυλου.

[Enter Herod]

12.1 Κατ' εκεινον δε τον καιρον, επεβαλεν Ἡρωδης ὁ βασιλευς τας χειρας κακωσαι
τινας των απο της εκκλησιας. 2 Ανειλεν δε Ιακωβον, τον αδελφον Ιωαννου, μαχαιρα.[15]
3 Και ιδων[16] ὁτι αρεστον εστιν τοις Ιουδαιοις, προσεθετο συλλαβειν και Πετρον (ησαν δε
αἱ[17] ἡμεραι των αζυμων) 4—ὃν και πιασας εθετο εις φυλακην, παραδους τεσσαρσιν τετρα-
διοις στρατιωτων φυλασσειν αυτον, βουλομενος μετα το Πασχα αναγαγειν αυτον τω λαω.

[Enter angel]

5 Ὁ μεν ουν Πετρος ετηρειτο εν τη φυλακη, προσευχη δε ἠν εκτενης[18] γινομενη
ὑπο της εκκλησιας προς τον Θεον ὑπερ[19] αυτου. 6 Ὁτε δε εμελλεν[20] προαγειν αυτον[21] ὁ
Ἡρωδης, τη νυκτι εκεινη ἠν ὁ Πετρος κοιμωμενος μεταξυ δυο στρατιωτων, δεδεμενος
ἁλυσεσιν δυσιν, φυλακες τε προ της θυρας ετηρουν την φυλακην. 7 Και ιδου, αγγελος
Κυριου επεστη, και φως ελαμψεν εν τω οικηματι· παταξας δε την πλευραν του Πετρου,
ηγειρεν αυτον λεγων, "Αναστα εν ταχει!", και εξεπεσον[22] αυτου αἱ ἁλυσεις εκ των χει-
ρων. 8 Ειπεν τε[23] ὁ αγγελος προς αυτον, "Περιζωσαι[24] και ὑποδησαι τα σανδαλια σου".

---

[1] διελθειν f^{35} D [97%] HF,RP,OC,TR,CP[NU] || --- ℵA,B [3%]
[2] εως αντιοχειας *rell* || εις αντιοχειαν CP
[3] χαριν f^{35} D [99%] HF,RP,OC,TR,CP || 1 την ℵA,B [1%] [NU]
[4] ο βαρναβας f^{35} [96%] HF,RP,OC,TR,CP || --- P^{45}ℵA,B(D) [4%] NU
[5] ευρων f^{35} ℵA,B,D [25%] HF,RP,NU || 1 αυτον [75%] OC,TR,CP
[6] ηγαγεν f^{35} P^{45}ℵA,B,D [40%] NU || 1 αυτον [60%] HF,RP,OC,TR,CP (OC is in small print)
[7] αυτους f^{35} [92%] HF,RP,OC,TR,CP || αυτοις P^{45} [4%] || αυτοις και ℵA,B [4%] NU || οιτινες D
[8] συναχθηναι f^{35} (D) [85%] HF,RP || 1 εν P^{45}ℵA,B [15%] OC,TR,CP,NU (OC is in small print)
[9] πρωτον f^{35} A(D) [98%] HF,RP,OC,TR,CP || πρωτος P^{45}ℵB [2%] NU
[10] μεγαν f^{35} D [96%] HF,RP,OC,TR,CP || μεγαλην P^{45}ℵA,B [4%] NU
[11] οστις f^{35} [95%] HF,RP,OC,TR,CP || ητις ℵA,B,D [5%] NU
[12] και f^{35} [95%] HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B,D [5%] NU
[13] καισαρος f^{35} [97%] HF,RP,OC,TR,CP || --- P^{45}ℵA,B,D [3%] NU
[14] ευπορειτο f^{35} A,B [71%] HF,RP,CP,NU || ηυπορειτο [25%] OC,TR || ευπορουντο D || ευπoριτο ℵ || four other variants [3%]
[15] μαχαιρα f^{35} D [98%] HF,RP,OC,TR,CP || μαχαιρη ℵA,B [2%] NU
[16] και ιδων f^{35} D [95%] HF,RP,OC,TR,CP || ~ 2 δε P^{45}ℵA,B [5%] NU
[17] αι f^{35} A,D [50%] HF,RP,OC[NU] || --- P^{45v}ℵB [50%] TR,CP
[18] εκτενης f^{35} [98%] HF,RP,OC,TR,CP || εκτενως ℵA,B [2%] NU || εν εκτενεια D
[19] υπερ f^{35} A [95%] HF,RP,OC,TR || περι ℵB,D [5%] CP,NU
[20] εμελλεν f^{35} A,D [65%] HF,RP,OC,TR,CP || ημελλεν ℵB [35%] NU
[21] προαγειν αυτον f^{35} D [25%] || ~ 21 [58%] HF,RP,OC,TR || προαγαγειν 2 A [2%] CP,NU || προσαγειν 2 ℵ [8%] || προσαγαγειν 2 B [1%] || ~ 2 προαγαγειν [5%] || two other variants [1%]
[22] εξεπεσον *rell* || εξεπεσαν ℵA,B,D [5%] NU || εξεπεσων [3%]
[23] τε f^{35} ℵA [85%] HF,RP,OC,TR,CP || δε B,D [15%] NU
[24] περιζωσαι f^{35} [95%] HF,RP,OC,TR,CP || ζωσαι ℵA,B,D [5%] NU

Εποιησεν δε οὕτως. Και λεγει αυτω, "Περιβαλου το ἱματιον σου και ακολουθει μοι".
9 Και εξελθων ηκολουθει[1] αυτω,[2] και ουκ ηδει[3] ὁτι αληθες εστιν το γινομενον[4] δια[5] του
αγγελου· εδοκει δε ὁραμα βλεπειν. 10 Διελθοντες δε πρωτην φυλακην και δευτεραν, ηλθον[6]
επι την πυλην την σιδηραν την φερουσαν εις την πολιν, ἡτις αυτοματη[7] ηνοιχθη[8] αυτοις·
και εξελθοντες προηλθον ῥυμην μιαν, και ευθεως απεστη ὁ αγγελος απ' αυτου.

[Enter Rhoda]

11 Και ὁ Πετρος, γενομενος εν ἑαυτω,[9] ειπεν, "Νυν οιδα αληθως ὁτι εξαπεστειλεν[10]
Κυριος τον αγγελον αυτου και εξειλετο[11] με εκ χειρος Ἡρωδου και πασης της[12] προσδοκιας
του λαου των Ιουδαιων". 12 Συνιδων τε[13] ηλθεν επι την οικιαν[14] Μαριας, της μητρος Ιωαν-
νου (του επικαλουμενου Μαρκου), οὗ ησαν ἱκανοι συνηθροισμενοι[15] και προσευχομενοι.
13 Κρουσαντος δε του Πετρου[16] την θυραν του πυλωνος, προσηλθεν παιδισκη ὑπακουσαι,
ονοματι Ῥοδη. 14 Και επιγνουσα την φωνην του Πετρου, απο της χαρας ουκ ηνοιξεν τον
πυλωνα, εισδραμουσα δε απηγγειλεν ἑσταναι τον Πετρον προ του πυλωνος! 15 Οἱ δε προς
αυτην ειπον,[17] "Μαινη!" Ἡ δε διισχυριζετο οὕτως εχειν. Οἱ δε[18] ελεγον, "Ὁ αγγελος αυτου
εστιν".[19] 16 Ὁ δε Πετρος επεμενεν κρουων· ανοιξαντες δε ειδον[20] αυτον και εξεστησαν.
17 Κατασεισας δε αυτοις τη χειρι σιγαν, διηγησατο αυτοις[21] πως ὁ Κυριος αυτον εξηγαγεν[22]
εκ της φυλακης. Ειπεν δε,[23] "Απαγγειλατε Ιακωβω και τοις αδελφοις ταυτα". Και εξελθων
επορευθη εις ἑτερον τοπον.

[Poor guards]

18 Γενομενης δε ἡμερας, ἠν ταραχος ουκ ολιγος εν τοις στρατιωταις, τί αρα ὁ
Πετρος εγενετο! 19 Ἡρωδης δε,[24] επιζητησας αυτον και μη εὑρων, ανακρινας τους φυλακας,
εκελευσεν απαχθηναι. Και κατελθων απο της Ιουδαιας εις την[25] Καισαρειαν διετριβεν.

[Herod gets his 'comeuppance']

20 Ἠν δε ὁ Ἡρωδης[26] θυμομαχων Τυριοις και Σιδωνιοις· ὁμοθυμαδον τε[27] παρησαν
προς αυτον, και πεισαντες Βλαστον, τον επι του κοιτωνος του βασιλεως, ητουντο ειρηνην,
δια το τρεφεσθαι αυτων την χωραν απο της βασιλικης. 21 Τακτη δε ἡμερα ὁ Ἡρωδης,

---

[1] ηκολουθει *rell* || ηκολουθη [15%] || ηκολουθι ℵ [1%]
[2] αυτω **f**^{35} [97%] HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B,D [3%] NU
[3] ηδει *rell* || ηδη [12%] || ηδι ℵ || two other variants
[4] γινομενον *rell* || γενομενον [5%] CP || γεινομενον B,D
[5] δια *rell* || υπο A [20%]
[6] ηλθον *rell* || ηλθαν ℵA,B [1%] NU
[7] αυτοματη *rell* || αυτοματι [15%]
[8] ηνοιχθη **f**^{35} [90%] HF,RP,OC,TR,CP || ηνοιγη A [5%] NU || ηνυγη ℵB,D || ηνυχθη [4%]
[9] γενομενος εν εαυτω **f**^{35} [95%] HF,RP,OC,TR,CP || ~ 231 ℵA,D [5%] NU || ~ 2 αυτω 1 B
[10] εξαπεστειλεν **f**^{35} ℵA [96%] HF,RP,OC,TR,CP || 1 ο B [4%] [NU]
[11] εξειλετο *rell* || εξειλατο ℵA,B,D [13%] NU || εξηλατο [7%] || εξιλατο [1%] || ερρυσατο [5%]
[12] της *rell* || --- CP
[13] τε *rell* || δε A [15%] || και D || 1 ο πετρος [13%]
[14] οικιαν **f**^{35} [98%] HF,RP,OC,TR,CP || 1 της ℵA,B,D [2%] NU
[15] συνηθροισμενοι *rell* || 1 αδελφοι [5%] CP
[16] του πετρου **f**^{35} [90%] HF,RP,TR,CP || αυτου ℵA,B,D [10%] OC,NU
[17] ειπον *rell* || ειπαν ℵA,B [2%] NU || ελεγον D^{v} || two other variants [1%]
[18] δε *rell* || δ TR
[19] αυτου εστιν **f**^{35} D [99%] HF,RP,OC,TR,CP || ~ 21 ℵA,B [1%] NU
[20] ειδον *rell* || ειδαν A,B [1%] NU || ιδον [8%] || και ιδοντες D
[21] αυτοις **f**^{35} B,D [97%] HF,RP,OC,TR,CP[NU] || --- ℵA [3%]
[22] αυτον εξηγαγεν (A) *rell* || ~ 21 [13%] OC
[23] δε **f**^{35} D [97%] HF,RP,OC,TR,CP || τε P^{45}ℵA,B [3%] NU
[24] δε *rell* || τε A [5%] CP
[25] την **f**^{35} [90%] HF,RP,OC,TR,CP || --- P^{45}ℵA,B,D [10%] NU
[26] ο ηρωδης **f**^{35} [85%] HF,RP,TR,CP || 2 [11%] OC || --- ℵA,B(D) [4%] NU
[27] τε **f**^{35} [20%] OC,CP || δε ℵA,B(D) [70%] HF,RP,TR,NU || --- [10%]

ενδυσαμενος εσθητα βασιλικην και[1] καθισας[2] επι του βηματος, εδημηγορει προς αυτους.
22 Ὁ δε δημος επεφωνει,[3] "Θεου φωνη[4] και ουκ ανθρωπου!" 23 Παραχρημα δε επαταξεν
αυτον αγγελος Κυριου, ανθ' ὧν ουκ εδωκεν[5] δοξαν τω Θεω, και γενομενος σκωληκοβρωτος,[6]
εξεψυξεν.

24 Ὁ δε λογος του Θεου ηυξανεν και επληθυνετο.

[The Gentile Church]

12.25 Βαρναβας δε και Σαυλος ὑπεστρεψαν εις Αντιοχειαν,[7] πληρωσαντες την διακονιαν,
συμπαραλαβοντες και[8] Ιωαννην, τον επικληθεντα Μαρκον.

[Missionary journey I—Barnabas and Saul→Paul]

13.1 Ησαν δε τινες[9] εν αντιοχεια κατα την ουσαν εκκλησιαν προφηται και διδασ-
καλοι: ὅ τε Βαρναβας και Συμεων (ὁ καλουμενος[10] Νιγερ) και Λουκιος ὁ Κυρηναιος,[11] Μα-
ναην τε (Ἡρωδου του τετραρχου[12] συντροφος) και Σαυλος. 2 Λειτουργουντων δε αυτων τω
Κυριω και νηστευοντων, ειπεν το Πνευμα το Ἁγιον, "Αφορισατε[13] δη μοι τον[14] Βαρναβαν
και τον[15] Σαυλον εις το εργον ὃ προσκεκλημαι αυτους!" 3 Τοτε, νηστευσαντες και προσ-
ευξαμενοι και επιθεντες τας χειρας αυτοις,[16] απελυσαν.

[1st stop—Cyprus]

4 Οὗτοι[17] μεν,[18] εκπεμφθεντες ὑπο του Πνευματος του Ἁγιου,[19] κατηλθον εις την[20]
Σελευκειαν·[21] εκειθεν[22] τε[23] απεπλευσαν εις την[24] Κυπρον. 5 Και γενομενοι εν Σαλαμινι,[25]
κατηγγελλον[26] τον λογον του Θεου εν ταις συναγωγαις των Ιουδαιων (ειχον δε και Ιωαννην

---

[1] και **f**[35] A,D [95%] HF,RP,OC,TR,CP[NU] || --- ℵB [5%]
[2] καθισας *rell* || καθησας [20%]
[3] επεφωνει *rell* || επεφωνη [18%]
[4] θεου φωνη **f**[35] ℵA,B(D) [20%] OC,TR,NU || ~ 21 [78%] HF,RP,CP || ~ 2 κυριου [2%]
[5] εδωκεν **f**[35] D [96%] HF,RP,CP || 1 την ℵA,B [4%] OC,TR,NU
[6] σκωληκοβρωτος *rell* || σκωληκωβρωτος CP || σκωλικοβρωτος [9%] || σκολικοβρωτος [5%] || four further spellings D [4%]
[7]

1)	εις αντιοχειαν	(**f**[35]=27.8%) (5.1%)
2) απο ιερουσαλημ		(**f**[35]=8.9%) D (10.9%)
3) απο ιερουσαλημ	εις αντιοχειαν	(**f**[35]=12.7%) (7.3%)
4) εξ ιερουσαλημ		(**f**[35]=1.3%) ℵA (3.6%) OC,TR
5) εξ ιερουσαλημ	εις αντιοχειαν	(**f**[35]=11.4%) (12.2%) CP
6) εις ιερουσαλημ		(**f**[35]=36.7%) B (60%) RP,HF,NU [15 out of 29 **f**[35] MSS are at M. Lavras!]
7) εις ιερουσαλημ	εις αντιοχειαν	(**f**[35]=1.3%) (0.6%)
(one other reading)		(0.2%)

For a discussion of this set of variants, please see the 'appendix' at the end of Acts.
[8] και **f**[35] [98%] HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B [2%] NU || τον D
[9] τινες **f**[35] [96%] HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B,D [4%] NU
[10] καλουμενος *rell* || επικαλουμενος D [1%] OC
[11] κυρηναιος *rell* || κυριναιος [20%]
[12] τετραρχου **f**[35] A,C,D [99%] HF,RP,OC,TR,CP || τετρααρχου ℵ,NU || τραρχου B
[13] αφορισατε *rell* || αφορησατε [13%] || two other spellings C [1%]
[14] τον *rell* || 1 τε [5%] TR
[15] τον **f**[35] ℵ [93%] HF,RP,OC,TR,CP || --- A,B,C,D [7%] NU
[16] τας χειρας αυτοις (ℵC) *rell* || ~ 312 [20%] OC
[17] ουτοι **f**[35] [96%] HF,RP,OC,TR,CP || αυτοι ℵA,C,B [4%] NU || οι D
[18] μεν **f**[35] [20%] || 1 ουν ℵA,B,C,D [80%] HF,RP,OC,TR,CP,NU
[19] πνευματος του αγιου **f**[35] [95%] HF,RP,OC,TR,CP || ~ 31 ℵA,B,C [5%] NU || 13 D
[20] την **f**[35] [87%] HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B,C,D [13%] NU
[21] σελευκειαν *rell* || σελευκιαν ℵA,C,D [25%]
[22] εκειθεν *rell* || κακειθεν [30%]
[23] τε **f**[35] ℵA,B,C [27%] OC,TR,CP,NU || δε [72%] HF,RP || --- D [1%]
[24] την **f**[35] [93%] HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B,C,D [7%] NU
[25] σαλαμινι *rell* || σαλαμινη ℵA [15%] || σαλαμεινι B,D || four further spellings [3%]
[26] κατηγγελλον *rell* || κατηγγελον [7%] || κατηνγειλαν D [9%]

ὑπηρετην). 6 Διελθοντες δε[1] την νησον αχρι Παφου, εὑρον[2] τινα μαγον, ψευδοπροφητην,
Ιουδαιον ᾧ ονομα Βαριησουν,[3] 7 ὃς ἦν συν τω ανθυπατω, Σεργιω Παυλω, ανδρι συνετω.
Οὗτος προσκαλεσαμενος Βαρναβαν και Σαυλον, επεζητησεν ακουσαι τον λογον του Θεου.
8 Ανθιστατο δε αυτοις Ελυμας ὁ μαγος (οὕτως γαρ μεθερμηνευεται το ονομα αυτου), ζητων
διαστρεψαι τον ανθυπατον απο της πιστεως.

9 Σαυλος δε, ὁ και Παυλος, πλησθεις Πνευματος Ἁγιου και[4] ατενισας εις[5] αυτον
10 ειπεν: "Ὦ πληρης παντος δολου και πασης ῥαδιουργιας, υἱε διαβολου, εχθρε πασης δικαι-
οσυνης! Ου παυση[6] διαστρεφων τας ὁδους[7] Κυριου τας ευθειας? 11 Και νυν ιδου, χειρ[8]
Κυριου επι σε και εση τυφλος, μη βλεπων τον ἡλιον αχρι καιρου!" Παραχρημα δε[9]
επεπεσεν[10] επ' αυτον αχλυς και σκοτος, και περιαγων εζητει χειραγωγους. 12 Τοτε ιδων ὁ
ανθυπατος το γεγονος επιστευσεν, εκπληττομενος[11] επι τη διδαχη του Κυριου.

[On to Pisidian Antioch]

13 Αναχθεντες δε απο της Παφου οἱ περι τον[12] Παυλον ηλθον εις Περγην της Παμ-
φυλιας (Ιωαννης δε αποχωρησας απ' αυτων ὑπεστρεψεν εις Ἱεροσολυμα).[13] 14 Αυτοι δε
διελθοντες απο της Περγης, παρεγενοντο εις Αντιοχειαν της Πισιδιας·[14] και εισελθοντες[15]
εις την συναγωγην τη ἡμερα των σαββατων, εκαθισαν. 15 Μετα δε την αναγνωσιν του
Νομου και των Προφητων, απεστειλαν προς αυτους οἱ αρχισυναγωγοι,[16] λεγοντες, "Ανδρες
αδελφοι, ει[17] εστιν λογος εν ὑμιν[18] παρακλησεως προς τον λαον, λεγετε."

[Paul expounds the Gospel]

16 Αναστας δε Παυλος και κατασεισας τη χειρι, ειπεν: "Ανδρες Ισραηλιται και οἱ
φοβουμενοι τον Θεον, ακουσατε. 17 Ὁ Θεος του λαου τουτου[19] εξελεξατο τους πατερας ἡμων,
και τον λαον ὑψωσεν εν τη παροικια[20] εν γη Αιγυπτω,[21] και μετα βραχιονος ὑψηλου εξηγα-
γεν αυτους εξ αυτης. 18 Και ὡς τεσσαρακονταετη[22] χρονον ετροποφορησεν αυτους εν τη
ερημω. 19 Και καθελων εθνη ἑπτα εν γη Χανααν, κατεκληρονομησεν[23] αυτοις[24] την γην
αυτων. 20 Και μετα ταυτα (ὡς ετεσιν τετρακοσιοις και πεντηκοντα),[25] εδωκεν κριτας ἑως
Σαμουηλ του[26] προφητου. 21 Κακειθεν ητησαντο βασιλεα, και εδωκεν αυτοις ὁ Θεος τον

---

[1] δε **f**^{35} [90%] HF,RP,OC,TR,CP || 1 ολην ℵA,B,C,D [10%] NU

[2] ευρον **f**^{35} [93%] HF,RP,OC,TR,CP || 1 ανδρα ℵA,B,C,D [7%] NU

[3] βαριησουν **f**^{35} A [79%] HF || βαριησους B,C [20%] RP,OC,TR,CP || βαριησου ℵ [1%] NU || βαριησουα D

[4] και **f**^{35} P^{45}D [90%] HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B,C [10%] NU

[5] εις *rell* || προς OC

[6] παυση *rell* || παυη [10%] || παυσει [2%] || παυει [2%]

[7] οδους **f**^{35} A,C,D [99%] HF,RP,OC,TR,CP || 1 του ℵB[NU]

[8] χειρ **f**^{35} P^{45}ℵA,B,C [95%] HF,RP,OC,CP,NU || 1 του [5%] TR

[9] δε **f**^{35} A,B [97%] HF,RP,OC,TR,CP || τε P^{45}ℵC [2%] NU || --- D [1%]

[10] επεπεσεν **f**^{35} C [96%] HF,RP,TR,CP || επεσεν P^{45v}ℵ(A)B [4%] OC,NU

[11] εκπληττομενος **f**^{35} B [35%] || εκπλησσομενος P^{45v}ℵ(A)C,D [65%] HF,RP,OC,TR,CP,NU

[12] τον **f**^{35} [95%] HF,RP,OC,TR,CP || --- (P^{45v})ℵA,B,C,D [5%] NU

[13] ιεροσολυμα *rell* || ιερουσαλημ CP

[14] της πισιδιας **f**^{35} (D) [98%] HF,RP,OC,TR,CP || την πισιδιαν (P^{45})ℵA,B,C [2%] NU

[15] εισελθοντες **f**^{35} A,D [98%] HF,RP,OC,TR,CP[NU] || ελθοντες ℵB,C [2%]

[16] προς αυτους οι αρχισυναγωγοι **f**^{35} [20%] || ~ 3412 ℵA,B,C,D [80%] HF,RP,OC,TR,CP,NU

[17] ει **f**^{35} [95%] HF,RP,OC,TR,CP || 1 τις ℵA,B,C,D [5%] NU

[18] λογος εν υμιν **f**^{35} [90%] HF,RP,OC,TR,CP || ~ 231 ℵA,B,C [10%] NU || λογου σοφιας εν υμειν D

[19] τουτου **f**^{35} [95%] HF,RP || 1 ισραηλ ℵA,C,D [4%] OC,TR,CP,NU || του ισραηλ B [1%]

[20] εν τη παροικια *rell* || --- CP

[21] αιγυπτω **f**^{35} C,D [85%] HF,RP,OC,TR,CP || αιγυπτου ℵA,B [15%] NU

[22] τεσσαρακονταετη **f**^{35} [97%] HF,RP,OC,TR,CP || τεσσερακονταετη ℵA,B [2%] NU || τεσσερακονταετην C || ετη μ D

[23] κατεκληρονομησεν **f**^{35} ℵA,B,C [95%] HF,RP,OC,NU || κατεκληροδοτησεν [5%] TR,CP

[24] αυτοις **f**^{35} A,C [97%] HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵB,D [3%] NU

[25] και μετα ταυτα ως ετεσιν τετρακοσιοις και πεντηκοντα **f**^{35} (91.6%) HF,RP,OC,TR,CP || 1-5 τριακοσιοις 7-8 (1.1%) || ~ 45678123 ℵA,B,C (5.5%) NU || ~ 4-8,1 (0.6%) || ~ 5-8,1 (0.6%) || 1 εως 5 υ 7 ν D || two other variants (0.6%)

[26] του **f**^{35} C,D [98%] HF,RP,OC,TR,CP[NU] || --- ℵA,B [2%]

Σαουλ, υἱον Κις, ανδρα εκ φυλης Βενιαμιν,[1] ετη τεσσαρακοντα.[2] 22 Και μεταστησας αυτον
ηγειρεν αυτοις τον Δαυιδ[3] εις βασιλεα, ᾧ και ειπεν μαρτυρησας, ‛Εὗρον Δαυιδ τον του
Ιεσσαι ανδρα κατα την καρδιαν μου, ὃς ποιησει παντα τα θεληματα μου’. 23 Τουτου ὁ Θεος,
απο του σπερματος, κατ’ επαγγελιαν, ηγαγεν[4] τω Ισραηλ σωτηριαν,[5] 24 προκηρυξαντος Ιωαν-
νου, προ προσωπου της εισοδου αυτου, βαπτισμα μετανοιας τω[6] Ισραηλ. 25 Ὡς δε επληρου
ὁ[7] Ιωαννης τον δρομον, ελεγεν: ‛Τίνα με[8] ὑπονοειτε ειναι?[9] Ουκ ειμι εγω—αλλ’ ιδου,
ερχεται μετ’ εμε, οὗ ουκ ειμι αξιος το ὑποδημα των ποδων λυσαι.’

26 “Ανδρες αδελφοι, υἱοι γενους Ἀβρααμ, και οἱ εν ὑμιν φοβουμενοι τον Θεον:
ὑμιν[10] ὁ λογος της σωτηριας ταυτης εξαπεσταλη.[11] 27 Οἱ γαρ κατοικουντες[12] Ἱερουσαλημ
και οἱ αρχοντες αυτων, τουτον αγνοησαντες και τας φωνας των προφητων τας κατα παν
σαββατον αναγινωσκομενας, κριναντες επληρωσαν. 28 Και μηδεμιαν αιτιαν θανατου
εὑροντες, ητησαντο Πιλατον αναιρεθηναι αυτον. 29 Ὡς δε ετελεσαν παντα[13] τα περι αυτου
γεγραμμενα, καθελοντες απο του ξυλου, εθηκαν εις μνημειον. 30 Ὁ δε Θεος ηγειρεν αυτον
εκ νεκρων· 31 ὃς ωφθη επι ἡμερας πλειους τοις συναναβασιν αυτω απο της Γαλιλαιας εις
Ἱερουσαλημ, οἱτινες[14] εισιν μαρτυρες αυτου προς τον λαον.

32 “Και ἡμεις ὑμας ευαγγελιζομεθα: την προς τους πατερας επαγγελιαν γενομενην,
33 ὁτι ταυτην ὁ Θεος εκπεπληρωκεν τοις τεκνοις αυτων, ἡμιν,[15] αναστησας Ιησουν· ὡς και
εν τω ψαλμω τω δευτερω γεγραπται:[16] ‛Υἱος μου ει συ, εγω σημερον γεγεννηκα[17] σε’.
34 Ὁτι δε ανεστησεν αυτον εκ νεκρων, μηκετι μελλοντα ὑποστρεφειν[18] εις διαφθοραν,
οὑτως ειρηκεν ὁτι ‛Δωσω ὑμιν τα ὁσια Δαυιδ τα πιστα’. 35 Διο[19] και εν ἑτερω λεγει, ‛Ου
δωσεις τον Ὁσιον σου ιδειν διαφθοραν’. 36 Δαυιδ μεν γαρ, ιδια γενεα ὑπηρετησας τη του
Θεου βουλη, εκοιμηθη, και προσετεθη προς τους πατερας αυτου, και ειδεν διαφθοραν· 37 ὃν
δε[20] ὁ Θεος ηγειρεν ουκ ειδεν διαφθοραν. 38 Γνωστον ουν εστω ὑμιν, ανδρες αδελφοι, ὁτι
δια τουτου ὑμιν αφεσις ἁμαρτιων καταγγελλεται· 39 και[21] απο παντων ὧν ουκ ηδυνηθητε
εν[22] νομω Μωυσεος[23] δικαιωθηναι, εν τουτω πας ὁ πιστευων δικαιουται. 40 Βλεπετε ουν
μη επελθη[24] εφ’ ὑμας[25] το ειρημενον εν τοις προφηταις: 41 Ἰδετε, οἱ καταφρονηται, και

---

[1] βενιαμιν *rell* || βενιαμειν ℵA,B,C [3%] || βενιαμην [13%]

[2] τεσσαρακοντα **f**35 [97%] HF,RP,OC,TR,CP || τεσσερακοντα ℵA,B,C [2%] NU || μ D [1%]

[3] αυτοις τον δαυιδ **f**35 C [97%] HF,RP,OC,TR,CP || ~ 231 ℵA,B [2%] NU || ~ 31 D (TR, not CP, has Δαβιδ throughout.)

[4] ηγαγεν **f**35 ℵA,B [75%] HF,RP,OC,NU || ηγειρεν C,D [25%] TR,CP

[5] σωτηριαν **f**35 [80%] HF,RP,OC || σωτηρα ιησουν ℵA,B,C(D) [15%] TR,CP,NU || σωτηρα [5%]

[6] τω **f**35 [80%] HF,RP || παντι 1 A [1%] || παντι 1 λαω ℵB,C,D [19%] OC,TR,NU || παντι 1 λαω του CP

[7] ο **f**35 [65%] HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B,C,D [35%] NU

[8] τινα με **f**35 P45C,D [98%] HF,RP,OC,TR,CP || τι εμε ℵA,B [2%] NU

[9] ειναι *rell* || --- [14%]

[10] υμιν **f**35 P45C [96%] HF,RP,OC,TR,CP || ημιν ℵA,B(D) [4%] NU

[11] εξαπεσταλη **f**35 ℵA,B,C [30%] NU || απεσταλη P45D [70%] HF,RP,OC,TR,CP

[12] κατοικουντες **f**35 C [30%] HF,CP || 1 εν ℵA,B,D [70%] RP,OC,TR,NU

[13] παντα **f**35 ℵA,B,C [95%] HF,RP,OC,CP,NU || απαντα [5%] TR

[14] οιτινες **f**35 B [94%] HF,RP,OC,TR,CP || 1 νυν P45(ℵ)A,C [5%] [NU] || 1 αχρι νυν D [1%]

[15] αυτων ημιν **f**35 (96%) HF,RP,OC,TR,CP[NU] || 1 υμιν (1.1%) || 1 (1.3%) || ημων ℵA,B,C,D (1.5%) || one other variant

[16] τω δευτερω γεγραπται **f**35 [86%] HF,RP,OC,TR,CP || ~ 312 P45ℵA,B,C [4%] NU || 23 (D) [10%]

[17] γεγεννηκα *rell* || γεγενηκα [18%]

[18] υποστρεφειν *rell* || 1 αυτον CP

[19] διο **f**35 C [98%] HF,RP,OC,TR,CP || διοτι ℵA,B [2%] NU || --- D

[20] ον δε *rell* || ο 2 D || --- [20%]

[21] και **f**35 B,D [98%] HF,RP,OC,TR,CP[NU] || --- ℵA,C [2%]

[22] εν **f**35 ℵA,B,C,D [20%] NU || 1 τω [80%] HF,RP,OC,TR,CP

[23] μωυσεος **f**35 [25%] || μωυσεως ℵB,C [35%] HF,RP,OC,CP,NU || μωσεως A,D [40%] TR

[24] επελθη *rell* || επελθοι [2%] CP || απελθη ℵ

[25] εφ υμας **f**35 A,C [97%] HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵB,D [3%] NU

θαυμασατε[1] και αφανισθητε! 'Οτι εργον εγω εργαζομαι[2] εν ταις ἡμεραις ὑμων[3] ὡ[4] ου μη πιστευσητε, εαν τις εκδιηγηται ὑμιν'."

[the reaction]

42 Εξιοντων δε εκ της συναγωγης των Ιουδαιων,[5] παρεκαλουν τα εθνη[6] εις το μεταξυ σαββατον λαληθηναι αυτοις τα ῥηματα ταυτα.[7] 43 Λυθεισης δε της συναγωγης, ηκολουθησαν πολλοι των Ιουδαιων και των σεβομενων προσηλυτων τω Παυλω και τω Βαρναβα, οἱτινες προσλαλουντες[8] επειθον επιμενειν αυτους[9] τη χαριτι του Θεου. 44 Τω τε[10] ερχομενω σαββατω σχεδον πασα ἡ πολις συνηχθη ακουσαι τον λογον του Θεου.[11] 45 Ιδοντες δε οἱ Ιουδαιοι τους οχλους, επλησθησαν ζηλου και αντελεγον τοις ὑπο του[12] Παυλου λεγομενοις,[13] αντιλεγοντες και[14] βλασφημουντες.

46 Παρρησιασαμενοι δε[15] ὁ Παυλος και ὁ Βαρναβας ειπον:[16] "'Υμιν ἠν αναγκαιον πρωτον λαληθηναι τον λογον του Θεου. Επειδη δε[17] απωθεισθε[18] αυτον, και ουκ αξιους κρινετε ἑαυτους της αιωνιου ζωης, ιδου στρεφομεθα εις τα εθνη. 47 Οὑτως γαρ εντεταλ-

---

1 θαυμασατε **f**[35] A,B,D [91%] HF,RP,OC,TR,NU || θαυμασετε ℵ [1%] || θαυμασαται C [1%] || 1 και επιβλεψατε [3%] CP || επιβλεψατε και 1 [4%]

2 εγω εργαζομαι **f**[35] C [97%] HF,RP,OC,TR,CP || ~ 21 A,B,D [3%] NU || ο 121 ℵ

3 υμων **f**[35] D [95%] HF,RP,CP || 1 εργον ℵA,B,C [5%] OC,TR,NU

4 ω **f**[35] [25%] OC,TR || ο ℵA,B,C,D [70%] HF,RP,CP,NU || ος [5%]

5

1) δε	εκ της συναγωγης των ιουδαιων	**f**[35] (60.2%) HF,RP,TR
2) δε αυτων		ℵA,B,C,D (16.2%) NU
3) δε αυτων	εκ της συναγωγης των ιουδαιων	(20.8%) OC,CP
4) δε αυτων	εκ της συναγωγης	(2.3%)
(two other readings)		(0.4%)

I believe this variant set must be considered along with the presence of τα εθνη after παρεκαλουν, but TuT does not include the second set. However, from UBS[3] it appears that virtually the same roster of witnesses, including the three ancient versions (!), read variant 2) and omit "the Gentiles". Where then is the Subject of the main verb παρεκαλουν? Presumably for those witnesses it would be the Jews and proselytes who had just heard Paul and wanted to hear it all over again the next Sabbath. So why are they (Jews and proselytes) mentioned overtly again in verse 43? And on what basis would the whole city show up the next week (v. 44)? But to go back to verse 42, why would the first hearers want to hear the same thing (τα ρηματα ταυτα) again anyway? The really interested ones stuck with Paul and Barnabas to learn more (v. 43), just as we would expect.

The witnesses to variants 1) and 3) join in support of "the Gentiles", giving us a strong majority (over 80%). So the Subject of παρεκαλουν is τα εθνη—**they** want a chance to hear the Gospel too, and the whole city turns out. It fits the context perfectly. So, variant 3) appears to be a conflation and the basic reading is variant 1). The witnesses to variant 3), because they have "the Gentiles", are really on the side of variant 1), not 2), so presumably 1) may be viewed as having 80% attestation. For the witnesses to variant 1) the antecedent or referent of εξιοντων must be Paul's group, since the Gentiles would presumably address their request to the teacher.

In variant 2) αυτων presumably serves as Subject of both the participle and the main verb, but in that event the main verb should take precedence and the pronoun should be nominative, not genitive. However one might explain the motivation for such a change—from 1) to 2) and deleting "the Gentiles"—variant 2) is evidently wrong, even though attested by the three ancient versions. Perhaps someone faced with variant 1) took "of the Jews" to be the referent of the participle instead of modifying "synagogue" (like NKJV), and thought it should be Subject of the main verb as well—then, of course, "the Gentiles" were in the way and were deleted. Then 1) might have been shortened to 2) for 'clarity'.

I take it that the original text had: εξιοντων δε εκ της συναγωγης των ιουδαιων παρεκαλουν τα εθνη etc.

6 τα εθνη **f**[35] [85%] HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B,C,D [15%] NU

7 τα ρηματα ταυτα **f**[35] ℵA,B,C [50%] HF,OC,TR,NU || 12 [50%] RP || ~ 1 αυτα 2 CP || 23 D

8 προσλαλουντες **f**[35] [95%] HF,RP || 1 αυτοις ℵA,B,C,D [5%] OC,TR,CP,NU

9 επιμενειν αυτους **f**[35] [20%] || ~ 21 [64%] HF,RP,TR,CP || ~ 2 προσμενειν (ℵ)(A),B,C,D [15%] OC,NU || προσμενειν 2 [1%]

10 τε **f**[35] B [90%] HF,RP,OC,CP || δε ℵA,D [10%] TR,NU

11 θεου **f**[35] B,C [96%] HF,RP,OC,TR,CP || κυριου ℵA,D [4%] NU

12 του **f**[35] C,D [97%] HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B [3%] NU

13 λεγομενοις **f**[35] C,D [97%] HF,RP,OC,TR,CP || λαλουμενοις ℵA,B [3%] NU

14 αντιλεγοντες και **f**[35] D (80%) HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B,C (19.6%) NU || one other variant (0.4%)

15 δε **f**[35] [96%] HF,RP,OC,TR,CP || τε ℵA,B,C,D [4%] NU

16 ειπον *rell* || ειπαν ℵA,B(D) [3%] NU

17 δε **f**[35] P[45]A,C [99%] HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵB,D [1%] NU

18 απωθεισθε *rell* || αποθεισθε [20%] || απωθεισθαι (ℵ)A,C,D [5%]

ται ἡμιν ὁ Κυριος: 'Τεθεικα[1] σε εις φως εθνων, του ειναι σε εις σωτηριαν ἑως εσχατου
της γης'." 48 Ακουοντα δε τα εθνη εχαιρον,[2] και εδοξαζον[3] τον λογον του Κυριου·[4] και
επιστευσαν ὁσοι ησαν τεταγμενοι εις ζωην αιωνιον.

49 Διεφερετο δε ὁ λογος του Κυριου δι' ὁλης της χωρας. 50 Οἱ δε Ιουδαιοι παρω-
τρυναν τας σεβομενας γυναικας και[5] τας ευσχημονας και τους πρωτους της πολεως, και
επηγειραν διωγμον επι τον Παυλον και τον[6] Βαρναβαν, και εξεβαλον αυτους απο των ὁριων
αυτων. 51 Οἱ δε εκτιναξαμενοι[7] τον κονιορτον[8] των ποδων αυτων[9] επ' αυτους, ηλθον εις
Ικονιον. 52 Οἱ δε[10] μαθηται επληρουντο χαρας και Πνευματος Ἁγιου.

[Iconium]

14.1 Εγενετο δε εν Ικονιω κατα το αυτο εισελθειν αυτους εις την συναγωγην των
Ιουδαιων, και λαλησαι οὑτως ὡστε πιστευσαι Ιουδαιων τε και Ἑλληνων πολυ πληθος.
2 Οἱ δε απειθουντες[11] Ιουδαιοι επηγειραν και εκακωσαν τας ψυχας των εθνων κατα των
αδελφων. 3 Ἱκανον μεν ουν χρονον διετριψαν, παρρησιαζομενοι επι τω Κυριω, τω μαρτυ-
ρουντι[12] τω λογω της χαριτος αυτου,[13] διδοντι σημεια και τερατα γινεσθαι δια των χειρων
αυτων. 4 Εσχισθη δε το πληθος της πολεως· και οἱ μεν ησαν συν τοις Ιουδαιοις, οἱ δε συν
τοις αποστολοις. 5 Ὡς δε εγενετο ὁρμη των εθνων τε και Ιουδαιων, συν τοις αρχουσιν
αυτων, ὑβρισαι και λιθοβολησαι[14] αυτους, 6 συνιδοντες κατεφυγον εις τας πολεις της Λυ-
καονιας—Λυστραν και Δερβην, και την περιχωρον—7 κακει ησαν ευαγγελιζομενοι.[15]

[Lystra]

8 Και τις ανηρ εν Λυστροις αδυνατος[16] τοις ποσιν εκαθητο (χωλος εκ κοιλιας μη-
τρος αυτου ὑπαρχων,[17] ὃς ουδεποτε περιπεπατηκει).[18] 9 Οὑτος ηκουεν[19] του Παυλου λαλουν-
τος· ὃς ατενισας αυτω και ιδων ὁτι πιστιν εχει[20] του σωθηναι, 10 ειπεν μεγαλη τη[21] φωνη,[22]
"Αναστηθι επι τους ποδας σου ορθος!"[23] Και ἡλλατο[24] και περιεπατει! 11 Οἱ δε[25] οχλοι,
ιδοντες ὃ εποιησεν ὁ[26] Παυλος, επηραν την φωνην αυτων[27] Λυκαονιστι λεγοντες, "Οἱ θεοι

---

1 τεθεικα *rell* || τεθηκα [20%] || τεθικα ℵ
2 εχαιρον **f**[35] ℵA,B,C,D [49%] OC,TR,NU || εχαιρεν [50%] HF,RP,CP || two other variants [1%]
3 εδοξαζον *rell* || εδοξαζεν [30%] || εδεξαντο D,OC
4 κυριου *rell* || θεου B,D [15%] || θεον [6%]
5 και **f**[35] ℵ [95%] HF,RP,OC,TR,CP || --- A,B,C,D [5%] NU
6 τον **f**[35] [78%] HF,RP,OC,TR,CP || --- P[45]ℵA,B,C,D [22%] NU
7 εκτιναξαμενοι *rell* || εκτειναξαμενοι [15%]
8 κονιορτον *rell* || 1 απο [22%]
9 αυτων **f**[35] D [90%] HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B,C [10%] NU
10 δε **f**[35] ℵC,D [97%] HF,RP,OC,TR,CP || τε A,B [3%] NU || γε P[45]
11 απειθουντες **f**[35] [95%] HF,RP,OC,TR,CP || απειθησαντες (ℵ)A,B(C) [5%] NU || D is wild
12 μαρτυρουντι *rell* || 1 επι ℵA[NU]
13 αυτου **f**[35] ℵA,B,D [90%] HF,RP,OC,CP,NU || 1 και C [10%] TR
14 λιθοβολησαι *rell* || λιθοβολισαι [14%]
15 ησαν ευαγγελιζομενοι **f**[35] C [95%] HF,RP,OC,TR,CP || ~ 21 ℵA,B,D [5%] NU
16 εν λυστροις αδυνατος **f**[35] A,C [97%] HF,RP,OC,TR,CP || ~ 312 ℵB [1%] NU || εκαθητο 3 D || three other variants [2%]
17 υπαρχων **f**[35] [95%] HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B,C,D [5%] NU
18 περιπεπατηκει **f**[35] [76%] HF,RP,OC,TR,CP || περιεπατησεν ℵA,B,C [5%] NU || περιπατηκει [12%] || περιεπεπατηκει [6%] some TRs || περειπεπατικει D || two further variants
19 ηκουεν **f**[35] B,C [75%] TR,CP || ηκουσεν ℵA,D [25%] HF,RP,OC,NU
20 πιστιν εχει **f**[35] [95%] HF,RP,OC,TR,CP || ~ 21 ℵA,B,C,D [5%] NU
21 τη **f**[35] A [98%] HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵB,C,D [2%] NU
22 φωνη **f**[35] ℵA,B [95%] HF,RP,OC,TR,NU || 1 σοι λεγω εν τω ονοματι του κυριου ιησου χριστου C,D [5%] CP
23 ορθος **f**[35] ℵB,C,D [45%] HF,OC,TR,CP,NU || ορθως [50%] RP || ορθρος A [5%]
24 ηλλατο **f**[35] [30%] || ηλλετο [35%] HF,RP,TR,CP || ηλετο [19%] || ηλατο ℵA,B,C [15%] OC,NU || ανηλατο D || three other variants [1%] (Presumably an unusual form of the 1st aorist that some 'corrected' by making it imperfect, while others deleted the 'extra' λ.)
25 δε **f**[35] C,D [98%] HF,RP,OC,TR,CP || τε ℵA,B [2%] NU
26 ο **f**[35] [95%] HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B,C,D [5%] NU
27 την φωνην αυτων *rell* || ~ 312 [30%]

ὁμοιωθεντες ανθρωποις κατεβησαν προς ἡμας!” 12 Εκαλουν τε[1] τον μεν[2] Βαρναβαν, Δια,[3]
τον δε Παυλον, Ἑρμην, επειδη αυτος ἦν ὁ ἡγουμενος του λογου. 13 Ὁ δε[4] ἱερευς του Διος,
του οντος προ της πολεως αυτων,[5] ταυρους και στεμματα επι τους πυλωνας ενεγκας, συν
τοις οχλοις ηθελεν[6] θυειν.

14 Ακουσαντες δε οἱ αποστολοι, Βαρναβας και Παυλος, διαρρηξαντες τα ἱματια
αυτων, εισεπηδησαν[7] εις τον οχλον, κραζοντες 15 και λεγοντες: “Ανδρες! Τί ταυτα ποιειτε?
Και[8] ἡμεις ὁμοιοπαθεις ὑμιν εσμεν[9] ανθρωποι, ευαγγελιζομενοι ὑμας απο τουτων των
ματαιων επιστρεφειν επι τον[10] Θεον τον[11] ζωντα, ὃς εποιησεν τον ουρανον και την γην
και την θαλασσαν και παντα τα εν αυτοις· 16 ὃς εν ταις παρωχημεναις γενεαις ειασεν
παντα τα εθνη πορευεσθαι ταις ὁδοις αυτων. 17 Καιτοιγε[12] ουκ αμαρτυρον ἑαυτον[13] αφηκεν,
αγα- θοποιων,[14] ουρανοθεν ὑμιν[15] ὑετους διδους και καιρους καρποφορους, εμπιπλων τροφης
και ευφροσυνης τας καρδιας ἡμων.”[16] 18 Και ταυτα λεγοντες, μολις κατεπαυσαν τους οχλους
του μη θυειν αυτοις.[17]

[Paul stoned]

19 Επηλθον[18] δε απο Αντιοχειας και Ικονιου Ιουδαιοι, και πεισαντες τους οχλους
και λιθασαντες τον Παυλον, εσυραν[19] εξω της πολεως, νομισαντες[20] αυτον τεθναναι.[21]
20 Κυκλωσαντων δε των μαθητων αυτον,[22] αναστας εισηλθεν εις την πολιν. Και τη επαυριον
εξηλθεν συν τω Βαρναβα εις Δερβην.

[The return to Antioch]

21 Ευαγγελισαμενοι[23] τε την πολιν εκεινην και μαθητευσαντες ἱκανους, ὑπεστρεψαν
εις[24] Λυστραν και[25] Ικονιον και[26] Αντιοχειαν, 22 επιστηριζοντες τας ψυχας των μαθητων,
παρακαλουντες εμμενειν τη πιστει, και ὁτι “Δια πολλων θλιψεων δει ἡμας εισελθειν εις
την βασιλειαν του Θεου”. 23 Χειροτονησαντες δε αυτοις πρεσβυτερους κατ’ εκκλησιαν,[27]
προσευξαμενοι μετα νηστειων, παρεθεντο αυτους τω Κυριω εις ὃν πεπιστευκεισαν.[28] 24 Και

---

[1] τε *rell* || δε D [11%]
[2] μεν **f35** [96%] HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B,C,D [4%] NU
[3] δια *rell* || διαν [20%]
[4] ο δε **f35** [95%] HF,RP,OC,TR,CP || ο τε ℵA,B [4%] NU || τοτε C [1%] || οι 2 D
[5] αυτων **f35** [95%] HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B,C [5%] NU || αυτοις (D)
[6] ηθελεν *rell* || ηθελον D [35%]
[7] εισεπηδησαν **f35** [94%] HF,RP,OC,TR,CP || εξεπηδησαν ℵA,B,C,D [6%] NU
[8] και *rell* || --- P45D [15%]
[9] υμιν εσμεν **f35** C [20%] || ~ 21 P45vℵA,B(D) [60%] HF,RP,OC,TR,CP,NU || 2 [20%]
[10] τον **f35** P45D [94%] HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B,C [6%] NU
[11] τον **f35** P45ℵ [94%] HF,RP,OC,TR,CP || --- A,B,C,D [6%] NU
[12] καιτοιγε **f35** ℵ [95%] HF,RP,OC,TR,CP || καιτοι A,B,C [3%] NU || και γε P45D [1%] || two other variants
[13] εαυτον **f35** C(D) [98%] HF,RP,OC,TR,CP || αυτον P45ℵA,B [2%] NU
[14] αγαθοποιων **f35** D [96%] HF,RP,OC,TR,CP || αγαθουργων ℵA,B,C [4%] NU
[15] υμιν **f35** P45ℵB,C(D) [83%] HF,RP,OC,NU || ημιν [15%] TR,CP || --- A [2%]
[16] ημων **f35** A [75%] HF,RP,TR,CP || υμων ℵB,C,D [20%] OC,NU || --- [5%]
[17] αυτοις **f35** P45ℵA,B [90%] HF,RP,OC,TR,NU || 1 διατριβοντων δε αυτων και διδασκοντων C,D [10%] CP
[18] επηλθον *rell* || επηλθαν ℵA,B [1%] NU || ανηλθον P45 [12%]
[19] εσυραν **f35** D [43%] OC,CP || εσυρον ℵA,B,C [57%] HF,RP,TR,NU
[20] νομισαντες **f35** C [96%] HF,RP,OC,TR,CP || νομιζοντες P45ℵA,B,D [4%] NU
[21] τεθναναι **f35** (D) [94%] HF,RP,OC,TR,CP || τεθνηκεναι ℵA,B,C [6%] NU
[22] των μαθητων αυτον **f35** ℵA,B,C [22%] NU || ~ 312 [55%] HF,RP,OC,TR || ~ αυτων 12 [20%] CP || 12 αυτου D || 12 αυτου 3 P45 || three other variants [2%]
[23] ευαγγελισαμενοι *rell* || ευαγγελιζομενοι A,D [20%]
[24] εις **f35** D [20%] || 1 την ℵA,B,C [80%] HF,RP,OC,TR,CP,NU
[25] και **f35** P45D [90%] HF,RP,OC,TR,CP || 1 εις ℵA,B,C [5%] NU || 1 το [5%]
[26] και **f35** B,D [95%] HF,RP,OC,TR,CP || 1 εις ℵA,C [5%] NU
[27] πρεσβυτερους κατ εκκλησιαν **f35** [94%] HF,RP,TR,CP || ~ 231 ℵA,B,C(D) [6%] NU || 123 και OC (in small print)
[28] πεπιστευκεισαν *rell* || επεπιστευκεισαν [14%] || πεπιστευκισαν ℵC || πεπιστευκασιν D [2%] OC || πεπιστευκησαν [1%] || πεπειστευκεισαν A

διελθοντες την Πισιδιαν, ηλθον εις[1] Παμφυλιαν. 25 Και λαλησαντες εν Περγη τον λογον,
κατεβησαν εις Ατταλειαν.[2] 26 Κακειθεν απεπλευσαν εις Αντιοχειαν, ὅθεν ησαν παραδεδο-
μενοι τη χαριτι του Θεου εις το εργον ὃ επληρωσαν. 27 Παραγενομενοι δε και συναγαγοντες
την εκκλησιαν, ανηγγειλαν[3] ὅσα εποιησεν ὁ Θεος μετ' αυτων, και ὅτι ηνοιξεν τοις εθνεσιν
θυραν πιστεως. 28 Διετριβον δε εκει[4] χρονον ουκ ολιγον συν τοις μαθηταις.

[The Jerusalem Council]

[The conflict]

15.1 Και τινες κατελθοντες απο της Ιουδαιας εδιδασκον τους αδελφους ὅτι "Εαν μη
περιτεμνησθε[5] τω εθει[6] Μωυσεος,[7] ου δυνασθε σωθηναι". 2 Γενομενης ουν[8] στασεως και ζη-
τησεως[9] ουκ ολιγης τω Παυλω και τω Βαρναβα προς αυτους, εταξαν αναβαινειν Παυλον
και Βαρναβαν, και τινας αλλους εξ αυτων, προς τους αποστολους και πρεσβυτερους εις Ἰε-
ρουσαλημ περι του ζητηματος τουτου. 3 Οἱ μεν ουν, προπεμφθεντες ὑπο της εκκλησιας,
διηρχοντο την[10] Φοινικην και[11] Σαμαρειαν, εκδιηγουμενοι την επιστροφην των εθνων· και
εποιουν χαραν μεγαλην πασιν τοις αδελφοις. 4 Παραγενομενοι δε εις Ἰερουσαλημ, απεδεχ-
θησαν[12] ὑπο[13] της εκκλησιας και των αποστολων και των πρεσβυτερων, ανηγγειλαν τε ὅσα
ὁ Θεος εποιησεν μετ' αυτων.[14] 5 Εξανεστησαν δε τινες των απο της αἱρεσεως των Φαρισαιων
πεπιστευκοτες,[15] λεγοντες ὅτι "Δει περιτεμνειν αυτους, παραγγελλειν[16] τε τηρειν τον νομον
Μωσεως."[17]

[The Council]

6 Συνηχθησαν δε[18] οἱ αποστολοι και οἱ πρεσβυτεροι ιδειν περι του λογου τουτου.
7 Πολλης δε συζητησεως[19] γενομενης, αναστας Πετρος ειπεν προς αυτους: "Ανδρες αδελφοι,
ὑμεις επιστασθε ὅτι αφ' ἡμερων αρχαιων ὁ Θεος εν ὑμιν εξελεξατο,[20] δια του στοματος μου
ακουσαι τα εθνη τον λογον του ευαγγελιου και πιστευσαι. 8 Και ὁ καρδιογνωστης Θεος
εμαρτυρησεν αυτοις δους αυτοις[21] το Πνευμα το Ἁγιον, καθως και ἡμιν· 9 και ουδεν[22]
διεκρινεν μεταξυ ἡμων τε και αυτων, τη πιστει καθαρισας τας καρδιας αυτων. 10 Νυν ουν,
τί πειραζετε τον Θεον, επιθειναι[23] ζυγον επι τον τραχηλον των μαθητων ὃν ουτε οἱ πατερες

---

[1] εις **f**^{35} A,D [97%] HF,RP,OC,TR,CP || 1 την ℵB,C [3%] NU
[2] ατταλειαν *rell* || αταλειαν [15%] || αταλιαν [10%] || ατταλιαν ℵA,B,C,D [8%] || two other spellings
[3] ανηγγειλαν **f**^{35} [92%] HF,RP,OC,TR,CP || ανηγγελλον ℵA,B,C [3%] NU || ανηγγειλον D || απηγγειλαν [5%]
[4] εκει **f**^{35} [96%] HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B,C,D [4%] NU
[5] περιτεμνησθε **f**^{35} [96%] HF,RP,OC,TR,CP || περιτμηθητε ℵA,C(D) [4%] NU || περιθμητε B
[6] εθει **f**^{35} D [95%] HF,RP,OC,TR,CP || 1 τω ℵA,B,C [2%] NU || 1 του [3%]
[7] μωυσεος **f**^{35} [28%] CP || μωυσεως ℵB,C [55%] HF,RP,OC,TR,NU || μωσεως A,D [17%]
[8] ουν **f**^{35} A [93%] HF,RP,OC,TR,CP || δε P^{45v}ℵB,C,D [7%] NU
[9] ζητησεως **f**^{35} ℵA,B,C [95%] HF,RP,OC,CP,NU || συζητησεως [5%] TR
[10] την **f**^{35} A [97%] HF,RP,OC,TR,CP || 1 τε P^{45}ℵB,C [3%] NU
[11] και *rell* || 1 την D [20%]
[12] απεδεχθησαν **f**^{35} C [96%] HF,RP,OC,TR,CP || παρεδεχθησαν P^{45v}ℵA,B [3%] NU || παρεδοθησαν D || two other variants [1%]
[13] υπο **f**^{35} ℵA [99%] HF,RP,OC,TR,CP || απο B,C [1%] NU
[14] αυτων *rell* || 1 και οτι ηνοιξεν τοις εθνεσιν θυραν πιστεως [35%] OC
[15] πεπιστευκοτες *rell* || πεπιστευκοτων [15%]
[16] παραγγελλειν *rell* || παραγγελειν [15%] || four further spellings ℵ [5%]
[17] μωσεως **f**^{35} A,D [35%] CP || μωυσεως P^{45}ℵB,C [60%] HF,RP,OC,TR,NU || μωυσεος [5%]
[18] δε **f**^{35} ℵA,D [97%] HF,RP,OC,TR,CP || τε B,C [3%] NU
[19] συζητησεως **f**^{35} (C,D) [95%] HF,RP,OC,TR,CP || ζητησεως P^{45}ℵA,B [5%] NU
[20] ο θεος εν υμιν εξελεξατο **f**^{35} [30%] || 123 ημιν 5 [55%] HF,RP,OC,TR,CP || 12 ημιν 5 [5%] || 125 (1.5%) || ~ 34512 ℵA,B,C [5%] NU || ~ 3 ημιν 512 [1%] || ~ 3 ημιν 125 [1%] || ~ ημιν 125 (D) [1%]
[21] αυτοις **f**^{35} C(D) [97%] HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B [3%] NU
[22] ουδεν **f**^{35} ℵA,C,D [40%] HF,RP,OC,TR,CP || ουθεν B [60%] NU
[23] επιθειναι *rell* || επιθηναι [22%]

ἡμων ουτε ἡμεις ισχυσαμεν βαστασαι? 11 Αλλα, δια της χαριτος του[1] Κυριου Ιησου[2] πιστευομεν σωθηναι, καθ’ ὃν τροπον κακεινοι.”

12 Εσιγησεν δε παν το πληθος[3] και ηκουον Βαρναβα και Παυλου εξηγουμενων ὁσα εποιησεν ὁ Θεος σημεια και τερατα εν τοις εθνεσιν δι’ αυτων. 13 Μετα δε το σιγησαι αυτους, απεκριθη Ιακωβος λεγων: 14 “Ανδρες αδελφοι, ακουσατε μου. Συμεων εξηγησατο καθως πρωτον ὁ Θεος επεσκεψατο λαβειν εξ εθνων λαον επι[4] τω ονοματι αυτου. 15 Και τουτω[5] συμφωνουσιν οἱ λογοι των προφητων, καθως γεγραπται: 16 ‘Μετα ταυτα αναστρεψω, και ανοικοδομησω την σκηνην Δαυιδ, την πεπτωκυιαν· και τα κατεσκαμμενα αυτης ανοικοδομησω και ανορθωσω αυτην· 17 ὁπως αν εκζητησωσιν οἱ καταλοιποι των ανθρωπων τον Κυριον, και παντα τα εθνη—εφ’ οὓς επικεκληται το ονομα μου επ’ αυτους—λεγει Κυριος ὁ[6] ποιων ταυτα παντα.’[7] 18 Γνωστα απ’ αιωνος εστιν τω Θεω παντα τα εργα αυτου.[8] 19 Διο εγω κρινω μη παρενοχλειν τοις απο των εθνων επιστρεφουσιν επι τον Θεον, 20 αλλ[9] επιστειλαι αυτοις του απεχεσθαι απο[10] των αλισγηματων των ειδωλων[11] και της πορνειας και του πνικτου και του αἱματος. 21 Μωσης[12] γαρ εκ γενεων αρχαιων κατα πολιν τους κηρυσσοντας αυτον εχει, εν ταις συναγωγαις κατα παν σαββατον αναγινωσκομενος.”

[The edict]

22 Τοτε εδοξεν τοις αποστολοις και τοις πρεσβυτεροις, συν ὁλη τη εκκλησια, εκλεξαμενους ανδρας εξ αυτων πεμψαι εις Αντιοχειαν συν[13] Παυλω και Βαρναβα: Ιουδαν (τον επικαλουμενον[14] Βαρσαβαν)[15] και Σιλαν, ανδρας ἡγουμενους εν τοις αδελφοις· 23 γραψαντες δια χειρος αυτων ταδε:[16] “Οἱ αποστολοι και οἱ πρεσβυτεροι και οἱ[17] αδελφοι, τοις κατα[18] Αντιοχειαν και Συριαν και Κιλικιαν αδελφοις τοις εξ εθνων: Χαιρειν. 24 Επειδη[19] ηκουσαμεν ὁτι τινες εξ ἡμων[20] εξελθοντες[21] εταραξαν ὑμας λογοις, ανασκευαζοντες τας ψυχας ὑμων, λεγοντες περιτεμνεσθαι και τηρειν τον νομον[22]—οἷς ου διεστειλαμεθα—25 εδοξεν ἡμιν, γενομενοις ὁμοθυμαδον, εκλεξαμενοις[23] ανδρας πεμψαι προς ὑμας συν τοις αγαπητοις ἡμων Βαρναβα και Παυλω,[24] 26 ανθρωποις παραδεδωκοσιν τας ψυχας αυτων ὑπερ του ονοματος του Κυριου ἡμων Ιησου Χριστου. 27 Απεσταλκαμεν ουν Ιουδαν και Σιλαν, και αυτους δια λογου απαγγελλοντας τα αυτα. 28 Εδοξεν γαρ τω Ἁγιω Πνευματι,[25] και ἡμιν, μηδεν

---

[1] του *rell* || --- [5%] TR
[2] ιησου **f**[35] ℵA,B [95%] HF,RP,OC,NU || 1 χριστου C,D [5%] TR,CP
[3] παν το πληθος *rell* || ~ 23 απαν CP || απαν 23 [2%] || 23 [1%]
[4] επι **f**[35] [87%] HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B,C,D [13%] NU
[5] τουτω *rell* || τουτο [25%] || ουτως D
[6] ο **f**[35] A,C [98%] HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵB,D [2%] NU
[7] ταυτα παντα **f**[35] [48%] HF,RP,OC,TR || ~ 21 [45%] CP || 1 ℵA,B,C,D [7%] NU
[8] εστιν (εισιν 6%; -ε. A 1%) τω θεω (κυριω A,D 2.5%) παντα (-π. A,D 2.5%) τα εργα (το εργον A,D 1%) αυτου **f**[35] (A,D) [90%] HF,RP,OC,TR || --- ℵB,C [5%] NU || CP gives the whole verse as: α εστι γνωστα απ αιωνος αυτω (5%)
[9] αλλ **f**[35] P[45]B,C [55%] || αλλα ℵA [45%] HF,RP,OC,TR,CP,NU
[10] απο **f**[35] A,C [98%] HF,RP,OC,TR,CP || --- P[45]ℵB,D [2%] NU
[11] ειδωλων *rell* || ειδολων [20%]
[12] μωσης **f**[35] P[45]A [35%] TR || μωυσης ℵB,C,D [65%] HF,RP,OC,CP,NU
[13] συν **f**[35] D [93%] HF,RP,CP || 1 τω ℵA,B,C [7%] OC,TR,NU
[14] επικαλουμενον **f**[35] [87%] HF,RP,OC,TR,CP || καλουμενον P[45]ℵA,B,C,D [13%] NU
[15] βαρσαβαν **f**[35] [50%] TR || βαρσαββαν ℵA,B,C(D) [50%] HF,RP,OC,CP,NU
[16] ταδε **f**[35] (C,D) (97.7%) HF,RP,OC,TR,CP || --- P[45]ℵA,B (1.3%) NU || ταυτα (0.8%) || one other variant
[17] και οι **f**[35] [97%] HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B,C,D [3%] NU
[18] κατα **f**[35] [20%] || 1 την ℵA,B,C,D [80%] HF,RP,OC,TR,CP,NU
[19] επειδη *rell* || επιδη D [14%] || επι δε ℵ [1%]
[20] εξ ημων **f**[35] A,B,C [95%] HF,RP,OC,TR,NU || --- [4%] CP || 1 υμων ℵ [1%]
[21] εξελθοντες **f**[35] A(C)D (95%) HF,RP,OC,TR,CP[NU] || ελθοντες (3.3%) || --- ℵB (1.7%)
[22] λεγοντες περιτεμνεσθαι και τηρειν τον νομον **f**[35] C [96%] HF,RP,OC,TR,CP || --- P[45v]ℵA,B [4%] NU
[23] εκλεξαμενοις **f**[35] P[45v]A,B [35%] CP,NU || εκλεξαμενους ℵC,D [65%] HF,RP,OC,TR
[24] παυλω *rell* || παυλου [5%] CP
[25] αγιω πνευματι **f**[35] C,D [95%] HF,RP,OC,TR,CP || ~ 2 τω 1 ℵA,B [5%] NU

πλεον επιτιθεσθαι ὑμιν βαρος πλην των επαναγκες τουτων:[1] 29 απεχεσθαι ειδωλοθυτων και αἱματος και πνικτου[2] και πορνειας·[3] εξ ὡν διατηρουντες ἑαυτους ευ πραξετε.[4] Ερρωσθε."

[Good results]

30 Οἱ μεν ουν απολυθεντες ηλθον[5] εις Αντιοχειαν, και συναγαγοντες το πληθος επεδωκαν[6] την επιστολην. 31 Αναγνοντες[7] δε εχαρησαν επι τη παρακλησει. 32 Ιουδας τε[8] και Σιλας, και αυτοι προφηται οντες, δια λογου πολλου παρεκαλεσαν τους αδελφους και επεστηριξαν. 33 Ποιησαντες δε χρονον, απελυθησαν μετ' ειρηνης απο των αδελφων προς τους αποστολους.[9,10] 35 Παυλος δε και Βαρναβας διετριβον εν Αντιοχεια, διδασκοντες και ευαγγελιζομενοι, μετα και ἑτερων πολλων, τον λογον του Κυριου.

[Missionary journey II—Paul and Silas]

[Paul and Barnabas separate]

36 Μετα δε τινας ἡμερας ειπεν Παυλος προς Βαρναβαν,[11] "Επιστρεψαντες δη επισκεψωμεθα τους αδελφους ἡμων[12] κατα πασαν πολιν[13] εν αἱς κατηγγειλαμεν τον λογον του Κυριου, πως εχουσιν". 37 Βαρναβας δε εβουλευσατο[14] συμπαραλαβειν και[15] Ιωαννην (τον καλουμενον[16] Μαρκον). 38 Παυλος δε ηξιου, τον αποσταντα απ' αυτων απο Παμφυλιας και μη συνελθοντα αυτοις εις το εργον μη συμπαραλαβειν[17] τουτον. 39 Εγενετο ουν[18] παροξυσμος ὡστε χωρισθηναι[19] αυτους απ' αλληλων. Τον τε[20] Βαρναβαν παραλαβοντα τον Μαρκον εκπλευσαι εις Κυπρον· 40 Παυλος δε επιλεξαμενος Σιλαν εξηλθεν, παραδοθεις τη χαριτι του Θεου[21] ὑπο των αδελφων. 41 Διηρχετο δε την Συριαν και Κιλικιαν,[22] επιστηριζων τας εκκλησιας.

[Paul finds Timothy]

---

[1] των επαναγκες τουτων $\mathbf{f}^{35}$ [63%] HF,RP,OC,TR,CP || ~ 312 B,C [30%] NU || 12 (A) [5%] || ~ 32 (א)D [2%]

[2] πνικτου $\mathbf{f}^{35}$ [97%] HF,RP,OC,TR,CP || πνικτων אA,B,C [3%] NU || --- D

[3] πορνειας *rell* || 1 και οσα μη θελετε εαυτοις γινεσθαι ετεροις μη ποιειν (ποιειτε CP) D [5%] (CP)

[4] πραξετε *rell* || πραξατε (D) [8%] CP || four other variants C [2%]

[5] ηλθον $\mathbf{f}^{35}$ [90%] HF,RP,OC,TR,CP || κατηλθον אA,B,C(D) [6%] NU || απηλθον [4%]

[6] επεδωκαν *rell* || εδωκαν [25%] || one other variant

[7] αναγνοντες *rell* || αναγνωντες [15%]

[8] τε *rell* || δε D [5%] [some TRs]

[9] αποστολους $\mathbf{f}^{35}$ [95%] HF,RP,OC,TR,CP || αποστειλαντας αυτους A,B,C,D [5%] NU || αποστειλαντας εαυτους א

[10]

1) (omit verse 34)	$\mathbf{f}^{35}$ אA,B (70.8%) HF,RP,NU
2) εδοξεν δε τω σιλα επιμειναι αυτου	(20.3%) OC,TR (OC is in small print)
3) εδοξεν δε τω σιλα επιμειναι αυτοθι	(7.5%) CP
4) εδοξεν δε τω σιλα επιμειναι αυτους	C(D) (1%)
(two other readings)	(0.4%)

(RP,HF,NU agree that variant 1) is correct, and indeed verse 33 seems to require that Silas returned to Jerusalem; "they were sent back . . . to the apostles", and "they" refers to Judas and Silas. The 'problem' is that in verse 40 Paul chooses Silas to accompany him, so he had to be in Antioch, not Jerusalem. Accordingly the longer reading was created to solve the 'problem'. The "some days" of verse 36 could well have been a month or two. From Antioch to Jerusalem would be a trip of some 400 miles. Silas had time to go to Jerusalem and get back to Antioch.)

[11] παυλος προς βαρναβαν $\mathbf{f}^{35}$ (D) [96%] HF,RP,OC,TR,CP || ~ 231 אA,B,C [2%] NU || ~ 23 o 1 [2%]

[12] ημων $\mathbf{f}^{35}$ [90%] HF,RP,OC,TR,CP || --- אA,B,C [10%] NU

[13] πασαν πολιν $\mathbf{f}^{35}$ [97%] HF,RP,OC,TR,CP || ~ 21 אA,B,C [3%] NU

[14] εβουλευσατο $\mathbf{f}^{35}$ [92%] HF,RP,OC,TR,CP || εβουλετο אA,B,C [5%] NU || εβουλευετο D || two other variants [2%]

[15] και $\mathbf{f}^{35}$ A,C [39%] || 1 τον אB [3%] NU || τον [50%] HF,RP,OC,TR,CP || --- D [8%]

[16] καλουμενον *rell* || επικαλουμενον C,D [20%] OC

[17] συμπαραλαβειν $\mathbf{f}^{35}$ [92%] HF,RP,OC,TR,CP || συμπαραλαμβανειν P^{45v}(אA,B,C) [8%] NU || D is wild

[18] ουν $\mathbf{f}^{35}$ C [90%] HF,RP,OC,TR,CP || δε P^{45}אA,B,D [10%] NU

[19] χωρισθηναι $\mathbf{f}^{35}$ [20%] || αποχωρισθηναι אA,B,C,D [75%] HF,RP,OC,TR,CP,NU || four other variants [5%]

[20] τε *rell* || δε [20%] || τοτε D

[21] θεου $\mathbf{f}^{35}$ P^{45}C [97%] HF,RP,OC,TR,CP || κυριου אA,B(D) [3%] NU

[22] κιλικιαν $\mathbf{f}^{35}$ אA,C [98%] HF,RP,OC,TR,CP || την 1 B,D [2%] [NU] || της κιλικιας P^{45}

16.1 Κατηντησεν δε[1] εις Δερβην και[2] Λυστραν. Και ιδου, μαθητης τις ἦν εκει[3] ονοματι Τιμοθεος, υἱος γυναικος τινος[4] Ιουδαιας πιστης, πατρος δε Ἕλληνος· 2 ὃς εμαρτυρειτο ὑπο των εν Λυστροις και Ικονιω αδελφων. 3 Τουτον ηθελησεν ὁ Παυλος συν αυτω εξελθειν, και λαβων περιετεμεν αυτον δια τους Ιουδαιους τους οντας εν τοις τοποις εκεινοις, ηδεσαν[5] γαρ ἅπαντες τον πατερα αυτου ὅτι Ἕλλην[6] ὑπηρχεν. 4 Ὡς δε διεπορευοντο[7] τας πολεις παρεδιδουν[8] αυτοις φυλασσειν τα δογματα—τα κεκριμενα ὑπο των αποστολων και των[9] πρεσβυτερων των εν Ἱερουσαλημ.[10] 5 Αἱ μεν ουν εκκλησιαι εστερεουντο τη πιστει, και επερισσευον τω αριθμω καθ' ἡμεραν.

[The 'Macedonian call']

6 Διελθοντες[11] δε την Φρυγιαν και την[12] Γαλατικην χωραν, κωλυθεντες ὑπο του Ἁγιου Πνευματος λαλησαι τον λογον εν τη Ασια, 7 ελθοντες[13] κατα την Μυσιαν επειραζον κατα[14] την Βιθυνιαν πορευεσθαι,[15] και ουκ ειασεν αυτους το Πνευμα.[16] 8 Παρελθοντες δε την Μυσιαν κατεβησαν εις Τρωαδα.

9 Και ὁραμα δια της[17] νυκτος ωφθη τω Παυλω:[18] ανηρ τις ἦν Μακεδων[19] ἑστως,[20] παρακαλων αυτον και λεγων, "Διαβας εις την[21] Μακεδονιαν,[22] βοηθησον ἡμιν". 10 Ὡς δε το ὁραμα ειδεν, ευθεως εζητησαμεν εξελθειν εις την[23] Μακεδονιαν, συμβιβαζοντες ὅτι προσκεκληται ἡμας ὁ Κυριος[24] ευαγγελισασθαι αυτους.

[Philippi]

11 Αναχθεντες ουν[25] απο της[26] Τρωαδος, ευθυδρομησαμεν εις την[27] Σαμοθρακην, τη τε[28] επιουση εις Νεαπολιν·[29] 12 εκειθεν τε[30] εις Φιλιππους, ἥτις εστιν πρωτη της[31] μεριδος

---

[1] δε **f**^{35} ℵC [95%] HF,RP,OC,TR,CP || 1 και P^{45}A,B [5%] [NU] || --- D
[2] και **f**^{35} C,D [96%] HF,RP,OC,TR,CP || 1 εις ℵA,B [4%] NU
[3] εκει *rell* || --- CP
[4] τινος **f**^{35} [90%] HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B,C,D [10%] NU (OC is in small print)
[5] ηδεσαν **f**^{35} [22%] || ηδεισαν ℵA,B,C,D [65%] HF,RP,OC,TR,CP,NU || ηδησαν [10%] || two other variants [3%] (Imperfect or Pluperfect? The Imperfect fits the context better.)
[6] τον πατερα αυτου οτι ελλην **f**^{35} P^{45v}D [95%] HF,RP,OC,TR,CP || ~ 45 ο πατηρ 3 ℵA,B,C [5%] NU
[7] διεπορευοντο *rell* || επορευοντο [10%] CP || διερχομενοι D
[8] παρεδιδουν **f**^{35} [95%] HF,RP,OC,TR,CP || παρεδιδοσαν P^{45v}ℵA,B,D [4%] NU || παρεδιδουσαν C || παρεδιδωσαν [1%]
[9] των **f**^{35} [90%] HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B,C,D [10%] NU
[10] ιερουσαλημ **f**^{35} [96%] HF,RP,OC,TR,CP || ιεροσολυμοις ℵA,B,C [4%] NU
[11] διελθοντες **f**^{35} [80%] HF,RP,OC,TR,CP || διηλθον ℵA,B,C,D [20%] NU
[12] την **f**^{35} [95%] HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B,C,D [5%] NU
[13] ελθοντες **f**^{35} [80%] HF,RP,OC,TR,CP || 1 δε ℵA,B,C,D [20%] NU
[14] κατα **f**^{35} [90%] HF,RP,OC,TR,CP || εις ℵA,B,C,D [10%] NU
[15] πορευεσθαι **f**^{35} C,D [97%] HF,RP,OC,TR,CP || πορευθηναι ℵA,B [3%] NU
[16] πνευμα **f**^{35} [94%] HF,RP,OC,TR,CP || 1 ιησου ℵA,B,D [6%] NU || 1 κυριου C
[17] της **f**^{35} ℵC [98%] HF,RP,OC,TR,CP[NU] || --- A,B,D [2%]
[18] ωφθη τω παυλω **f**^{35} A,C,D [94%] HF,RP,OC,TR,CP || ~ 231 ℵB [4%] NU || εφανη 23 [2%]
[19] τις ην μακεδων **f**^{35} [89%] HF,RP,OC,TR,CP || ~ 312 (ℵA)B(C) [4%] NU || 13 [5%] || ~ 31 D [1%] || two other variants [1%]
[20] εστως **f**^{35} (D) [90%] HF,RP,OC,TR,CP || 1 και ℵA,B,C [10%] NU
[21] την **f**^{35} [20%] || --- ℵA,B,C,D [80%] HF,RP,OC,TR,CP,NU
[22] μακεδονιαν *rell* || μακεδωνιαν [6%] CP || μακαιδονιαν A [1%] (CP has the same vowel shift in verses 10 and 12.)
[23] την **f**^{35} [75%] HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B,C [25%] NU || D is wild
[24] κυριος **f**^{35} D [95%] HF,RP,OC,TR,CP || θεος ℵA,B,C [5%] NU
[25] ουν **f**^{35} B,C [95%] HF,RP,OC,TR,CP || δε ℵA [4%] NU || --- D [1%]
[26] της **f**^{35} [93%] HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B,C,D [7%] NU
[27] την **f**^{35} [20%] || --- ℵA,B,C,D [80%] HF,RP,OC,TR,CP,NU
[28] τε **f**^{35} [90%] HF,RP,TR,CP || δε ℵA,C [10%] OC,NU || δ B || και D
[29] νεαπολιν **f**^{35} C,D [97%] HF,RP,OC,TR,CP || νεαν πολιν ℵA,B [3%] NU
[30] εκειθεν τε **f**^{35} [90%] HF,RP,OC,TR,CP || κακειθεν ℵA,B(C)D [5%] NU || 1 δε [5%]
[31] πρωτη της **f**^{35} ℵA,C [84%] HF,RP,OC,TR,CP || 1 B [16%] || κεφαλη D || πρωτης [none!] [NU] (NU has a conjecture)

της[1] Μακεδονιας πολις, κολωνεια.[2] Ημεν δε εν αυτη[3] τη πολει διατριβοντες ἡμερας τινας.
13 Τη τε ἡμερα των σαββατων εξηλθομεν εξω της πολεως[4] παρα ποταμον, οὗ ενομιζετο[5]
προσευχη[6] ειναι, και καθισαντες[7] ελαλουμεν ταις συνελθουσαις γυναιξιν. 14 Και τις γυνη
ονοματι Λυδια, πορφυροπωλις[8] πολεως θυατειρων,[9] σεβομενη τον θεον, ηκουεν,[10] ἧς ὁ Κυ-
ριος διηνοιξεν την καρδιαν προσεχειν τοις λαλουμενοις ὑπο του Παυλου. 15 Ὡς δε εβαπ-
τισθη αυτη,[11] και ὁ οικος αυτης, παρεκαλεσεν λεγουσα, "Ει κεκρικατε με πιστην τω Κυριω
ειναι,[12] εισελθοντες εις τον οικον μου, μεινατε".[13] Και παρεβιασατο ἡμας.

[prison]

16 Εγενετο δε, πορευομενων ἡμων εις[14] προσευχην, παιδισκην τινα εχουσαν πνευ-
μα Πυθωνος[15] απαντησαι[16] ἡμιν, ἡτις εργασιαν πολλην παρειχεν τοις κυριοις αυτης μαν-
τευομενη. 17 Αὑτη κατακολουθησασα[17] τω Παυλω και τω Σιλα[18] εκραζεν[19] λεγουσα, "Οὑ-
τοι οἱ ανθρωποι δουλοι του Θεου του Ὑψιστου εισιν, οἱτινες καταγγελλουσιν[20] ἡμιν[21]
ὁδον σωτηριας!" 18 Τουτο δε εποιει επι πολλας ἡμερας! Διαπονηθεις δε ὁ[22] Παυλος, και
επιστρεψας τω πνευματι ειπεν, "Παραγγελλω[23] σοι εν τω[24] ονοματι Ιησου Χριστου εξελ-
θειν απ' αυτης!" Και εξηλθεν αυτη τη ὡρα.

19 Ιδοντες δε οἱ κυριοι αυτης ὁτι εξηλθεν ἡ ελπις της εργασιας αυτων, επιλα-
βομενοι τον Παυλον και τον[25] Σιλαν εἱλκυσαν εις την αγοραν επι τους αρχοντας, 20 και
προσαγαγοντες αυτους τοις στρατηγοις ειπον,[26] "Οὑτοι οἱ ανθρωποι εκταρασσουσιν ἡμων
την πολιν, Ιουδαιοι ὑπαρχοντες, 21 και καταγγελλουσιν[27] εθη ἁ ουκ εξεστιν ἡμιν παραδε-
χεσθαι ουδε ποιειν, Ῥωμαιοις ουσιν". 22 Και συνεπεστη ὁ οχλος κατ' αυτων, και οἱ
στρατηγοι περιρρηξαντες[28] αυτων τα ἱματια[29] εκελευον ῥαβδιζειν. 23 Πολλας τε επιθεντες
αυτοις πληγας, εβαλον εις φυλακην, παραγγειλαντες τω δεσμοφυλακι ασφαλως τηρειν

---

[1] μεριδος της *rell* || 1 ℵA,C [10%] || --- D [10%] (homoioteleuton)
[2] κολωνεια **f**^{35} [82%] HF,RP,CP || κολωνια ℵB,C,D [12%] OC,TR,NU || κωλωνεια [5%] || κωλωνια A || three other variants [1%]
[3] αυτη **f**^{35} [93%] HF,RP,OC,CP || ταυτη ℵA,B,C,D [6%] TR,NU || one other variant
[4] πολεως **f**^{35} [95%] HF,RP,OC,TR,CP || πυλης ℵA,B,C,D [5%] NU
[5] ενομιζετο **f**^{35} A [96%] HF,RP,OC,TR,CP || ενομιζομεν B [2%] NU || ενομιζαμεν C || ενομιζεν ℵ [1%] || εδοκει D
[6] προσευχη **f**^{35} A,B,D [84%] HF,RP,OC,TR,CP || προσευχην ℵC [2%] NU || ευχη [14%]
[7] καθισαντες *rell* || καθησαντες [10%] || καθεισαντες A
[8] πορφυροπωλις *rell* || πορφυροπολις [30%] || πορφυροπωλεις A || πορφυροπολεις [3%] || one other variant
[9] θυατειρων *rell* || θυατηρων [25%] || three other variants [1%]
[10] ηκουεν *rell* || ηκουσεν D [30%]
[11] αυτη **f**^{35} [20%] || --- ℵA,B,C,D [80%] HF,RP,OC,TR,CP,NU
[12] τω κυριω ειναι *rell* || ~312 [5%] CP || 3 [5%]
[13] μεινατε **f**^{35} [96%] HF,RP,OC,TR,CP || μενετε P^{45}ℵA,B,D [3%] NU || μινατε C || μενεται [1%]
[14] εις **f**^{35} D [95%] HF,RP,OC,TR,CP || 1 την P^{45}ℵA,B,C [5%] NU
[15] πυθωνος **f**^{35} P^{45} [97%] HF,RP,OC,TR,CP || πυθωνα ℵA,B,C,D [3%] NU
[16] απαντησαι **f**^{35} A,D [96%] HF,RP,OC,TR,CP || υπαντησαι P^{45}ℵB,C [4%] NU
[17] κατακολουθησασα **f**^{35} A,C [98%] HF,RP,OC,TR,CP || κατακολουθουσα ℵB,D [2%] NU || κατακολουθουσαν P^{45}
[18] τω σιλα **f**^{35} [40%] OC || ημιν P^{45}ℵA,B,C(D) [60%] HF,RP,TR,CP,NU (Who was put in prison?)
[19] εκραζεν *rell* || εκραξε [17%] CP || εκραζον D
[20] καταγγελλουσιν *rell* || καταγγελουσιν [30%] || ευαγγελιζοντες D
[21] ημιν **f**^{35} A,C [80%] HF,RP,OC,TR,CP || υμιν ℵB(D) [20%] NU
[22] ο **f**^{35} C,D [98%] HF,RP,OC,TR,CP || --- P^{45}ℵA,B [2%] NU
[23] παραγγελλω *rell* || παραγγελω C [18%]
[24] τω **f**^{35} D [93%] HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B,C [7%] NU
[25] τον *rell* || --- C,D [5%] CP
[26] ειπον *rell* || ειπαν ℵA,B [2%] NU
[27] καταγγελλουσιν *rell* || καταγγελουσιν [25%] || one other variant
[28] περιρρηξαντες **f**^{35} [82%] HF,RP,OC,TR,CP || περιρηξαντες ℵA,B,C,D [18%] NU
[29] αυτων τα ιματια *rell* || ~231 [1%] CP

αυτους· 24 ὅς, παραγγελιαν τοιαυτην ειληφως,[1] εβαλεν αυτους εις την εσωτεραν[2] φυλακην
και τους ποδας αυτων ησφαλισατο[3] εις το ξυλον.

[the jailor converts]

25 Κατα δε το μεσονυκτιον Παυλος και Σιλας προσευχομενοι ὑμνουν τον Θεον·
επηκροωντο[4] δε αυτων οἱ δεσμιοι. 26 Αφνω δε σεισμος εγενετο μεγας, ὡστε σαλευθηναι τα
θεμελια του δεσμωτηριου·[5] ανεωχθησαν[6] δε[7] παραχρημα αἱ θυραι πασαι και παντων τα
δεσμα ανεθη. 27 Εξυπνος δε γενομενος ὁ δεσμοφυλαξ και ιδων ανεωγμενας τας θυρας της
φυλακης, σπασαμενος[8] μαχαιραν, εμελλεν[9] ἑαυτον αναιρειν, νομιζων εκπεφευγεναι τους
δεσμιους.

28 Εφωνησεν δε φωνη μεγαλη ὁ Παυλος[10] λεγων, "Μηδεν πραξης[11] σεαυτω κακον,
ἁπαντες γαρ εσμεν ενθαδε!" 29 Αιτησας δε φωτα εισεπηδησεν[12] και εντρομος γενομενος
προσ- επεσεν τω Παυλω και τω[13] Σιλα. 30 Και προαγαγων αυτους εξω εφη, "Κυριοι, τί με
δει ποιειν ἱνα σωθω?" 31 Οἱ δε ειπον,[14] "Πιστευσον επι τον Κυριον Ιησουν Χριστον[15] και
σωθηση, συ και ὁ οικος σου". 32 Και ελαλησαν αυτω τον λογον του Κυριου και πασιν[16]
τοις εν τη οικια αυτου. 33 Και παραλαβων αυτους εν εκεινη τη ὡρα της νυκτος ελουσεν
απο των πληγων, και εβαπτισθη αυτος και οἱ αυτου παντες[17] παραχρημα. 34 Αναγαγων τε
αυτους εις τον οικον αυτου[18] παρεθηκεν τραπεζαν, και ηγαλλιατο,[19] πανοικι[20] πεπιστευκως
τω Θεω.

[magistrates rebuked]

35 Ἡμερας δε γενομενης απεστειλαν οι στρατηγοι τους ῥαβδουχους λεγοντες,
"Απολυσον τους ανθρωπους εκεινους". 36 Απηγγειλεν δε ὁ δεσμοφυλαξ τους λογους του-
τους[21] προς τον Παυλον, ὁτι "Απεσταλκασιν[22] οἱ στρατηγοι ἱνα απολυθητε· νυν ουν εξελ-
θοντες πορευεσθε εν ειρηνη". 37 Ὁ δε Παυλος εφη προς αυτους: "Δηραντες[23] ἡμας δημο-
σια, ακατακριτους, ανθρωπους Ῥωμαιους ὑπαρχοντας, εβαλον[24] εις φυλακην, και νυν λαθρα
ἡμας εκβαλλουσιν? Ου γαρ! Αλλα[25] ελθοντες αυτοι[26] εξαγαγετωσαν!" 38 Ανηγγειλαν[27] δε

---

1 ειληφως **f**^{35} [95%] HF,RP,OC,TR,CP || λαβων ℵA,B,C,D [5%] NU
2 εσωτεραν *rell* || εσοτεραν [12%] CP
3 αυτων ησφαλισατο **f**^{35} (D) [97%] HF,RP,OC,TR,CP || ~ 21 ℵA,B,C [3%] NU
4 επηκροωντο *rell* || επικροωντο [40%]
5 δεσμωτηριου *rell* || δεσμοτηριου [14%]
6 ανεωχθησαν **f**^{35} [95%] HF,RP,OC,TR,CP || ηνεωχθησαν B,C,D [3%] NU || ηνοιχθησαν ℵA [2%]
7 δε **f**^{35} ℵA,B,D [30%] NU || τε C [70%] HF,RP,OC,TR,CP
8 σπασαμενος **f**^{35} ℵA [98%] HF,RP,OC,TR,CP || 1 την B,C,D [2%] [NU]
9 εμελλεν **f**^{35} D [85%] HF,RP,OC,TR,CP || ημελλεν ℵA,B,C [15%] NU
10 φωνη μεγαλη ο παυλος **f**^{35} D (91.3%) HF,RP,OC,TR,CP || ~ 2134 A (0.8%) [NU] || ~ 3412 (3.5%) || ~ 214 [1%] || 124 ℵC (3.1%) || ~ 421 B || three other variants (1%)
11 πραξης *rell* || πραξεις [13%] || one other variant
12 εισεπηδησεν *rell* || εισεπιδησεν [5%] CP
13 τω **f**^{35} ℵA [98%] HF,RP,OC,TR,CP[NU] || --- B,C,D [2%]
14 ειπον *rell* || ειπαν ℵA,B,D [3%] NU
15 χριστον **f**^{35} C,D [97%] HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B [3%] NU
16 και πασιν **f**^{35} [92%] HF,RP,OC,TR,CP || συν 2 A,C,D [6%] NU || συμπασιν P^{45}ℵ [2%] || συ πασιν B
17 αυτου παντες **f**^{35} (A)C,D (89.6%) HF,RP,OC,TR,NU || 1 απαντες ℵB (4.1%) || 1 ολος P^{45} || 1 (3.9%) CP || αυτω 2 (1.9%) || one other variant
18 αυτου **f**^{35} ℵA(D) [80%] HF,RP,OC,TR,CP || --- P^{45}B,C [20%] NU
19 ηγαλλιατο **f**^{35} C,D [70%] HF,RP,OC || ηγαλλιασατο ℵA,B [30%] TR,CP,NU
20 πανοικι **f**^{35} [96%] HF,RP,OC,TR,CP || πανοικει P^{45}ℵA,B,C [4%] NU || D is wild
21 τουτους **f**^{35} ℵA [99%] HF,RP,OC,TR,CP[NU] || --- B,C,D [1%]
22 απεσταλκασιν **f**^{35} D [97%] HF,RP,OC,TR,CP || απεσταλκαν P^{45}ℵA,B [2%] NU || απεστειλαν C [1%]
23 δηραντες **f**^{35} [32%] CP || δειραντες A,B,D [67%] HF,RP,OC,TR,NU || διραντες ℵ [1%]
24 εβαλον *rell* || εβαλαν B,D,NU
25 αλλα *rell* || αλλ [23%]
26 αυτοι **f**^{35} [75%] HF,RP || 1 ημας P^{45}ℵA,B,D [25%] OC,TR,CP,NU
27 ανηγγειλαν **f**^{35} [65%] HF,RP,OC,TR,CP || απηγγειλαν P^{45}(ℵ)A,B,D [35%] NU

τοις στρατηγοις οἱ ῥαβδουχοι τα ῥηματα ταυτα· εφοβηθησαν δε[1] ακουσαντες ὁτι Ῥωμαιοι
εισιν· 39 και ελθοντες παρεκαλεσαν αυτους, και εξαγαγοντες ηρωτων εξελθειν[2] της[3] πολεως.
40 Εξελθοντες δε απο[4] της φυλακης εισηλθον προς[5] την Λυδιαν, και ιδοντες τους αδελφους
παρεκαλεσαν αυτους[6] και εξηλθον.

[Thessalonica]

17.1 Διοδευσαντες δε την Αμφιπολιν και[7] Απολλωνιαν, ηλθον εις Θεσσαλονικην,
ὁπου ἠν ἡ[8] συναγωγη των Ιουδαιων. 2 Κατα δε το ειωθος τω Παυλω, εισηλθεν προς αυτους
και επι σαββατα τρια διελεγετο[9] αυτοις απο των Γραφων, 3 διανοιγων και παρατιθεμενος
ὁτι τον Χριστον εδει παθειν και αναστηναι εκ νεκρων, και ὁτι "οὑτος εστιν Ιησους ὁ
Χριστος[10] ὃν εγω καταγγελλω ὑμιν". 4 Και τινες εξ αυτων επεισθησαν και
προσεκληρωθησαν τω Παυλω και τω Σιλα, των τε σεβομενων Ἑλληνων πληθος πολυ,[11]
γυναικων τε των πρωτων ουκ ολιγαι.

5 Προσλαβομενοι δε οἱ Ιουδαιοι οἱ απειθουντες[12] των αγοραιων ανδρας τινας[13]
πονηρους, και οχλοποιησαντες εθορυβουν την πολιν· επισταντες τε[14] τη οικια Ιασονος,[15]
εζητουν αυτους αγαγειν[16] εις τον δημον. 6 Μη εὑροντες δε αυτους, εσυρον[17] τον[18] Ιασονα[19]
και τινας αδελφους επι τους πολιταρχας, βοωντες ὁτι "Οἱ την οικουμενην αναστατωσαντες,
οὑτοι και ενθαδε παρεισιν, 7 οὓς ὑποδεδεκται Ιασων· και οὑτοι παντες απεναντι των
δογματων Καισαρος πρασσουσιν,[20] βασιλεα ἑτερον λεγοντες[21] ειναι[22]—Ιησουν." 8 Εταραξαν
δε τον οχλον και τους πολιταρχας ακουοντας ταυτα. 9 Και λαβοντες το ἱκανον παρα του
Ιασονος[23] και των λοιπων, απελυσαν αυτους.

[Berea]

10 Οἱ δε αδελφοι ευθεως, δια της νυκτος,[24] εξεπεμψαν τον τε[25] Παυλον και τον
Σιλαν εις Βερροιαν·[26] οἱτινες παραγενομενοι εις την συναγωγην απηεσαν των Ιουδαιων.[27]

---

[1] εφοβηθησαν δε **f**35 P45ℵA,B [20%] NU || ~ και 1 [80%] HF,RP,OC,TR,CP || ~ 21 (D)
[2] εξελθειν **f**35 P45v(D) [96%] HF,RP,OC,TR,CP || απελθειν (ℵ)A,B [4%] NU
[3] της **f**35 [93%] HF,RP,OC,TR,CP || απο 1 ℵA,B [5%] NU || εκ 1 D [2%]
[4] απο **f**35 ℵB [20%] NU || εκ A,D [80%] HF,RP,OC,TR,CP
[5] προς *rell* || εις [5%] TR
[6] τους αδελφους παρεκαλεσαν αυτους **f**35 (D) [98%] HF,RP,OC,TR,CP || ~ 312 ℵA,B [2%] NU
[7] και **f**35 [96%] HF,RP,OC,TR,CP || 1 την ℵA,B [4%] NU
[8] η **f**35 [96%] HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B,D [4%] NU
[9] διελεγετο **f**35 [92%] OC,TR,CP || διελεξατο ℵA,B [5%] HF,RP,NU || διελεχθη D [3%]
[10] ιησους ο χριστος **f**35 [20%] || ~ 231 [75%] HF,RP,OC,TR,CP || ~ 2321 B[NU] || 13 ℵ [3%] || ~ 31 A,D [2%]
[11] πληθος πολυ **f**35 ℵA,B,D [20%] NU || ~ 21 [80%] HF,RP,OC,TR,CP
[12] προσλαβομενοι δε οι ιουδαιοι οι απειθουντες **f**35 [75%] HF,RP,CP || ~ ζηλωσαντες 23456 και 1 [12%] || ~ ζηλωσαντες 234 και 1 ℵA,B [5%] NU || ~ ζηλωσαντες 2564 και 1 [3%] TR || ~ ζηλωσαντες 234 και 156 [3%] || ~ 12364 [2%] || ~ 3264 συστρεψαντες D || ~ 12364 OC
[13] ανδρας τινας **f**35 A,B [20%] NU || ~ 21 ℵ(D) [75%] HF,RP,OC,TR,CP || 1 [5%]
[14] επισταντες τε **f**35 [90%] HF,RP,OC,TR,CP || ~ και 1 ℵA,B(D) [5%] NU || 1 [5%]
[15] ιασονος *rell* || ιασωνος A,D [30%]
[16] αγαγειν **f**35 [89%] HF,RP,OC,TR,CP || προαγαγειν ℵA,B [6%] NU || αναγαγειν [3%] || προσαγαγειν [2%] || εξαγαγειν D
[17] εσυρον *rell* || εσυραν D [13%] || ευρον ℵ || one other variant
[18] τον **f**35 [95%] HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B,D [5%] NU
[19] ιασονα *rell* || ιασωνα [30%] || ισωναν D
[20] πρασσουσιν **f**35 ℵA,B,D [91%] HF,RP,OC,NU || πραττουσιν [7%] TR,CP || ταρασσουσιν [2%]
[21] ετερον λεγοντες **f**35 ℵA,B [30%] OC,NU || ~ 21 D [70%] HF,RP,TR,CP
[22] ειναι *rell* || --- CP
[23] ιασονος *rell* || ιασωνος D [30%]
[24] δια της νυκτος **f**35 [95%] HF,RP,OC,TR,CP || 13 P45ℵB,D [4%] NU || --- A [1%]
[25] τε *rell* || --- D [2%] CP || two other variants [2%]
[26] βερροιαν **f**35 [30%] || βεροιαν P45ℵA,B,D [70%] HF,RP,OC,TR,CP,NU
[27] απηεσαν των ιουδαιων **f**35 [95%] HF,RP,OC,CP || ~ 231 ℵA,B,D [5%] TR,NU || 23 P45

11 Οὑτοι δε ησαν ευγενεστεροι των[1] εν Θεσσαλονικη,[2] οἱτινες εδεξαντο τον λογον μετα
πασης προθυμιας,[3] καθ᾽ ἡμεραν ανακρινοντες τας Γραφας ει εχοι ταυτα οὑτως. 12 Πολλοι
μεν ουν εξ αυτων επιστευσαν, και των Ἑλληνιδων, γυναικων των ευσχημονων και ανδρων,
ουκ ολιγοι. 13 Ὡς δε εγνωσαν οἱ απο της Θεσσαλονικης Ιουδαιοι ὁτι και εν τη[4] Βερροια[5]
κατηγγελη[6] ὑπο του Παυλου ὁ λογος του Θεου, ηλθον κακει, σαλευοντες[7] τους οχλους.
14 Ευθεως δε, τοτε τον Παυλον εξαπεστειλαν οἱ αδελφοι, πορευεσθαι ὡς[8] επι την θαλασσαν,
ὑπεμενον[9] δε[10] ὅ τε Σιλας και ὁ Τιμοθεος εκει. 15 Οἱ δε καθιστωντες[11] τον Παυλον ηγαγον
αυτον[12] ἑως Αθηνων· και λαβοντες εντολην προς τον Σιλαν και[13] Τιμοθεον ἱνα ὡς ταχιστα
ελθωσιν προς αυτον, εξηεσαν.

[Athens]

16 Εν δε ταις Αθηναις εκδεχομενου αυτους του Παυλου, παρωξυνετο[14] το πνευμα
αυτου εν αυτω θεωρουντι[15] κατειδωλον ουσαν την πολιν. 17 Διελεγετο μεν ουν εν τη συν-
αγωγη τοις Ιουδαιοις και τοις σεβομενοις, και εν τη αγορα κατα πασαν ἡμεραν προς τους
παρατυγχανοντας. 18 Τινες δε και[16] των Επικουρειων[17] και των[18] Στωικων[19] φιλοσοφων
συνεβαλον[20] αυτω. Και τινες ελεγον, "Τί αν θελοι ὁ σπερμολογος οὑτος λεγειν?" Οἱ δε,
"Ξενων δαιμονιων δοκει καταγγελευς ειναι"—ὁτι τον Ιησουν και την αναστασιν ευηγγε-
λιζετο.[21] 19 Επιλαβομενοι τε αυτου[22] επι τον Αρειον Παγον ηγαγον λεγοντες: "Δυναμεθα
γνωναι τίς ἡ καινη αὑτη ἡ ὑπο σου λαλουμενη διδαχη? 20 Ξενιζοντα γαρ τινα εισφερεις
εις τας ακοας ἡμων· βουλομεθα ουν γνωναι τί αν θελοι[23] ταυτα ειναι." 21 (Αθηναιοι δε
παντες και οἱ επιδημουντες ξενοι εις ουδεν ἑτερον ευκαιρουν[24] ἠ λεγειν τι και[25] ακουειν[26]
καινοτερον.)

[The Areopagus]

22 Σταθεις δε ὁ[27] Παυλος εν μεσω του Αρειου Παγου εφη: "Ανδρες Αθηναιοι, κατα
παντα ὡς δεισιδαιμονεστερους ὑμας θεωρω· 23 διερχομενος γαρ και αναθεωρων τα σεβασ-
ματα ὑμων, εὑρον και βωμον εν ᾡ επεγεγραπτο: 'Αγνωστω Θεω'. "Ὁν[28] ουν αγνοουντες

---

[1] των *rell* || 1 αλλων CP
[2] θεσσαλονικη *rell* || θεσαλονικη [22%] || θεσσαλονεικη P45B || two other spellings
[3] προθυμιας **f35** P45ℵA(D) [25%] NU || 1 το B [75%] HF,RP,OC,TR,CP
[4] τη *rell* || --- [5%] CP
[5] βερροια **f35** [30%] || βεροια ℵA,B(D) [70%] HF,RP,OC,TR,CP,NU
[6] κατηγγελη *rell* || κατηγγελλη [15%] || κατηγγελει [12%] || three other variants [2%]
[7] σαλευοντες **f35** P45 (67.6%) HF,RP,OC,TR,CP || σαλευσοντες [10%] || 1 και ταρασσοντες ℵA,B(D) (22.2%) NU || one other variant
[8] ως **f35** [89%] HF,RP,OC,TR,CP || εως ℵA,B [4%] NU || --- D [7%]
[9] υπεμενον **f35** [76%] HF,RP,OC,TR,CP || υπεμενεν [10%] || υπεμειναν P45(ℵ)B [8%] NU || υπεμεινεν A,D [3%] || επεμειναν [2%] || two other variants [1%]
[10] δε **f35** D [93%] HF,RP,OC,TR,CP || τε P45ℵA,B [7%] NU
[11] καθιστωντες **f35** [98%] HF,RP,OC,TR,CP || καθιστανοντες A,B [1%] NU || καθισπαντες ℵ || καταστανοντες P45D
[12] αυτον **f35** [88%] HF,RP,OC,TR,CP || --- P45ℵA,B,D [12%] NU
[13] και **f35** A,D [97%] HF,RP,OC,TR,CP || 1 τον P45ℵB [3%] NU
[14] παρωξυνετο *rell* || παροξυνετο [14%]
[15] θεωρουντι **f35** D [87%] HF,RP,OC,TR,CP || θεωρουντος ℵA,B [5%] NU || θεορουντος [7%] || θεωρουντες [1%]
[16] και **f35** ℵA,B,D [85%] HF,RP,CP,NU || --- [15%] OC,TR
[17] επικουρειων *rell* || επικουριων ℵA,B,D [22%]
[18] των **f35** D [93%] HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B [7%] NU
[19] στωικων **f35** B [60%] TR,CP || στοικων ℵ,A,D [40%] HF,RP,OC,NU
[20] συνεβαλον **f35** [50%] || συνεβαλλον ℵA,B [50%] HF,RP,OC,TR,CP,NU || συνελαβον D
[21] ευηγγελιζετο **f35** ℵB [75%] HF,RP,CP,NU || 1 αυτοις A [20%] OC || αυτοις 1 [5%] TR || --- D
[22] αυτου *rell* || αυτον (D) [8%] || του παυλου [5%] || αυτους [3%]
[23] τι αν θελοι **f35** D [89%] HF,RP,OC,TR,CP || τινα θελει ℵA,B [4%] NU || τινα 2 [2%] || 12 θελει [5%]
[24] ευκαιρουν **f35** [90%] HF,RP,OC,TR,CP || ηυκαιρουν (ℵ)A,B,D [10%] NU
[25] και **f35** [98%] HF,RP,OC,TR,CP || η ℵA,B,D [2%] NU
[26] ακουειν **f35** D [98%] HF,RP,OC,TR,CP || 1 τι ℵA,B [2%] NU
[27] ο **f35** D [95%] HF,RP,OC,TR,CP[NU] || --- ℵA,B [5%]
[28] ον **f35** (97.5%) HF,RP,OC,TR,CP || ο ℵA,B,D (2.3%) NU

ευσεβειτε, τουτον[1] εγω καταγγελλω[2] ὑμιν: 24 Ὁ Θεος ὁ ποιησας τον κοσμον και παντα τα
εν αυτω, οὑτος, ουρανου και γης Κυριος ὑπαρχων,[3] ουκ εν χειροποιητοις ναοις κατοικει,
25 ουδε ὑπο χειρων ανθρωπων[4] θεραπευεται, προσδεομενος τινος, αυτος διδους[5] πασιν ζωην
και πνοην κατα[6] παντα. 26 Εποιησεν τε εξ ἑνος αἱματος[7] παν εθνος ανθρωπων κατοικειν
επι παν το προσωπον[8] της γης, ὁρισας προστεταγμενους[9] καιρους και τας ὁροθεσιας της
κατοικιας αυτων, 27 ζητειν τον Κυριον,[10] ει αρα γε ψηλαφησειαν αυτον και εὑροιεν, και
γε[11] ου μακραν απο ἑνος ἑκαστου ἡμων ὑπαρχοντα· 28 εν αυτω γαρ ζωμεν και κινουμεθα
και εσμεν. Ὡς και τινες των καθ' ὑμας[12] ποιητων ειρηκασιν, 'Του γαρ και γενος εσμεν'.
29 Γενος ουν ὑπαρχοντες του Θεου, ουκ οφειλομεν νομιζειν χρυσω ἠ αργυρω ἠ λιθω—
χαραγματι τεχνης και ενθυμησεως ανθρωπου—το θειον ειναι ὁμοιον. 30 Τους μεν ουν
χρονους της αγνοιας ὑπεριδων ὁ Θεος, τα νυν παραγγελλει τοις ανθρωποις πασιν[13]
πανταχου μετανοειν, 31 διοτι[14] εστησεν ἡμεραν εν ᾗ μελλει κρινειν την οικουμενην εν
δικαιοσυνη εν ανδρι ᾧ ὡρισεν· πιστιν παρασχων[15] πασιν, αναστησας αυτον εκ νεκρων."
32 Ακουσαντες δε αναστασιν νεκρων, οἱ μεν εχλευαζον, οἱ δε ειπον,[16] "Ακουσομεθα σου
παλιν περι τουτου". 33 Και[17] οὑτως ὁ Παυλος εξηλθεν εκ μεσου αυτων. 34 Τινες δε ανδρες
κολληθεντες αυτω, επιστευσαν, εν οἷς και Διονυσιος ὁ Αρεοπαγιτης, και γυνη ονοματι
Δαμαρις, και ἑτεροι συν αυτοις.

[Consolidation of the Gentile Church]

[Corinth]

18.1 Μετα δε[18] ταυτα χωρισθεις ὁ Παυλος[19] εκ των Αθηνων ηλθεν εις Κορινθον. 2 Και
εὑρων τινα Ιουδαιον ονοματι Ακυλαν, Ποντικον τω γενει, προσφατως εληλυθοτα απο της
Ιταλιας, και Πρισκιλλαν γυναικα αυτου (δια το διατεταχεναι[20] Κλαυδιον χωριζεσθαι
παντας τους Ιουδαιους εκ[21] της Ῥωμης), προσηλθεν αυτοις· 3 και δια το ὁμοτεχνον ειναι,
εμενεν[22] παρ' αυτοις και ειργαζετο[23] (ησαν γαρ σκηνοποιοι την τεχνην).[24]
4 Διελεγετο δε εν τη συναγωγη κατα παν σαββατον, επειθεν τε Ιουδαιους και
Ἑλληνας. 5 Ὡς δε κατηλθον απο της Μακεδονιας ὁ τε Σιλας και ὁ Τιμοθεος, συνειχετο
τω Πνευματι[25] ὁ Παυλος, διαμαρτυρομενος τοις Ιουδαιοις:[26] τον Χριστον Ιησουν. 6 Αντι-

---

1 τουτον **f**³⁵ (98.3%) HF,RP,OC,TR,CP || τουτο ℵA,B,D (1.7%) NU
2 καταγγελλω *rell* || καταγγελω [25%] || κατεγγελλω A
3 κυριος υπαρχων **f**³⁵ D [95%] HF,RP,OC,TR,CP || ~ 21 ℵA,B [5%] NU
4 ανθρωπων **f**³⁵ [95%] HF,RP,OC,TR,CP || ανθρωπινων (ℵ)A,B,D [5%] NU
5 αυτους διδους *rell* || δους [18%]
6 κατα **f**³⁵ [90%] HF,RP,OC,TR || και τα A,B,D [8%] CP,NU || και ℵ [1%] || --- [1%]
7 αιματος **f**³⁵ D (95.2%) HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B (4.4%) NU || two other variants (0.4%)
8 παν το προσωπον **f**³⁵ [97%] HF,RP,OC,TR,CP || παντος προσωπου ℵA,B,D [3%] NU
9 προστεταγμενους *rell* || προτεταγμενους D [5%] TR || τεταγμενους [2%]
10 κυριον **f**³⁵ [55%] HF,RP,OC,TR,CP || θεον ℵA,B [45%] NU || θειον D
11 και γε **f**³⁵ B [94%] HF,RP,OC,NU || καιτοιγε ℵ [5%] TR,CP || καιτοι A [1%] || και τε D
12 υμας *rell* || ημας B [5%] CP
13 πασιν **f**³⁵ [97%] HF,RP,OC,TR,CP || παντας ℵA,B [3%] NU || παντες D
14 διοτι **f**³⁵ [90%] HF,RP,OC,TR,CP || καθοτι ℵA,B,D [10%] NU
15 παρασχων *rell* || παρασχειν CP || παρεσχειν D || one other variant
16 ειπον *rell* || ειπαν ℵB [2%] NU
17 παλιν περι τουτου και **f**³⁵ [95%] HF,RP,OC,TR,CP || ~ 2341 ℵA,B [4%] NU || ~ 231 D [1%]
18 δε **f**³⁵ (D) [92%] HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B [8%] NU
19 ο παυλος **f**³⁵ A (98.3%) HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵB(D) (1.7%) NU
20 διατεταχεναι **f**³⁵ A,B [67%] OC,TR,CP,NU || τεταχεναι D [20%] HF,RP || διατεταχθεναι [3%] || προστεταχεναι [10%] || τεχεναι ℵ
21 εκ **f**³⁵ [90%] HF,RP,TR,CP || απο ℵA,B,D [10%] OC,NU
22 εμενεν *rell* || εμεινεν [55%] OC || εμινεν [1%]
23 ειργαζετο **f**³⁵ (91.6%) HF,RP,OC,TR,CP || ηργαζετο A,D (7.8%) NU || ηργαζοντο ℵB (alone) || one other variant
24 την τεχνην **f**³⁵ [83%] HF,RP,TR,CP || τη τεχνη ℵA,B [17%] OC,NU || --- D
25 πνευματι **f**³⁵ (93.9%) HF,RP,OC,TR,CP || λογω ℵA,B,D (6.1%) NU
26 ιουδαιοις **f**³⁵ [94%] HF,RP,OC,TR,CP || 1 ειναι ℵ(A)B,D [6%] NU

τασσομενων δε αυτων και βλασφημουντων, εκτιναξαμενος[1] τα ἱματια ειπεν προς αυτους:
"Το αἱμα ὑμων επι τας κεφαλας[2] ὑμων! Καθαρος εγω. Απο του νυν εις τα εθνη πορευσομαι."

[The house of Justus becomes the base]

7 Και μεταβας εκειθεν ηλθεν[3] εις οικιαν τινος ονοματι[4] Ιουστου, σεβομενου τον
Θεον, οὗ ἡ οικια ἦν συνομορουσα τη συναγωγη. 8 Κρισπος δε, ὁ αρχισυναγωγος, επιστευ-
σεν τω Κυριω συν ὁλω τω οικω αυτου· και πολλοι των Κορινθιων, ακουοντες,[5] επιστευ-
ον και εβαπτιζοντο. 9 Ειπεν δε ὁ Κυριος δι' ὁραματος εν νυκτι[6] τω Παυλω: "Μη φοβου·
αλλα λαλει και μη σιωπησης, 10 διοτι εγω ειμι μετα σου και ουδεις επιθησεται σοι του
κακωσαι σε, διοτι λαος εστιν μοι πολυς εν τη πολει ταυτη." 11 Εκαθισεν τε[7] ενιαυτον και
μηνας ἑξ, διδασκων εν αυτοις τον λογον του Θεου.

[Gallio]

12 Γαλλιωνος δε ανθυπατευοντος[8] της Αχαιας, κατεπεστησαν ὁμοθυμαδον οἱ Ιου-
δαιοι[9] τω Παυλω και ηγαγον αυτον επι το βημα, 13 λεγοντες ὁτι "Παρα τον νομον αναπειθει
οὑτος[10] τους ανθρωπους σεβεσθαι τον Θεον". 14 Μελλοντος δε του Παυλου ανοιγειν το στο-
μα, ειπεν ὁ Γαλλιων προς τους Ιουδαιους: "Ει μεν ουν[11] ἦν αδικημα τι[12] ἡ ῥαδιουργημα
πονηρον, ω Ιουδαιοι, κατα λογον αν ηνεσχομην[13] ὑμων· 15 ει δε ζητημα[14] εστιν περι λογου
και ονοματων και νομου του καθ' ὑμας, οψεσθε αυτοι· κριτης γαρ[15] εγω τουτων ου βουλομαι
ειναι." 16 Και απηλασεν αυτους απο του βηματος. 17 Επιλαβομενοι δε παντες οἱ Ἑλληνες[16]
Σωσθενην, τον αρχισυναγωγον, ετυπτον εμπροσθεν του βηματος. Και ουδεν τουτων τω
Γαλλιωνι εμελλεν.[17]

[To Ephesus and Antioch]

18 Ὁ δε Παυλος ετι προσμεινας ἡμερας ἱκανας, τοις αδελφοις αποταξαμενος, εξεπλει
εις την Συριαν, και συν αυτω Πρισκιλλα και Ακυλας (κειραμενος την κεφαλην εν Κεγ-
χρεαις,[18] ειχεν γαρ ευχην). 19 Κατηντησεν[19] δε εις Εφεσον κακεινους[20] κατελιπεν[21] αυτου
(αυτος δε εισελθων εις την συναγωγην διελεχθη[22] τοις Ιουδαιοις). 20 Ερωτωντων δε αυτων[23]

---

[1] εκτιναξαμενος *rell* || εκτειναξαμενος [17%] || one other variant
[2] τας κεφαλας **f**35 [20%] || την κεφαλην ℵA,B [80%] HF,RP,OC,TR,CP,NU
[3] ηλθεν **f**35 B [95%] HF,RP,OC,TR,CP || εισηλθεν ℵA,D [5%] NU
[4] ονοματι **f**35 A [95%] HF,RP,OC,TR,CP || 1 τιτιου B [1%] NU || 1 τιτου ℵ [4%]
[5] ακουοντες **f**35 ℵA,B [50%] HF,RP,OC,TR,CP,NU || ακουσαντες [50%]
[6] δι οραματος εν νυκτι **f**35 (D) [92%] HF,RP,OC,TR,CP || ~ 3412 ℵB [3%] NU || εν οραματι 34 [5%] || εν οραματι A
[7] τε **f**35 [94%] HF,RP,OC,TR,CP || δε ℵA,B [5%] NU || ται [1%] || και (D)
[8] ανθυπατευοντος **f**35 [95%] HF,RP,OC,TR,CP || ανθυπατου οντος ℵA,B,D [3%] NU || two other variants [2%]
[9] ομοθυμαδον οι ιουδαιοι *rell* || ~ 231 B [14%]
[10] αναπειθει ουτος **f**35 ℵ(A)B [25%] NU || ~ 21 D [65%] HF,RP,OC,TR,CP || ~ 1 πειθει [10%]
[11] ουν **f**35 [85%] HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B,D [15%] NU
[12] ην αδικημα τι *rell* || ~ 231 [3%] CP || 23 [3%]
[13] ηνεσχομην **f**35 [97%] HF,RP,OC,TR,CP || ανεσχομην ℵA,B [3%] NU
[14] ζητημα **f**35 D [94%] HF,RP,OC,TR,CP || ζητηματα ℵA,B [6%] NU
[15] γαρ **f**35 [97%] HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B,D [3%] NU
[16] οι ελληνες **f**35 D (96.4%) HF,RP,OC,TR,CP || 1 ιουδαιοι (1.9%) || --- ℵA,B (1.7%) NU
[17] εμελλεν **f**35 ℵ [85%] HF,RP,CP || εμελεν A,B [14%] OC,TR,NU || ημελλεν [1%] || --- D (Is the verb μελλω or μελω? If the former, the meaning is not common and could easily give rise to the latter. Render: 'None of this was a delay to Gallio'; Gallio is in the dative. Gallio presumably considered himself to be a busy man and did not appreciate the interruption; he was not about to allow himself to be further delayed. In 22:16 the same verb has the sense of 'delay'.)
[18] την κεφαλην εν κεγχρεαις (κεχρεαις 20%) **f**35 D [96%] HF,RP,OC,TR(CP) || ~ 3412 (ℵ)(A,B) [4%] NU
[19] κατηντησεν **f**35 [98%] HF,RP,OC,TR,CP || κατηντησαν ℵA,B [2%] NU || καταντησας D
[20] κακεινους **f**35 ℵA,B [29%] OC,TR,CP,NU || και εκεινους [70%] HF,RP || κακει [1%] || εκεινους D
[21] κατελιπεν *rell* || κατελειπεν A [25%]
[22] διελεχθη **f**35 [94%] HF,RP,OC,TR,CP || διελεξατο ℵA,B [3%] NU || διελεγχθη [2%] || διελεγετο D [1%]
[23] αυτων *rell* || αυτον [15%]

επι πλειονα χρονον μειναι παρ᾽ αυτοις,[1] ουκ επενευσεν· 21 αλλ᾽[2] απεταξατο αυτοις[3] ειπων,
“Δει με παντως την ἑορτην την ερχομενην ποιησαι εις Ἱεροσολυμα·[4] παλιν δε[5] ανακαμψω
προς ὑμας, του Θεου θελοντος”. Και ανηχθη[6] απο της Εφεσου.
22 Και κατελθων εις Καισαρειαν, αναβας και ασπασαμενος την εκκλησιαν, κατεβη
εις Αντιοχειαν. 23 Και ποιησας χρονον τινα εξηλθεν, διερχομενος καθεξης την Γαλατικην
χωραν και Φρυγιαν, επιστηριζων παντας τους μαθητας.[7]

[Apollos]

24 Ιουδαιος δε τις Απολλως ονοματι,[8] Αλεξανδρευς τω γενει, ανηρ λογιος, κατην-
τησεν εις Εφεσον, δυνατος ων εν ταις Γραφαις. 25 Οὗτος ἦν κατηχημενος την ὁδον του
Κυριου, και ζεων τω Πνευματι ελαλει και εδιδασκεν ακριβως τα περι του Ιησου,[9] επισ-
ταμενος μονον το βαπτισμα Ιωαννου. 26 Οὗτος τε ηρξατο παρρησιαζεσθαι εν τη συναγω-
γη. Ακουσαντες δε αυτου Ακυλας και Πρισκιλλα,[10] προσελαβοντο αυτον και ακριβεστερον
αυτω εξεθεντο[11] την του Θεου ὁδον.[12]
27 Βουλομενου δε αυτου διελθειν εις την Αχαιαν, προτρεψαμενοι οἱ αδελφοι
εγραψαν τοις μαθηταις αποδεξασθαι αυτον· ὃς παραγενομενος συνεβαλετο πολυ τοις πεπισ-
τευκοσιν δια της χαριτος· 28 ευτονως γαρ τοις Ιουδαιοις διακατηλεγχετο δημοσια, επι-
δεικνυς δια των Γραφων ειναι τον Χριστον Ιησουν.

[Back to Ephesus]

19.1 Εγενετο δε εν τω τον Απολλω ειναι εν Κορινθω, Παυλον, διελθοντα τα
ανωτερικα μερη, ελθειν[13] εις Εφεσον.

[Disciples of John]

Και εὑρων[14] τινας μαθητας[15] 2 ειπεν[16] προς αυτους, “Ει Πνευμα Ἁγιον ελαβετε
πιστευσαντες?” Οἱ δε ειπον[17] προς αυτον, “Αλλ᾽ ουδε[18] ει Πνευμα Ἁγιον εστιν ηκουσα-
μεν!” 3 Ειπεν τε,[19] “Εις τί ουν εβαπτισθητε?” Οἱ δε ειπον,[20] “Εις το Ιωαννου βαπτισμα”.

---

1 παρ αυτοις $\mathbf{f}^{35}$ D (91.5%) HF,RP,OC,TR,CP || --- אA,B (8.5%) NU

2 αλλ *rell* || αλλα אA,B,D [40%] OC,CP

3 απεταξατο αυτοις $\mathbf{f}^{35}$ [96%] HF,RP,OC,TR,CP || αποταξαμενος και אA,B,D [2%] NU || αποταξαμενος 2 και [2%]

4 δει με παντως την εορτην την ερχομενην ποιησαι εις ιεροσολυμα $\mathbf{f}^{35}$ (D) [97%] HF,RP,OC,TR,CP || --- אA,B [3%] NU

5 δε $\mathbf{f}^{35}$ [96%] HF,RP,OC,TR,CP || --- אA,B(D) [4%] NU

6 και ανηχθη $\mathbf{f}^{35}$ [96%] HF,OC,TR,CP || 2 A,B,D [3%] RP,NU || ~ 2 δε א (0.4%) (TuT is way off here)

7 παντας τους μαθητας *rell* || ~ 231 CP || 23 [2%]

8 ονοματι *rell* || ονομα CP

9 ιησου $\mathbf{f}^{35}$ אA,B(D) [35%] NU || κυριου [65%] HF,RP,OC,TR,CP

10 ακυλας και πρισκιλλα $\mathbf{f}^{35}$ D [98%] HF,RP,OC,TR,CP || ~ 321 (א)A,B [2%] NU

11 εξεθεντο *rell* || εξεθετο [12%] || εξεθοντο D

12 του θεου οδον $\mathbf{f}^{35}$ [86%] HF,RP,TR || ~ 312 אA,B [5%] OC,CP[NU] || 1 κυριου 3 [5%] || ~ 31 κυριου [2%] || ~ λογον 1 κυριου [2%] || 3 D

13 ελθειν $\mathbf{f}^{35}$ B [92%] HF,RP,OC,TR,CP || κατελθειν (א)A [4%] [NU] || ερχεται D || two other variants [4%]

14 ευρων $\mathbf{f}^{35}$ D [85.5%] HF,RP,OC,TR,CP || ευρον [9%] || ευρειν A,B (5.5%) NU || ευριν א

15 τινας μαθητας *rell* || ~ 21 OC

16 ειπεν $\mathbf{f}^{35}$ D (94.7%) HF,RP,OC,TR,CP || 1 τε אA,B (3.6%) NU || 1 δε (1.7%)

17 ειπον $\mathbf{f}^{35}$ [95%] HF,RP,OC,TR,CP || --- אA,B,D [5%] NU

18 ουδε $\mathbf{f}^{35}$ (D) [98%] HF,RP,OC,TR,CP || ουδ אA,B [2%] NU

19 1) ειπεν τε $\mathbf{f}^{35}$ B (18.3%) NU || ειπεν δε D (4.5%) || ειπεν ουν (1.7%)

2) ειπεν τε προς αυτους (61.6%) HF,RP,OC,TR,CP || ειπεν δε προς αυτους (5.1%) || ειπεν --- προς αυτους (1.1%)

3) ο δε ειπεν אA (3.6%) || ο δε ειπεν αυτοις (4%) || ο δε παυλος προς αυτους P^{38}

At issue is a minor question of taste or style. The second set of three gives the complete formula, the first gives a shortened form. We observe that in verse 2 there is a complete exchange between Paul and the group of disciples, and the full introductory formula is used for both. In verse 3 there is a second complete exchange, wherein the second introductory formula is short—should not the first introductory formula also be short, to match it? That would seem to make for better style. But the attestation for the long form is fairly strong, 67.8% X 24.5%. Presumably the contenders are the first variants in 1) and 2), so τε wins over δε. I consider that the first variant in 1) really is the better reading, as well as being attested by $\mathbf{f}^{35}$.

20 ειπον *rell* || ειπαν אA,B [2%] NU

4 Ειπεν δε[1] Παυλος, "Ιωαννης μεν[2] εβαπτισεν βαπτισμα μετανοιας, τω λαω λεγων εις τον
ερχομενον μετ' αυτον ἱνα πιστευσωσιν, τουτ' εστιν, εις τον Χριστον,[3] Ιησουν".[4] 5 Ακου-
σαντες δε εβαπτισθησαν εις το ονομα του Κυριου Ιησου. 6 Και επιθεντος αυτοις του Παυλου
τας[5] χειρας ηλθεν το Πνευμα το Ἁγιον επ' αυτους, ελαλουν τε γλωσσαις και προεφητευον.[6]
7 Ησαν δε οἱ παντες ανδρες ὡσει δεκαδυο.[7]

[The school of Tyrannus becomes the base]

8 Εισελθων δε εις την συναγωγην επαρρησιαζετο, επι μηνας τρεις, διαλεγομενος
και πειθων τα[8] περι της βασιλειας του Θεου. 9 Ὡς δε τινες εσκληρυνοντο και ηπειθουν,
κακολογουντες την Ὁδον ενωπιον του πληθους, αποστας απ' αυτων αφωρισεν τους μαθη-
τας, καθ' ἡμεραν διαλεγομενος εν τη σχολη Τυραννου τινος.[9] 10 Τουτο δε εγενετο επι ετη
δυο, ὡστε παντας τους κατοικουντας την Ασιαν ακουσαι τον λογον του Κυριου Ιησου,[10]
Ιουδαιους τε και Ἑλληνας.

11 Δυναμεις δε[11] ου τας τυχουσας εποιει ὁ Θεος[12] δια των χειρων Παυλου, 12 ὡστε
και επι τους ασθενουντας επιφερεσθαι[13] απο του χρωτος αυτου σουδαρια ἡ σιμικινθια, και
απαλλασσεσθαι[14] απ' αυτων τας νοσους τα τε πνευματα τα πονηρα εξερχεσθαι απ' αυτων.[15]

[Some fake exorcists]

13 Επεχειρησαν[16] δε τινες απο[17] των περιερχομενων Ιουδαιων εξορκιστων ονομα-
ζειν επι τους εχοντας τα πνευματα τα πονηρα το ονομα του Κυριου Ιησου, λεγοντες, "'Ορκι-
ζομεν[18] ὑμας τον Ιησουν ὃν ὁ[19] Παυλος κηρυσσει". 14 Ησαν δε τινες[20] υἱοι Σκευα Ιουδαιου
αρχιερεως ἑπτα[21] οἱ[22] τουτο ποιουντες. 15 Αποκριθεν δε το πνευμα το πονηρον ειπεν,[23]
"Τον[24] Ιησουν γινωσκω, και τον Παυλον επισταμαι, ὑμεις δε τίνες εστε?" 16 Και εφαλλο-
μενος[25] επ' αυτους ὁ ανθρωπος[26] εν ᾧ ἠν το πνευμα το πονηρον και[27] κατακυριευσαν[28]
αυτων·[29] ισχυσεν κατ' αυτων, ὡστε γυμνους και τετραυματισμενους εκφυγειν εκ του οικου

---

[1] δε *rell* || τε [45%]
[2] μεν **f**35 [96%] HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B,D [4%] NU
[3] χριστον **f**35 (D) [96%] HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B [4%] NU
[4] χριστον ιησουν *rell* || ~ 21 OC
[5] τας **f**35 [55%] HF,RP,OC,TR,CP[NU] || --- ℵA,B(D) [45%]
[6] προεφητευον **f**35 [93%] HF,RP,OC,TR,CP || επροφητευον ℵA,B,D [7%] NU
[7] δεκαδυο **f**35 [94%] HF,RP,OC,TR,CP || δωδεκα ℵA,B,D [6%] NU
[8] τα **f**35 ℵA [96%] HF,RP,OC,TR,CP[NU] || --- B,D [4%]
[9] τινος **f**35 (D) [97%] HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B [3%] NU
[10] ιησου **f**35 [87%] HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B(D) [13%] NU
[11] δε **f**35 D [22%] || τε ℵA,B [78%] HF,RP,OC,TR,CP,NU
[12] εποιει ο θεος **f**35 [95%] HF,RP,OC,TR,CP || ~ 231 ℵA,B,D [5%] NU
[13] επιφερεσθαι **f**35 D [90%] HF,RP,OC,TR,CP || αποφερεσθαι ℵA,B [5%] NU || two other variants [5%]
[14] απαλλασσεσθαι *rell* || απαλλασεσθαι B [15%] || at least six further spellings
[15] εξερχεσθαι απ αυτων **f**35 [88%] HF,RP,OC,TR,CP || εκπορευεσθαι ℵA,B,D [7%] NU || 1 [5%]
[16] επεχειρησαν *rell* || επεχειρισαν [3%] CP || επεχιρησαν ℵ
[17] απο **f**35 [55%] HF,RP,OC,TR,CP || και ℵA,B [5%] NU || και 1 [40%] || εκ D
[18] ορκιζομεν **f**35 [90%] HF,RP,OC,TR,CP || ορκιζω ℵA,B,D [3%] NU || ορκιζωμεν [1%] || εξορκιζομεν [5%] || --- [1%]
[19] ο **f**35 [35%] HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B,D [65%] NU
[20] τινες **f**35 ℵA (95.8%) HF,RP,OC,TR,CP || τινος [P38]B[D] (4%) NU || P38 and D have a long addition || one other variant
[21] υιοι σκευα ιουδαιου αρχιερεως επτα **f**35 (91%) HF,RP,OC,TR,CP || ~ 23451 ℵ(A)B (8.5%) NU || P38 and D are wild
[22] οι **f**35 (95%) HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B (4.7%) NU || P38 and D are wild
[23] ειπεν **f**35 [93%] HF,RP,OC,TR,CP || 1 αυτοις ℵA,B,D [7%] NU
[24] τον **f**35 ℵA,D [97%] HF,RP,OC,TR,CP || 1 μεν B [3%] [NU]
[25] εφαλλομενος **f**35 [94%] HF,RP,OC,TR,CP || εφαλομενος ℵA,B [5%] NU || εναλλομενος D || two other variants [1%]
[26] επ αυτους ο ανθρωπος **f**35 (D) [93%] HF,RP,OC,TR,CP || ~ 3412 ℵA,B [5%] NU || 34 [2%]
[27] και **f**35 ℵ [95%] HF,RP,OC,TR,CP || --- A,B(D) [5%] NU
[28] κατακυριευσαν **f**35 A [80%] HF,RP,CP || κατακυριευσας ℵB [18%] OC,TR,NU || κυριευσας D [1%] || κατεκυριευσεν [1%]
[29] αυτων **f**35 [90%] HF,RP,OC,TR,CP || αμφοτερων ℵA,B,D [5%] NU || two other variants [5%]

εκεινου. 17 Τουτο δε εγενετο πασιν γνωστον,[1] Ιουδαιοις τε και Ἑλλησιν, τοις κατοικου-
σιν την Εφεσον· και επεπεσεν φοβος επι παντας αυτους, και εμεγαλυνετο το ονομα του
Κυριου Ιησου. 18 Πολλοι τε των πεπιστευκοτων ηρχοντο, εξομολογουμενοι και αναγγελ-
λοντες[2] τας πραξεις αυτων. 19 Ἱκανοι δε των τα περιεργα πραξαντων συνενεγκαντες τας
βιβλους κατεκαιον ενωπιον παντων (και συνεψηφισαντο[3] τας τιμας αυτων και εὗρον αρ-
γυριου μυριαδας πεντε). 20 Οὕτως κατα κρατος ὁ λογος του Κυριου[4] ηυξανεν και ισχυεν.

21 Ὡς δε επληρωθη ταυτα, εθετο ὁ Παυλος εν τω πνευματι, διελθων[5] την Μακε-
δονιαν και Αχαιαν, πορευεσθαι εις Ἱερουσαλημ,[6] ειπων ὅτι "Μετα το γενεσθαι με εκει,
δει με και Ῥωμην ιδειν". 22 Αποστειλας δε εις την Μακεδονιαν δυο των διακονουντων
αυτω, Τιμοθεον και Εραστον, αυτος επεσχεν χρονον εις την Ασιαν.

[Demetrius]

23 Εγενετο δε κατα τον καιρον εκεινον ταραχος ουκ ολιγος περι της Ὁδου. 24 Δη-
μητριος γαρ τις ονοματι, αργυροκοπος, ποιων ναους αργυρους Αρτεμιδος, παρειχετο τοις
τεχνιταις εργασιαν ουκ ολιγην·[7] 25 οὓς συναθροισας, και τους περι τα τοιαυτα εργατας,
ειπεν: "Ανδρες, επιστασθε ὅτι εκ ταυτης της εργασιας ἡ ευπορια ἡμων[8] εστιν. 26 Και θεω-
ρειτε και ακουετε ὅτι ου μονον Εφεσου αλλα σχεδον πασης της Ασιας ὁ Παυλος οὗτος
πεισας μετεστησεν ἱκανον οχλον, λεγων ὅτι ουκ εισιν θεοι οἱ δια χειρων γινομενοι.[9]
27 Ου μονον δε τουτο κινδυνευει ἡμιν το μερος εις απελεγμον ελθειν, αλλα και το της
μεγαλης θεας Αρτεμιδος ἱερον[10] εις ουδεν[11] λογισθηναι, μελλειν δε[12] και καθαιρεισθαι την
μεγαλειοτητα[13] αυτης, ἣν ὅλη ἡ Ασια και ἡ οικουμενη σεβεται."

28 Ακουσαντες δε και γενομενοι πληρεις[14] θυμου εκραζον λεγοντες, "Μεγαλη ἡ Αρ-
τεμις Εφεσιων!" 29 Και επλησθη ἡ πολις ὅλη[15] της[16] συγχυσεως, ὡρμησαν τε ὁμοθυμαδον
εις το θεατρον (συναρπασαντες Γαιον και Αρισταρχον, Μακεδονας, συνεκδημους[17] Παυλου).
30 Του δε Παυλου[18] βουλομενου εισελθειν εις τον δημον, ουκ ειων αυτον οἱ μαθηται.
31 Τινες δε και των Ασιαρχων, οντες αυτω φιλοι, πεμψαντες προς αυτον παρεκαλουν μη
δουναι ἑαυτον εις το θεατρον. 32 Αλλοι μεν ουν αλλο τι εκραζον, ἦν γαρ ἡ εκκλησια
συγκεχυμενη, και οἱ πλειους ουκ ηδεισαν τίνος ἑνεκεν[19] συνεληλυθεισαν. 33 Εκ δε του
οχλου προεβιβασαν[20] Αλεξανδρον, προβαλλοντων[21] αυτον των Ιουδαιων. Ὁ δε Αλεξανδρος,
κατασεισας την χειρα, ηθελεν απολογεισθαι τω δημω. 34 Επιγνοντες[22] δε ὅτι Ιουδαιος
εστιν, φωνη εγενετο μια εκ παντων ὡς επι ὡρας δυο κραζοντων, "Μεγαλη ἡ Αρτεμις
Εφεσιων!"

---

[1] εγενετο πασιν γνωστον **f**[35] [20%] || ~ 132 ℵA,B,D [75%] HF,RP,OC,TR,CP,NU || ~ 312 [5%]
[2] αναγγελλοντες *rell* || αναγγελοντες [18%] || one other variant
[3] συνεψηφισαντο **f**[35] [20%] || συνεψηφισαν ℵA,B(D) [67%] HF,RP,OC,TR,CP,NU || συνεψηφησαν [12%] || two other variants [1%]
[4] ο λογος του κυριου **f**[35] [97%] HF,RP,OC,TR,CP || ~ 3412 ℵA,B [1%] NU || 123 θεου [2%] || 3 θεου D
[5] διελθων *rell* || διελθειν A,D [20%] || one other variant
[6] ιερουσαλημ **f**[35] [92%] HF,RP,OC,TR,CP || ιεροσολυμα ℵA,B(D) [8%] NU
[7] εργασιαν ουκ ολιγην **f**[35] [96%] HF,RP,OC,TR,CP || ~ 231 (ℵ)A,B,D [4%] NU
[8] ημων **f**[35] [93%] HF,RP,OC,TR,CP || ημιν ℵA,B(D) [7%] NU
[9] γινομενοι *rell* || γενομενοι D [15%] || γεινομενοι B || three other variants
[10] αρτεμιδος ιερον **f**[35] ℵA,B [25%] OC,TR,NU || ~ 21 D [75%] HF,RP,CP
[11] ουδεν **f**[35] D [40%] TR || ουθεν ℵA,B [60%] HF,RP,OC,CP,NU
[12] δε **f**[35] [88%] HF,RP,TR,CP || τε ℵA,B [10%] OC,NU || --- D [2%]
[13] την μεγαλειοτητα **f**[35] [95%] HF,RP,OC,TR,CP || της μεγαλειοτητος (ℵ)A,B [5%] NU || --- D
[14] πληρεις *rell* || πληρης A [20%] || πληρις ℵ [1%]
[15] ολη **f**[35] (D) [92%] HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B [8%] NU
[16] της **f**[35] ℵA,B [95%] HF,RP,OC,NU || --- (D) [5%] TR,CP
[17] συνεκδημους *rell* || 1 του [5%] TR
[18] του δε παυλου **f**[35] [95%] HF,RP,OC,TR,CP || ~ 32 ℵA,B [3%] NU || ~ 132 [1%] || ~ 213 (D)
[19] ενεκεν **f**[35] D [97%] HF,RP,OC,TR,CP || ενεκα ℵA,B [3%] NU
[20] προεβιβασαν **f**[35] [96%] HF,RP,OC,TR,CP || συνεβιβασαν ℵA,B [4%] NU || κατεβιβασαν D
[21] προβαλλοντων **f**[35] D [65%] OC,CP || προβαλοντων ℵA,B [35%] HF,RP,TR,NU
[22] επιγνοντες **f**[35] ℵA,B [70%] HF,RP,OC,CP,NU || επιγνοντων [5%] TR || επιγνωντες [25%]

35 Καταστειλας δε ὁ γραμματευς τον οχλον φησιν: "Ανδρες Εφεσιοι, τίς γαρ εστιν
ανθρωπος[1] ὃς ου γινωσκει την Εφεσιων πολιν νεωκορον[2] ουσαν της μεγαλης θεας[3] Αρτεμι-
δος και του Διοπετους? 36 Αναντιρρητων ουν οντων τουτων, δεον εστιν ὑμας κατεσταλ-
μενους ὑπαρχειν και μηδεν προπετες πρασσειν.[4] 37 Ηγαγετε γαρ τους ανδρας τουτους, ουτε
ἱεροσυλους ουτε βλασφημουντας την θεον[5] ὑμων.[6] 38 Ει μεν ουν Δημητριος και οἱ συν
αυτω τεχνιται εχουσιν προς τινα λογον,[7] αγοραιοι αγονται, και ανθυπατοι εισιν· εγκαλει-
τωσαν[8] αλληλοις. 39 Ει δε τι περι ἑτερων[9] επιζητειτε,[10] εν τη εννομω εκκλησια επιλυθη-
σεται. 40 Και γαρ κινδυνευομεν εγκαλεισθαι στασεως, περι της σημερον, μηδενος αιτιου
ὑπαρχοντος περι οὗ ου[11] δυνησομεθα αποδουναι[12] λογον[13] της συστροφης ταυτης." 41 Και
ταυτα ειπων απελυσεν την εκκλησιαν.

[Paul makes his own plans]

[Greece]

20.1 Μετα δε το παυσασθαι τον θορυβον, προσκαλεσαμενος[14] ὁ Παυλος τους μαθητας και[15]
ασπασαμενος, εξηλθεν πορευθηναι[16] εις την[17] Μακεδονιαν. 2 Διελθων δε τα μερη εκεινα και
παρακαλεσας αυτους λογω πολλω, ηλθεν εις την Ἑλλαδα. 3 Ποιησας τε μηνας τρεις, γενο-
μενης επιβουλης αυτω[18] ὑπο των Ιουδαιων, μελλοντι αναγεσθαι εις την Συριαν, εγενετο
γνωμη[19] του ὑποστρεφειν δια Μακεδονιας. 4 Συνειπετο δε αυτω αχρι της Ασιας[20] Σωπα-
τρος[21] Βερροιαιος,[22] Θεσσαλονικεων[23] δε Αρισταρχος και Σεκουνδος, και Γαιος Δερβαιος,
και Τιμοθεος, Ασιανοι δε Τυχικος και Τροφιμος· 5 οὗτοι[24] προελθοντες[25] εμενον ἡμας εν
Τρωαδι. 6 Ἡμεις δε εξεπλευσαμεν μετα τας ἡμερας των αζυμων απο Φιλιππων, και ηλθομεν
προς αυτους εις την Τρωαδα αχρις[26] ἡμερων πεντε, οὗ[27] διετριψαμεν ἡμερας ἑπτα.

[Troas]

---

[1] ανθρωπος $\mathbf{f}^{35}$ D [92%] HF,RP,OC,TR,CP || ανθρωπων ℵA,B [8%] NU
[2] νεωκορον *rell* || νεοκορον [25%] || ναοκορον D
[3] θεας $\mathbf{f}^{35}$ [94%] HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B,D [6%] NU
[4] πρασσειν *rell* || πραττειν [10%] TR || πρασσιν ℵ || two other variants
[5] θεον *rell* || θεαν D [15%] OC,TR
[6] υμων $\mathbf{f}^{35}$ [90%] HF,RP,OC,TR,CP || ημων ℵA,B,D [10%] NU
[7] εχουσιν προς τινα λογον $\mathbf{f}^{35}$ ℵA,B [95%] HF,RP,OC,CP,NU || ~ 2341 [5%] TR
[8] εγκαλειτωσαν *rell* || εγκαλητωσαν [20%] || εγκαλιτωσαν D [1%]
[9] περι ετερων $\mathbf{f}^{35}$ ℵA,D (92.7%) HF,RP,OC,TR,CP || περαιτερω B (4.7%) NU || περετερω (1.1%) || περετερον (0.6%) || three other variants (0.9%)
[10] επιζητειτε *rell* || επιζητειται ℵ [13%] || ζητειτε [2%] || one other variant
[11] ου $\mathbf{f}^{35}$ ℵA,B [90%] HF,RP,CP[NU] || --- D [10%] OC,TR
[12] αποδουναι $\mathbf{f}^{35}$ ℵA,B,D [20%] OC,TR,NU || δουναι [80%] HF,RP,CP || two other variants
[13] λογον $\mathbf{f}^{35}$ D [93%] HF,RP,OC,TR,CP || 1 περι ℵA,B [7%] NU
[14] προσκαλεσαμενος $\mathbf{f}^{35}$ A,D [95%] HF,RP,OC,TR,CP || μεταπεμψαμενος ℵB [3%] NU || μεταστειλαμενος [2%]
[15] και $\mathbf{f}^{35}$ [93%] HF,RP,OC,TR,CP || 1 παρακαλεσας A,B(D) [6%] NU || 1 παρακαλεσας 1 ℵ [1%] || one other variant
[16] πορευθηναι $\mathbf{f}^{35}$ [95%] HF,RP,OC,TR,CP || πορευεσθαι ℵA,B [3%] NU || --- D [2%]
[17] την $\mathbf{f}^{35}$ A [80%] HF,RP,TR,CP || --- ℵB,D [20%] OC,NU
[18] επιβουλης αυτω $\mathbf{f}^{35}$ ℵA,B [20%] NU || ~ 21 D [80%] HF,RP,OC,TR,CP
[19] γνωμη $\mathbf{f}^{35}$ [93%] HF,RP,OC,TR,CP || γνωμης ℵA,B [7%] NU || D is wild
[20] αχρι της ασιας $\mathbf{f}^{35}$ A (97%) HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵB (1.1%) NU || μεχρι 23 D (0.6%) || 12 μακεδονιας (1.3%)
[21] σωπατρος $\mathbf{f}^{35}$ [95%] HF,RP,OC,TR || 1 πυρρου ℵA,B,D [5%] CP,NU
[22] βερροιαιος $\mathbf{f}^{35}$ [25%] || βεροιαιος A,B [35%] HF,RP,OC,TR,CP,NU || βηροιαιος [30%] || βερυαιος (D) [9%] || βεροιος ℵ || two other spellings
[23] θεσσαλονικεων *rell* || θεσσαλονικαιων ℵ [10%] || θεσαλονικαιων [10%] || three other variants
[24] ουτοι $\mathbf{f}^{35}$ D [94%] HF,RP,OC,TR,CP || 1 δε ℵA,B [6%] NU
[25] προελθοντες $\mathbf{f}^{35}$ D [45%] OC,TR,NU || προσελθοντες ℵA^{v}B [55%] HF,RP,CP
[26] αχρις $\mathbf{f}^{35}$ [58%] HF,OC,TR || αχρι A,B [40%] RP,CP,NU || απο ℵ [1%] || two other variants || D is wild
[27] ου $\mathbf{f}^{35}$ B [98%] HF,RP,OC,TR,CP || οπου ℵA [2%] NU || εν η D

7 Εν δε τη μια των σαββατων, συνηγμενων των μαθητων[1] κλασαι[2] αρτον, ὁ Παυλος
διελεγετο αυτοις, μελλων[3] εξιεναι τη επαυριον παρετεινεν τε τον λογον μεχρι μεσονυκτιου.
8 Ησαν δε λαμπαδες ἱκαναι εν τω ὑπερωω οὗ ημεν[4] συνηγμενοι. 9 Καθημενος[5] δε τις νεα-
νιας ονοματι Ευτυχος επι της θυριδος, καταφερομενος ὑπνω βαθει, διαλεγομενου του Παυ-
λου επι πλειον· κατενεχθεις απο[6] του ὑπνου επεσεν απο του τριστεγου κατω και ηρθη νεκ-
ρος. 10 Καταβας δε ὁ Παυλος επεπεσεν αυτω, και συμπεριλαβων[7] ειπεν, "Μη θορυβεισθε,[8]
ἡ γαρ ψυχη αυτου εν αυτω εστιν!" 11 Αναβας δε και κλασας[9] αρτον και γευσαμενος, εφ'
ἱκανον τε ὁμιλησας αχρις[10] αυγης—οὑτως εξηλθεν! 12 (Ηγαγον δε τον παιδα ζωντα, και
παρεκληθησαν ου μετριως.)

13 Ἡμεις δε προσελθοντες[11] επι το πλοιον ανηχθημεν εις[12] την Ασσον,[13] εκειθεν
μελλοντες αναλαμβανειν τον Παυλον—οὑτως γαρ ἦν διατεταγμενος,[14] μελλων αυτος πεζευ-
ειν. 14 Ὡς δε συνεβαλεν[15] ἡμιν εις την Ασσον αναλαβοντες αυτον ηλθομεν εις Μιτυλη-
νην.[16] 15 Κακειθεν αποπλευσαντες, τη επιουση κατηντησαμεν αντικρυ[17] Χιου, τη δε ἑτερα
παρεβαλομεν εις Σαμον, και μειναντες εν Τρωγυλιω·[18,19] τη εχομενη[20] ηλθομεν εις Μιλητον.
16 (Εκρινεν[21] γαρ ὁ Παυλος παραπλευσαι την Εφεσον, ὁπως μη γενηται αυτω χρονοτριβησαι
εν τη Ασια, εσπευδεν γαρ, ει δυνατον ἦν[22] αυτω, την ἡμεραν της Πεντηκοστης γενεσθαι
εις Ἱεροσολυμα.)

[Miletus]

17 Απο δε της Μιλητου πεμψας εις Εφεσον μετεκαλεσατο τους πρεσβυτερους της
εκκλησιας. 18 Ὡς δε παρεγενοντο προς αυτον, ειπεν αυτοις: "'Ὑμεις επιστασθε απο πρω-
της ἡμερας'[23] ἧς επεβην εις την Ασιαν, πως μεθ' ὑμων τον παντα χρονον εγενομην, 19 δου-
λευων τω Κυριω μετα πασης ταπεινοφροσυνης, και πολλων[24] δακρυων και πειρασμων, των
συμβαντων[25] μοι εν ταις επιβουλαις των Ιουδαιων· 20 ὡς ουδεν ὑπεστειλαμην των συμφε-
ροντων του μη αναγγειλαι ὑμιν και διδαξαι ὑμας δημοσια και κατ' οικους, 21 διαμαρ-
τυρομενος[26] Ιουδαιοις τε και Ἑλλησιν την εις[27] Θεον μετανοιαν και πιστιν την[28] εις τον

---

[1] των μαθητων **f**[35] [93%] HF,RP,OC,TR,CP || ημων ℵA,B,D [7%] NU
[2] κλασαι **f**[35] ℵA,B [95%] HF,RP,OC,CP,NU || του 1 D [5%] TR
[3] μελλων *rell* || μελλον [12%]
[4] ημεν **f**[35] ℵA,B,D [85%] HF,RP,OC,CP,NU || ησαν [15%] TR
[5] καθημενος **f**[35] [96%] HF,RP,OC,TR,CP || καθεζομενος ℵA,B,D [4%] NU
[6] απο *rell* || υπο D [30%]
[7] συμπεριλαβων *rell* || συνπεριλαβων ℵA,B,D [15%] || συμπαραλαβων [5%]
[8] θορυβεισθε *rell* || θορυβησθε [5%] CP || θορυβεισθαι B,C [4%] || θορυβισθαι D [1%]
[9] κλασας **f**[35] [97%] HF,RP,OC,TR,CP || 1 τον ℵA,B,C,D [3%] NU
[10] αχρις **f**[35] (C)D [97%] HF,OC,TR,CP || αχρι ℵA,B [3%] RP,NU || one other variant
[11] προσελθοντες **f**[35] A,B [85%] HF,RP || προελθοντες ℵC [15%] OC,TR,CP,NU || κατελθοντες D
[12] εις **f**[35] D [95%] HF,RP,OC,TR,CP || επι ℵA,B,C [5%] NU
[13] ασσον *rell* || ασον [10%] || θασον [15%] || θασσον [5%] || two other spellings
[14] ην διατεταγμενος **f**[35] D [96%] HF,RP,OC,TR,CP || ~ 21 ℵA(B) [4%] NU || ~ εντεταλμενος 1 C
[15] συνεβαλεν **f**[35] C,D [90%] HF,RP,OC,TR,CP || συνεβαλλεν A,B [10%] NU || συνεβαλλον ℵ
[16] μιτυληνην *rell* || μιτυλινην A [11%] CP || at least six further spellings
[17] αντικρυ **f**[35] [82%] HF,RP,OC,TR,CP || αντικρυς ℵA,B,C,D [18%] NU
[18] τρωγυλιω **f**[35] [20%] OC || τρωγυλλιω [30%] HF,RP,TR || τρογυλιω [13%] || τρογυλλιω [18%] || τρογγυλιω [13%] CP || --- ℵA,B,C (6.1%) NU || seven other spellings D [2%]
[19] και μειναντες εν τρωγυλιω **f**[35] D (93.8%) HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B,C (6.2%) NU
[20] τη εχομενη **f**[35] (85.4%) HF,RP,OC,TR,CP || 1 δε 2 ℵA,B,C (4%) NU || 1 ερχομενη D (9.1%) || 1 δε ερχομενη (1.3%) || two other variants
[21] εκρινεν **f**[35] [95%] HF,RP,OC,TR,CP || κεκρικει ℵA,C [4%] NU || κεκρει B || καικικρι D
[22] ην **f**[35] [95%] HF,RP,OC,TR,CP || ειη ℵA,B,C [4%] NU || εις D || --- [1%]
[23] ημερας **f**[35] [20%] || 1 αφ ℵA,B,C(D) [80%] HF,RP,OC,TR,CP,NU
[24] πολλων **f**[35] C [97%] HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B,D [3%] NU
[25] συμβαντων (D) *rell* || συμβαινοντων C [15%] || συμβεβηκατων [1%]
[26] διαμαρτυρομενος *rell* || διαμαρτυραμενος [30%] || διαμαρτυρουμενος D [1%]
[27] εις **f**[35] ℵB,C [45%] NU || 1 τον A,D [55%] HF,RP,OC,TR,CP (OC is in small print)
[28] την **f**[35] [96%] HF,RP,OC,TR || --- ℵA,B,C(D) [4%] CP,NU

Κυριον ἡμων Ιησουν.[1] 22 Και νυν ιδου, εγω δεδεμενος[2] τω πνευματι πορευομαι εις Ἱερουσαλημ, τα εν αυτη συναντησοντα[3] μοι μη ειδως, 23 πλην ὁτι το Πνευμα το Ἁγιον κατα πολιν διαμαρτυρεται,[4] λεγον[5] ὁτι δεσμα με και θλιψεις[6] μενουσιν. 24 Αλλ' ουδενος λογον[7] ποιουμαι, ουδε εχω[8] την ψυχην μου[9] τιμιαν εμαυτω, ὡς[10] τελειωσαι τον δρομον μου μετα χαρας,[11] και την διακονιαν ἣν ελαβον παρα του Κυριου Ιησου διαμαρτυρασθαι το ευαγγελιον της χαριτος του Θεου.

25 "Και νυν ιδου, εγω οιδα ὁτι ουκετι οψεσθε το προσωπον μου ὑμεις παντες εν οἷς διηλθον κηρυσσων την βασιλειαν του Θεου.[12] 26 Διο[13] μαρτυρομαι ὑμιν εν τη σημερον ἡμερα ὁτι καθαρος εγω[14] απο του αἱματος παντων· 27 ου γαρ ὑπεστειλαμην του μη αναγγειλαι ὑμιν πασαν την βουλην του Θεου.[15] 28 Προσεχετε[16] ουν[17] ἑαυτοις και παντι τω ποιμνιω, εν ᾧ ὑμας το Πνευμα το Ἁγιον εθετο επισκοπους, ποιμαινειν την εκκλησιαν του Κυριου και Θεου[18] ἣν περιεποιησατο δια του ιδιου αἱματος.[19] 29 Εγω γαρ[20] οιδα τουτο,[21] ὁτι εισελευσονται μετα την αφιξιν μου λυκοι βαρεις εις ὑμας, μη φειδομενοι του ποιμνιου. 30 Και εξ ὑμων αυτων αναστησονται ανδρες, λαλουντες διεστραμμενα, του αποσπαν τους μαθητας οπισω αυτων. 31 Διο γρηγορειτε, μνημονευοντες ὁτι τριετιαν νυκτα και ἡμεραν ουκ επαυσαμην, μετα δακρυων, νουθετων ἑνα ἑκαστον.

32 "Και τα νυν παρατιθεμαι ὑμας, αδελφοι,[22] τω Θεω και τω λογω της χαριτος αυτου, τω δυναμενω εποικοδομησαι[23] και δουναι ὑμιν[24] κληρονομιαν εν τοις ἡγιασμενοις πασιν. 33 Αργυριου ἢ χρυσιου ἢ ἱματισμου ουδενος επεθυμησα. 34 Αυτοι[25] γινωσκετε ὁτι ταις χρειαις μου, και τοις ουσιν μετ' εμου, ὑπηρετησαν αἱ χειρες αὗται. 35 Παντα ὑπεδειξα ὑμιν ὁτι οὑτως κοπιωντας δει αντιλαμβανεσθαι των ασθενουντων, μνημονευειν τε του λογου[26] του Κυριου Ιησου ὁτι αυτος ειπεν, 'Μακαριον εστιν μαλλον διδοναι[27] ἢ λαμβανειν'."

36 Και ταυτα ειπων, θεις τα γονατα αυτου, συν πασιν αυτοις προσηυξατο. 37 Ἱκανος δε κλαυθμος εγενετο[28] παντων, και επιπεσοντες επι τον τραχηλον του Παυλου κατεφιλουν

---

[1] ιησουν **f**^{35} B [75%] HF,RP,NU || 1 χριστον ℵA,C(D) [25%] OC,TR,CP (OC is in small print)

[2] εγω δεδεμενος **f**^{35} D [95%] HF,RP,OC,TR,CP || ~ 21 ℵA,B,C [5%] NU

[3] συναντησοντα *rell* || συναντησαντα A,D [30%] || συμβησομενα C [2%]

[4] διαμαρτυρεται **f**^{35} [79%] HF,RP,OC,TR || 1 μοι ℵA,B,C,D [15%] CP,NU || διαμεμαρτυρηται [2%] || διεμαρτυρατο μοι A [2%] || three other variants [2%]

[5] λεγον *rell* || λεγων D [30%]

[6] με και θλιψεις **f**^{35} [83%] HF,RP,OC,TR,CP || ~ 231 (ℵ)A(B)C(D) [17%] NU

[7] λογον **f**^{35} A,D (89.9%) HF,RP,OC,TR,CP || λογου ℵB,C (2.9%) NU || τουτων 1 (6.9%) || one other variant

[8] ποιουμαι ουδε εχω **f**^{35} (95.6%) HF,RP,OC,TR,CP || ~ 321 A(D) (2.3%) || 1 ℵB,C (1.5%) NU

[9] μου **f**^{35} D (87%) HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B,C (13%) NU

[10] ως *rell* || ωστε [20%] || ως το C || του D

[11] μετα χαρας **f**^{35} C (97.1%) HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B,D (2.9%) NU [Observe how the attestation in ( ) fluctuates among these four variant sets, all in one verse.]

[12] του θεου **f**^{35} [97%] HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B,C [3%] NU || 1 ιησου D

[13] διο **f**^{35} C [80%] HF,OC,TR || διοτι ℵA,B [20%] RP,NU || 1 και CP || αχρι ουν D

[14] εγω **f**^{35} A [94%] HF,RP,OC,TR,CP || ειμι ℵB,C,D [5%] NU || 1 ειμι [1%]

[15] υμιν πασαν την βουλην του θεου **f**^{35} A [97%] HF,RP,OC,TR,CP || ~ 234561 ℵB,C(D) [3%] NU

[16] προσεχετε *rell* || προσεχεται D [15%]

[17] ουν **f**^{35} C [97%] HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B,D [3%] NU

[18] κυριου και θεου **f**^{35} [89%] *Lect*,HF,RP,OC,CP || 3 ℵB [7%] syr,TR,NU || 1 A,C,D [4%] it,cop

[19] ιδιου αιματος **f**^{35} [95%] HF,RP,OC,TR,CP || ~ 2 του 1 ℵA,B,C,D [5%] NU

[20] εγω γαρ **f**^{35} (95.8%) HF,RP,OC,TR,CP || 1 ℵA,C,D (4%) NU || ~ οτι 1 B

[21] τουτο **f**^{35} (92.3%) HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B,C,D (7.7%) NU

[22] αδελφοι **f**^{35} C [96%] HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B,D [4%] NU

[23] εποικοδομησαι **f**^{35} [96%] HF,RP,OC,TR,CP || οικοδομησαι ℵA,B,C(D) [4%] NU

[24] υμιν **f**^{35} [96%] HF,RP,OC,TR,CP || την ℵA,B [2%] NU || 1 την C [1%] || --- D [1%]

[25] αυτοι **f**^{35} ℵA,B,C [85%] HF,RP,OC,CP,NU || 1 δε [5%] TR || 1 γαρ [10%]

[26] του λογου **f**^{35} [22%] || των λογων ℵA,B,C,D [23%] HF,RP,TR,NU || τον λογον [55%] OC,CP

[27] μαλλον διδοναι *rell* || ~ 21 [8%] TR

[28] κλαυθμος εγενετο **f**^{35} ℵA,B,C,D [20%] NU || ~ 21 [80%] HF,RP,OC,TR,CP

αυτον, 38 οδυνωμενοι μαλιστα επι τω λογω ᾧ ειρηκει, ὁτι ουκετι μελλουσιν το προσωπον
αυτου θεωρειν. Προεπεμπον δε αυτον εις το πλοιον.[1]

[Paul is warned—<u>again</u>]

21.1 Ὡς δε εγενετο αναχθηναι ἡμας αποσπασθεντας απ' αυτων, ευθυδρομησαντες
ηλθομεν εις την Κω,[2] τη δε ἑξης εις την Ῥοδον, κακειθεν εις Παταρα. 2 Και εὑροντες
πλοιον διαπερων[3] εις Φοινικην, επιβαντες ανηχθημεν. 3 Αναφανεντες[4] δε την Κυπρον και
καταλιποντες[5] αυτην ευωνυμον, επλεομεν εις Συριαν και κατηχθημεν[6] εις Τυρον, εκεισε
γαρ ἠν το πλοιον[7] αποφορτιζομενον τον γομον. 4 Και ανευροντες[8] μαθητας, επεμειναμεν
αυτου ἡμερας ἑπτα· οἱτινες τω Παυλω ελεγον δια του Πνευματος μη αναβαινειν[9] εις
Ἱερουσαλημ.[10] 5 Ὁτε δε εγενετο ἡμας εξαρτισαι τας ἡμερας, εξελθοντες επορευομεθα, προπεμ-
ποντων ἡμας παντων, συν γυναιξιν και τεκνοις, ἑως εξω της πολεως, και θεντες τα γονατα
επι τον αιγιαλον προσηυξαμεθα.[11] 6 Και ασπασαμενοι αλληλους,[12] επεβημεν[13] εις το πλοιον,
εκεινοι δε ὑπεστρεψαν εις τα ιδια.

7 Ἡμεις δε τον πλουν διανυσαντες απο Τυρου, κατηντησαμεν εις Πτολεμαιδα· και
ασπασαμενοι τους αδελφους εμειναμεν ἡμεραν μιαν παρ' αυτοις. 8 Τη δε επαυριον εξελ-
θοντες, ηλθομεν[14] εις Καισαρειαν· και εισελθοντες εις τον οικον Φιλιππου του ευαγγε-
λιστου[15] (οντος εκ των ἑπτα), εμειναμεν παρ' αυτω. 9 (Τουτω δε ησαν θυγατερες παρθενοι
τεσσαρες[16] προφητευουσαι.)

[Agabus]

10 Επιμενοντων δε ἡμων[17] ἡμερας πλειους, κατηλθεν τις απο της Ιουδαιας προφη-
της ονοματι Αγαβος. 11 Και ελθων προς ἡμας και αρας την ζωνην του Παυλου, δησας τε
αυτου[18] τους ποδας και τας χειρας[19] ειπεν, "Ταδε λεγει το Πνευμα το Ἁγιον: 'Τον ανδρα
οὗ εστιν ἡ ζωνη αὑτη οὑτως δησουσιν εν[20] Ἱερουσαλημ οἱ Ιουδαιοι, και παραδωσουσιν εις
χειρας εθνων'." 12 Ὡς δε ηκουσαμεν ταυτα, παρεκαλουμεν, ἡμεις τε και οἱ εντοπιοι, του
μη αναβαινειν αυτον εις Ἱερουσαλημ. 13 Απεκριθη τε[21] ὁ Παυλος: "Τί ποιειτε, κλαιοντες
και συνθρυπτοντες μου την καρδιαν? Εγω γαρ ου μονον δεθηναι, αλλα και αποθανειν εις

---

[1] CP omits the last sentence.

[2] κω $\mathbf{f}^{35}$ ℵA,B,C,D [50%] OC,CP,NU || κων [50%] HF,RP,TR

[3] διαπερων *rell* || διαπερον [10%] CP || two other variants

[4] αναφανεντες $\mathbf{f}^{35}$ A,C [92%] HF,RP,OC,CP || αναφαναντες ℵB [8%] TR,NU

[5] καταλιποντες *rell* || καταλειποντες A [15%]

[6] κατηχθημεν $\mathbf{f}^{35}$ C [87%] HF,RP,OC,TR,CP || κατηλθομεν ℵA,B [3%] NU || --- [10%]

[7] ην το πλοιον $\mathbf{f}^{35}$ [95%] HF,RP,OC,TR,CP || ~ 231 ℵA,B,C [5%] NU

[8] και ανευροντες $\mathbf{f}^{35}$ [90%] HF,RP,CP || 12 τους [1%] OC,TR || ~ 2 δε τους ℵA,B,C [4%] NU || 1 ευροντες [5%] (OC is in small print)

[9] αναβαινειν $\mathbf{f}^{35}$ [98%] HF,RP,OC,TR,CP || επιβαινειν (ℵ)A,B,C [2%] NU

[10] ιερουσαλημ $\mathbf{f}^{35}$ [95%] HF,RP,TR,CP || ιεροσολυμα ℵA,B,C [5%] OC,NU

[11] προσηυξαμεθα $\mathbf{f}^{35}$ [95%] HF,RP,OC,TR,CP || προσευξαμενοι ℵA,B,C [5%] NU

[12] και ασπασαμενοι αλληλους $\mathbf{f}^{35}$ [96%] HF,RP,OC,TR,CP || ~ απησπασαμεθα 31 ℵ(A)B(C) [4%] NU

[13] επεβημεν $\mathbf{f}^{35}$ [93%] HF,RP,OC,TR,CP || ανεβημεν ℵA,C [4%] NU || ενεβημεν B [3%] || one other variant

[14] ηλθομεν $\mathbf{f}^{35}$ ℵA(B)C (38.8%) OC,CP,NU || οι περι τον παυλον ηλθον (46.4%) HF,RP,TR || οι περι τον παυλον ηλθομεν (13.3%) || οι αποστολοι (απο τυρου) ηλθον (1.1%) || one other reading (0.4%)
The third variant would appear to be a not very felicitous conflation. The first variant best fits the context—since the beginning of the chapter, and before, the main participants have been presented in the first person plural. The closest finite verb on each side of the variant in question is εμειναμεν, 1st plural. The information in the second variant is unnecessary but not objectionable; if it were original there would be no need to change it. Of course, if the first variant were original there would be no need to change it either, unless some felt it was time to remind the reader who "we" was referring to. More likely it was the influence of the Lectionaries, since they have precisely the second variant (while all three ancient versions have the first one).

[15] ευαγγελιστου *rell* || 1 του [5%] TR

[16] θυγατερες παρθενοι τεσσαρες $\mathbf{f}^{35}$ [94%] HF,RP,OC,TR,CP || ~ 132 ℵA,B [5%] NU || ~ 213 C || one other variant

[17] ημων $\mathbf{f}^{35}$ (84.6%) HF,RP,OC,TR,CP || --- A,B,C (14.4%) NU || αυτων ℵ (0.4%) || two other variants (0.6%)

[18] τε αυτου $\mathbf{f}^{35}$ [89%] HF,RP,OC,TR,CP || εαυτου ℵA,B,C,D [10%] NU || 2 [1%]

[19] τους ποδας και τας χειρας $\mathbf{f}^{35}$ ℵB,C,D [85%] HF,RP,OC,CP,NU || ~ 45312 A [15%] TR

[20] εν *rell* || εις D [1%] OC

[21] απεκριθη τε $\mathbf{f}^{35}$ [92%] HF,RP,OC,CP || 1 δε [5%] TR || ~ τοτε 1 ℵA,B [2%] NU || ~ τοτε 1 δε C [1%] || D is wild

Ἱερουσαλημ, ἑτοιμως εχω[1] ὑπερ του ονοματος του Κυριου Ιησου.” 14 Μη πειθομενου δε αυτου, ἡσυχασαμεν ειποντες, “Το θελημα του Κυριου[2] γενεσθω”.[3]

[Jerusalem]

15 Μετα δε τας ἡμερας ταυτας επισκευασαμενοι[4] ανεβαινομεν εις Ἱερουσαλημ.[5] 16 Συνηλθον δε και των μαθητων απο Καισαρειας συν ἡμιν, αγοντες[6] παρ’ ᾧ ξενισθωμεν, Μνασωνι τινι Κυπριω, αρχαιω μαθητη. 17 Γενομενων δε ἡμων εις Ἱεροσολυμα, ασμενως εδεξαντο[7] ἡμας οἱ αδελφοι. 18 Τη δε επιουση εισηει ὁ Παυλος, συν ἡμιν, προς Ιακωβον, παντες τε παρεγενοντο οἱ πρεσβυτεροι. 19 Και ασπασαμενος αυτους, εξηγειτο καθ’ ἑν ἑκαστον ὧν εποιησεν ὁ Θεος εν τοις εθνεσιν δια της διακονιας αυτου.

[Paul submits to a false agenda]

20 Οἱ δε ακουσαντες[8] εδοξαζον τον Κυριον,[9] ειποντες[10] αυτω: “Θεωρεις, αδελφε, ποσαι μυριαδες εισιν Ιουδαιων[11] των πεπιστευκοτων, και παντες ζηλωται του νομου ὑπαρχουσιν· 21 κατηχηθησαν δε περι σου ὁτι αποστασιαν διδασκεις απο Μωυσεος[12] τους κατα τα εθνη παντας Ιουδαιους, λεγων μη περιτεμνειν αυτους τα τεκνα μηδε τοις εθεσιν[13] περιπατειν. 22 Τί ουν εστιν? Παντως δει πληθος συνελθειν·[14] ακουσονται γαρ[15] ὁτι εληλυθας. 23 Τουτο ουν ποιησον ὃ σοι λεγομεν: Εισιν ἡμιν ανδρες τεσσαρες ευχην εχοντες εφ’ ἑαυτων. 24 Τουτους παραλαβων ἁγνισθητι συν αυτοις, και δαπανησον[16] επ’ αυτοις ἱνα ξυρησωνται[17] την κεφαλην, και γνωσιν[18] παντες ὁτι ὧν κατηχηνται περι σου ουδεν εστιν· αλλα στοιχεις και αυτος τον νομον φυλασσων.[19] 25 Περι δε των πεπιστευκοτων εθνων ἡμεις επεστειλαμεν, κριναντες μηδεν τοιουτον τηρειν αυτους, ει μη[20] φυλασσεσθαι αυτους το τε ειδωλοθυτον και το[21] αἱμα και πνικτον και πορνειαν.”

[Paul arrested]

26 Τοτε ὁ Παυλος παραλαβων[22] τους ανδρας, τη εχομενη ἡμερα συν αυτοις ἁγνισθεις εισηει εις το ἱερον, διαγγελλων[23] την εκπληρωσιν των ἡμερων του ἁγνισμου, ἑως οὗ προσηνεχθη ὑπερ ἑνος ἑκαστου αυτων ἡ προσφορα. 27 Ὡς δε ημελλον[24] αἱ ἑπτα ἡμεραι συντελεισθαι, οἱ απο της Ασιας Ιουδαιοι, θεασαμενοι αυτον εν τω ἱερω, συνεχεον παντα

---

[1] εις ιερουσαλημ ετοιμως εχω *rell* || ~ 3412 A [5%] CP
[2] το θελημα του κυριου **f**^{35} D [96%] HF,RP,OC,TR,CP || ~ 3412 ℵA,B,C [4%] NU
[3] γενεσθω **f**^{35} [73%] HF,RP,TR,CP || γινεσθω C [25%] OC,NU || γεινεσθω ℵA,B,D [2%]
[4] επισκευασαμενοι **f**^{35} A,B [90%] HF,RP,OC,CP,NU || επισκευασαμενον ℵ || αποσκευασαμενοι [5%] TR || παρασκευασαμενοι C [2%] || αποταξαμενοι D || two other variants
[5] ιερουσαλημ **f**^{35} [93%] HF,RP,OC,TR,CP || ιεροσολυμα ℵA,B,C [7%] NU
[6] αγοντες *rell* || αγαγοντες CP
[7] εδεξαντο **f**^{35} [95%] HF,RP,OC,TR,CP || απεδεξαντο ℵA,B,C [5%] NU
[8] ακουσαντες *rell* || ακουοντες [23%]
[9] κυριον **f**^{35} D [70%] HF,RP,OC,TR || θεον ℵA,B,C [30%] CP,NU
[10] ειποντες **f**^{35} C,D [60%] HF,RP || ειπον τε A,B [37%] OC,TR,CP,NU || ειπαν τε ℵ [2%] || two other variants
[11] ιουδαιων **f**^{35} (88.1%) HF,RP,OC,TR,CP || εν τοις ιουδαιοις A,B,C (6.9%) NU || --- ℵ (2.1%) || των 1 (1.9%) || ιουδαιοι (0.8%) || εν τη ιουδαια D
[12] μωυσεος **f**^{35} [25%] || μωυσεως ℵB,C [45%] HF,RP,OC,NU || μωσεως A,D [30%] TR,CP
[13] εθεσιν *rell* || εθνεσιν D [15%]
[14] δει πληθος συνελθειν **f**^{35} D [94%] HF,RP,OC,TR,CP || ~ 132 ℵA [4%] || --- B,C [2%] NU
[15] γαρ **f**^{35} A,D [96%] HF,RP,OC,TR,CP || --- (ℵ)B,C [4%] NU
[16] δαπανησον *rell* || δαπανισον [14%]
[17] ξυρησωνται **f**^{35} A,C [62%] HF,RP,OC,TR,CP || ξυρησονται ℵB [18%] NU || ξυρισωνται [18%] || ξυρισονται [2%] || ξυρωνται D
[18] γνωσιν **f**^{35} [95%] HF,RP,OC,TR,CP || γνωσονται ℵA,B,C,D [5%] NU
[19] τον νομον φυλασσων **f**^{35} [90%] HF,RP,OC,TR,CP || ~ 312 ℵA,B,C,D [10%] NU
[20] μηδεν τοιουτον (τοιουτο C 5.5% RP,HF) τηρειν αυτους ει μη (αλλα 4.6%) **f**^{35} (C)D (97.9%) (HF,RP)OC,TR,CP || --- ℵA,B (2.1%) NU
[21] το **f**^{35} [96%] HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B,C,D [4%] NU
[22] ο παυλος παραλαβων *rell* || ~ 312 [32%] || 23 D [5%]
[23] διαγγελλων *rell* || διαγγελων [25%] CP
[24] ημελλον **f**^{35} [33%] || εμελλον ℵA,B,C [60%] HF,RP,OC,TR,CP,NU || εμελλων [7%] || D is wild

τον οχλον και επεβαλον επ’ αυτον τας χειρας,[1] 28 κραζοντες: “Ανδρες Ισραηλιται, βοηθει-
τε! Οὑτος εστιν ὁ ανθρωπος ὁ κατα του λαου και του νομου και του τοπου τουτου παντας
πανταχου[2] διδασκων. Ετι τε και Ἑλληνας εισηγαγεν εις το ἱερον και κεκοινωκεν[3] τον
ἁγιον τοπον τουτον!” 29 (Ησαν γαρ ἑωρακοτες[4] Τροφιμον[5] τον Εφεσιον εν τη πολει συν
αυτω, ὃν ενομιζον ὁτι εις το ἱερον εισηγαγεν ὁ Παυλος.)

30 Εκινηθη τε ἡ πολις ὁλη και εγενετο συνδρομη του λαου. Και επιλαβομενοι του
Παυλου εἱλκον αυτον εξω του ἱερου, και ευθεως εκλεισθησαν αἱ θυραι. 31 Ζητουντων δε[6]
αυτον αποκτειναι, ανεβη φασις τω χιλιαρχω της σπειρας[7] ὁτι ὁλη συγκεχυται[8] Ἱερουσα-
λημ· 32 ὃς εξαυτης παραλαβων στρατιωτας και ἑκατονταρχους,[9] κατεδραμεν επ’ αυτους· οἱ
δε, ιδοντες τον χιλιαρχον και τους στρατιωτας, επαυσαντο τυπτοντες τον Παυλον. 33 Εγ-
γισας δε[10] ὁ χιλιαρχος επελαβετο αυτου, και εκελευσεν δεθηναι ἁλυσεσιν δυσιν, και επυν-
θανετο τίς αν[11] ειη και τί εστιν πεποιηκως. 34 Αλλοι δε αλλο τι εβοων[12] εν τω οχλω· μη
δυναμενος δε[13] γνωναι το ασφαλες, δια τον θορυβον, εκελευσεν αγεσθαι αυτον εις την
παρεμβολην. 35 Ὁτε δε εγενετο επι τους αναβαθμους, συνεβη βασταζεσθαι αυτον ὑπο των
στρατιωτων, δια την βιαν του οχλου. 36 Ηκολουθει[14] γαρ το πληθος του λαου κραζον,[15]
“Αιρε αυτον!”

37 Μελλων δε[16] εις την παρεμβολην εισαγεσθαι,[17] ὁ Παυλος λεγει τω χιλιαρχω, “Ει
εξεστιν μοι ειπειν[18] προς σε?” Ὁ δε εφη: “‘Ελληνιστι γινωσκεις? 38 Ουκ αρα συ εἶ ὁ Αι-
γυπτιος ὁ προ τουτων των ἡμερων αναστατωσας και εξαγαγων εις την ερημον τους τετρα-
κισχιλιους ανδρας των Σικαριων?” 39 Ειπεν δε ὁ Παυλος, “Εγω ανθρωπος μεν ειμι Ιουδαι-
ος, Ταρσευς της Κιλικιας, ουκ ασημου[19] πολεως πολιτης· δεομαι δε[20] σου, επιτρεψον μοι
λαλησαι προς τον λαον”. 40 Επιτρεψαντος δε αυτου, ὁ Παυλος ἑστως επι των αναβαθμων
κατεσεισεν τη χειρι τω λαω· πολλης δε σιγης γενομενης, προσεφωνει[21] τη Ἑβραιδι διαλεκτω
λεγων:

[Paul addresses the mob]

22.1 “Ανδρες αδελφοι και πατερες, ακουσατε μου της προς υμας νυνι[22] απολογιας”.
2 Ακουσαντες δε ὁτι τη Ἑβραιδι διαλεκτω προσεφωνει[23] αυτοις, μαλλον παρεσχον ἡσυχιαν.
Και φησιν: 3 “Εγω μεν[24] ειμι ανηρ Ιουδαιος, γεγεννημενος[25] εν Ταρσω της Κιλικιας,

---

[1] επ αυτον τας χειρας **f**35 ℵA,B,C,D [75%] NU || ~ 3412 [25%] HF,RP,OC,TR,CP
[2] πανταχου **f**35 [90%] HF,RP,OC,TR,CP || πανταχη ℵA,B,C,D [10%] NU || one other variant
[3] κεκοινωκεν *rell* || κεκοινωνηκεν (ℵ) [20%] || εκοινωνησεν D
[4] εωρακοτες **f**35 [85%] HF,RP,OC,CP || προεωρακοτες ℵA,B,C,D [10%] TR,NU || εορακατες [5%]
[5] τροφιμον *rell* || τροφημον [18%]
[6] δε **f**35 [97%] HF,RP,OC,TR,CP || τε ℵA,B [3%] NU || και D
[7] σπειρας **f**35 [30%] || σπειρης (ℵ)A,B,D [70%] HF,RP,OC,TR,CP,NU
[8] συγκεχυται **f**35 [98%] HF,RP,OC,TR,CP || συγχυννεται (ℵA)B(D) [2%] NU || two other variants
[9] εκατονταρχους **f**35 [96%] HF,RP,OC,TR,CP || εκατονταρχας ℵA,B,D [3%] NU || εκατονταρχην [1%]
[10] εγγισας δε **f**35 [92%] HF,RP,OC,CP || ~ τοτε 1 ℵA,B,D [8%] TR,NU
[11] αν **f**35 [96%] HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B,D [4%] NU
[12] εβοων **f**35 [77%] HF,RP,OC,TR,CP || εβοουν [15%] || επεφωνουν ℵA,B,D [6%] NU || επιβοων [2%]
[13] δυναμενος δε **f**35 [96%] HF,RP,OC,TR,CP || δυναμενου 2 αυτου ℵA,B(D) [4%] NU
[14] ηκολουθει *rell* || ηκολουθη [30%] || ηκολουθι ℵD [1%]
[15] κραζον **f**35 D [78%] HF,RP,OC,TR,CP || κραζοντες ℵA,B [5%] NU || κραζων [17%]
[16] δε **f**35 [40%] || τε ℵA,B,D [58%] HF,RP,OC,TR,CP,NU || --- [2%]
[17] εις την παρεμβολην εισαγεσθαι **f**35 [20%] || ~ 4123 ℵA,B,D [80%] HF,RP,OC,TR,CP,NU
[18] ειπειν **f**35 [80%] HF,RP,CP || 1 τι ℵA,B [20%] OC,TR,NU || λαλησαι D
[19] ασημου *rell* || ασιμου [35%] || --- D
[20] δε *rell* || --- [20%]
[21] προσεφωνει **f**35 [40%] RP || προσεφωνησεν ℵA,B,D [60%] HF,OC,TR,CP,NU
[22] νυνι **f**35 ℵA,B(D) [95%] HF,RP,OC,CP,NU || νυν [5%] TR
[23] προσεφωνει *rell* || προσφωνει D [40%] || προσεφωνησεν [3%] || προσφωνησεν [3%]
[24] μεν **f**35 [96%] HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B,D [4%] NU
[25] γεγεννημενος (D) *rell* || γεγενημενος [25%]

ανατεθραμμενος δε εν τη πολει ταυτη παρα τους ποδας Γαμαλιηλ, πεπαιδευμενος κατα[1] ακριβειαν του πατρωου νομου, ζηλωτης ὑπαρχων του Θεου, καθως παντες ὑμεις εστε σημερον· 4 ὃς ταυτην την Ὁδον εδιωξα αχρι θανατου, δεσμευων και παραδιδους εις φυλακας ανδρας τε και γυναικας, 5 ὡς και[2] ὁ αρχιερευς μαρτυρει μοι[3] και παν το πρεσβυτεριον·[4] παρ’ ὧν και επιστολας δεξαμενος προς τους αδελφους εις Δαμασκον επορευομην, αξων και τους εκεισε οντας δεδεμενους εις Ἱερουσαλημ, ἱνα τιμωρηθωσιν. 6 Εγενετο δε μοι πορευομενω και εγγιζοντι[5] τη Δαμασκω, περι μεσημβριαν, εξαιφνης εκ του ουρανου περιαστραψαι φως ἱκανον περι εμε. 7 Επεσον[6] τε εις το εδαφος και ηκουσα φωνης λεγουσης μοι, ‘Σαουλ, Σαουλ, τί με διωκεις?’ 8 Εγω δε απεκριθην, ‘Τίς εἶ, Κυριε?’ Ειπεν τε προς με, ‘Εγω ειμι Ιησους ὁ Ναζωραιος, ὃν συ διωκεις’. 9 Οἱ δε συν εμοι οντες το μεν φως εθεασαντο, και εμφοβοι εγενοντο·[7] την δε φωνην[8] ουκ ηκουσαν του λαλουντος μοι. 10 Ειπον δε, ‘Τί ποιησω, Κυριε?’ Ὁ δε Κυριος ειπεν προς με, ‘Αναστας πορευου εις Δαμασκον, κακει σοι λαληθησεται περι παντων ὧν τετακται[9] σοι ποιησαι’. 11 Ὡς δε ουκ ενεβλεπον απο της δοξης του φωτος εκεινου, χειραγωγουμενος ὑπο των συνοντων μοι, ηλθον εις Δαμασκον. 12 Ανανιας δε τις, ανηρ ευσεβης[10] κατα τον νομον, μαρτυρουμενος ὑπο παντων των κατοικουντων εν Δαμασκω[11] Ιουδαιων, 13 ελθων προς με και επιστας ειπεν μοι, ‘Σαουλ αδελφε, αναβλεψον!’ Καγω αυτη τη ὡρα ανεβλεψα εις αυτον. 14 Ὁ δε ειπεν: ‘Ὁ Θεος των πατερων ἡμων προεχειρισατο[12] σε γνωναι το θελημα αυτου, και ιδειν τον Δικαιον, και ακουσαι φωνην εκ του στοματος αυτου. 15 Ὁτι εση μαρτυς αυτω προς παντας ανθρωπους ὧν ἑωρακας και ηκουσας. 16 Και νυν τί μελλεις? Αναστας, βαπτισαι και απολουσαι τας ἁμαρτιας σου, επικαλεσαμενος το ονομα του Κυριου.’[13]

17 “Εγενετο δε μοι ὑποστρεψαντι εις Ἱερουσαλημ και προσευχομενου μου εν τω ἱερω, γενεσθαι με εν εκστασει 18 και ιδειν αυτον λεγοντα μοι, ‘Σπευσον και εξελθε εν ταχει εξ Ἱερουσαλημ, διοτι ου παραδεξονται σου την[14] μαρτυριαν περι εμου’. 19 Καγω ειπον: ‘Κυριε, αυτοι επιστανται ὁτι εγω ημην φυλακιζων και δαιρων[15] κατα τας συναγωγας τους πιστευοντας εις[16] σε· 20 και ὁτε εξεχειτο[17] το αἱμα Στεφανου του μαρτυρος[18] σου, και αυτος ημην εφεστως και συνευδοκων τη αναιρεσει αυτου,[19] και[20] φυλασσων τα ἱματια των αναιρουντων αυτον.’ 21 Και ειπεν προς με, ‘Πορευου, ὁτι εγω εις εθνη μακραν εξαποστελω σε’.”

[A Roman citizen]

22 Ηκουον δε αυτου αχρι τουτου του λογου, και επηραν την φωνην αυτων λεγοντες, “Αιρε απο της γης τον τοιουτον, ου γαρ καθηκεν[21] αυτον ζην!” 23 Κραυγαζοντων[22] δε[1]

---

[1] κατα *rell* || δε 1 [40%]
[2] και *rell* || --- CP
[3] μαρτυρει μοι *rell* || ~21 CP
[4] πρεσβυτεριον *rell* || πρεσβυτερειον B [25%]
[5] εγγιζοντι *rell* || εγγυζοντι CP
[6] επεσον **f**[35] (D) [45%] OC,TR,CP || επεσα אA,B [50%] HF,RP,NU || three other variants [5%]
[7] και εμφοβοι εγενοντο **f**[35] D (88.2%) HF,RP,OC,TR,CP || 12 γενομενοι (1.5%) || --- (א)A,B (10.3%) NU
[8] δε φωνην *rell* || ~21 CP
[9] περι παντων ων τετακται (B) *rell* || τι σε δει [16%] || τι σε εδει [5%] || τις σε δει [5%] || σοι δει [5%]
[10] ευσεβης **f**[35] [44%] RP,OC,TR || ευσεβεις [5%] || ευλαβης אB [50%] HF,CP,NU || --- A [1%]
[11] εν δαμασκω **f**[35] [75%] HF,OC,CP || --- אA,B [25%] RP,TR,NU (OC is in small print)
[12] προεχειρισατο *rell* || προεχειρησατο A [12%] || two other variants
[13] του κυριου **f**[35] [79%] HF,RP,OC,TR,CP || αυτου אA,B [6%] NU || 2 [15%]
[14] την **f**[35] [96%] HF,RP,OC,TR,CP || --- אA,B [4%] NU
[15] δαιρων **f**[35] [25%] CP || δερων אA,B [75%] HF,RP,OC,TR,NU
[16] εις **f**[35] [20%] || επι אA,B [80%] HF,RP,OC,TR,CP,NU
[17] εξεχειτο **f**[35] [92%] HF,RP,OC,TR,CP || εξεχυννετο אA,B [1%] NU || εξεχυνετο [2%] || at least five further spellings [5%]
[18] μαρτυρος *rell* || πρωτομαρτυρος [10%] CP
[19] τη αναιρεσει αυτου **f**[35] (97.7%) HF,RP,OC,TR,CP || --- אA,B (2.3%) NU
[20] και **f**[35] אA,B,D [25%] OC,TR,NU || --- [75%] HF,RP,CP
[21] καθηκεν *rell* || καθηκον [20%] TR || καθηκει [2%]
[22] κραυγαζοντων **f**[35] אA,B,D [82%] OC,TR,NU || κραζοντων C [16%] HF,RP,CP || three other variants [2%]

δε[1] αυτων και ῥιπτουντων[2] τα ἱματια, και κονιορτον βαλλοντων εις τον αερα, 24 εκελευσεν
ὁ χιλιαρχος αγεσθαι αυτον[3] εις την παρεμβολην, ειπων[4] μαστιξιν ανεταζεσθαι αυτον, ἵνα
επιγνω δι' ἣν αιτιαν οὕτως επεφωνουν αυτω. 25 Ὡς δε προετειναν[5] αυτον τοις ἱμασιν,
ειπεν προς τον ἑστωτα ἑκατονταρχον ὁ Παυλος, "Ει ανθρωπον Ῥωμαιον και ακατακριτον
εξεστιν ὑμιν μαστιζειν?" 26 Ακουσας δε ὁ ἑκατονταρχος,[6] προσελθων τω χιλιαρχω απηγ-
γειλεν[7] λεγων, "Ὅρα[8] τί μελλεις ποιειν, ὁ γαρ ανθρωπος οὗτος Ῥωμαιος εστιν!" 27 Προσ-
ελθων δε ὁ χιλιαρχος ειπεν αυτω, "Λεγε μοι, ει[9] συ Ῥωμαιος εἶ?" Ὁ δε εφη, "Ναι". 28
Απεκριθη τε[10] ὁ χιλιαρχος, "Εγω πολλου κεφαλαιου την πολιτειαν ταυτην εκτησαμην". Ὁ
δε Παυλος εφη, "Εγω δε και γεγεννημαι".[11] 29 Ευθεως ουν απεστησαν απ' αυτου οἱ
μελλοντες αυτον ανεταζειν· και ὁ χιλιαρχος δε[12] εφοβηθη, επιγνους ὅτι Ῥωμαιος εστιν και
ὅτι ἦν αυτον[13] δεδεκως.

[The Sanhedrin]

30 Τη δε επαυριον, βουλομενος γνωναι το ασφαλες το τί κατηγορειται υπο[14] των
Ιουδαιων, ελυσεν αυτον απο των δεσμων[15] και εκελευσεν ελθειν[16] τους αρχιερεις και παν[17]
το συνεδριον αυτων,[18] και καταγαγων τον Παυλον εστησεν εις αυτους. 23.1 Ατενισας δε ὁ
Παυλος τω συνεδριω[19] ειπεν, "Ανδρες αδελφοι, εγω παση συνειδησει αγαθη πεπολιτευμαι
τω Θεω αχρι ταυτης της ἡμερας". 2 Ὁ δε αρχιερευς Ανανιας επεταξεν τοις παρεστωσιν
αυτω τυπτειν αυτου το στομα. 3 Τοτε ὁ Παυλος προς αυτον ειπεν: "Τυπτειν σε μελλει ὁ
Θεος, τοιχε κεκονιαμενε! Και συ καθη κρινων[20] με κατα τον νομον, και παρανομων κελευεις
με τυπτεσθαι!" 4 Οἱ δε παρεστωτες ειπον,[21] "Τον αρχιερεα του Θεου λοιδορεις?" 5 Εφη τε
ὁ Παυλος: "Ουκ ηδειν, αδελφοι, ὅτι εστιν αρχιερευς· γεγραπται γαρ,[22] 'Αρχοντα του λαου
σου ουκ ερεις κακως'."

6 Γνους δε ὁ Παυλος ὅτι το ἓν μερος εστιν Φαρισαιων, το δε ἕτερον Σαδδουκαιων,[23]
εκραξεν[24] εν τω συνεδριω, "Ανδρες αδελφοι, εγω Φαρισαιος ειμι, υἱος Φαρισαιου·[25] περι
ελπιδος και αναστασεως νεκρων εγω[26] κρινομαι!" 7 Τουτο δε αυτου λαλησαντος,[27] εγενετο

---

1 δε $\mathbf{f}^{35}$ ℵD [99%] HF,RP,OC,TR,CP || τε A,B,C [1%] NU

2 ριπτουντων (B) *rell* || ριπτοντων (D) [30%] OC || two other variants

3 ο χιλιαρχος αγεσθαι αυτον $\mathbf{f}^{35}$ [20%] || ~ 4123 [74%] HF,RP,OC,TR,CP || 12 εισαγεσθαι 4 ℵA(B)C(D) [6%] NU

4 ειπων $\mathbf{f}^{35}$ [95%] HF,RP,OC,TR,CP || ειπας ℵA,B,C,D [4%] NU || ειπε δε [1%]

5 προετειναν $\mathbf{f}^{35}$ (ℵ)B [30%] OC,CP,NU || προετεινεν [30%] HF,RP,TR || προσετινεν [27%] || προσετειναν C(D) [3%] || προετεινον A [5%] || three other variants [5%]

6 εκατονταρχος $\mathbf{f}^{35}$ B [98%] HF,RP,OC,TR,CP || εκατονταρχης ℵA,C,D [2%] NU

7 τω χιλιαρχω απηγγειλεν $\mathbf{f}^{35}$ (ℵ)A(B)C(D) [20%] NU || ~ 312 [73%] HF,RP,OC,TR,CP || 12 ανηγγειλεν [2%] || ~ ανηγγειλεν 12 [5%]

8 ορα $\mathbf{f}^{35}$ D [95%] HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B,C [5%] NU

9 ει $\mathbf{f}^{35}$ [65%] HF,RP,OC,TR || --- ℵA,B,C,D [35%] CP,NU

10 τε $\mathbf{f}^{35}$ [80%] HF,RP,OC,TR,CP || δε ℵB,C [13%] NU || --- A [7%] || και (D)

11 γεγεννημαι *rell* || γεγενημαι A [18%] || γεγεννημε C [2%]

12 δε *rell* || --- ℵ [2%] CP

13 ην αυτον $\mathbf{f}^{35}$ [96%] HF,RP,OC,TR,CP || ~ 21 ℵA,B,C [4%] NU

14 υπο $\mathbf{f}^{35}$ ℵA,B,C [30%] NU || παρα [70%] HF,RP,OC,TR,CP

15 απο των δεσμων $\mathbf{f}^{35}$ (90.1%) HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B,C (9.9%) NU

16 ελθειν $\mathbf{f}^{35}$ [93%] HF,RP,OC,TR,CP || συνελθειν ℵA,B,C [5%] NU || συνεισελθειν [2%]

17 παν $\mathbf{f}^{35}$ ℵA,B,C [20%] NU || ολον [80%] HF,RP,OC,TR,CP

18 αυτων $\mathbf{f}^{35}$ [88%] HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B,C [12%] NU

19 ο παυλος τω συνεδριω $\mathbf{f}^{35}$ (85.9%) HF,RP,OC,TR,NU || 234 B (9%) CP || ~ 3412 ℵA,C (5%)

20 κρινων *rell* || κρινον [20%]

21 ειπον *rell* || ειπαν ℵB [5%] NU

22 γαρ $\mathbf{f}^{35}$ C [95%] HF,RP,OC,TR,CP || 1 οτι ℵA,B [5%] NU

23 φαρισαιων το δε ετερον σαδδουκαιων $\mathbf{f}^{35}$ [20%] || ~ 52341 ℵA,B,C [80%] HF,RP,OC,TR,CP,NU

24 εκραξεν $\mathbf{f}^{35}$ A [98%] HF,RP,OC,TR,CP || εκραζεν ℵB,C [2%] NU

25 φαρισαιου $\mathbf{f}^{35}$ [97%] HF,RP,OC,TR,CP || φαρισαιων ℵA(B)C [3%] NU

26 εγω $\mathbf{f}^{35}$ ℵA [99%] HF,RP,OC,TR,CP[NU] || --- B,C [1%]

27 λαλησαντος $\mathbf{f}^{35}$ C [86%] HF,RP,OC,TR,CP || λαλουντος B [10%] || ειποντος (ℵ)A [4%] NU

στασις των Φαρισαιων και των Σαδδουκαιων,[1] και εσχισθη το πληθος. 8 (Σαδδουκαιοι μεν
γαρ λεγουσιν μη ειναι αναστασιν, μητε[2] αγγελον μητε πνευμα, Φαρισαιοι δε ὁμολογουσιν
τα αμφοτερα.) 9 Εγενετο δε κραυγη μεγαλη, και αναστατες[3] οἱ γραμματεις[4] του μερους
των Φαρισαιων διεμαχοντο λεγοντες, "Ουδεν κακον εὑρισκομεν εν τω ανθρωπω τουτω· ει
δε[5] πνευμα ελαλησεν αυτω ἢ αγγελος, μη θεομαχωμεν!"[6] 10 Πολλης δε γενομενης στασεως,[7]
ευλαβηθεις[8] ὁ χιλιαρχος μη διασπασθη ὁ Παυλος ὑπ' αυτων, εκελευσεν το στρατευμα κατα-
βηναι και[9] ἁρπασαι αυτον εκ μεσου αυτων, αγειν τε εις την παρεμβολην.

[A plot exposed]

11 Τη δε επιουση νυκτι επιστας αυτω ὁ Κυριος ειπεν, "Θαρσει Παυλε,[10] ὡς γαρ
διεμαρτυρω τα περι εμου εις Ἱερουσαλημ, οὑτως σε δει[11] και εις Ῥωμην μαρτυρησαι".
12 Γενομενης δε ἡμερας, ποιησαντες τινες των Ιουδαιων συστροφην,[12] ανεθεματισαν ἑαυ-
τους[13] μητε φαγειν μητε πιειν ἑως οὗ ανελωσιν[14] τον Παυλον. 13 Ησαν δε πλειους τεσσα-
ρακοντα[15] οἱ ταυτην την συνωμοσιαν[16] πεποιηκοτες·[17] 14 οἱτινες προσελθοντες τοις αρχιε-
ρευσιν και τοις[18] πρεσβυτεροις ειπον:[19] "Αναθεματι ανεθεματισαμεν ἑαυτους μηδενος γευ-
σασθαι ἑως οὗ αποκτεινωμεν τον Παυλον. 15 Νυν ουν, ὑμεις εμφανισατε τω χιλιαρχω, συν
τω συνεδριω, ὁπως αυριον[20] καταγαγη αυτον[21] προς[22] ὑμας, ὡς μελλοντας διαγινωσκειν
ακριβεστερον τα περι αυτου· ἡμεις δε, προ του εγγισαι αυτον, ἑτοιμοι εσμεν του ανελειν
αυτον."

16 Ακουσας δε ὁ υἱος της αδελφης Παυλου το ενεδρον,[23] παραγενομενος και εισελ-
θων εις την παρεμβολην, απηγγειλεν τω Παυλω. 17 Προσκαλεσαμενος δε ὁ Παυλος ἑνα των
ἑκατονταρχων εφη, "Τον νεανιαν[24] τουτον απαγαγε προς τον χιλιαρχον, εχει γαρ τι απαγ-
γειλαι[25] αυτω". 18 Ὁ μεν ουν παραλαβων αυτον ηγαγεν προς τον χιλιαρχον και φησιν,
"'Ο δεσμιος Παυλος προσκαλεσαμενος με ηρωτησεν τουτον τον νεανιαν[26] αγαγειν προς σε,
εχοντα τι λαλησαι σοι". 19 Επιλαβομενος δε της χειρος αυτου, ὁ χιλιαρχος και αναχωρησας
κατ' ιδιαν επυνθανετο, "Τί εστιν ὁ εχεις απαγγειλαι μοι?" 20 Ειπεν δε ὁτι "Οἱ Ιουδαιοι

---

[1] φαρισαιων και των σαδδουκαιων $\mathbf{f}^{35}$ [48%] HF,OC,TR || 1 [25%] RP || ~ 4231 [7%] || 124 A(B)C [15%] NU || ~ 421 ℵ [5%] CP

[2] μητε $\mathbf{f}^{35}$ ℵA,B,C [25%] OC,NU || μηδε [75%] HF,RP,TR,CP

[3] αναστατες $\mathbf{f}^{35}$ [93%] HF,RP,OC,TR,CP || 1 τινες ℵA,B(C) [7%] NU

[4] οι γραμματεις $\mathbf{f}^{35}$ [49%] HF,RP,OC,TR,CP || 2 [45%] || των γραμματεων ℵB(C) [4%] NU || --- A [2%]

[5] δε *rell* || 1 και CP

[6] μη θεομαχωμεν $\mathbf{f}^{35}$ (95.6%) HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B,C (4.4%) NU

[7] γενομενης στασεως $\mathbf{f}^{35}$ [95%] HF,RP,OC,TR,CP || ~ 21 A,C || γινομενης 2 (ℵ)(B) [5%] NU

[8] ευλαβηθεις $\mathbf{f}^{35}$ [93%] HF,RP,OC,TR,CP || φοβηθεις (ℵ)A,B,C [7%] NU

[9] καταβηναι και $\mathbf{f}^{35}$ [95%] HF,RP,OC,CP || καταβαν ℵA,B,C [5%] TR,NU

[10] παυλε $\mathbf{f}^{35}$ [95%] HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B,C [5%] NU

[11] σε δει *rell* || ~ 21 CP

[12] τινες των ιουδαιων συστροφην $\mathbf{f}^{35}$ [86%] HF,RP,OC,TR,CP || ~ 4123 (P^{48}) [4%] || ~ 4 οι ιουδαιοι ℵA,B,C [10%] NU

[13] εαυτους $\mathbf{f}^{35}$ C [25%] || 1 λεγοντες P^{48}ℵA,B [75%] HF,RP,OC,TR,CP,NU

[14] ανελωσιν $\mathbf{f}^{35}$ (A) [20%] || αποκτεινωσιν (ℵ)B,C [80%] HF,RP,OC,TR,CP,NU || απεκτεινας P^{48}

[15] τεσσαρακοντα $\mathbf{f}^{35}$ [97%] HF,RP,OC,TR,CP || τεσσερακοντα ℵA,B,C [3%] NU

[16] συνωμοσιαν *rell* || συνομοσιαν [35%] || two other variants || P^{48} is wild

[17] πεποιηκοτες $\mathbf{f}^{35}$ [85%] HF,RP,OC,TR,CP || ποιησαμενοι ℵA,B,C [5%] NU || ποιησαντες [9%] || three other variants P^{48} [1%]

[18] τοις *rell* || --- CP

[19] ειπον *rell* || ειπαν P^{48}ℵA,B,C [15%] NU

[20] αυριον $\mathbf{f}^{35}$ [95%] HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B,C [5%] NU

[21] καταγαγη αυτον $\mathbf{f}^{35}$ P^{48}ℵA,B,C [35%] CP,NU || ~ 21 [65%] HF,RP,OC,TR

[22] προς $\mathbf{f}^{35}$ C [93%] HF,RP,OC,TR,CP || εις P^{48}ℵA,B [7%] NU

[23] το ενεδρον $\mathbf{f}^{35}$ [92%] HF,RP,OC,TR,CP || πην ενεδραν ℵA,B,C [8%] NU

[24] νεανιαν *rell* || νεανισκον [2%] CP || νεανια [19%] || one other variant

[25] τι απαγγειλαι $\mathbf{f}^{35}$ (ℵ)C [97%] HF,RP,OC,TR,CP || ~ 21 A,B [3%] NU

[26] νεανιαν $\mathbf{f}^{35}$ B [85%] HF,RP,OC,TR,CP || νεανισκον ℵA [15%] NU

συν- εθεντο του ερωτησαι σε ὁπως αυριον εις το συνεδριον καταγαγης τον Παυλον,[1] ὡς
μελλον- τες[2] τι ακριβεστερον πυνθανεσθαι περι αυτου. 21 Συ ουν μη πεισθης αυτοις·
ενεδρευουσιν γαρ αυτον εξ αυτων ανδρες πλειους[3] τεσσαρακοντα,[4] οἱτινες ανεθεματισαν
ἑαυτους μητε φαγειν μητε πιειν ἑως οὗ ανελωσιν αυτον· και νυν ἑτοιμοι εισιν[5]
προσδεχομενοι την απο σου επαγγελιαν.” 22 Ὁ μεν ουν χιλιαρχος απελυσεν[6] τον νεανιαν[7]
παραγγειλας, “Μηδενι εκλαλησαι ὁτι ταυτα ενεφανισας προς με!”

[Paul sent to Felix]

23 Και προσκαλεσαμενος δυο τινας[8] των ἑκατονταρχων ειπεν: “Ἑτοιμασατε στρα-
τιωτας διακοσιους ὁπως πορευθωσιν ἑως Καισαρειας, και ἱππεις ἑβδομηκοντα και δεξιολα-
βους διακοσιους, απο τριτης ὡρας της νυκτος· 24 κτηνη τε παραστησαι, ἱνα επιβιβασαντες[9]
τον Παυλον διασωσωσιν προς Φηλικα[10] τον ἡγεμονα.” 25 Γραψας επιστολην περιεχουσαν[11]
τον τυπον τουτον:

26 “Κλαυδιος Λυσιας, τω κρατιστω ἡγεμονι Φηλικι:[12] Χαιρειν. 27 Τον ανδρα
τουτον συλληφθεντα[13] ὑπο των Ιουδαιων και μελλοντα αναιρεισθαι ὑπ’ αυτων· επιστας συν
τω στρατευματι εξειλομην[14] αυτον,[15] μαθων ὁτι Ῥωμαιος εστιν. 28 Βουλομενος δε[16] γνωναι[17]
την αιτιαν δι’ ἣν ενεκαλουν αυτω, κατηγαγον αυτον εις το συνεδριον αυτων·[18] 29 ὃν εὑρον

---

[1] εις το συνεδριον καταγαγης τον παυλον **f**[35] [88%] HF,RP,OC,TR,CP || ~564123 ℵA,B [7%] NU || ~456123 [5%]

[2] 1) μελλοντες **f**[35] (33.1%) TR,CP
2) μελλοντα (27.2%) HF,RP
3) μελλοντων (17.4%) OC
4) μελλων A,B (9.2%)
5) μελλον ℵ (7.5%) NU
6) μελλοντας (5.4%)
(one other) (0.2%)

Rather a dismaying picture—what to do? To begin, the variants are all participial forms of the same verb. The key seems to be the perceived referent or antecedent of the participle. Is it "the Jews", "the Sanhedrin" or "the commander"? The best answer from the point of view of the grammar is evidently "the Jews", which would require a masc., nom., plural form—the only candidate is variant 1). However, there were those who took the referent to be "the Sanhedrin"—the Alexandrian MSS have συνεδριον next to the participle, separated only by ως. The grammar requires a neuter, acc., sg. form—variant 5). But, the Sanhedrin was made up of men, so perhaps some decided it would be more appropriate to make it plural—variant 2); and maybe even masc. besides—variant 6) [might this be assimilation to verse 15?]. Variant 3), being genitive, is really strange, unless somehow someone thought that the commander intended to inquire of the Sanhedrin, viewed as plural. Variant 4) presumably takes "the commander" as the referent, but puts the form in the nom., sort of *ad sensum* since σε is acc. But variant 2) could also be referring to the commander, precisely masc., acc., singular.

What are the requirements of the context? "The commander" as referent does not fit. Not only was it not his idea, he sent Paul away that very night to forestall the possibility. (That the Jews should attempt to tell the commander what was in **his** mind is scarcely credible.) "The Sanhedrin" as referent really doesn't fit either. το συνεδριον appears in the text as the object of a preposition, not as an initiating agent. It is "the Jews" that is the Subject of the main verb, and therefore of the two infinitives, and our participle is working with the second infinitive, "as ones intending to inquire".

Conclusion: variant 1) is the only one that really fits the context; it is also the best attested. Although it only musters 33.1% of the vote (including **f**[35]), it is also attested by the three ancient versions—always weighty testimony. I conclude that the Autograph read μελλοντες.

[3] πλειους *rell* || --- [15%]

[4] τεσσαρακοντα **f**[35] [98%] HF,RP,OC,TR,CP || τεσσερακοντα ℵA,B [2%] NU

[5] ετοιμοι εισιν **f**[35] [92%] HF,RP,OC,TR,CP || ~21 ℵA,B [8%] NU

[6] απελυσεν *rell* || επελυσεν CP || απελυσαι [3%]

[7] νεανιαν **f**[35] [96%] HF,RP,OC,TR,CP || νεανισκον ℵA,B [4%] NU

[8] δυο τινας **f**[35] A [97%] HF,RP,OC,TR,CP[NU] || ~21 ℵB [2%] || 2 [1%]

[9] επιβιβασαντες *rell* || επιβηβασαντες [20%]

[10] φηλικα **f**[35] ℵB [35%] HF,RP,OC,TR,NU || φιληκα [25%] CP || φιλικα A [40%]

[11] περιεχουσαν **f**[35] A [94%] HF,RP,OC,TR,CP || εχουσαν ℵB [6%] NU || P[48] is wild

[12] φηλικι **f**[35] P[48]ℵB [40%] HF,RP,OC,TR,NU || φιληκι [30%] CP || φιλικι A [17%] || φιλικη [4%] || --- [9%]

[13] συλληφθεντα *rell* || συλλημφθεντα P[48]ℵA,B [2%] NU

[14] εξειλομην *rell* || εξειλαμην ℵ(A)B [4%] NU || ερυσαμην P[48]

[15] αυτον **f**[35] [87%] HF,RP,OC,TR,CP || αυτων [3%] || --- ℵA,B [10%] NU || κραζον P[48]

[16] δε **f**[35] [97%] HF,RP,OC,TR,CP || τε P[48]ℵA,B [3%] NU

[17] γνωναι **f**[35] [95%] HF,RP,OC,TR,CP || επιγνωναι ℵA,B [5%] NU

[18] κατηγαγον αυτον εις το συνεδριον αυτων **f**[35] P[48v] [95%] HF,RP,OC,TR,CP || 13456 ℵA [4%] NU || --- B [1%]

εγκαλουμενον περι ζητηματων του νομου αυτων, μηδεν[1] αξιον θανατου ἢ δεσμων εγκλημα
εχοντα.[2] 30 Μηνυθεισης δε μοι επιβουλης εις τον ανδρα μελλειν[3] εσεσθαι ὑπο των
Ιουδαιων,[4] εξαυτης επεμψα προς σε, παραγγειλας και τοις κατηγοροις λεγειν τα[5] προς αυτον
επι σου. Ερρωσο."[6]

31 Οἱ μεν ουν στρατιωται, κατα το διατεταγμενον αυτοις, αναλαβοντες τον Παυλον,
ηγαγον δια της[7] νυκτος εις την Αντιπατριδα. 32 Τη δε επαυριον εασαντες τους ἱππεις
πορευεσθαι[8] συν αυτω, ὑπεστρεψαν εις την παρεμβολην. 33 Οἱτινες εισελθοντες εις την
Καισαρειαν και αναδοντες την επιστολην τω ἡγεμονι, παρεστησαν και τον Παυλον αυτω.
34 Αναγνους δε ὁ ἡγεμων[9] και επερωτησας εκ ποιας επαρχιας[10] εστιν και πυθομενος ὁτι
απο Κιλικιας. 35 "Διακουσομαι σου", εφη, "ὁταν και οἱ κατηγοροι σου παραγενωνται".[11]
Εκελευσεν τε[12] αυτον[13] εν τω πραιτωριω του[14] Ἡρωδου φυλασσεσθαι.[15]

[Caesaria]

[Felix]

24.1 Μετα δε πεντε ἡμερας κατεβη ὁ αρχιερευς Ανανιας μετα των πρεσβυτερων[16]
και ῥητορος Τερτυλλου τινος, οἱτινες ενεφανισαν[17] τω ἡγεμονι[18] κατα του Παυλου. 2 Κλη-
θεντος δε αυτου, ηρξατο κατηγορειν ὁ Τερτυλλος λεγων: "Πολλης ειρηνης τυγχανοντες δια
σου, και κατορθωματων[19] γινομενων τω εθνει τουτω δια της σης προνοιας, 3 παντη[20] τε
και πανταχου αποδεχομεθα, κρατιστε Φηλιξ,[21] μετα πασης ευχαριστιας.[22] 4 Ἱνα δε μη επι
πλεον[23] σε εγκοπτω, παρακαλω ακουσαι σε ἡμων συντομως τη ση επιεικεια. 5 Εὑροντες γαρ
τον ανδρα τουτον λοιμον και κινουντα στασιν[24] πασιν τοις Ιουδαιοις τοις κατα την
οικουμενην, πρωτοστατην τε της των Ναζωραιων αἱρεσεως, 6 ὃς και το ἱερον επειρασεν
βεβηλωσαι· ὃν και εκρατησαμεν·[25] 8 παρ' οὗ δυνηση, αυτος ανακρινας, περι παντων τουτων

---

1 μηδεν **f**[35] [75%] HF,RP || 1 δε ℵA,B [25%] OC,TR,CP,NU

2 εγκλημα εχοντα **f**[35] [50%] HF,RP,OC,TR,CP || ~ 21 ℵA,B [50%] NU

3 μελλειν **f**[35] (89.4%) HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B (10.6%) NU

4 υπο των ιουδαιων **f**[35] (89.4%) HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B (10.6%) NU

5 τα **f**[35] [98%] HF,RP,OC,TR,CP[NU] || --- (ℵA)B [2%]

6 ερρωσο **f**[35] ℵ [68%] HF,RP,OC,TR,CP || ερρωσθε [25%] || four further spellings [5%] || --- A,B [2%] NU

7 της **f**[35] [90%] HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B [10%] NU

8 πορευεσθαι **f**[35] [85%] HF,RP,OC,TR,CP || απερχεσθαι (ℵ)A,B [15%] NU

9 ο ηγεμων **f**[35] [91%] HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B [9%] NU

10 επαρχιας *rell* || επαρχειας ℵA,B [2%] NU

11 παραγενωνται *rell* || παραγενονται [20%] || παραγενοντε [3%]

12 εκελευσεν τε **f**[35] [87%] HF,RP,OC,TR,CP || κελευσας A,B [10%] NU || κελευσαντος ℵ || εκελευσαι δε [3%]

13 αυτον **f**[35] [90%] HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B [10%] NU

14 του **f**[35] ℵA [20%] OC,TR,NU || τω B [1%] || --- [79%] HF,RP,CP

15 φυλασσεσθαι **f**[35] [90%] HF,RP,OC,TR,CP || 1 αυτον ℵA,B [10%] NU

16 των πρεσβυτερων **f**[35] (83.4%) HF,RP,OC,TR,CP || ~ 2 τινων ℵA,B (14.9%) NU || 2 (1.7%)

17 ενεφανισαν *rell* || ενεφανησαν [20%] || επεφανησαν [5%]

18 ηγεμονι *rell* || ηγεμωνι [10%] || ηγεμονη [3%]

19 κατορθωματων **f**[35] [90%] HF,RP,OC,TR,CP || διορθωματων ℵA,B [10%] NU

20 παντη *rell* || παντι [35%] || one other variant

21 φηλιξ **f**[35] ℵAB [40%] HF,RP,OC,TR,NU || φιληξ [35%] CP || φιλιξ [25%]

22 ευχαριστιας *rell* || ευχαριστειας A [14%]

23 πλεον **f**[35] [20%] || πλειον ℵA,B [79%] HF,RP,OC,TR,CP,NU || πλιον A [1%]

24 στασιν **f**[35] [96%] HF,RP,OC,TR,CP || στασεις (ℵ)A,B [4%] NU

25 1) (without the long addition) **f**[35] ℵA,B (58.9%) HF,RP,NU

2) - 36): 7 και κατα τον ημετερον νομον ηθελησαμεν κριναι παρελθων δε λυσιας ο χιλιαρχος μετα πολλης βιας εκ των χειρων ημων απηγαγεν κελευσας τους κατηγορους αυτου ερχεσθαι επι σε. The five principle variations hinge on the three underlined words; they are:

2)	κριναι . . . επι σε	(9.7%)	[6 variants]
8)	κριναι . . . επι σου	(10.5%)	[14 variants]
22)	κριναι . . . προς σε	(5.3%)	[8 variants]
30)	κρινειν . . . επι σου	(4.4%)	[4 variants]
34)	κρινειν . . . επι σε	(1.7%) OC,TR	[3 variants] (OC is in small print)

επιγνωναι ὧν ἡμεις κατηγορουμεν αυτου.” 9 Συνεπεθεντο[1] δε και οἱ Ιουδαιοι, φασκοντες ταυτα οὑτως εχειν.

10 Απεκριθη δε[2] ὁ Παυλος, νευσαντος αυτω του ἡγεμονος, λεγειν: “Εκ πολλων ετων οντα σε κριτην δικαιον[3] τω εθνει τουτω επισταμενος, ευθυμοτερον[4] τα περι εμαυτου απολογουμαι, 11 δυναμενου σου γνωναι[5] ὁτι ου πλειους εισιν μοι ἡμεραι[6] δεκαδυο,[7] αφ’ ἧς ανεβην προσκυνησων εν[8] Ἱερουσαλημ. 12 Και ουτε εν τω ἱερω εὑρον με προς τινα διαλεγομενον ἠ επισυστασιν[9] ποιουντα οχλου, ουτε εν ταις συναγωγαις, ουτε κατα την πολιν. 13 Ουτε[10] παραστησαι[11] δυνανται[12] περι ὧν νυν[13] κατηγορουσιν μου. 14 Ὁμολογω δε τουτο σοι, ὁτι κατα την ὁδον ἣν λεγουσιν αἱρεσιν, οὑτως λατρευω τω πατρωω Θεω, πιστευων πασιν τοις κατα τον Νομον και τοις[14] Προφηταις γεγραμμενοις, 15 ελπιδα εχων εις τον Θεον, ἣν και αυτοι οὑτοι προσδεχονται, αναστασιν μελλειν εσεσθαι νεκρων,[15] δικαιων τε και αδικων. 16 Εν τουτω δε[16] αυτος ασκω, απροσκοπον συνειδησιν εχων[17] προς τε[18] τον Θεον και τους ανθρωπους δια παντος.[19] 17 Δι’ ετων δε πλειονων παρεγενομην ελεημοσυνας ποιησων εις το εθνος μου[20] και προσφορας, 18 εν οἱς[21] εὑρον με ἡγνισμενον εν τω ἱερω, ου μετα οχλου

---

37) replaces απηγαγεν with five words, plus two other changes:

κριναι . . . επι σου	(3.2%)	[2 variants]

39) completely rewrites the material:

κριναι . . . προς σε	(3.4%) CP	[6 variants]
(eight further variants)	(2.9%)	[8 variants].

Variant 2) presumably has the best claim to be the standard form of the addition: κριναι clearly bests κρινειν, επι clearly bests προς, σε barely bests σου. [Although variant 8) appears to be slightly stronger than 2) numerically, the 14 internal variants, compared to 6, effectively diminish its credibility. The main variant in 2) is far stronger than that of 8).] It is also attested by syr and lat[pt]. However, although some form of the addition commands 41.1% of the MSS, there are no less than 51 variants!

What about the context? The addition makes good sense, and it fits nicely. But, it is not really necessary; that information Felix already knew. The text reads quite well without the addition also. I conclude that the short form was judged to be abrupt or incomplete, giving rise to the addition; presumably the Autograph did not contain it. Since Tertullus was an orator he may well have actually said what is in the addition, plus a good deal more besides, but did Luke write it? (The incidents recorded in Acts were well known by many contemporaries, and there were many written accounts in circulation [Luke 1:1], so it was entirely predictable that a variety of historically correct material would be added, here and there, to Luke’s account.)

The external evidence, though divided, is adequate to resolve this case: 58.9% against a severely fragmented 41.1%. The ancient versions, being divided, do not help us much this time. Although 59% is not a strong majority, by any means, still, the severe fragmentation of the 41% sort of leaves variant 1) without a worthy opponent. Variant 1) wins in "Antiquity", "Number", "Variety" and "Continuity", so I have no doubt that it is original. [The reading of the TR, variant 34), really has little to commend it.]

[1] συνεπεθεντο *rell* || συνεθεντο [5%] TR

[2] δε **f**[35] [95%] HF,RP,OC,TR || τε ℵA,B [5%] CP,NU

[3] δικαιον **f**[35] [25%] || --- ℵA,B [75%] HF,RP,OC,TR,CP,NU

[4] ευθυμοτερον **f**[35] [93%] HF,RP,OC,TR,CP || ευθυμως ℵA,B [7%] NU

[5] γνωναι **f**[35] [93%] HF,RP,OC,TR,CP || επιγνωναι ℵA,B [7%] NU

[6] ημεραι **f**[35] ℵA,B [95%] HF,RP,OC,CP,NU || 1 η [5%] TR || one other variant

[7] δεκαδυο **f**[35] [93%] HF,RP,OC,TR,CP || δωδεκα ℵA,B [7%] NU

[8] εν **f**[35] [75%] HF,RP,TR,CP || εις ℵA,B [25%] OC,NU

[9] επισυστασιν **f**[35] [89%] HF,RP,OC,TR,CP || επιστασιν ℵA,B [10%] NU || two other variants [1%]

[10] ουτε **f**[35] A [98%] HF,RP,OC,TR,CP || ουδε ℵB [2%] NU

[11] παραστησαι **f**[35] ℵA,B [40%] OC,NU || 1 με HF,RP,TR,CP || 1 με νυν [60%]

[12] δυνανται **f**[35] [88%] HF,RP,OC,TR,CP || 1 σοι (σου A) ℵ(A)B [7%] NU || 1 μοι [5%]

[13] νυν **f**[35] [88%] HF,RP,OC,TR,CP || νυνι ℵA(B) [7%] NU || --- [5%]

[14] τοις **f**[35] A (79.1%) HF,RP,TR,CP || 1 εν 1 ℵB (20.4%) OC,NU || τους [5%] (OC is in small print)

[15] νεκρων **f**[35] (93.4%) HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B,C (6.6%) NU

[16] δε **f**[35] [76%] HF,RP,TR,CP || και ℵA,B,C [10%] NU || 1 και [12%] OC || τε και [2%]

[17] εχων **f**[35] [95%] HF,RP,CP || εχειν ℵA,B,C [5%] OC,TR,NU

[18] τε **f**[35] [60%] || --- ℵA,B,C [40%] HF,RP,OC,TR,CP,NU

[19] δια παντος *rell* || --- CP

[20] παρεγενομην ελεημοσυνας ποιησων εις το εθνος μου **f**[35] [93%] HF,RP,OC,TR,CP || 234567 A || ~ 2345671 ℵB,C [7%] NU

[21] οις **f**[35] [90%] HF,RP,OC,TR,CP || αις ℵA,B,C [10%] NU || one other variant

ουδε μετα θορυβου, τινες[1] απο της Ασιας Ιουδαιοι· 19 οὓς εδει[2] επι σου παρειναι και
κατηγορειν ει τι εχοιεν προς με.[3] 20 Ἢ αυτοι οὑτοι ειπατωσαν[4] τί εὑρον εν εμοι[5] αδικημα,
σταντος μου επι του συνεδριου, 21 ἢ περι μιας ταυτης φωνης ἧς εκραξα,[6] ἑστως εν αυτοις,[7]
ὅτι 'Περι αναστασεως νεκρων εγω κρινομαι σημερον ὑφ'[8] ὑμων'."

22 Ακουσας δε ταυτα ὁ Φηλιξ ανεβαλετο αυτους,[9] ακριβεστερον ειδως τα περι της
'Οδου, ειπων,[10] "'Οταν Λυσιας ὁ χιλιαρχος καταβη διαγνωσομαι τα καθ' ὑμας"· 23 διαταξα-
μενος τε[11] τω ἑκατονταρχη τηρεισθαι τον Παυλον,[12] εχειν τε ανεσιν, και μηδενα κωλυειν
των ιδιων αυτου ὑπηρετειν ἢ προσερχεσθαι[13] αυτω.

24 Μετα δε ἡμερας τινας, παραγενομενος ὁ Φηλιξ[14] συν Δρουσιλλη τη γυναικι,[15]
ουση Ιουδαια, μετεπεμψατο τον Παυλον και ηκουσεν αυτου περι της εις Χριστον Ιησουν[16]
πιστεως. 25 Διαλεγομενου δε αυτου περι δικαιοσυνης και εγκρατειας και του κριματος του
μελλοντος εσεσθαι,[17] εμφοβος γενομενος ὁ Φηλιξ απεκριθη, "Το νυν εχον[18] πορευου· καιρον
δε μεταλαβων[19] μετακαλεσομαι σε". 26 'Αμα[20] και ελπιζων ὅτι χρηματα δοθησεται αυτω ὑπο
του Παυλου, ὅπως λυση αυτον[21]· διο και πυκνοτερον[22] μεταπεμπομενος ὡμιλει[23] αυτω.

27 Διετιας δε πληρωθεισης, ελαβεν διαδοχον ὁ Φηλιξ Πορκιον Φηστον· θελων δε[24]
χαριτας[25] καταθεσθαι τοις Ιουδαιοις, ὁ Φηλιξ κατελιπεν[26] τον Παυλον δεδεμενον.

[Festus]

25.1 Φηστος ουν επιβας τη επαρχια,[27] μετα τρεις ἡμερας ανεβη εις 'Ιεροσολυμα απο
Καισαρειας. 2 Ενεφανισαν[28] δε[29] αυτω οἱ αρχιερεις[30] και οἱ πρωτοι των Ιουδαιων κατα
του Παυλου, και παρεκαλουν αυτον, 3 αιτουμενοι χαριν κατ' αυτου ὅπως μεταπεμψηται
αυτον εις 'Ιερουσαλημ—ενεδραν ποιουντες ανελειν αυτον κατα την ὁδον. 4 'Ο μεν ουν
Φηστος απεκριθη τηρεισθαι τον Παυλον εν Καισαρεια,[31] ἑαυτον δε μελλειν εν ταχει

---

[1] τινες $\mathbf{f}^{35}$ [92%] HF,RP,OC || 1 δε ℵA,B [2%] TR,CP,NU || 1 των [2%] || 1 δε των C [4%] || one other variant
[2] εδει $\mathbf{f}^{35}$ ℵA,B,C [30%] OC,NU || δει [70%] HF,RP,TR,CP
[3] με $\mathbf{f}^{35}$ [97%] HF,RP,OC,TR,CP || εμε ℵA,B,C [3%] NU
[4] ειπατωσαν $\mathbf{f}^{35}$ ℵA,B,C [95%] HF,RP,OC,CP,NU || 1 ει [5%] TR
[5] εν εμοι $\mathbf{f}^{35}$ C [97%] HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B [3%] NU
[6] εκραξα $\mathbf{f}^{35}$ [80%] HF,RP,OC,TR,CP || εκεκραξα ℵA,B,C [20%] NU
[7] εστως εν αυτοις $\mathbf{f}^{35}$ [92%] HF,RP,OC,TR,CP || ~ 231 ℵA,B,C [8%] NU
[8] υφ $\mathbf{f}^{35}$ ℵ [97%] HF,RP,OC,TR,CP || εφ A,B,C [3%] NU
[9] ακουσας δε ταυτα ο φηλιξ ανεβαλετο (ανεβαλλετο 7.4% CP) αυτους $\mathbf{f}^{35}$ (92.4%) HF,RP,OC,TR(CP) || ~ 62745 ℵA,B,C (4.9%) NU || ~ 62457 (2.7%) (For the statement of evidence on φηλιξ see the note five down.)
[10] ειπων $\mathbf{f}^{35}$ [95%] HF,RP,OC,TR,CP || ειπας ℵA,B,C [3%] NU || --- [2%]
[11] τε $\mathbf{f}^{35}$ [75%] HF,RP,OC,TR,CP || δε [3%] || --- ℵA,B,C [22%] NU
[12] τον παυλον $\mathbf{f}^{35}$ [93%] HF,RP,OC,TR,CP || αυτον ℵA,B,C [7%] NU
[13] η προσερχεσθαι $\mathbf{f}^{35}$ [95%] HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B,C [5%] NU
[14] φηλιξ $\mathbf{f}^{35}$ ℵA [46%] HF,RP,OC,TR,NU || φιληξ [37%] CP || φιλιξ B [17%] (The percentages remain the same in verses 25, 27a and 27b. In the note five up, the three variants have [46%], [32%] and [22%] respectively.)
[15] γυναικι $\mathbf{f}^{35}$ C [88%] HF,RP || 1 αυτου ℵ [8%] OC,TR || ιδια 1 B [3%] CP,NU || ιδια 1 αυτου A [1%]
[16] ιησουν $\mathbf{f}^{35}$ ℵ(B) [55%] CP,NU || --- A [45%] HF,RP,OC,TR
[17] εσεσθαι $\mathbf{f}^{35}$ [92%] HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B,C [8%] NU
[18] εχον *rell* || εχων [14%] || one other variant
[19] μεταλαβων *rell* || λαβων [10%] CP || παραλαβων A || two other variants
[20] αμα $\mathbf{f}^{35}$ ℵA,B,C [95%] HF,RP,CP,NU || 1 δε [10%] OC,TR
[21] οπως λυση αυτον $\mathbf{f}^{35}$ [93%] HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B,C [5%] NU || two other variants [2%]
[22] πυκνοτερον $\mathbf{f}^{35}$ [20%] || 1 αυτον ℵA,B [75%] HF,RP,OC,TR,CP,NU || 1 αυτων [5%]
[23] ωμιλει (B) *rell* || ομιλει [14%] || διελεγετο C || one other variant
[24] δε $\mathbf{f}^{35}$ [55%] OC,CP || τε ℵA,B,C [45%] HF,RP,TR,NU
[25] χαριτας $\mathbf{f}^{35}$ [81%] HF,RP,TR,CP || χαριτα ℵA,B,C [3%] NU || χαριν [16%] OC
[26] κατελιπεν *rell* || κατελειπεν A [16%]
[27] επαρχια *rell* || επαρχεια B [1%] NU || επαρχιω ℵ [1%] || επαρχειω A || two other variants
[28] ενεφανισαν *rell* || ανεφανισαν CP || ενεφανησαν [6%] || two other variants
[29] δε $\mathbf{f}^{35}$ [96%] HF,RP,OC,TR,CP || τε ℵA,B,C [4%] NU
[30] οι αρχιερεις $\mathbf{f}^{35}$ ℵA,B,C [40%] NU || ο αρχιερευς [55%] HF,RP,OC,TR || ο τε αρχιερευς [5%] CP
[31] εν καισαρεια $\mathbf{f}^{35}$ [96%] HF,RP,OC,TR,CP || εις καισαρειαν (ℵA)B,C [4%] NU

εκπορευεσθαι. 5 "Οἱ ουν δυνατοι εν ὑμιν", φησιν,[1] "συγκαταβαντες, ει τι εστιν εν τω ανδρι τουτω,[2] κατ- ηγορειτωσαν αυτου". 6 Διατριψας δε εν αυτοις ἡμερας[3] πλειους ἢ δεκα,[4] καταβας εις Και- σαρειαν· τη επαυριον καθισας[5] επι του βηματος εκελευσεν τον Παυλον αχθηναι. 7 Παραγε- νομενου δε αυτου, περιεστησαν[6] οἱ απο Ἱεροσολυμων καταβεβηκοτες Ιουδαιοι, πολλα και βαρεα αιτιαματα[7] φεροντες κατα του Παυλου[8] ἃ ουκ ισχυον αποδειξαι, 8 απολογουμενου αυτου[9] ὁτι "Ουτε εις τον νομον των Ιουδαιων ουτε εις το ἱερον ουτε εις Καισαρα τι[10] ἡμαρτον". 9 Ὁ Φηστος δε, τοις Ιουδαιοις θελων[11] χαριν καταθεσθαι, αποκριθεις τω Παυλω ειπεν, "Θελεις εις Ἱεροσολυμα[12] αναβας, εκει περι τουτων κρινεσθαι[13] ὑπ'[14] εμου?" 10 Ειπεν δε ὁ Παυλος: "Επι του βηματος Καισαρος ἑστως ειμι, οὗ με δει κρινεσθαι. Ιουδαιους ουδεν ηδικησα, ὡς και συ καλλιον επιγινωσκεις. 11 Ει μεν γαρ[15] αδικω και αξιον θανατου πεπραχα τι, ου παραιτουμαι το[16] αποθανειν· ει δε ουδεν εστιν ὧ ν οὑτοι κατηγορουσιν μου, ουδεις με δυναται αυτοις χαρισασθαι. Καισαρα επικαλουμαι!" 12 Τοτε ὁ Φηστος, συλλα- λησας μετα του συμβουλιου απεκριθη: "Καισαρα επικεκλησαι. Επι Καισαρα πορευση!"

[Agrippa]

13 Ἡμερων δε διαγενομενων τινων, Αγριππας ὁ βασιλευς και Βερνικη κατηντησαν εις Καισαρειαν ασπασομενοι[17] τον Φηστον. 14 Ὡς δε πλειους ἡμερας διετριβον[18] εκει, ὁ Φηστος τω βασιλει ανεθετο τα κατα τον Παυλον λεγων: "Ανηρ τις εστιν καταλελειμμενος ὑπο Φηλικος[19] δεσμιος, 15 περι οὗ, γενομενου μου εις Ἱεροσολυμα, ενεφανισαν οἱ αρχιερεις και οἱ πρεσβυτεροι των Ιουδαιων, αιτουμενοι κατ' αυτου δικην·[20] 16 προς οὓς απεκριθην ὁτι ουκ εστιν εθος Ῥωμαιοις χαριζεσθαι τινα ανθρωπον εις απωλειαν[21] πριν ἢ ὁ κατηγορουμενος κατα προσωπον εχοι τους κατηγορους, τοπον τε απολογιας λαβοι περι του εγκληματος. 17 Συνελθοντων ουν αυτων ενθαδε,[22] αναβολην μηδεμιαν ποιησαμενος, τη ἑξης καθισας επι του βηματος, εκελευσα αχθηναι τον ανδρα· 18 περι οὗ σταθεντες οἱ κατηγοροι ουδεμιαν αιτιαν επεφερον[23] ὧν ὑπενοουν εγω,[24] 19 ζητηματα δε τινα περι της ιδιας δεισιδαι- μονιας[25] ειχον προς αυτον, και περι τινος Ιησου τεθνηκοτος ὃν εφασκεν ὁ Παυλος ζην.

---

1 δυνατοι εν υμιν φησιν $\mathbf{f}^{35}$ [95%] HF,RP,OC,TR,CP || ~ 23 (ημιν א) 41 (א)A,B,C [5%] NU

2 τουτω $\mathbf{f}^{35}$ (74.2%) HF,RP,OC,TR,CP || ατοπον אA,B,C (9.4%) NU || 1 ατοπον (13.3%) || ~ ατοπον 1 (3.1%)

3 ημερας $\mathbf{f}^{35}$ [95%] HF,RP,OC,TR,CP || 1 ου (א)A,B,C [5%] NU

4 η δεκα $\mathbf{f}^{35}$ [92%] HF,RP,OC,TR || 1 οκτω CP || οκτω 12 אA,B,C [8%] NU

5 καθισας *rell* || καθησας (A) [15%]

6 περιεστησαν $\mathbf{f}^{35}$ [90%] HF,RP,OC,TR,CP || 1 αυτον אA,B,C [9%] NU || 1 αυτω [1%]

7 αιτιαματα $\mathbf{f}^{35}$ [70%] TR || αιτιωματα אA,B,C [30%] HF,RP,OC,CP,NU || two other variants

8 φεροντες κατα του παυλου $\mathbf{f}^{35}$ [95%] HF,RP,OC,TR,CP || καταφεροντες אA,B,C [3%] NU || καταφεροντες 34 [1%] || two other variants [1%]

9 απολογουμενου αυτου $\mathbf{f}^{35}$ [90%] HF,RP,OC,TR,CP || ~του παυλου 1 אA,B,C [10%] NU

10 τι *rell* || --- [2%] CP

11 τοις ιουδαιοις θελων $\mathbf{f}^{35}$ [90%] HF,RP,TR,CP || ~ 312 אA,B,C [10%] OC,NU

12 ιεροσολυμα *rell* || ιερουσαλημ OC

13 κρινεσθαι $\mathbf{f}^{35}$ [95%] HF,RP,OC,TR,CP || κριθηναι אA,B,C [5%] NU

14 υπ $\mathbf{f}^{35}$ [35%] || επ אA,B,C [63%] HF,RP,OC,TR,CP,NU || επι [2%]

15 γαρ $\mathbf{f}^{35}$ [90%] HF,RP,OC,TR,CP || ουν אA,B,C [10%] NU

16 το $\mathbf{f}^{35}$ אA,B,C [65%] HF,RP,OC,TR,CP,NU || του [35%]

17 ασπασομενοι $\mathbf{f}^{35}$ [40%] OC,TR || ασπασαμενοι אA,B [60%] HF,RP,CP,NU

18 διετριβον $\mathbf{f}^{35}$ אA(B)C [55%] OC,TR,NU || διετριβεν [45%] HF,RP,CP

19 φηλικος $\mathbf{f}^{35}$ אA,B,C [52%] HF,RP,OC,TR,NU || φιληκος [37%] CP || φιλικος [11%]

20 δικην $\mathbf{f}^{35}$ [95%] HF,RP,OC,TR,CP || καταδικην אA,B,C [5%] NU

21 εις απωλειαν $\mathbf{f}^{35}$ (92.5%) HF,RP,OC,TR,CP || --- אA,B,C (7.5%) NU

22 αυτων ενθαδε $\mathbf{f}^{35}$ אA (88.8%) HF,RP,OC,TR[NU] || 2 B (7.5%) CP || ~ 21 C (3.7%)

23 επεφερον $\mathbf{f}^{35}$ [85%] HF,RP,OC,TR,CP || εφερον אA,B,C [10%] NU || υπεφερον [5%]

24 υπενοουν εγω $\mathbf{f}^{35}$ [91%] HF,RP,OC,TR,CP || 12 πονηραν [5%] || ~ 21πονηρων B [1%] NU || ~ 21πονηραν (א)A,C [3%]

25 δεισιδαιμονιας *rell* || δυσειδαιμονιας CP || δισιδαιμονιας אA,B [2%] || three other variants

20 Απορουμενος δε εγω[1] περι την[2] τουτων[3] ζητησιν, ελεγον ει βουλοιτο πορευεσθαι εις
Ἱερουσαλημ[4] κακει κρινεσθαι περι τουτων. 21 Του δε Παυλου επικαλεσαμενου τηρηθηναι
αυτον εις την του Σεβαστου διαγνωσιν, εκελευσα τηρεισθαι αυτον ἑως οὗ πεμψω[5] αυτον
προς Καισαρα.”

22 Αγριππας δε προς τον Φηστον εφη,[6] “Εβουλομην και αυτος του ανθρωπου
ακουσαι”. Ὁ δε,[7] “Αυριον”, φησιν, “ακουση αυτου”. 23 Τη ουν επαυριον, ελθοντος του
Αγριππα και της Βερνικης μετα πολλης φαντασιας και εισελθοντων εις το ακροατηριον,[8]
συν τε τοις[9] χιλιαρχοις και ανδρασιν τοις κατ’ εξοχην ουσιν[10] της πολεως, και κελευ-
σαντος του Φηστου, ηχθη ὁ Παυλος. 24 Και φησιν ὁ Φηστος: “Αγριππα βασιλευ, και παντες
οἱ συμπαροντες ἡμιν ανδρες: θεωρειτε τουτον, περι οὗ παν[11] το πληθος των Ιουδαιων
ενετυχον μοι, εν τε Ἱεροσολυμοις και ενθαδε, επιβοωντες[12] μη δειν ζην αυτον[13] μηκετι.
25 Εγω δε καταλαβομενος[14] μηδεν αξιον θανατου αυτον[15] πεπραχεναι, και[16] αυτου δε τουτου
επικαλεσαμενου τον Σεβαστον, εκρινα πεμπειν αυτον.[17] 26 Περι οὗ ασφαλες τι γραψαι τω
κυριω ουκ εχω. Διο προηγαγον αυτον εφ’ ὑμων, και μαλιστα επι σου, Βασιλευ Αγριππα,
ὁπως της ανακρισεως γενομενης[18] σχω τι γραψαι.[19] 27 Αλογον γαρ μοι δοκει πεμποντα
δεσμιον, μη και τας κατ’ αυτου αιτιας σημαναι.”

[Paul’s defense]

26.1 Αγριππας δε προς τον Παυλον εφη, “Επιτρεπεται σοι ὑπερ[20] σεαυτου λεγειν”.
Τοτε ὁ Παυλος απελογειτο, εκτεινας την χειρα:[21] 2 “Περι παντων ὡν εγκαλουμαι ὑπο Ιου-
δαιων, Βασιλευ Αγριππα, ἡγημαι εμαυτον μακαριον επι σου μελλων απολογεισθαι σημε-
ρον,[22] 3 μαλιστα γνωστην οντα σε παντων των κατα Ιουδαιους εθων[23] τε και ζητηματων·
διο δεομαι σου[24] μακροθυμως ακουσαι μου. 4 Την μεν ουν βιωσιν μου την[25] εκ νεοτητος,
την απ’ αρχης γενομενην εν τω εθνει[26] μου εν[27] Ἱεροσολυμοις, ισασιν παντες οἱ[28] Ιουδαιοι,
5 προ- γινωσκοντες με ανωθεν, εαν θελωσιν μαρτυρειν, ὁτι κατα την ακριβεστατην αἱρεσιν

---

[1] εγω **f**[35] ℵA,B [90%] HF,RP,OC,CP,NU || 1 εις C [10%] TR
[2] περι την **f**[35] [22%] || 2 [2%] || ~21 ℵA,B,C [76%] HF,RP,OC,TR,CP,NU
[3] τουτων **f**[35] ℵA,B,C [35%] NU || τουτου [65%] HF,RP,OC,TR,CP
[4] ιερουσαλημ **f**[35] [80%] HF,RP,TR,CP || ιεροσολυμα ℵA,B,C [20%] OC,NU
[5] πεμψω **f**[35] [87%] HF,RP,OC,TR,CP || αναπεμψω ℵA,B,C [8%] NU || πεμψας [5%]
[6] εφη **f**[35] C [98%] HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B [2%] NU
[7] ο δε **f**[35] C [98%] HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B [2%] NU
[8] ακροατηριον *rell* || ακροτηριον (ℵ) [17%] || πραιτωριον [5%]
[9] τοις **f**[35] [93%] HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B,C [7%] NU
[10] ουσιν **f**[35] [96%] HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B,C [4%] NU
[11] παν **f**[35] [89%] HF,RP,OC,TR,CP || απαν ℵA,B,C [10%] NU || --- [1%]
[12] επιβοωντες **f**[35] C [98%] HF,RP,OC,TR,CP || βοωντες ℵA,B [2%] NU
[13] ζην αυτον **f**[35] [85%] HF,RP,OC,TR,CP || ~21 ℵA,C [15%] NU || 2 B
[14] καταλαβομενος **f**[35] ℵ [95%] HF,RP,OC,TR,CP || κατελαβομην A,B,C [5%] NU
[15] θανατου αυτον **f**[35] ℵ [97%] HF,RP,OC,TR,CP || ~21 A,B,C [3%] NU
[16] και **f**[35] [95%] HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B,C [5%] NU
[17] αυτον **f**[35] [96%] HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B,C [4%] NU
[18] γενομενης *rell* || γινομενης [24%] || one other variant
[19] γραψαι **f**[35] [93%] HF,RP,OC,TR,CP || γραψω ℵA,B,C [7%] NU
[20] υπερ **f**[35] B [84%] HF,RP,OC,TR,CP || περι ℵA,C [16%] NU
[21] απελογειτο εκτεινας την χειρα **f**[35] [95%] HF,RP,TR,CP || ~2341 (ℵ)A,B,C [5%] OC,NU
[22] επι σου μελλων απολογεισθαι σημερον **f**[35] [85%] HF,RP,OC,CP || ~12354 (ℵ)(A)B,C [15%] NU || ~34125 TR || one other variant
[23] εθων **f**[35] ℵB [62%] OC,TR,NU || ηθων [37%] HF,RP,CP || εθνων A,C [1%]
[24] σου **f**[35] C [88%] HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵ(A)B [12%] NU
[25] την **f**[35] ℵA [82%] HF,RP,OC,TR,CP[NU] || --- B,C [18%]
[26] εθνει *rell* || εθνη [14%] || εθνι ℵ [1%]
[27] εν **f**[35] C [97%] HF,RP,OC,TR,CP || 1 τε ℵA,B [3%] NU
[28] οι **f**[35] ℵA [75%] HF,RP,OC,TR,CP[NU] || --- B,C [25%]

της ἡμετερας θρησκειας εζησα Φαρισαιος. 6 Και νυν επ' ελπιδι της προς[1] τους πατερας[2]
επαγ- γελιας γενομενης ὑπο του Θεου ἑστηκα κρινομενος, 7 εις ἣν το δωδεκαφυλον ἡμων,
εν εκτε- νια[3] νυκτα και ἡμεραν λατρευον,[4] ελπιζει καταντησαι. Περι ἧς ελπιδος εγκαλουμαι,
Βασιλευ Αγριππα, ὑπο Ιουδαιων.[5] 8 Τί απιστον κρινεται παρ' ὑμιν ει ὁ Θεος νεκρους
εγειρει?

[how he persecuted Christians]

9 “Εγω μεν ουν εδοξα εμαυτω προς το ονομα Ιησου του Ναζωραιου δειν πολλα
εναντια πραξαι· 10 ὃ και εποιησα εν Ἱεροσολυμοις, και πολλους[6] των ἁγιων εγω[7] φυλα-
καις κατεκλεισα, την παρα των αρχιερεων εξουσιαν λαβων· αναιρουμενων τε[8] αυτων
κατηνεγκα ψηφον. 11 Και κατα πασας τας συναγωγας πολλακις τιμωρων αυτους, ηναγκα-
ζον βλασφημειν· περισσως τε εμμαινομενος αυτοις, εδιωκον ἑως και εις τας εξω πολεις.

[how Jesus chose him]

12 “Εν οἷς και[9] πορευομενος εις[10] Δαμασκον μετ' εξουσιας και επιτροπης της παρα[11]
των αρχιερεων, 13 ἡμερας μεσης κατα την ὁδον ειδον,[12] βασιλευ, ουρανοθεν ὑπερ την λαμ-
προτητα του ἡλιου, περιλαμψαν με φως και τους συν εμοι πορευομενους. 14 Παντων δε[13]
καταπεσοντων ἡμων εις την γην, ηκουσα φωνην λαλουσαν προς με και λεγουσαν[14] τη Ἑβρα-
ιδι διαλεκτω: 'Σαουλ, Σαουλ, τί με διωκεις? Σκληρον σοι προς κεντρα λακτιζειν.' 15 Εγω
δε ειπον,[15] 'Τίς εἶ, Κυριε?' Ὁ δε[16] ειπεν: 'Εγω ειμι Ιησους, ὃν συ διωκεις. 16 Αλλα ανα-
στηθι και στηθι επι τους ποδας σου· εις τουτο γαρ ωφθην σοι, προχειρισασθαι σε ὑπηρετην
και μαρτυρα ὧν τε ειδες[17] ὧν τε οφθησομαι σοι, 17 εξαιρουμενος σε εκ του λαου και[18] των
εθνων, εις οὓς εγω[19] σε αποστελλω:[20] 18 ανοιξαι οφθαλμους αυτων, του επιστρεψαι[21] απο
σκοτους εις φως και[22] της εξουσιας του Σατανα επι τον Θεον, του λαβειν αυτους αφεσιν
ἁμαρτιων και κληρον εν τοις ἡγιασμενοις, πιστει τη εις εμε.' 19 Ὅθεν, Βασιλευ[23] Αγριππα,
ουκ εγενομην απειθης τη ουρανιω οπτασια 20—αλλα τοις εν Δαμασκω πρωτον[24] και Ἱερο-

---

1 προς **f**35 C [90%] HF,RP,OC,TR,CP || εις ℵA,B [10%] NU
2 πατερας **f**35 [78%] HF,RP,OC,TR,CP || 1 ημων ℵA,B,C [22%] NU
3 εκτενια **f**35 A,C [69%] || εκτενεια ℵB [31%] HF,RP,OC,TR,CP,NU
4 λατρευον *rell* || λατρευων [16%]
5 βασιλευ αγριππα υπο ιουδαιων **f**35 [87%] HF,RP(CP) || ~3412 [9%] || 123 των 4 OC,TR || ~341 ℵB,C [3%] NU || 34 A [1%] || one other variant (OC is in small print)
6 πολλους **f**35 B [95%] HF,RP,OC,TR,CP || πολους τε ℵA,C [5%] NU
7 εγω **f**35 [85%] HF,RP,TR,CP || 1 εν ℵA,B,C [15%] OC,NU
8 τε *rell* || δε [25%] || one other variant
9 και **f**35 [83%] HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B,C [17%] NU (OC is in small print)
10 εις **f**35 A [32%] || 1 την ℵB,C [68%] HF,RP,OC,TR,CP,NU
11 παρα **f**35 C [95%] HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B [5%] NU
12 ειδον *rell* || ιδον A [16%] || ιδου C || one other variant
13 δε **f**35 C [90%] HF,RP,OC,TR,CP || τε ℵA,B [10%] NU
14 λαλουσαν προς με και λεγουσαν **f**35 (74.6%) HF,RP,OC,TR,CP || λαλουσης 234 λεγουσης (1.4%) || 123 (7.4%) || ~523 ℵA,B,C (8.6%) NU || ~λεγουσης 23 (4.7%) || 5 μοι (2.5%) || three other variants (0.8%)
15 ειπον **f**35 ℵ [65%] HF,RP,OC,TR,CP || ειπα A,B,C [35%] NU
16 δε **f**35 [85%] HF,RP,OC,TR,CP || 1 κυριος ℵA,B,C [15%] NU
17 ειδες **f**35 ℵ [87%] HF,RP,OC,TR || 1 με B(C) [4%] [NU] || οιδες CP || ιδες A,C [9%]
18 και **f**35 C [94%] HF,RP,OC,TR,CP || 1 εκ ℵA,B [6%] NU
19 εγω *rell* || νυν [5%] TR
20 σε αποστελλω **f**35 [50%] HF,RP,OC,TR,CP || 1 αποστελω [35%] || ~αποστελω 1 [9%] || ~21 ℵA,B [2%] NU || ~εξαποστελλω 1 C [2%] || ~εξαποστελω 1 [2%]
21 επιστρεψαι **f**35 ℵB,C [30%] OC,TR,CP,NU || υποστρεψαι [35%] HF,RP || αποστρεψαι A [35%]
22 και *rell* || 1 απο C [20%]
23 βασιλευ *rell* || βασιλευς [2%] CP
24 πρωτον **f**35 [98%] HF,RP,OC,TR,CP || 1 τε ℵA,B [2%] NU

σολυμοις, εις[1] πασαν τε την χωραν της Ιουδαιας και τοις εθνεσιν, απαγγελλω:[2] ‛μετανοειν[3] και επιστρεφειν επι τον Θεον, αξια της μετανοιας εργα πρασσοντας’. 21 Ἑνεκα τουτων με οἱ Ιουδαιοι συλλαβομενοι[4] εν[5] τω ἱερω επειρωντο διαχειρισασθαι. 22 Επικουριας ουν τυχων της παρα[6] του Θεου, αχρι της ἡμερας ταυτης ἑστηκα μαρτυρομενος[7] μικρω τε και μεγαλω, ουδεν εκτος λεγων ὧν τε οἱ προφηται ελαλησαν μελλοντων γινεσθαι[8] και Μωυσης[9] 23—ει παθητος ὁ Χριστος· ει πρωτος εξ αναστασεως νεκρων φως μελλει[10] καταγγελλειν τω τε[11] λαω και τοις εθνεσιν.”

[Festus interrupts]

24 Ταυτα δε αυτου απολογουμενου, ὁ Φηστος μεγαλη τη φωνη εφη:[12] “Μαινη, Παυλε! Τα πολλα σε γραμματα εις μανιαν περιτρεπει!” 25 Ὁ δε:[13] “Ου μαινομαι”, φησιν, “κρατιστε Φηστε· αλλα[14] αληθειας και σωφροσυνης ῥηματα αποφθεγγομαι. 26 Επισταται γαρ περι τουτων ὁ βασιλευς, προς ὃν και παρρησιαζομενος λαλω· λανθανειν γαρ αυτον τι[15] τουτων ου[16] πειθομαι ουδεν,[17] ου[18] γαρ[19] εν γωνια πεπραγμενον τουτο.[20] 27 Πιστευεις, Βασιλευ Αγριππα, τοις προφηταις? Οιδα ὁτι πιστευεις.” 28 Ὁ δε Αγριππας προς τον Παυλον εφη,[21] “Εν ολιγω με πειθεις χριστιανον γενεσθαι!”[22] 29 Ὁ δε Παυλος ειπεν,[23] “Ευξαιμην[24] αν τω Θεω, και εν ολιγω και εν πολλω,[25] ου μονον σε αλλα και παντας τους ακουοντας μου σημερον γενεσθαι τοιουτους ὁποιος καγω[26] ειμι, παρεκτος των δεσμων τουτων.”

30 Και ταυτα ειποντος αυτου, ανεστη[27] ὁ βασιλευς, και ὁ ἡγεμων ἡ τε Βερνικη, και οἱ συγκαθημενοι αυτοις· 31 και αναχωρησαντες ελαλουν προς αλληλους, λεγοντες ὁτι “Ουδεν θανατου αξιον ἠ δεσμων[28] πρασσει[29] ὁ ανθρωπος οὑτος”. 32 Αγριππας δε τω Φηστω εφη, “Απολελυσθαι εδυνατο[30] ὁ ανθρωπος οὑτος, ει μη επεκεκλητο[31] Καισαρα”.

[Paul sent to Rome]

---

[1] εις **f**^{35} [98%] HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B [2%] NU

[2] απαγγελλω **f**^{35} [61%] OC || απαγγελλων [20%] HF,RP,TR || απηγγελλον ℵA,B [9%] CP,NU || απηγγελλων [8%] || three other variants [2%]

[3] μετανοειν *rell* || μετανοιαν CP

[4] με οι ιουδαιοι συλλαβομενοι **f**^{35} [84%] HF,OC,TR,CP || ~ 2314 [5%] RP || 134 B [5%] NU || ~ 314 [4%] || ~ 2341 A [1%] || 13 συλλαβουμενοι ℵ || two other variants [1%]

[5] εν **f**^{35} A,B [94%] HF,RP,OC,TR,CP || οντα 1 ℵ [6%] [NU]

[6] παρα **f**^{35} [93%] HF,RP,OC,TR,CP || απο ℵA,B [5%] NU || υπο [2%]

[7] μαρτυρομενος **f**^{35} ℵA,B [75%] HF,RP,OC,CP,NU || μαρτυρουμενος [12%] TR || μαρτυρωμενος [13%]

[8] γινεσθαι *rell* || γενεσθαι [1%] OC

[9] μωυσης *rell* || μωσης A,B [13%] TR

[10] μελλει *rell* || μελλειν [18%] || μελλιν ℵ || one other variant

[11] τε **f**^{35} ℵA,B [60%] NU || --- [40%] HF,RP,OC,TR,CP

[12] εφη **f**^{35} [83%] HF,RP,OC,TR,CP || φησιν ℵA,B [15%] NU || ειπεν [2%]

[13] δε **f**^{35} [95%] HF,RP,OC,TR,CP || 1 παυλος ℵA,B [5%] NU

[14] αλλα *rell* || αλλ B [12%] TR

[15] τι **f**^{35} ℵA [96%] HF,RP,OC,TR,CP[NU] || --- B [4%]

[16] ου *rell* || --- [12%] || ουδεν [2%]

[17] ουδεν **f**^{35} [94%] HF,RP,OC,TR,CP || --- A [4%] || ουθεν ℵB [2%] NU

[18] ου *rell* || --- CP || ουδε [15%]

[19] γαρ **f**^{35} [75%] HF,RP,CP || 1 εστιν ℵA,B [25%] OC,TR,NU

[20] τουτο *rell* || 1 εστι CP

[21] εφη **f**^{35} [94%] HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B [6%] NU

[22] γενεσθαι **f**^{35} (96.5%) HF,RP,OC,TR,CP || ποιησαι ℵA,B (3.5%) NU

[23] ειπεν **f**^{35} [94%] HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B [6%] NU

[24] ευξαιμην **f**^{35} A,B [60%] HF,RP,OC,TR,CP,NU || ευξαμην ℵ [40%]

[25] πολλω **f**^{35} [94%] HF,RP,OC,TR,CP || μεγαλω ℵA,B [6%] NU

[26] καγω **f**^{35} ℵA [96%] HF,RP,OC,TR,CP || και εγω B [4%] NU

[27] και ταυτα ειποντος αυτου ανεστη **f**^{35} [93%] HF,RP,OC,TR,CP || 5 τε ℵA,B [3%] NU || 5 δε [2%] || three other variants [2%]

[28] θανατου αξιον η δεσμων **f**^{35} [89%] HF,RP,OC,TR,CP || ~ 1342 ℵB [5%] NU || ~ 2134 A [6%]

[29] πρασσει **f**^{35} B [93%] HF,RP,OC,TR,CP || τι 1 ℵA [7%] [NU]

[30] εδυνατο *rell* || ηδυνατο [20%] CP || two other variants

[31] επεκεκλητο *rell* || επικεκλητο [20%] CP || three other variants

27.1 Ὡς δε εκριθη του αποπλειν ἡμας εις την Ιταλιαν, παρεδιδουν τον τε Παυλον
και τινας ἑτερους δεσμωτας ἑκατονταρχῃ ονοματι Ιουλιω, σπειρας[1] Σεβαστης. 2 Επιβαντες
δε πλοιω Ατραμυτινω,[2] μελλοντες[3] πλειν[4] τους κατα την Ασιαν τοπους, ανηχθημεν· οντος
συν ἡμιν Αρισταρχου, Μακεδονος Θεσσαλονικεως. 3 Τῃ τε[5] ἑτερα κατηχθημεν εις Σιδωνα·
φιλανθρωπως[6] τε ὁ Ιουλιος τω Παυλω χρησαμενος επετρεψεν προς τους[7] φιλους πορευ-
θεντα[8] επιμελειας τυχειν. 4 Κακειθεν αναχθεντες, ὑπεπλευσαμεν την Κυπρον, δια το τους
ανεμους ειναι εναντιους. 5 Το τε πελαγος το κατα την Κιλικιαν και Παμφυλιαν διαπλευ-
σαντες, κατηχθημεν[9] εις Μυρα της Λυκιας. 6 Κακει εὑρων ὁ ἑκατονταρχος[10] πλοιον Αλεξαν-
δρινον[11] πλεον εις[12] Ιταλιαν, ενεβιβασεν[13] ἡμας εις αυτο. 7 Εν ἱκαναις δε ἡμεραις βραδυ-
πλοουντες και μολις γενομενοι κατα την Κνιδον, μη προσεωντος ἡμας του ανεμου, ὑπε-
πλευσαμεν την Κρητην κατα Σαλμωνην· 8 μολις τε παραλεγομενοι αυτην ηλθομεν εις τοπον
τινα καλουμενον Καλους Λιμενας, ᾧ εγγυς ἦν πολις[14] Λασαια.

[A difference of opinion]

9 Ἱκανου δε χρονου διαγενομενου και οντος ηδη επισφαλους του πλοος, δια το και
την Νηστειαν ηδη παρεληλυθεναι· παρῃνει ὁ Παυλος 10 λεγων αυτοις, "Ανδρες, θεωρω[15]
ὁτι μετα ὑβρεως και πολλης ζημιας, ου μονον του φορτου[16] και του πλοιου αλλα και των
ψυχων ἡμων, μελλειν εσεσθαι τον πλουν". 11 Ὁ δε ἑκατονταρχος[17] τω κυβερνητῃ και τω
ναυκληρω επειθετο μαλλον[18] ἠ τοις ὑπο του[19] Παυλου λεγομενοις. 12 Ανευθετου δε του
λιμενος ὑπαρχοντος προς παραχειμασιαν, οἱ πλειους[20] εθεντο βουλην αναχθηναι εκειθεν,[21]
ει πως δυναιντο καταντησαντες εις Φοινικα παραχειμασαι, λιμενα της Κρητης βλεποντα
κατα λιβα και κατα χωρον.

[The storm]

13 Ὑποπνευσαντος δε νοτου, δοξαντες της προθεσεως κεκρατηκεναι, αραντες ασσον
παρελεγοντο την Κρητην. 14 Μετ' ου πολυ δε, εβαλεν κατ' αυτης ανεμος τυφωνικος (ὁ
καλουμενος Ευροκλυδων).[22] 15 Συναρπασθεντος δε του πλοιου, και μη δυναμενου αντοφ-
θαλμειν τω ανεμω, επιδοντες[23] εφερομεθα. 16 Νησιον δε τι ὑποδραμοντες καλουμενον Κλαυ-

---

[1] σπειρας $\mathbf{f}^{35}$ [35%] || σπειρης אA,B [65%] HF,RP,OC,TR,CP,NU

[2] ατραμυτινω $\mathbf{f}^{35}$ [21%] || αδραμυτινω [13%] || ατραμυττινω [6%] || αδραμυττινω [4%] || αδραμυντινω [5%] || ατραμυτηνω [12%] || αδραμυτηνω [9%] CP || αδραμυττηνω א [25%] HF,RP,OC,TR,NU || αραμμυτηνω [4%] || αδραμυντηνω A,B

[3] μελλοντες $\mathbf{f}^{35}$ [75%] HF,RP,OC,TR,CP || μελλοντι אA,B [16%] NU || μελλοντα [4%] || μελλοντων [5%]

[4] πλειν $\mathbf{f}^{35}$ [90%] HF,RP,OC,TR,CP || 1 εις אA,B [8%] NU || επι [2%]

[5] τε *rell* || --- [3%] CP || δε [5%]

[6] φιλανθρωπως *rell* || φιλανθροπως [1%] CP || φιλανθρωπος [5%]

[7] τους *rell* || --- [5%] TR (OC is in small print)

[8] πορευθεντα $\mathbf{f}^{35}$ [87%] HF,RP,OC,TR,CP || πορευθεντι אA,B [4%] NU || πορευθεντας [5%] || απελθοντα [4%]

[9] κατηχθημεν $\mathbf{f}^{35}$ [23%] CP || κατηλθομεν B [71%] HF,RP,OC,TR,NU || κατηλθαμεν אA [1%] || ηλθομεν [5%] || one other variant

[10] εκατονταρχος $\mathbf{f}^{35}$ [97%] HF,RP,TR,CP || εκατονταρχης אA,B [3%] OC,NU

[11] αλεξανδρινον *rell* || αλεξανδρηνον [22%]

[12] εις $\mathbf{f}^{35}$ [30%] || 1 την אA,B [70%] HF,RP,OC,TR,CP,NU

[13] ενεβιβασεν *rell* || ανεβιβασεν [25%] || ενεβηβασεν [15%] || επεβιβασεν [1%] || one other variant

[14] ην πολις $\mathbf{f}^{35}$ B [95%] HF,RP,OC,TR,CP || ~ 21 אA [5%] NU

[15] θεωρω *rell* || θεορω א [13%]

[16] φορτου $\mathbf{f}^{35}$ [30%] OC,TR || φορτιου אA,B [70%] HF,RP,CP,NU

[17] εκατονταρχος $\mathbf{f}^{35}$ [50%] TR || εκατονταρχης אA,B [50%] HF,RP,OC,CP,NU

[18] επειθετο μαλλον $\mathbf{f}^{35}$ [85%] HF,RP,OC,TR,CP || ~ 21 (אA)B [15%] NU

[19] του $\mathbf{f}^{35}$ [92%] HF,RP,OC,TR,CP || --- אA,B [8%] NU

[20] πλειους $\mathbf{f}^{35}$ [91%] HF,RP,OC,TR,CP || πλειονες אA,B [4%] NU || πλειων [5%]

[21] εκειθεν $\mathbf{f}^{35}$ אA,B [80%] NU || κακειθεν [20%] HF,RP,OC,TR,CP

[22] ευροκλυδων $\mathbf{f}^{35}$ (95.3%) HF,RP,OC,TR,CP || ευρυκλυδων (1.4%) || ευρωκλυδων (0.8%) || ευρακυλων אA,B (0.8%) NU || seven other variants (1.7%)

[23] επιδοντες *rell* || επιδιδοντες [2%] CP || one other variant

δην,[1] μολις ισχυσαμεν[2] περικρατεις γενεσθαι της σκαφης· 17 ἣν αραντες, βοηθειαις[3] εχρωντο, ὑποζωννυντες το πλοιον· φοβουμενοι τε μη εις την Συρτιν[4] εκπεσωσιν, χαλασαντες το σκευος, οὑτως εφεροντο. 18 Σφοδρως δε χειμαζομενων ἡμων, τη ἑξης εκβολην εποιουντο, 19 και τη τριτη αυτοχειρες την σκευην του πλοιου ερριψαμεν.[5] 20 Μητε δε ἡλιου μητε αστρων επιφαινοντων επι πλειονας ἡμερας, χειμωνος τε ουκ ολιγου επικειμενου, λοιπον περιηρειτο πασα ελπις[6] του σωζεσθαι ἡμας.

21 Πολλης δε[7] ασιτιας ὑπαρχουσης, τοτε σταθεις ὁ Παυλος εν μεσω αυτων ειπεν: "Εδει μεν, ω ανδρες, πειθαρχησαντας μοι μη αναγεσθαι απο της Κρητης, κερδησαι τε την ὑβριν ταυτην και την ζημιαν. 22 Και τα νυν παραινω ὑμας ευθυμειν, αποβολη γαρ ψυχης ουδεμια εσται εξ ὑμων, πλην του πλοιου. 23 Παρεστη γαρ μοι ταυτη τη νυκτι[8] αγγελος του Θεου οὗ ειμι, ᾧ και λατρευω,[9] 24 λεγων: 'Μη φοβου, Παυλε· Καισαρι σε δει παρασ- τηναι. Και ιδου, κεχαρισται σοι ὁ Θεος παντας τους πλεοντας μετα σου.' 25 Διο ευθυ- μειτε, ανδρες· πιστευω γαρ τω Θεω ὁτι οὑτως εσται καθ' ὃν τροπον λελαληται μοι. 26 Εις νησον δε τινα δει ἡμας εκπεσειν."

27 Ὡς δε τεσσαρεσκαιδεκατη νυξ εγενετο, διαφερομενων ἡμων εν τω Αδρια, κατα μεσον της νυκτος ὑπενοουν οἱ ναυται προσαγειν τινα αυτοις χωραν. 28 Και βολισαντες εὑρον οργυιας[10] εικοσι· βραχυ δε διαστησαντες, και παλιν βολισαντες, εὑρον οργυιας δεκαπεντε· 29 φοβουμενοι τε μη πως[11] εις[12] τραχεις τοπους εκπεσωμεν,[13] εκ πρυμνης ῥιψαντες αγκυρας τεσσαρας, ηυχοντο[14] ἡμεραν γενεσθαι. 30 Των δε ναυτων ζητουντων φυγειν εκ του πλοιου και χαλασαντων την σκαφην εις την θαλασσαν, προφασει ὡς εκ πρωρας[15] μελλοντων αγκυρας[16] εκτεινειν· 31 ειπεν ὁ Παυλος τω ἑκατονταρχη και τοις στρατιωταις, "Εαν μη οὗτοι εν τω πλοιω μεινωσιν,[17] ὑμεις σωθηναι ου δυνασθε". 32 Τοτε οἱ στρατιωται απεκοψαν[18] τα σχοινια της σκαφης και ειασαν αυτην εκπεσειν.

33 Αχρι δε οὗ εμελλεν ἡμερα[19] γινεσθαι,[20] παρεκαλει ὁ Παυλος ἁπαντας μεταλαβειν τροφης, λεγων: "Τεσσαρεσκαιδεκατην σημερον ἡμεραν προσδοκωντες—ασιτοι διατελειτε,[21] μηδεν[22] προσλαβομενοι. 34 Διο παρακαλω ὑμας μεταλαβειν[23] τροφης, τουτο γαρ προς της ἡμε- τερας[24] σωτηριας ὑπαρχει· ουδενος γαρ ὑμων θριξ εκ[25] της κεφαλης πεσειται."[26] 35

---

[1] κλαυδην **f**^{35} [95%] HF,RP,OC,TR,CP || κλαυδα ℵA^{v} [4%] || καυδα B [1%] NU

[2] μολις ισχυσαμεν **f**^{35} [95%] HF,RP,OC,TR,CP || ~ 21 ℵA,B [5%] NU

[3] βοηθειαις *rell* || βοηθειας C [15%] || βοηθιαν ℵ || one other variant

[4] συρτιν **f**^{35} ℵA,B,C [45%] OC,TR,NU || συρτην [55%] HF,RP,CP

[5] ερριψαμεν **f**^{35} [90%] HF,RP,OC,TR,CP || ερριψαν (ℵ)A(B)C [10%] NU

[6] πασα ελπις **f**^{35} ℵC [95%] HF,RP,OC,TR,CP || ~ 21 A,B [5%] NU

[7] δε **f**^{35} [90%] HF,RP,OC,TR,CP || τε ℵA,B,C [10%] NU

[8] ταυτη τη νυκτι **f**^{35} A,B,C [95%] HF,RP,CP,NU || ~ 231 [5%] OC,TR || τηδε 23 ℵ

[9] αγγελος του θεου ου ειμι ω και λατρευω **f**^{35} [84%] HF,RP,OC,TR,CP || ~ 23456781 B,C [4%] || ~ 2345 εγω 6781 ℵA [1%] [NU] || 12345 εγω 678 [10%] || three other variants [1%]

[10] οργυιας *rell* || οργυας [5%] CP (twice in this verse) || several further spellings

[11] μη πως **f**^{35} [95%] HF,RP,OC,TR,CP || μηπω A || μη που B,C [5%] NU || μη ℵ

[12] εις **f**^{35} [95%] HF,RP,OC,TR,CP || κατα ℵA,B,C [5%] NU

[13] εκπεσωμεν **f**^{35} A,B,C [76%] HF,RP,OC,CP,NU || εμπεσωμεν ℵ [1%] || εκπεσωσιν [18%] TR || εκπεσομεν [5%]

[14] ηυχοντο *rell* || ευχοντο B,C [20%]

[15] πρωρας **f**^{35} B,C [96%] HF,RP,OC,TR,CP || πρωρης A [1%] NU || πλωρης ℵ [1%] || three other variants [2%]

[16] μελλοντων αγκυρας **f**^{35} ℵ [95%] HF,RP,OC,TR,CP || ~ 21 A,B,C [5%] NU

[17] εν τω πλοιω μεινωσιν **f**^{35} ℵ [20%] || ~ 4123 A,B,C [75%] HF,RP,OC,TR,CP,NU || 123 [5%]

[18] οι στρατιωται απεκοψαν **f**^{35} [90%] HF,RP,OC,TR,CP || ~ 321 ℵA,B,C [10%] NU

[19] εμελλεν ημερα **f**^{35} [76%] OC,TR,CP || ημελλεν 2 [21%] HF,RP || ~ 2 ημελλεν B,C [2%] NU || ~ 21 ℵA

[20] γινεσθαι *rell* || γενεσθαι [10%] || γεινεσθαι ℵA,B

[21] διατελειτε *rell* || διατελειται ℵ [13%] || one other variant

[22] μηδεν **f**^{35} C [98%] HF,RP,OC,TR,CP || μηθεν ℵA,B [2%] NU

[23] μεταλαβειν **f**^{35} ℵA,B,C [30%] OC,NU || προσλαβειν [70%] HF,RP,TR,CP

[24] ημετερας **f**^{35} A [50%] || υμετερας ℵB,C [50%] HF,RP,OC,TR,CP,NU

[25] εκ **f**^{35} ℵ [92%] HF,RP,OC,TR,CP || απο A,B,C [6%] NU || --- [2%]

[26] πεσειται **f**^{35} [95%] HF,RP,OC,TR,CP || απολειται ℵA,B,C [5%] NU

Ειπων[1] δε ταυτα και λαβων αρτον, ευχαριστησεν[2] τω Θεω ενωπιον παντων· και κλασας
ηρξατο εσθιειν. 36 Ευθυμοι δε γενομενοι παντες[3] και αυτοι προσελαβοντο τροφης. 37 (Ημεν[4]
δε εν τω πλοιω αἱ πασαι ψυχαι,[5] διακοσιαι ἑβδομηκοντα ἑξ.) 38 Κορεσθεντες δε[6] τροφης,
εκουφιζον το πλοιον εκβαλλομενοι τον σιτον εις την θαλασσαν.

39 Ὁτε δε ἡμερα εγενετο, την γην ουκ επεγινωσκον, κολπον δε τινα κατενοουν[7]
εχοντα αιγιαλον, εις ὃν εβουλευσαντο,[8] ει δυνατον,[9] εξωσαι το πλοιον. 40 Και τας αγκυρας
περιελοντες ειων εις την θαλασσαν, ἁμα ανεντες τας ζευκτηριας των πηδαλιων· και επαραν-
τες τον αρτεμονα[10] τη πνεουση κατειχον εις τον αιγιαλον. 41 Περιπεσοντες δε εις τοπον
διθαλασσον επωκειλαν[11] την ναυν·[12] και ἡ μεν πρωρα ερεισασα εμενεν[13] ασαλευτος, ἡ δε
πρυμνα ελυετο[14] ὑπο της βιας των κυματων.[15]

42 Των δε στρατιωτων βουλη εγενετο ἱνα τους δεσμωτας αποκτεινωσιν, μη τις
εκκολυμβησας διαφυγη.[16] 43 Ὁ δε ἑκατονταρχος,[17] βουλομενος διασωσαι τον Παυλον, εκω-
λυσεν αυτους του βουληματος[18] εκελευσεν τε τους δυναμενους κολυμβαν απορριψαντας[19]
πρωτους επι την γην εξιεναι, 44 και τους λοιπους, οὓς μεν επι σανισιν, οὓς δε επι τινων
των απο του πλοιου. Και οὑτως εγενετο παντας διασωθηναι επι την γην.

[Malta]

28.1 Και διασωθεντες, τοτε επεγνωσαν[20] ὁτι Μελιτη ἡ νησος καλειται. 2 Οἱ δε[21]
βαρβαροι παρειχον ου την τυχουσαν φιλανθρωπιαν ἡμιν, αναψαντες[22] γαρ πυραν, προσε-
λαβοντο παντας ἡμας, δια τον ὑετον τον εφεστωτα και δια[23] το ψυχος. 3 Συστρεψαντος δε
του Παυλου φρυγανων[24] πληθος και επιθεντος επι την πυραν, εχιδνα εκ[25] της θερμης
εξελθουσα[26] καθηψατο[27] της χειρος αυτου. 4 Ὡς δε ειδον οἱ βαρβαροι κρεμαμενον[28] το θηριον
εκ της χειρος αυτου, ελεγον προς αλληλους,[29] "Παντως φονευς εστιν ὁ ανθρωπος οὑτος, ὃν
διασωθεντα εκ της θαλασσης ἡ Δικη ζην ουκ ειασεν". 5 Ὁ μεν ουν, αποτιναξαμενος[30] το

---

[1] ειπων $\mathbf{f}^{35}$ [98%] HF,RP,OC,TR,CP || ειπας אA,B,C [2%] NU
[2] ευχαριστησεν *rell* || ηυχαριστησεν [20%] || ευχαριστησας א
[3] παντες *rell* || --- CP || απαντες א
[4] ημεν $\mathbf{f}^{35}$ C [98%] HF,RP,OC,TR,CP || ημεθα אA,B [2%] NU
[5] εν τω πλοιω αι πασαι ψυχαι $\mathbf{f}^{35}$ [86%] HF,RP,OC,TR,CP || ~ 456123 אB,C [4%] NU || ~ 56123 A [5%] || 12356 [5%]
[6] δε $\mathbf{f}^{35}$ אA,B,C [30%] OC,TR,CP,NU || 1 της [70%] HF,RP
[7] κατενοουν *rell* || υπενοουν [10%]
[8] εβουλευσαντο $\mathbf{f}^{35}$ [91%] HF,RP,OC,TR,CP || εβουλευοντο אB,C [4%] NU || εβουλοντο A [5%]
[9] δυνατον $\mathbf{f}^{35}$ C [90%] HF,RP,CP || δυναιντο אA,B [10%] OC,TR,NU
[10] αρτεμονα $\mathbf{f}^{35}$ [60%] HF,RP,TR || αρτεμωνα אA,B,C [40%] OC,CP,NU
[11] επωκειλαν $\mathbf{f}^{35}$ [64%] HF,RP,OC,TR,CP || επεκειλαν אB,C [3%] NU || επωκιλαν [15%] || εποκιλαν [10%] || επεκιλαν [7%] || three other variants A [1%]
[12] ναυν *rell* || ναυ [23%]
[13] εμενεν $\mathbf{f}^{35}$ A [25%] || εμεινεν אB,C [75%] HF,RP,OC,TR,CP,NU
[14] ελυετο *rell* || διελυετο [12%] || ελυτο א
[15] των κυματων $\mathbf{f}^{35}$ C (98.8%) HF,RP,OC,TR,CP[NU] || --- אA,B (1.2%)
[16] διαφυγη $\mathbf{f}^{35}$ אA,B,C [92%] HF,RP,CP,NU || διαφυγοι [5%] OC,TR || διαφυγει [3%]
[17] εκατονταρχος $\mathbf{f}^{35}$ [95%] HF,RP,TR,CP || εκατονταρχης אA,B,C [5%] OC,NU
[18] βουληματος *rell* || βουλευματος [1%] CP
[19] απορριψαντας $\mathbf{f}^{35}$ A [95%] HF,RP,OC,TR,CP || αποριψαντας א(B)C [2%] NU || απορρηψαντος [3%]
[20] επεγνωσαν $\mathbf{f}^{35}$ [95%] HF,RP,OC,TR,CP || επεγνωμεν אA,B,C [4%] NU || two other variants
[21] δε $\mathbf{f}^{35}$ א [92%] HF,RP,OC,TR,CP || τε A,B,C [8%] NU
[22] αναψαντες $\mathbf{f}^{35}$ [94%] HF,RP,OC,TR,CP || αψαντες אA,B,C [6%] NU
[23] δια *rell* || --- א [15%]
[24] φρυγανων $\mathbf{f}^{35}$ א [95%] HF,RP,OC,TR,CP || 1 τι A,B,C [5%] NU
[25] εκ $\mathbf{f}^{35}$ [70%] HF,RP,TR,CP || απο אA,B,C [30%] OC,NU
[26] εξελθουσα $\mathbf{f}^{35}$ אA,B,C [35%] TR,NU || διεξελθουσα [65%] HF,RP,OC,CP
[27] καθηψατο $\mathbf{f}^{35}$ C [25%] || καθηψεν אA,B [72%] HF,RP,OC,TR,CP,NU || καθεικε [3%]
[28] κρεμαμενον *rell* || κρεμμαμενον [15%]
[29] ελεγον προς αλληλους $\mathbf{f}^{35}$ [92%] HF,RP,OC,TR,CP || ~ 231 אA,B,C [8%] NU
[30] αποτιναξαμενος $\mathbf{f}^{35}$ A [55%] || αποτιναξας אB [45%] HF,RP,OC,TR,CP,NU

θηριον εις το πυρ, επαθεν ουδεν κακον. 6 Οἱ δε προσεδοκων αυτον μελλειν πιμπρασθαι, ἢ καταπιπτειν αφνω νεκρον· επι πολυ δε αυτων προσδοκωντων και θεωρουντων μηδεν ατοπον εις αυτον γινομενον, μεταβαλλομενοι[1] ελεγον θεον αυτον ειναι.[2]

7 Εν δε τοις περι τον τοπον εκεινον ὑπηρχεν χωρια τω πρωτω της νησου, ονοματι Ποπλιω, ὃς αναδεξαμενος ἡμας τρεις ἡμερας φιλοφρονως εξενισεν. 8 Εγενετο δε τον πατερα του Ποπλιου πυρετοις και δυσεντερια[3] συνεχομενον κατακεισθαι· προς ὃν ὁ Παυλος εισελθων και προσευξαμενος,[4] επιθεις τας χειρας αυτω, ιασατο αυτον. 9 Τουτου ουν[5] γενομενου, και οἱ λοιποι οἱ εχοντες ασθενειας εν τη νησω[6] προσηρχοντο και εθεραπευοντο· 10 οἳ και πολλαις τιμαις ετιμησαν ἡμας, και αναγομενοις επεθεντο τα προς την χρειαν.[7]

[Rome]

11 Μετα δε τρεις μηνας ανηχθημεν[8] εν πλοιω παρακεχειμακοτι εν τη νησω, Αλεξανδρινω,[9] παρασημω Διοσκουροις. 12 Και καταχθεντες εις Συρακουσας επεμειναμεν ἡμερας τρεις· 13 ὁθεν περιελθοντες[10] κατηντησαμεν εις Ῥηγιον. Και μετα μιαν ἡμεραν επιγενομενου νοτου, δευτεραιοι ηλθομεν εις Ποτιολους, 14 οὗ εὑροντες αδελφους, παρεκληθημεν επ'[11] αυτοις επιμειναι[12] ἡμερας ἑπτα—και οὑτως εις την Ῥωμην ηλθομεν.[13] 15 Κακειθεν οἱ αδελφοι, ακουσαντες τα περι ἡμων, εξηλθον[14] εις απαντησιν ἡμιν[15] αχρις[16] Αππιου Φορου και Τριων Ταβερνων, οὓς ιδων ὁ Παυλος, ευχαριστησας τω Θεω, ελαβεν θαρσος.

16 Ὁτε δε ηλθομεν[17] εις Ῥωμην, ὁ ἑκατονταρχος παρεδωκεν τους δεσμιους[18] τω στρατοπεδαρχη·[19] τω δε Παυλω επετραπη[20] μενειν καθ' ἑαυτον, συν τω φυλασσοντι αυτον[21] στρατιωτη.

[Paul and the Jews]

17 Εγενετο δε μετα ἡμερας τρεις συγκαλεσασθαι τον Παυλον[22] τους οντας των Ιουδαιων πρωτους· συνελθοντων δε αυτων, ελεγεν προς αυτους: "Ανδρες αδελφοι, εγω[23] ουδεν εναντιον ποιησας τω λαω ἢ τοις εθεσιν τοις πατρωοις, δεσμιος εξ Ἱεροσολυμων παρεδοθην εις τας χειρας των Ῥωμαιων, 18 οἱτινες ανακριναντες με εβουλοντο[24] απολυσαι δια το μηδεμιαν αιτιαν θανατου ὑπαρχειν εν εμοι. 19 Αντιλεγοντων δε των Ιουδαιων, ηναγκασθην επικαλεσασθαι Καισαρα· ουχ ὡς του εθνους μου εχων τι κατηγορησαι.[25] 20 Δια

---

[1] μεταβαλλομενοι **f**[35] ℵ [87%] HF,RP,OC,TR,CP || μεταβαλομενοι A,B [13%] NU
[2] θεον αυτον ειναι **f**[35] [96%] HF,RP,OC,TR,CP || ~ 213 [2%] || ~ 231 ℵB [2%] NU || ~ 321 A
[3] δυσεντερια **f**[35] [50%] HF,RP,TR,CP || δυσεντεριω ℵA,B [50%] OC,NU
[4] προσευξαμενος *rell* || 1 και [2%] OC
[5] ουν **f**[35] [92%] HF,RP,OC,TR,CP || δε ℵA,B [8%] NU
[6] εχοντες ασθενειας εν τη νησω **f**[35] [95%] HF,RP,OC,TR,CP || ~ 34512 ℵA,B [5%] NU
[7] την χρειαν **f**[35] [90%] HF,RP,OC,TR,CP || τας χρειας ℵA,B [10%] NU
[8] ανηχθημεν **f**[35] ℵA,B [70%] HF,OC,TR,NU || ηχθημεν [30%] RP,CP
[9] αλεξανδρινω *rell* || αλεξανδρηνω [12%] CP
[10] περιελθοντες **f**[35] A [95%] HF,RP,OC,TR,CP || περιελοντες ℵB [5%] NU
[11] επ **f**[35] [95%] HF,RP,OC,TR,CP || παρ ℵA,B [5%] NU
[12] επιμειναι *rell* || επιμειναντες [15%]
[13] ηλθομεν *rell* || ηλθωμεν [9%] || ηλθαμεν ℵ(A)B [1%] NU || εισηλθομεν [3%]
[14] εξηλθον **f**[35] [96%] HF,RP,OC,TR,CP || ηλθαν ℵB,NU || ηλθον A [3%]
[15] ημιν *rell* || ημων [30%] || υμιν ℵ
[16] αχρις **f**[35] [97%] HF,OC,TR,CP || αχρι ℵA,B [3%] RP,NU || αχριμ ℵ
[17] ηλθομεν **f**[35] [90%] HF,RP,OC,TR,CP || εισηλθομεν ℵ(A)B [5%] NU || ηλθον [5%]
[18] ο εκατονταρχος (εκατονταρχης OC) παρεδωκεν τους δεσμιους **f**[35] (95.3%) HF,RP(OC)TR,CP || --- ℵA,B (4.7%) NU
[19] τω στρατοπεδαρχη **f**[35] (72.2%) RP,OC,TR,CP || 1 στρατοπεδαρχω (22.9%) HF || --- ℵA,B (4.9%) NU
[20] τω δε παυλω επετραπη **f**[35] (95.3%) HF,RP,OC,TR,CP || ~ 413 ℵA,B (4.7%) NU
[21] αυτον *rell* || αυτω [15%]
[22] τον παυλον **f**[35] [93%] HF,RP,OC,TR,CP || αυτον ℵA,B [7%] NU
[23] ανδρες αδελφοι εγω **f**[35] [95%] HF,RP,OC,TR,CP || ~ 312 A,B [5%] NU || λεγων 12 ℵ
[24] εβουλοντο *rell* || ηβουλοντο [15%]
[25] κατηγορησαι **f**[35] [95%] HF,RP,OC,TR,CP || κατηγορειν ℵA,B [5%] NU

ταυτην ουν την αιτιαν παρεκαλεσα ὑμας ιδειν[1] και προσλαλησαι· ἑνεκεν γαρ της ελπιδος του Ισραηλ την ἁλυσιν ταυτην περικειμαι.” 21 Οἱ δε προς αυτον ειπον:[2] “‘Ημεις ουτε γραμματα περι σου εδεξαμεθα απο της Ιουδαιας, ουτε παραγενομενος τις των αδελφων απηγγειλεν ἠ ελαλησεν τι πονηρον περι σου.[3] 22 Αξιουμεν δε παρα σου ακουσαι[4] ἃ φρονεις· περι μεν γαρ της αἱρεσεως ταυτης, γνωστον εστιν ἡμιν[5] ὁτι πανταχου αντιλεγεται.”

23 Ταξαμενοι δε αυτω ἡμεραν, ἡκον[6] προς αυτον εις την ξενιαν πλειονες, οἱς εξετιθετο διαμαρτυρομενος την βασιλειαν του Θεου, πειθων[7] τε αυτους τα[8] περι του Ιησου, απο τε του Νομου Μωυσεος[9] και των Προφητων, απο πρωι ἑως ἑσπερας. 24 Και οἱ μεν επειθοντο τοις λεγομενοις, οἱ δε ηπιστουν.

25 Ασυμφωνοι δε οντες προς αλληλους απελυοντο, ειποντος του Παυλου ῥημα ἑν, ὁτι “Καλως το Πνευμα το ‘Αγιον ελαλησεν δια ‘Ησαιου του προφητου προς τους πατερας ἡμων,[10] 26 λεγον:[11] ‘Πορευθητι προς τον λαον τουτον και ειπον,[12] “Ακοη ακουσετε,[13] και ου μη συνητε·[14] και βλεποντες βλεψετε, και ου μη ιδητε”· 27 επαχυνθη γαρ ἡ καρδια του λαου τουτου, και τοις ωσιν βαρεως ηκουσαν, και τους οφθαλμους αυτων εκαμμυσαν·[15] μηποτε ιδωσιν τοις οφθαλμοις και τοις ωσιν ακουσωσιν και τη καρδια συνωσιν και επιστρεψωσιν, και ιασωμαι[16] αυτους.’ 28 Γνωστον ουν εστω ὑμιν ὁτι τοις εθνεσιν απεσταλη[17] το σωτηριον του Θεου· αυτοι και ακουσονται!” 29 Και ταυτα αυτου ειποντος, απηλθον οἱ Ιουδαιοι, πολλην εχοντες εν ἑαυτοις συζητησιν.[18,19]

[Two tranquil years]

30 Εμεινεν[20] δε ὁ Παυλος[21] διετιαν ὁλην εν ιδιω μισθωματι, και απεδεχετο παντας τους εισπορευομενους προς αυτον, 31 κηρυσσων την βασιλειαν του Θεου και διδασκων τα περι του Κυριου Ιησου Χριστου,[22] μετα πασης παρρησιας, ακωλυτως.[23]

---

[1] υμας ιδειν *rell* || ~21 CP
[2] ειπον *rell* || ειπαν ℵA,B [15%] NU
[3] πονηρον περι σου **f**[35] [20%] || ~231 ℵA,B [80%] HF,RP,OC,TR,CP,NU
[4] παρα σου ακουσαι *rell* || ~312 ℵ [13%]
[5] εστιν ημιν **f**[35] [95%] HF,RP,OC,TR,CP || ~21 ℵA,B [5%] NU
[6] ηκον **f**[35] [95%] HF,RP,OC,TR,CP || ηλθον ℵ(A)B [5%] NU
[7] πειθων *rell* || πειθον [15%] || πιθων ℵ
[8] τα **f**[35] [90%] HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B [10%] NU
[9] μωυσεος **f**[35] [25%] || μωσεως A [35%] HF,RP,OC,TR,CP || μωυσεως ℵB [40%] NU
[10] ημων **f**[35] [78%] HF,RP,OC,TR,CP || υμων ℵ(A)B [22%] NU
[11] λεγον **f**[35] A [55%] HF,RP,OC,TR,CP || λεγων ℵB [45%] NU
[12] ειπον *rell* || ειπε [5%] TR
[13] ακουσετε *rell* || ακουσητε A [20%] || ακουσεται [6%]
[14] συνητε *rell* || συνειτε [20%]
[15] εκαμμυσαν *rell* || εκαμυσαν [5%] CP
[16] ιασωμαι **f**[35] [40%] TR,CP || ιασομαι ℵA,B [60%] HF,RP,OC,NU
[17] απεσταλη **f**[35] [95%] HF,RP,TR,CP || 1 τουτο ℵA,B [5%] OC,NU (OC is in small print)
[18] whole verse **f**[35] (95.3%) HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B (4.7%) NU
[19] συζητησιν *rell* || ζητησιν [1%] CP
[20] εμεινεν **f**[35] A [96%] HF,RP,OC,TR,CP || ενεμεινεν B [4%] NU || ενεμειναν ℵ
[21] ο παυλος **f**[35] [95%] HF,RP,OC,TR,CP || --- ℵA,B [5%] NU
[22] χριστου *rell* || --- ℵ [12%]
[23] The citation of **f**[35] is based on the following thirty-five representative MSS—18, 35, 141, 201, 204, 386, 394, 444, 824, 928, 986, 1072, 1075, 1100, 1249, 1482, 1503, 1548, 1617, 1652, 1732, 1761, 1855, 1856, 1864, 1865, 1876, 1897, 2080, 2261, 2352, 2466, 2554, 2587 and 2723—all of which I collated myself. None of them is a ‘perfect’ representative of **f**[35] in Acts, as it stands [an unreasonable expectation, presumably, for a book this size]. For all that, several come quite close! Of the MSS I have collated [there may well be better ones yet to be done], 1864 deviates from the presumed family profile five times, 18 and 2554 seven times, and 2723 eight times. Turning to their exemplars, that of 35 was off by two, that of 18 and 1864 by three, that of 1072 and 2723 by four, that of 1075, 1652, 1865 and 2554 by five, and that of 824, 1503 and 1897 by six. The uniformity is impressive. Since these MSS come from all over the Mediterranean world (Sinai, Jerusalem, Patmos, Constantinople, Bucharest, Aegean, Trikala, Meteora, Athens, Mt. Athos [eight different monasteries], Grottaferrata, Bologna, Vatican, etc.) they are certainly representative of the family, giving us the precise family profile—it is reflected in the Text without exception.

In the statements of evidence I have included the percentage of manuscript attestation for each variant within either ( ) or [ ]. I have used ( ) for the evidence taken from TuT, which I take to be reasonably precise. For the variant sets that are not covered there I used Reuben Swanson’s excellent collations (*New Testament Greek Manuscripts: Acts* [Ed.

Where to place a 'comma'--Acts 12:25

Since Acts was written at least two years after Paul arrived in Rome in chains, it would not have been 'published' until into the 60s. When Jerusalem was destroyed in 70, it disappeared from the Christian map for centuries—the center of gravity of the Church was now Asia Minor. Although Luke himself was no doubt very fluent in Greek, for most Christians in Asia Minor it would be a second language. If this was also true of most people who made copies of NT books (especially in the early decades), and since those books were written without punctuation (or even spaces between words), it was predictable that now and again someone would put a 'comma' in the wrong spot. I imagine that it would have been just such an event that gave rise to the peculiar set of variants that we encounter in Acts 12:25.

Throughout the NT there are numerous places where there is a more or less serious split within Family 35, with two competing readings (usually involving just one letter). But this is the **only** place (yes, only) in the whole NT where the family splinters—there are no fewer than seven variants, five of them being of some consequence.

Instead of "Barnabas and Saul returned to Antioch, having fulfilled their mission", someone (or several someones) put the comma after 'returned', resulting in "Barnabas and Saul returned, having fulfilled their mission to Antioch"—but with that punctuation 'Antioch' must be changed to 'Jerusalem'. (Having done that, we have two ways of saying essentially the same thing—if you get the 'comma' right!) Following that hypothesis, that change must have occurred rather early on, and in circumstances that resulted in that change dominating the transmission of Acts down through the years. To see what I mean we need to have the evidence before us:

1) υπεστρεψαν εις αντιοχειαν	($\mathbf{f}^{35}$=27.8%) (5.1%)
2) υπεστρεψαν απο ιερουσαλημ	($\mathbf{f}^{35}$=8.9%) D (10.9%)
3) υπεστρεψαν απο ιερουσαλημ εις αντιοχειαν	($\mathbf{f}^{35}$=12.7%) (7.3%)
4) υπεστρεψαν εξ ιερουσαλημ	($\mathbf{f}^{35}$=1.3%) ℵA (3.6%) OC,TR
5) υπεστρεψαν εξ ιερουσαλημ εις αντιοχειαν	($\mathbf{f}^{35}$=11.4%) (12.2%) CP
6) υπεστρεψαν εις ιερουσαλημ	($\mathbf{f}^{35}$=36.7%) B (60%) RP,HF,NU
7) υπεστρεψαν εις ιερουσαλημ εις αντιοχειαν	($\mathbf{f}^{35}$=1.3%) (0.6%) [not a conflation, being nonsense; the copyist was aware of both, and didn't know how to choose]

It is evident that variants 2) - 5) were created deliberately; the copyists were reacting to the meaning of the whole phrase within the context (in this situation it will not do to consider the name of each city in isolation; the accompanying preposition must also be taken into account). But they were reacting to variant 6), not variant 1). However, once they were created, and as they became exemplars, those who made copies would see no problem and simply reproduce what was in front of them [so we may not add the percentages for 2) - 6) and say that Jerusalem has over 90% of the vote]. Having myself collated at least one book in over 70 MSS (and over ten entire MSS), I have observed repeatedly that the copyist faithfully reproduced a nonsensical reading—either they weren't paying attention, or their respect for the Text was such that they did not venture to change it (or in later years the monks may have been instructed to not make changes, precisely to preserve the variety of readings that had come down to them [their superiors may not have felt that they had the competence to choose one form to the exclusion of others])—so the 60% does not mean that all those copyists agreed with what they copied, or even that they understood it.

Reuben Swanson, Pasadena, CA: William Carey International University Press, 1998]). For Acts Swanson collated 60 MSS, thirteen being fragmentary (for any given variant set there will usually be at least 45 MSS listed), and I occasionally supplemented from Scrivener and von Soden—the percentages offered, I have used [ ] for these, are extrapolations based on a comparison of these sources.

I venture to predict, if complete collations ever become available, that for any non-Byzantine variants listed with 5 to 1% support (in my apparatus) the margin of error should not exceed ± 2%; for non-Byzantine variants listed with 10 to 6% support the margin of error should hardly exceed ± 4%; where there is some division among the Byzantine witnesses the margin of error should rarely exceed ± 15%—since Swanson collated considerably fewer MSS for Acts than he did for Paul's epistles, and since I find TuT to be less trustworthy here than in other books, my guesses as to percentages are more tentative than usual, except that I guarantee the witness of $\mathbf{f}^{35}$. For further information please see the final footnote for Matthew.

Since the normal meaning of the syntax here is the first one (they returned to Antioch), and since both the Holy Spirit and Luke knew how to write good Greek (Koine), my presuppositions lead me to choose it. But it is not only my presuppositions; consider:

a) Acts 11:30, ο και εποιησαν αποστειλαντες, "which they also did, having sent . . . by B. & S." An aorist participle is prior in time to its main verb, in this case also aorist—their purpose is stated to have been realized. The author clearly implies that the offering did arrive, or had arrived, in Judea/Jerusalem. [In Acts the author seems almost to use "Jerusalem" and "Judea" interchangeably, perhaps to avoid repetition. E.g.: 11:1 Judea, 11:2 Jerusalem (were the apostles not in Jerusalem, or immediate environs?); 11:27 Jerusalem, 11:29 Judea, 11:30 the elders (would not the ruling elders be in Jerusalem?); 12:1-19 took place in Jerusalem, but v. 19 says Herod went down from Judea to Caesarea; 15:1 Judea, 15:2 Jerusalem; 28:21 letters from "Judea" probably means Jerusalem.] Note that the next verse (12:1) places us in Jerusalem.
b) Acts 12:25 (12:1-24 is unrelated, except that verses 1-19 take place in Jerusalem), βαρναβας και σαυλος—the action includes **both**.
c) Acts 12:25, υπεστρεψαν . . . πληρωσαντες την διακονιαν, "they returned . . . having fulfilled the mission". Again, both the participle and the main verb are aorist, and both plural. "Having fulfilled the mission" defines the main verb. Since the mission was to Judea, which of necessity includes Jerusalem as its capital city, the 'returning' must be to the place where the mission originated.
d) Acts 12:25, "also taking with them John, the one called Mark"—we have no record that John Mark had ever been in Antioch before this, so how could he return to Jerusalem if he was already there? Acts 13:13 raises the same question.

Barnabas could be viewed as returning to Jerusalem, having completed his mission to Antioch, but this could not be said of Saul. I conclude that 'to Jerusalem' cannot be correct here even though attested by 60% of the MSS. We observe that the other 40% of the MSS, plus the three ancient versions, are agreed that the motion was away from Jerusalem, not toward it. It seems to me that there is only one way to 'save' the majority variant here: place a comma between υπεστρεψαν and εις, thereby making 'to Jerusalem' modify 'the ministry'. (This was my opening hypothesis.) But such a construction is unnatural to the point of being unacceptable—had that been the author's purpose we should expect την εις ιερουσαλημ διακονιαν or την διακονιαν εις ιερουσαλημ (assuming that both the Holy Spirit and Luke were good at Greek). The other sixteen times that Luke uses υποστρεφω εις we find the normal, expected meaning, 'return to'. As a linguist (PhD) I would say that the norms of language require us to use the same meaning in Acts 12:25. Which to my mind leaves εις αντιοχειαν as the only viable candidate for the Original reading in this place. (Which, however, would not prevent copyists who were not native speakers of Greek from putting the 'comma' in the wrong spot.)

The whole contour of the evidence is troubling, strange, and as I have already observed, it is absolutely the only place in the whole NT where Family 35 splinters. Variants 1) through 5) are all votes against 6), but we must choose one of them to stand against 6)—the clear choice is 1). "To Jerusalem" has 'Number', 'Antiquity' and 'Continuity'. "To Antioch" has 'Antiquity', 'Variety', 'Continuity' and 'Reasonableness'. As Burgon would say, this is one of those places where 'Reasonableness' just cannot be ignored. I believe he would agree that his 'notes of truth' give the nod to Antioch.